

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE KRAJE VYSOČINA

2021

Regionální statistiky

Jihlava, 31. 10. 2022

Kód publikace: 330132-22

Č. j.: CSU-015288/2022-8101

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Jihlavě

Ředitel odboru: Jitka Číhalová

Kontaktní osoba: Vlastislav Valda, e-mail: vlastislav.valda@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 163
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservis hk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

ISBN 978-80-250-3266-4 (brožováno)

ISBN 978-80-250-3267-1 (pdf)

© Český statistický úřad, Jihlava, 2022

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků.....	5
1. Demografický vývoj.....	8
Územní změny, sídelní struktura.....	8
Vývoj počtu obyvatel.....	9
Demografické události, naděje dožití.....	13
Věková struktura, index stáří.....	16
2. Sociální vývoj.....	21
Zaměstnanost, ekonomická aktivita.....	21
Nezaměstnanost.....	24
Mzdy.....	28
Vzdělávání.....	30
Zdravotnictví, dočasná pracovní neschopnost.....	31
Státní sociální podpora, sociální služby.....	33
Důchodci, důchody.....	34
Kriminalita, dopravní nehody, požáry.....	37
3. Ekonomický vývoj.....	40
Makroekonomický rámec.....	40
Místní rozpočty.....	42
Věda, IT.....	43
Ekonomické subjekty.....	45
Zemědělství.....	46
Lesnictví.....	49
Průmysl.....	51
Energetika.....	52
Stavebnictví, stavební povolení.....	53
Bytová výstavba.....	55
Doprava.....	56
Cestovní ruch.....	57
4. Životní prostředí.....	59
Půdní fond.....	59
Chráněná území.....	60
Ekologické zemědělství.....	60
Vodovody a kanalizace.....	60
Emise.....	62
Odpady.....	64
Investice na ochranu životního prostředí.....	64
5. Mezikrajské srovnání.....	66
Demografický vývoj.....	66
Sociální vývoj.....	68
Ekonomický vývoj.....	71
Životní prostředí.....	78

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	82
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj.....	83
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj.....	84
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí.....	85
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Kraje Vysočina v letech 2001–2021.....	86
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – demografický vývoj.....	88
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – sociální vývoj.....	89
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – ekonomický vývoj.....	92
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – životní prostředí.....	94
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Kraje Vysočina v letech 2011, 2016 a 2021.....	95

Zkratky krajů a okresů.....	99
-----------------------------	----

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Kraje Vysočina v roce 2021, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2016). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji České republiky. Mimo to jsme opět zařadili také samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat, v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2021. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2020.

Území České republiky se podle zákona č. 51/2020 Sb., o územně správním členění státu a o změně souvisejících zákonů člení na správní obvody krajů, které jsou složeny ze správních obvodů obcí s rozšířenou působností (s výjimkou hlavního města Prahy). Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou vymezeny výčtem obcí a vojenských újezdů. Těmito správními obvody jsou vymezeny rovněž okresy (v hlavním městě Praze jsou na úrovni okresů obvody). V návaznosti na tento zákon vstoupily v platnost vyhlášky Ministerstva vnitra, které správní obvody přesně vymezují. V důsledku toho došlo s účinností od 1. 1. 2021 ke změně území okresů Nymburk, Kolín, Domažlice, Plzeň-jih, Semily, Jablonec nad Nisou, Vsetín a Zlín. Změnila se také území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Český Brod, Lysá nad Labem, Turnov, Jablonec nad Nisou, Havlíčkův Brod a Jihlava. Na úrovni krajů naopak k žádné územní změně nedošlo.

Stejně jako v předešlých letech jsme se z územního hlediska v textu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se opět postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo velikostních skupin obcí.

Jak už je naším zvykem, obdobné analytické materiály s jednotnou osnovou naleznete zpracované i na všech dalších krajských pracovištích ČSÚ. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od roku 2000, tedy od roku vzniku současné podoby krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Více informací v podrobnějším územním členění však můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální krajské údaje průběžně zveřejňujeme také na internetové adrese www.jihlava.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Kraje Vysočina, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Kraje Vysočina, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i. d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 15. 10. 2022. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.



Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Kraj Vysočina se vyznačuje nízkou hustotou osídlení, značným počtem převážně malých obcí a nižším podílem městského obyvatelstva.
- V letech 2020 a 2021 došlo k výraznému přirozenému úbytku obyvatel kraje, který byl částečně kompenzován kladným migračním přírůstkem. Některé části kraje ale ztrácejí obyvatele i stěhováním, dlouhodobě to platí pro okres Třebíč.
- Vzdor značnému počtu přistěhovalých ze zahraničí je v Kraji Vysočina stále evidován relativně nízký počet cizinců.
- Počet narozených dětí se drží na relativně vysoké úrovni, stejně jako průměrný věk matky při narození. Dále se zvyšuje podíl dětí narozených mimo manželství, který ale ve srovnání s velkou většinou krajů České republiky stále zůstává relativně nízký.
- V letech 2020 a 2021 došlo v důsledku epidemie covidu-19 k nárůstu úmrtnosti.
- Pokračuje proces stárnutí obyvatelstva, zvyšuje se počet obyvatel v poproduktivním věku a roste průměrný věk. Nejmladším okresem je Jihlavsko, nejstarším okres Pelhřimov.
- Naděje dožití při narození poklesla.
- V letech 2020 a 2021 došlo v kraji k poklesu počtu sňatků i rozvodů.

Sociální vývoj

- Ubývá zaměstnaných, roste počet ekonomicky neaktivních osob.
- Poklesla míra ekonomické aktivity i míra zaměstnanosti.
- Vysočina se vyznačuje relativně vysokým podílem zaměstnaných v primárním sektoru a nízkým v sektoru terciárním.
- Na celkové zaměstnanosti kraje se stále nejvíce podílejí zaměstnanci, došlo však i k nárůstu počtu zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet.
- Nezaměstnanost v kraji po nárůstu v roce 2020 v následujícím roce opět mírně klesla, o něco výrazněji u mužů. Dlouhodobá nezaměstnanost zůstává problémem zvláště v okrese Třebíč.
- Počet volných pracovních míst v kraji se zvýšil.
- Počet zaměstnaných mírně poklesl.
- Nadále přetrvává nižší úroveň průměrné měsíční mzdy ve srovnání s hodnotou za ČR. Reálná mzda v kraji se snížila.
- Medián mezd je na Vysočině v mezikrajském srovnání šestý nejvyšší.
- Vzrostly vyplacené dávky státní sociální podpory.
- Vzrostl počet lůžek v domovech se zvláštním režimem.
- Počet důchodců na Vysočině v letech 2020 a 2021 mírně poklesl.

- V mezikrajském srovnání je na Vysočině vyplácen čtvrtý nejnižší starobní důchod.
- Mírný nárůst podílu průměrného starobního důchodu na mzdovém mediánu.
- Dále přibývá předčasných důchodů.
- Počet dětí v mateřských školách zůstává vysoký.
- Přibylo studentů středních škol.
- Většina studentů VŠ studuje mimo území kraje.
- Přibylo lékařů, ale ubylo samostatných ordinací lékařů.
- V důsledku covidu-19 došlo v kraji v letech 2020 a 2021 k nárůstu pracovní neschopnosti i růstu výdajů na dávky nemocenského pojištění.
- Nízký počet zjištěných trestných činů.
- Přibylo dopravních nehod, při kterých zemřelo méně osob, ale vznikly větší škody.
- Přibývá požárů.

Ekonomický vývoj

- V regionálním HDP je Vysočina na 7. místě mezi kraji.
- Při tvorbě HPH má na Vysočině rozhodující význam zpracovatelský průmysl.
- Kraj zaostává v tvorbě hrubého fixního kapitálu.
- Dlouhodobý růst příjmů i výdajů místních rozpočtů.
- Slabé postavení vědy a výzkumu na Vysočině. Vědu a výzkum v kraji financuje především podnikatelský sektor. Zásadní význam mají výdaje na aplikovaný vývoj.
- K internetu je připojeno 85 % domácností.
- Pro Vysočinu je charakteristický menší počet registrovaných ekonomických subjektů a nižší podnikatelská aktivita. Nejvíce subjektů se zabývá obchodem a opravami motorových vozidel.
- Hrubá zemědělská produkce na Vysočině se zvýšila hlavně díky růstu rostlinné produkce.
- Vlivem nižšího hektarového výnosu mírně poklesla sklizeň obilovin.
- Vysočina je v rámci republiky klíčovou bramborářskou oblastí. Více než třetina sklizených brambor pochází z Vysočiny.
- Poklesly stavy skotu, zvýšily se stavy prasat, početní stavy drůbeže kolísaly. Vysočina ale stále zůstává významným producentem masa.
- Nejrozšířenější dřevinu lesů Vysočiny, smrk ztepilý, v minulých letech hromadně likvidoval kůrovec. Důsledkem byl ohromný nárůst nahodilé hmyzové těžby dřeva, která kulminovala v roce 2020.
- Vzrostly tržby průmyslových podniků, mzda v průmyslu ale stále zaostává za republikovou úrovní.



- Pětina elektrické energie vyrobené v ČR pochází z Vysočiny.
- Došlo k poklesu stavební výroby, vzrostl ale objem veřejných zakázek.
- Počet vydaných stavebních povolení výrazně vzrostl, stejně jako předpokládaná hodnota staveb.
- Počet zahájených bytů v kraji meziročně výrazně vzrostl, podstatně se zvýšil i počet dokončených bytů.
- Opět vzrostl počet automobilů v kraji.
- Vzrostla přeprava zboží po železnici, došlo ale k úbytku cestujících ve veřejné dopravě.
- V důsledku protiepidemických opatření došlo k propadu turistického ruchu. Zvláště se snížil počet hostů ze zahraničí, stále ale mezi nimi převládají Slováci a Němci.

Životní prostředí

- Na Vysočině dlouhodobě ubývá zemědělské i orné půdy. Podíl ekologicky obhospodařované půdy je v kraji nízký.
- Na území kraje se nachází dvě velkoplošná a přes dvě stovky maloplošných chráněných území, jejichž výměra v roce 2021 představovala necelou desetinu rozlohy kraje.
- Spotřeba vody na Vysočině mírně vzrostla, výraznější byl vzestup sazby za vodné a stočné. Vzrostl podíl obyvatel žijících v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod.
- Lví podíl na emisích v kraji mají malé stacionární a mobilní zdroje znečišťování.
- Kraj se dlouhodobě vyznačuje nízkými emisemi oxidů dusíku.
- Na Vysočině vzrostla produkce odpadů.
- Většina investic na ochranu životního prostředí je dlouhodobě určena na nakládání s odpadními vodami. Neinvestiční výdaje směřují především do nakládání s odpady.

1. Demografický vývoj

Nízká hustota osídlení. Rozlohou 6 796 km² se sice Kraj Vysočina řadí na páté místo mezi kraji, počtem obyvatel ale až na místo dvanácté, což se odráží ve velmi nízké hustotě osídlení, 74,2 obyvatele na km², která dosahuje jen 55,7 % průměru České republiky a v rámci krajů je druhá nejnižší.

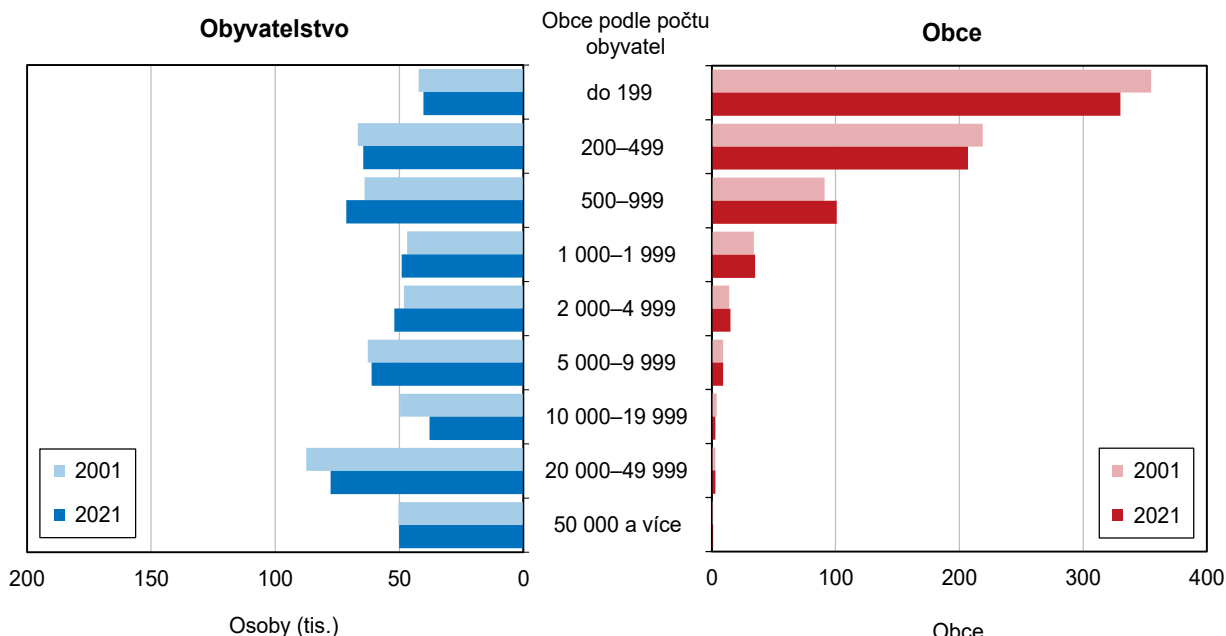
Územní změny, sídelní struktura

Z celkového počtu obcí představují téměř polovinu nejmenší obce do 199 obyvatel.

Na území kraje se nachází 704 samosprávných obcí, po Středočeském kraji druhý nejvyšší počet. Z hlediska administrativního členění se dělí na 5 okresů, dále na 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP). Z nich nejvíce obcí spadá do ORP Třebíč (93) a nejméně připadá na ORP Pacov (24). Pro osídlení v kraji je charakteristická značně rozdrobená sídelní struktura, vyznačující se velkým počtem malých obcí. Průměrná populační velikost obce je na Vysočině 716 obyvatel. Nejmenší obce (do 199 obyvatel) představují téměř polovinu celkového počtu obcí, žije v nich ale pouze 8 % obyvatelstva kraje. Naopak na čtyři města s více než 20 tisíci obyvateli připadá přes čtvrtinu obyvatel kraje. Všechny 35 měst se v roce 2021 na celkovém počtu obyvatel kraje podílelo 55,1 %, což je o 0,5 procentního bodu méně než v roce 2016. Ve stejném období se počet obyvatel měst Vysočiny vzdor přírůstku jednoho města (Lipnice) snížil o 2,4 procenta. Statut městyse má v kraji 43 obcí, ve kterých žije přes 49 tis. obyvatel, tj. téměř desetina obyvatel Vysočiny.

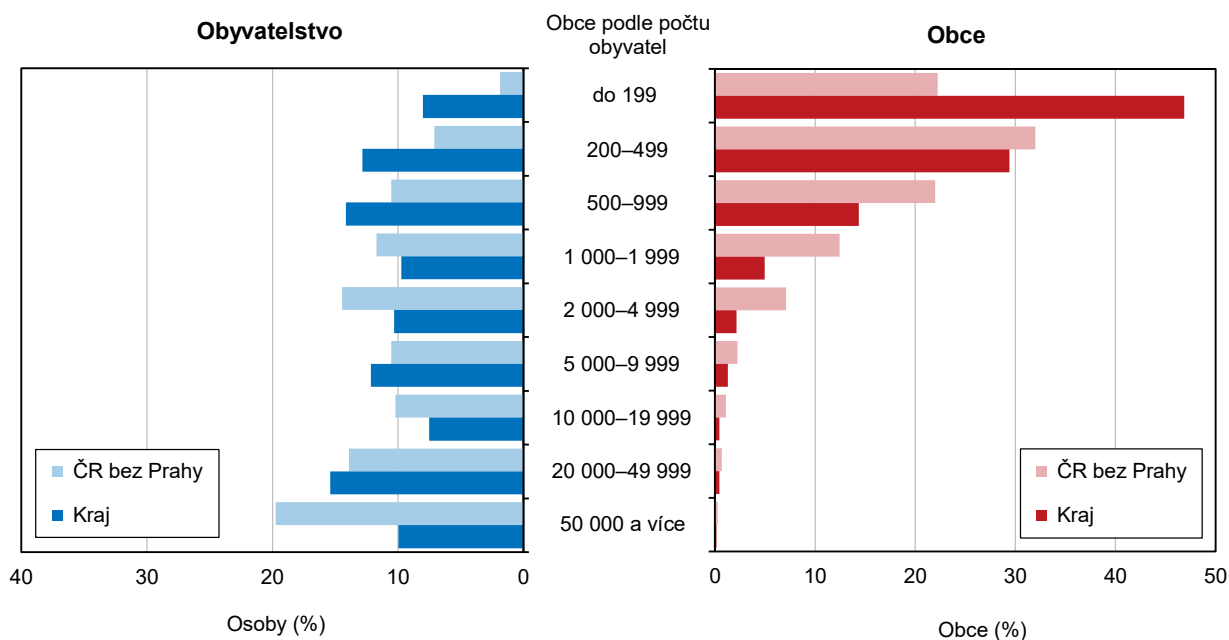
Graf 1.1 Sídelní struktura Kraje Vysočina v letech 2001 a 2021 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ



Graf 1.2 Sídelní struktura Kraje Vysočina a České republiky (bez Prahy) k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ



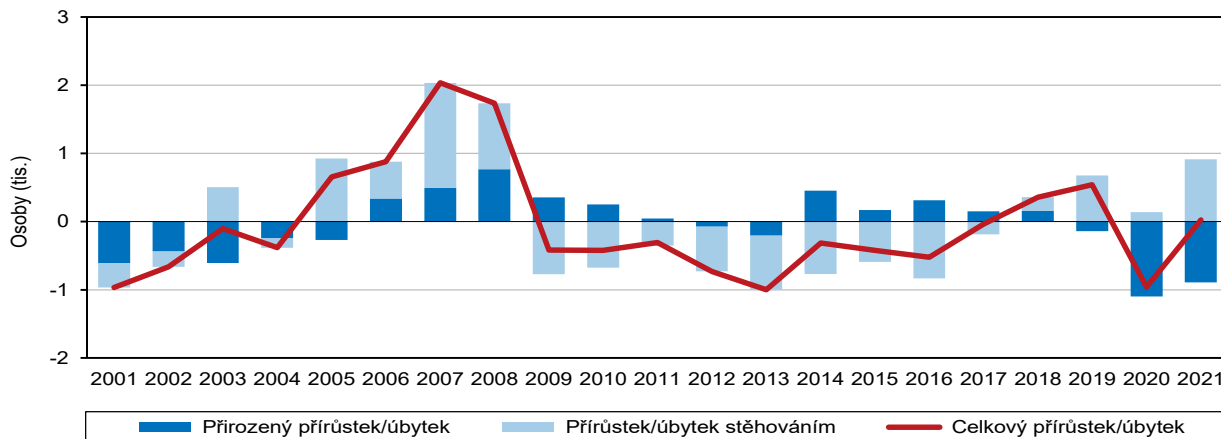
Vývoj počtu obyvatel

Výrazný přirozený úbytek obyvatel kraje v letech 2020 a 2021.

Na území Kraje Vysočina žilo ke konci roku 2021 celkem 504 025 obyvatel. V demografické struktuře mají nepatrně vyšší zastoupení ženy, a to 50,2 %. Na rozdíl od dřívější doby, kdy Vysočina stěhováním ztrácela, se v posledních čtyřech letech projevoval kladný migrační přírůstek. V roce 2016 počet přistěhovalých činil 6,8 osob na 1 000 obyvatel a počet vystěhovalých představoval 8,4 osob na 1 000 obyvatel, relativní úbytek tak dosáhl 1,6 osoby na 1 000 obyvatel. V roce 2021 stejné hodnoty činily 10,5 a 8,7 osob, Vysočina tak stěhováním získala 1,8 osoby na 1 000 obyvatel. Přirozený přírůstek byl kladný naposledy v roce 2018, kdy dosáhl 0,3 osoby na tisíc obyvatel, v následujících letech na Vysočině docházelo k úbytku populace přirozenou měnou, zejména to platí o rocích 2020 a 2021, poznamenaných zvýšenou úmrtností v důsledku covidové epidemie (přirozený úbytek ve výši 2,2 a 1,8 osoby na tisíc obyvatel).

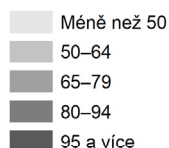
Graf 1.3 Pohyb obyvatel v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

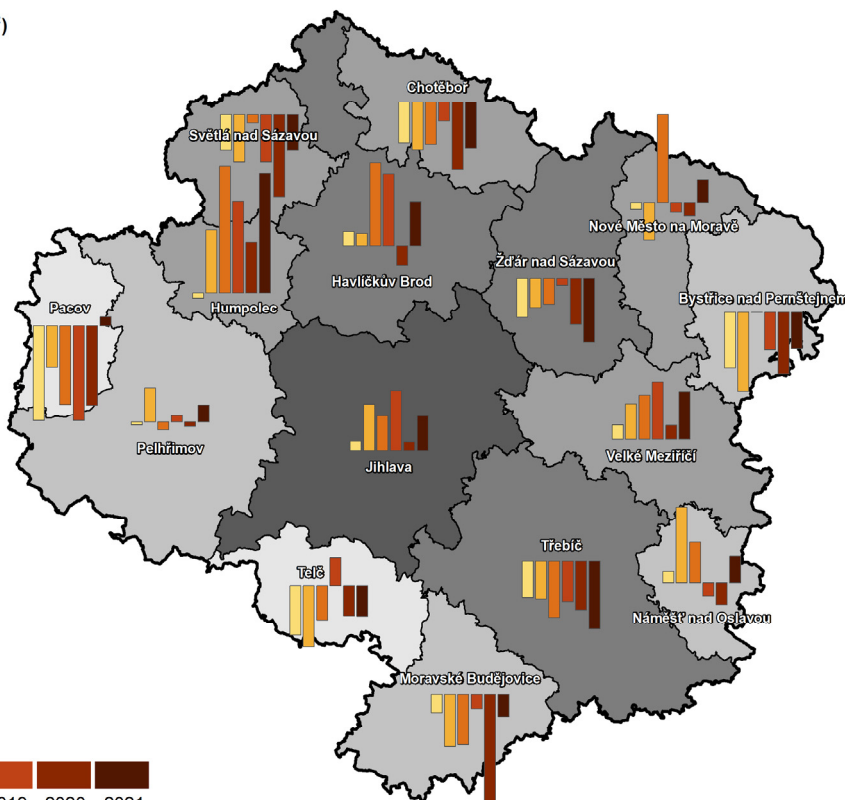
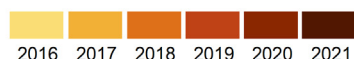
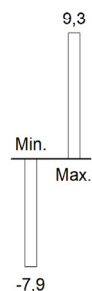


Pohyb obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Kraje Vysočina v letech 2016 až 2021

Hustota zalidnění
(počet obyvatel na km²)
k 31. 12. 2021



Přírůstek/úbytek
obyvatel
na 1 000 obyvatel
středního stavu



Zdroj: ČSÚ

Nejvíce lidí opouští okres
Třebíč.

S výjimkou okresu Jihlava v posledních letech počet obyvatel ve všech ostatních okresech kraje zaznamenával zpravidla jen nepatrný růst nebo pokles. Nejhlubší pokles populace už řadu let postihuje okres Třebíč, a to zejména vlivem záporného migračního salda, kdy okres opouští více osob, než se do něho přistěhuje. V roce 2021 činil na Třebíčsku celkový pokles obyvatel 3,5 osoby na tisíc obyvatel.

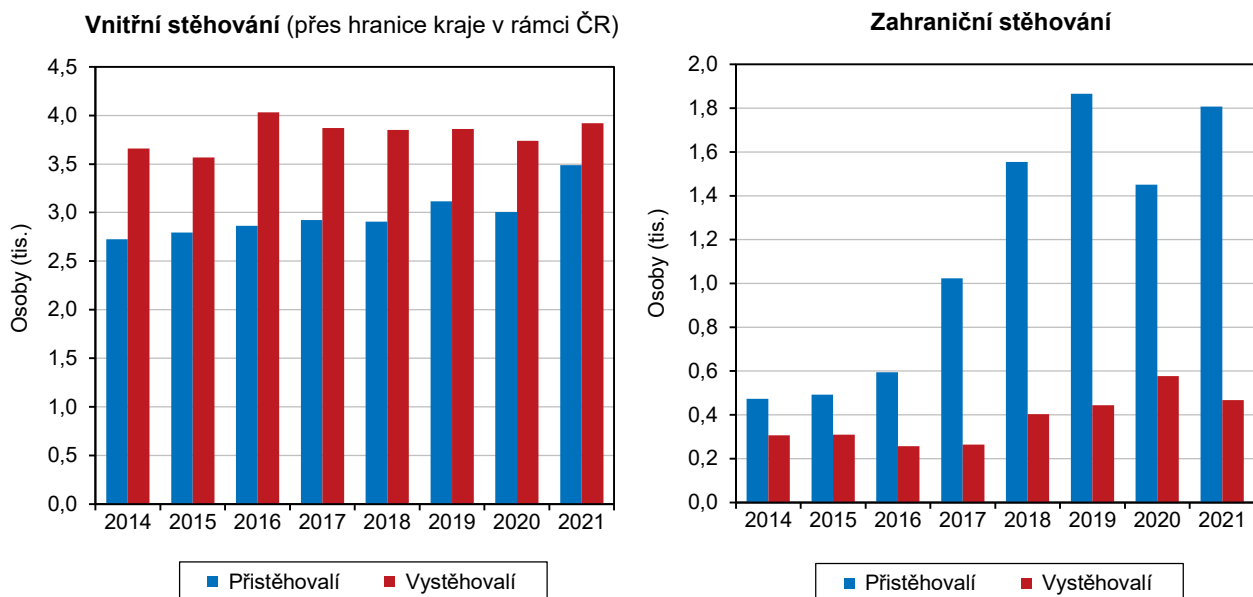
Značný počet přistěhovalých
ze zahraničí.

V počtu osob přistěhovalých do kraje zprvu mírně převládaly ženy, v roce 2017 se však podíl obou pohlaví výrazným nárůstem počtu přistěhovalých mužů prakticky vyrovnal a od roku 2018 již mezi přistěhovalými převažují muži. Naproti tomu u vystěhovalých převládaly až do roku 2019 ženy a muži převažují až v letech 2020 a 2021. Mezi přistěhovalými a ještě více mezi vystěhovalými jednoznačně převažují osoby v produktivním věku (15 až 64 let), které od roku 2016 s jedinou výjimkou představovaly více než 70 % přistěhovalých i vystěhovalých, u kterých se v letech 2020 a 2021 jejich podíl dokonce blížil čtyřem pětinám. Podíl obyvatel ve věku 65 a více let je na Vysočině vyšší u přistěhovalých než u vystěhovalých. V průběhu let 2016 až 2021 se do Kraje Vysočina ze zahraničí přistěhovalo nejvíce osob v roce 2019 (1 866 osob) a nejméně v roce 2016 (594), po poklesu z počátku minulé dekády se opět projevuje rostoucí trend migrace ze zahraničí. U zahraničního stěhování převládá počet přistěhovalých nad vystěhovalými (celkem se do kraje v letech 2016 až 2021 z ciziny přistěhovalo 8 296 osob, naopak se do zahraničí vystěhovalo 2 409 obyvatel Vysočiny), záporné saldo zahraniční migrace nebylo v tomto období zaznamenáno ani v jediném roce. Celkově se přistěhovalí z ciziny podíleli na celkové migraci do kraje 31,2 %, vystěhovalí do ciziny pak tvořili 9,4 % vystěhovalých z kraje. Za populační růst minulých let vděčí Vysočina především zahraniční migraci.



Graf 1.4 Migrace v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

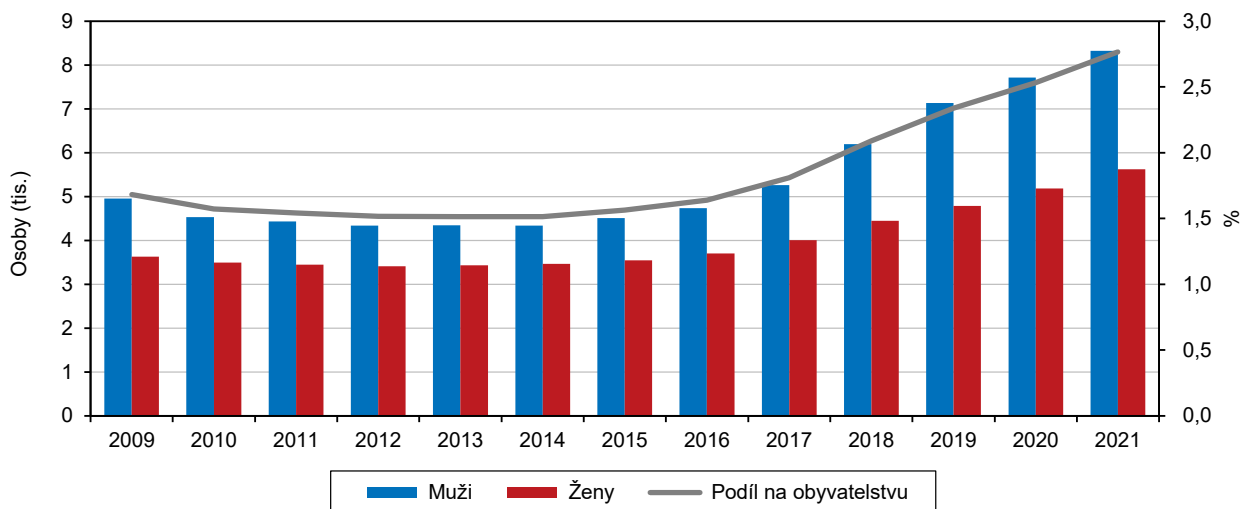


V Kraji Vysočina je stále evidován relativně nízký počet cizinců.

Ke konci roku 2021 bylo na území České republiky evidováno celkem 658 564 cizinců (bez azylantů). Kraj Vysočina (13 941 cizinců) patří spolu se Zlínským krajem (12 868) k regionům s nejmenším počtem cizinců. Od roku 2016 vzrostl počet cizinců v republice o 165 tisíc, tj. o 33,5 %. Na Vysočině ve stejném období došlo k nárůstu počtu cizinců o více než 5 500 (o 65,2 %). V roce 2016 se cizinci na obyvatelstvu Kraje Vysočina podíleli 1,7 %, v následujících letech se jejich podíl zvýšil až na 2,8 % v roce 2021. V tomto roce byl podíl cizinců na obyvatelstvu na Vysočině v mezikrajském srovnání po Moravskoslezském, Zlínském a Olomouckém kraji čtvrtý nejnižší. Za republikovým průměrem zaostala Vysočina o 3,5 procentního bodu. Nejvyšší byl podíl cizinců v Praze (18,5 %). Mezi cizinci na Vysočině ke konci roku 2021 převažovali občané Ukrajiny, kteří se na jejich celkovém počtu podíleli 40 %. Druzí nejpočetnější byli slovenští občané (16,7 % cizinců v kraji).

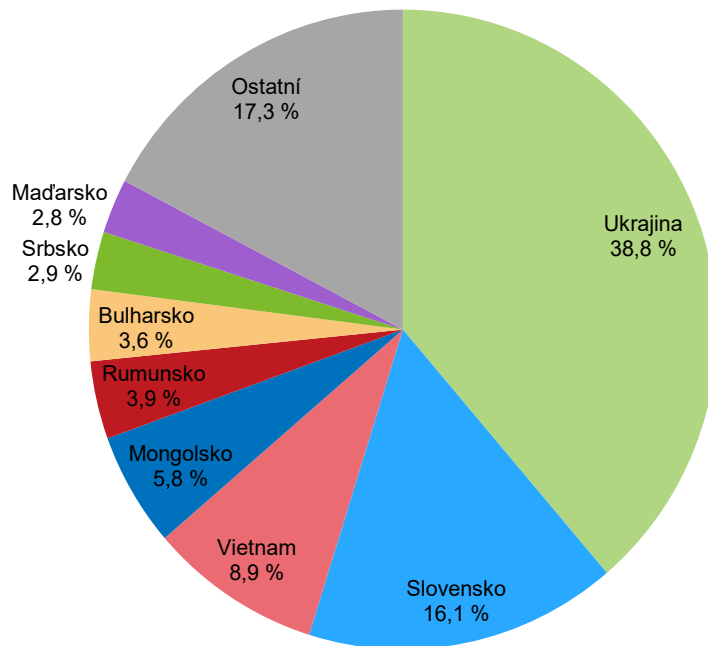
Graf 1.5 Cizinci (bez osob s platným azylem) v Kraji Vysočina (stav k 31. 12.)

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

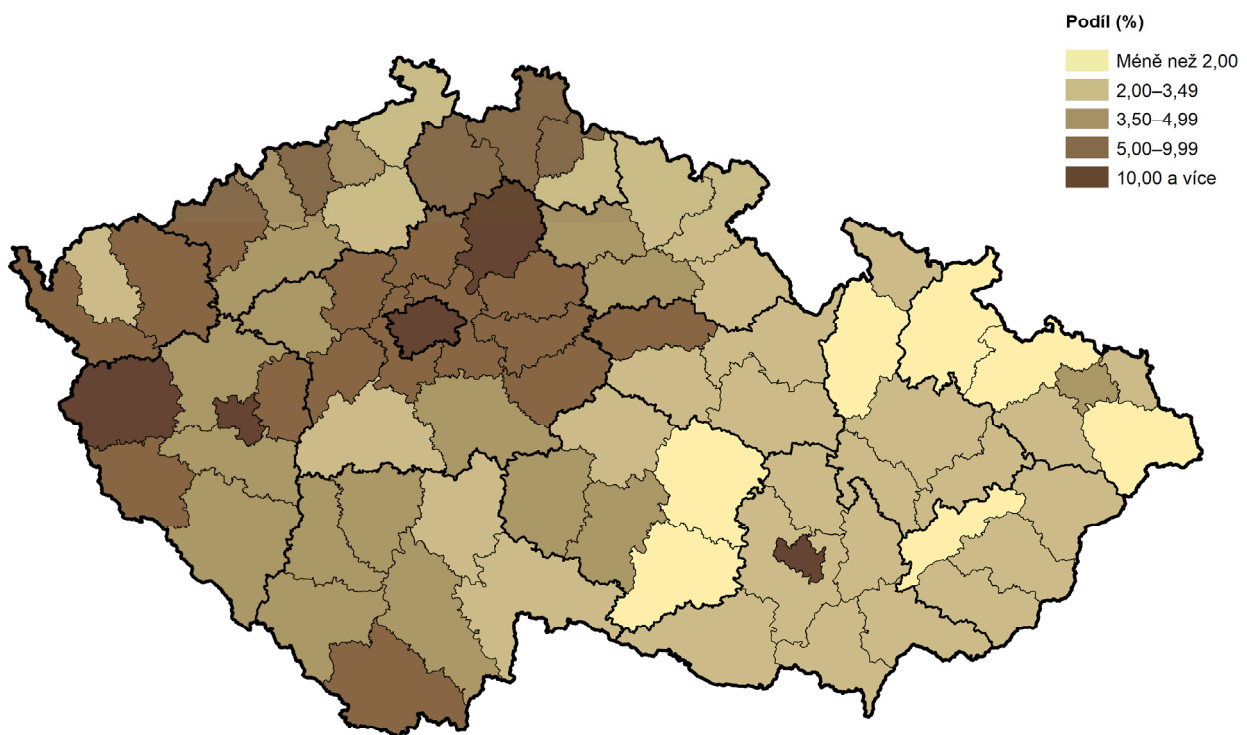


Graf 1.6 Cizinci podle státního občanství (bez osob s platným azylem) v Kraji Vysočina k 31. 12. 2021

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie



Cizinci podle okresů k 31. 12. 2021



Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Demografické události, naděje dožití

Počet narozených dětí se drží na relativně vysoké úrovni, stejně jako průměrný věk matky při narození.

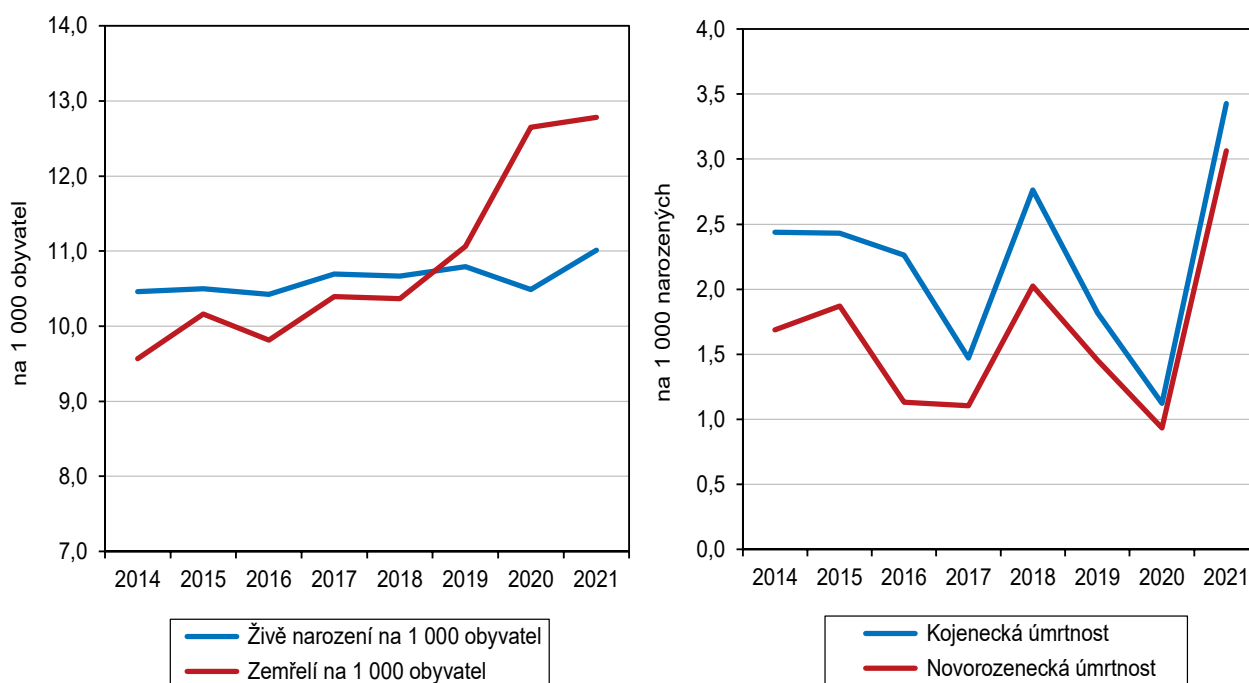
V průběhu roku 2021 se v Kraji Vysočina živě narodilo 5 547 dětí, což bylo o 198 více než v roce předchozím, v posledních šesti letech v kraji počet živě narozených dětí ani jednou neklesl pod hranici 5 300. Úroveň úhrnné plodnosti v roce 2021 dosáhla hodnoty 1,947 živě narozených dětí na jednu ženu v reprodukčním věku. Jde o nejvyšší hodnotu ve sledovaném období a současně i o nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání. Nadále pokračuje trend odkládání mateřství do pozdějšího věku, průměrný věk matky při narození dítěte v roce 2021 na Vysočině se dále zvýšil a činil 30,7 roku – v roce 1991 dosahoval 24,3 roku a o devět let později 26,4 roku. Vysoký je též věk matky při narození prvního dítěte, který v roce 2021 činil rovných 29 let (v roce 1991 to bylo 22 let). Ve srovnání s ČR (29,5 roku) jsou ale prvorodičky v kraji mladší. Nejmladší jsou prvorodičky v Ústeckém kraji (27,9 roku), nejstarší v Praze (31,7 roku). Nejvíce dětí se v roce 2021 na Vysočině narodilo jako první dítě matky (2 495), jako druhé v pořadí 2 170, třetích a dalších bylo 882.

Dále se zvyšuje podíl dětí narozených mimo manželství.

Pokračoval vzestup počtu (i podílu) dětí narozených mimo manželství, které na Vysočině v roce 2021 tvořily 45,8 % ze všech narozených dětí. Jedná se o čtvrtý nejvyšší podíl po Praze (40,5 %), Jihomoravském (43,4 %) a Zlínském kraji (43,1 %); nejvyšší podíl mimo manželství narozených dětí byl v Ústeckém kraji (63,0 %). Mezi neprovdanými matkami převažují svobodné ženy, podíl rozvedených a ovdovělých matek na mimomanželské plodnosti se z 12,6 % v roce 2016 snížil na 7,6 % v roce 2021. Není však zřejmé, do jaké míry se na mimomanželské plodnosti podílejí osaměle žijící ženy a jaký podíl připadá na ženy v neformálním soužití.

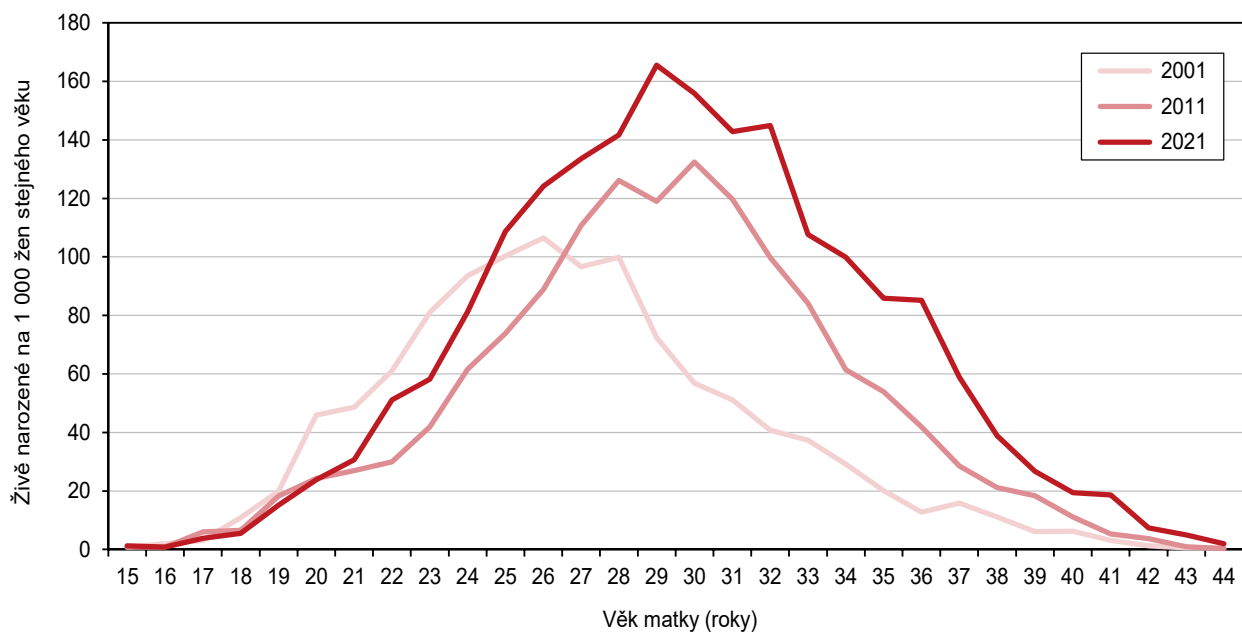
Graf 1.7 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



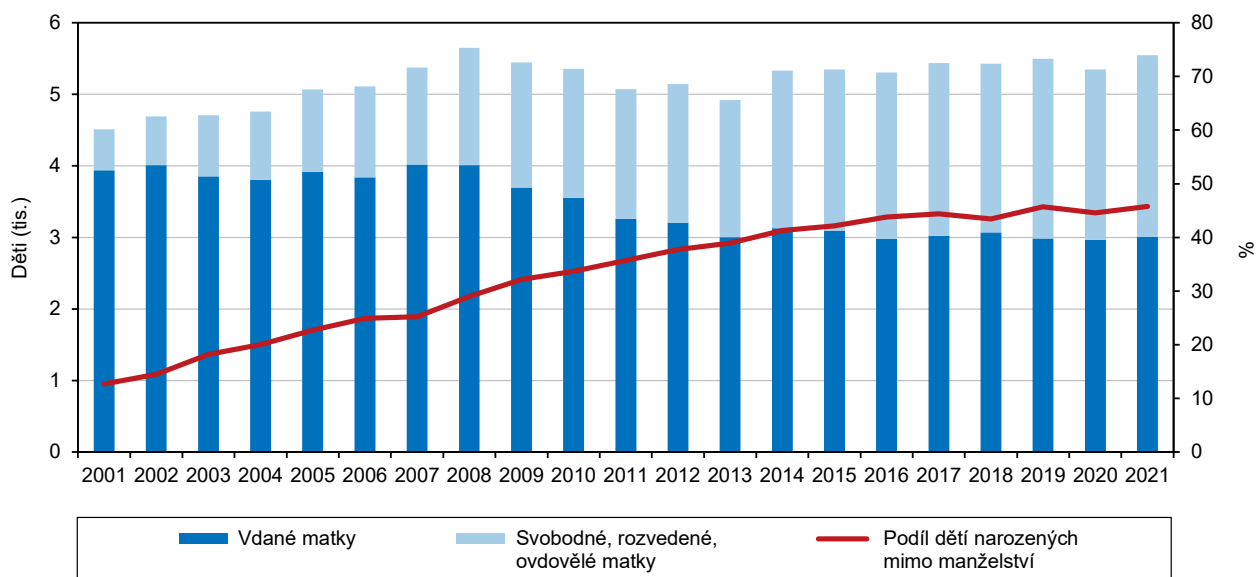
Graf 1.8 Míry plodnosti podle věku matky v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

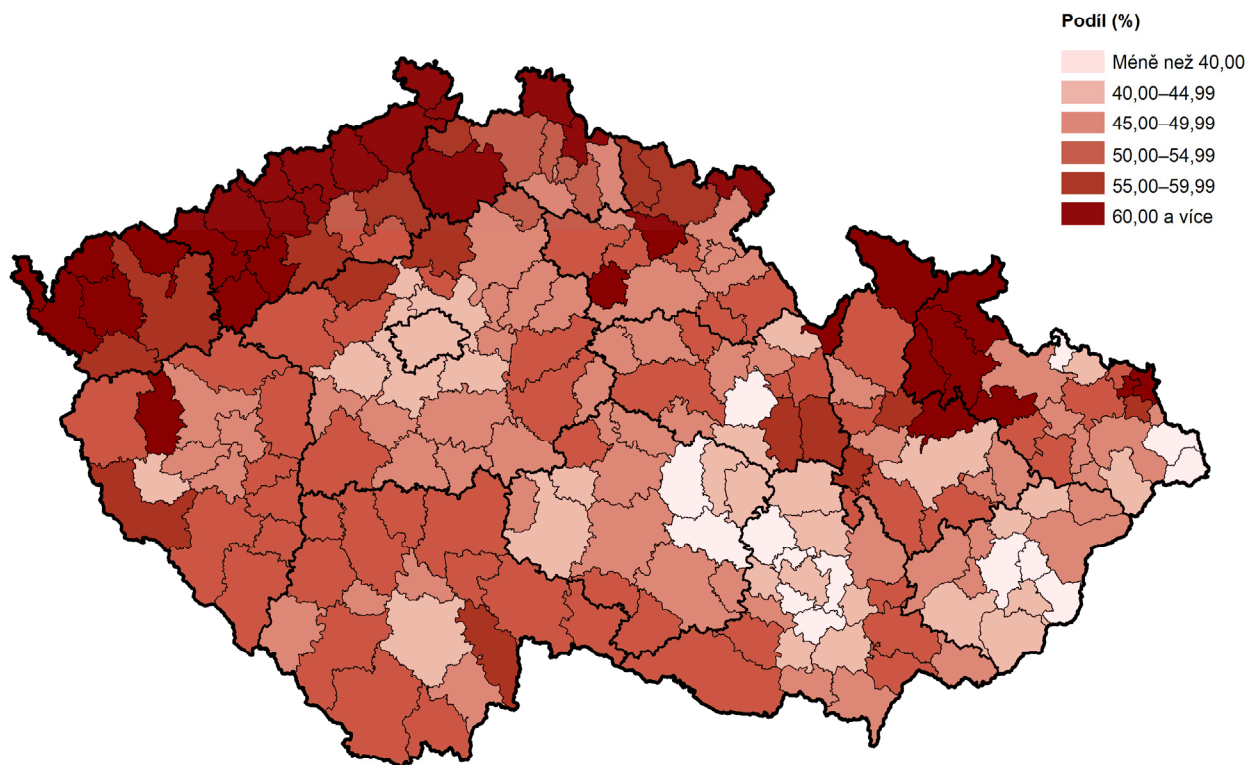


Graf 1.9 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2021



Zdroj: ČSÚ

Růst počtu zemřelých v covidových letech.

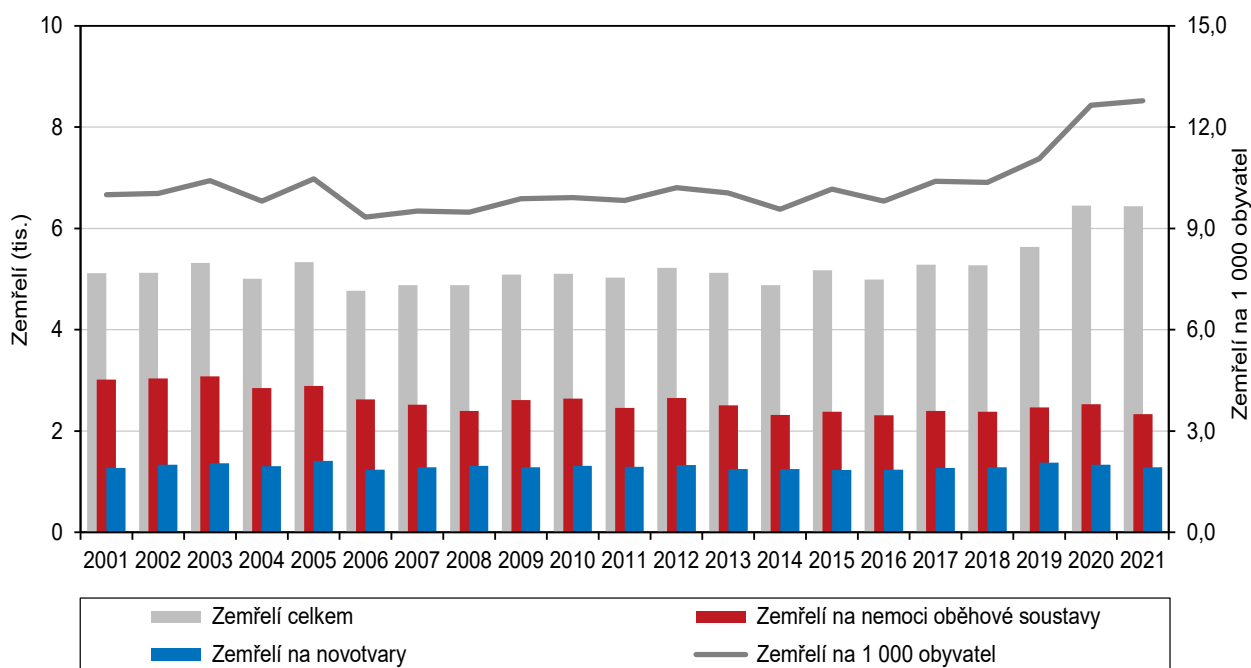
V roce 2021 v Kraji Vysočina zemřelo 6 438 osob, téměř stejný počet jako v předchozím roce (6 450). Mezi zemřelými mírně převažovali muži (51,0 %), kteří také podstatně častěji než ženy umírají v mladším věku. Příčina úmrtí se na Vysočině dlouhodobě výrazněji nemění. Kolem poloviny zemřelých připadá na nemoci oběhové soustavy. Druhou nejčastější příčinou úmrtí jsou zhoubné novotvary. V roce 2020 se ale objevil nový zabiják v podobě covidu-19, na který v roce 2020 připadla desetina úmrtí v kraji a v roce 2021 dokonce přes 15 % zemřelých. Důsledkem byl současně vysoký nárůst počtu zemřelých, který byl na Vysočině v letech 2020 a 2021 ve srovnání s průměrem předchozích let více než o tisícovku vyšší.

Vyšší míra úmrtnosti.

Míra úmrtnosti v Kraji Vysočina se dlouhodobě nacházela pod úrovní České republiky, v roce 2019 se však vyhoupla nad celorepublikovou úroveň, když na tisíc obyvatel středního stavu připadlo na Vysočině 11,1 zemřelých osob, v České republice 10,5 osob. Podobně tomu bylo v roce 2020, kdy v kraji na tisíc obyvatel připadlo 12,7 zemřelých a v celé České republice 12,1. Pod republikovou úroveň se úmrtnost v kraji dostala až v roce 2021 (12,8 na Vysočině oproti 13,3 v ČR). Úmrtnost byla v kraji v minulých letech většinou nižší než porodnost, v letech 2020 a 2021 však v důsledku epidemie došlo k tragickému zvratu a porodnost se ocitla hluboko pod úrovní úmrtnosti. Novorozenecká i kojenecká úmrtnost na Vysočině sice kolísá, ale zůstává na nízké úrovni, v roce 2021 zemřelo 19 dětí do jednoho roku, převážně šlo o úmrtí novorozenců do 28 dní.

Graf 1.10 Zemřelí v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



Věková struktura, index stáří

Pokračuje proces stárnutí obyvatelstva, zvyšuje se počet obyvatel v poproduktivním věku a roste průměrný věk.

Podíl obyvatel ve věkové kategorii 0 až 14 let se v posledních letech mírně zvýšil až na 15,8 % v roce 2021. Neustále ale klesá podíl obyvatel v produktivním věku, který se z 65,5 % v roce 2016 snížil na 63,0 % v roce 2021. Naproti tomu podíl obyvatel v poproduktivním věku vytrvale roste, mezi roky 2016 a 2021 se zvýšil o 2,0 procentní body na 21,2 %. Již dříve (v roce 2007) počet osob ve věku 65 a více let poprvé převýšil dětskou složku (o 459), v roce 2021 tento rozdíl činil již 27 460 osob. V tomto roce počet obyvatel pětadesátiletých a starších na Vysočině o více než sedm tisíc překročil hranici 100 000 osob. Průměrný věk obyvatelstva se ze 42,3 let v roce 2016 zvýšil na 43,2 let v roce 2021. Stárnutí populace dokládá i další ukazatel, index stáří, který vyjadřuje, kolik osob ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí ve věku 0 – 14 let. Už v roce 2016 překračoval hodnotu 126 a nadále se zvyšoval. Koncem roku 2021 již na 100 dětí připadalo více než 134 osob ve věku 65 a více let (v celé ČR 128). U mužů dosahuje na Vysočině index stáří nižších hodnot – na 100 chlapců připadá 113 mužů starších 65 let, u žen je situace zcela opačná – na 100 děvčat připadá 157 žen nad 65 let.

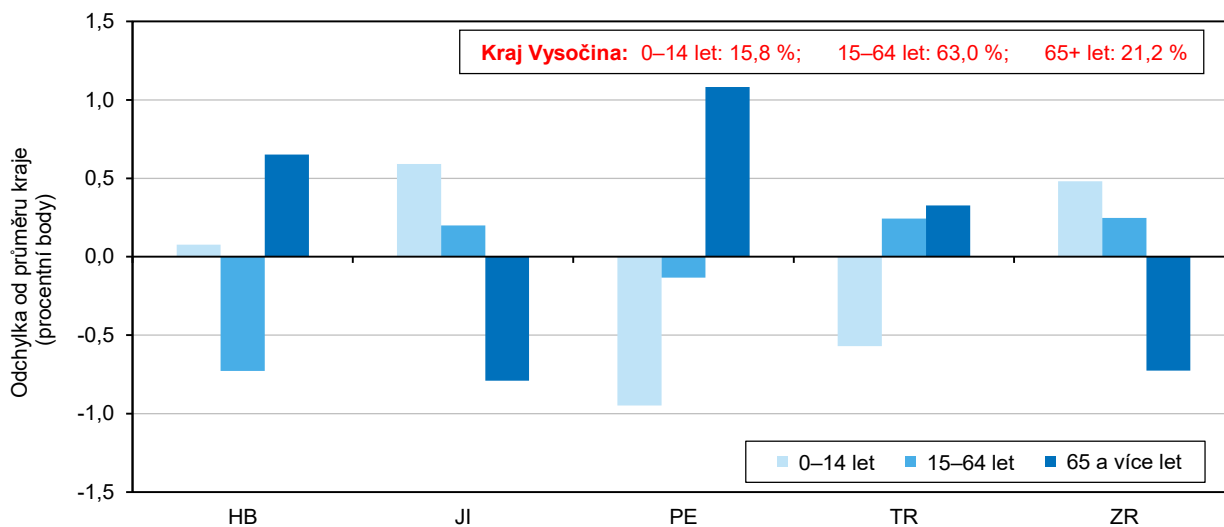
Nejmłodším okresem je Jihlavsko, nejstarším okres Pelhřimov.

Nejnižší průměrný věk mají na Vysočině okresy Jihlava a Žďár nad Sázavou (42,7), Jihlavsko z nich ale má nepatrně nižší index stáří (124,8). Naproti tomu na Pelhřimovsku, okrese s nejstarší populací v kraji, připadalo v roce 2021 na 100 dětí již 150 seniorů, jedním z důsledků nepříznivé věkové skladby je na Pelhřimovsku dlouhodobě vykazované záporné saldo přirozené měny obyvatel.



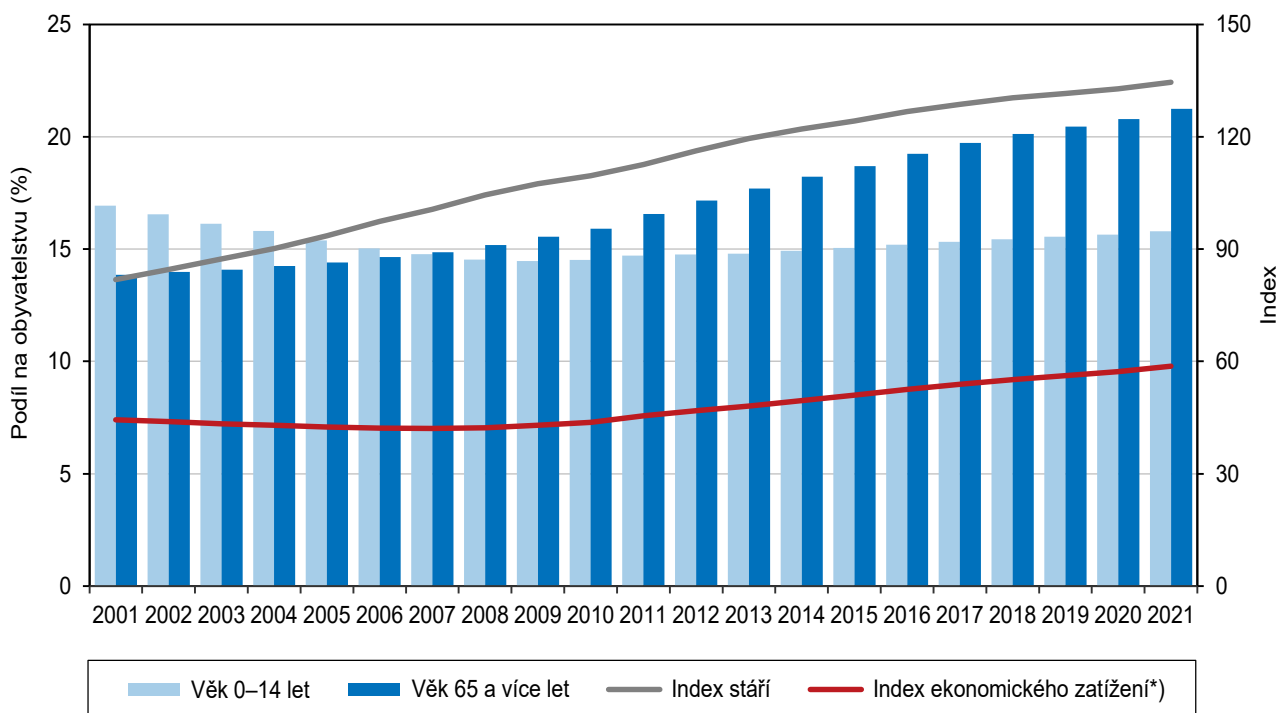
Graf 1.11 Srovnání věkové struktury obyvatel v okresech Kraje Vysočina k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ



Graf 1.12 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Kraji Vysočina (stav k 31. 12.)

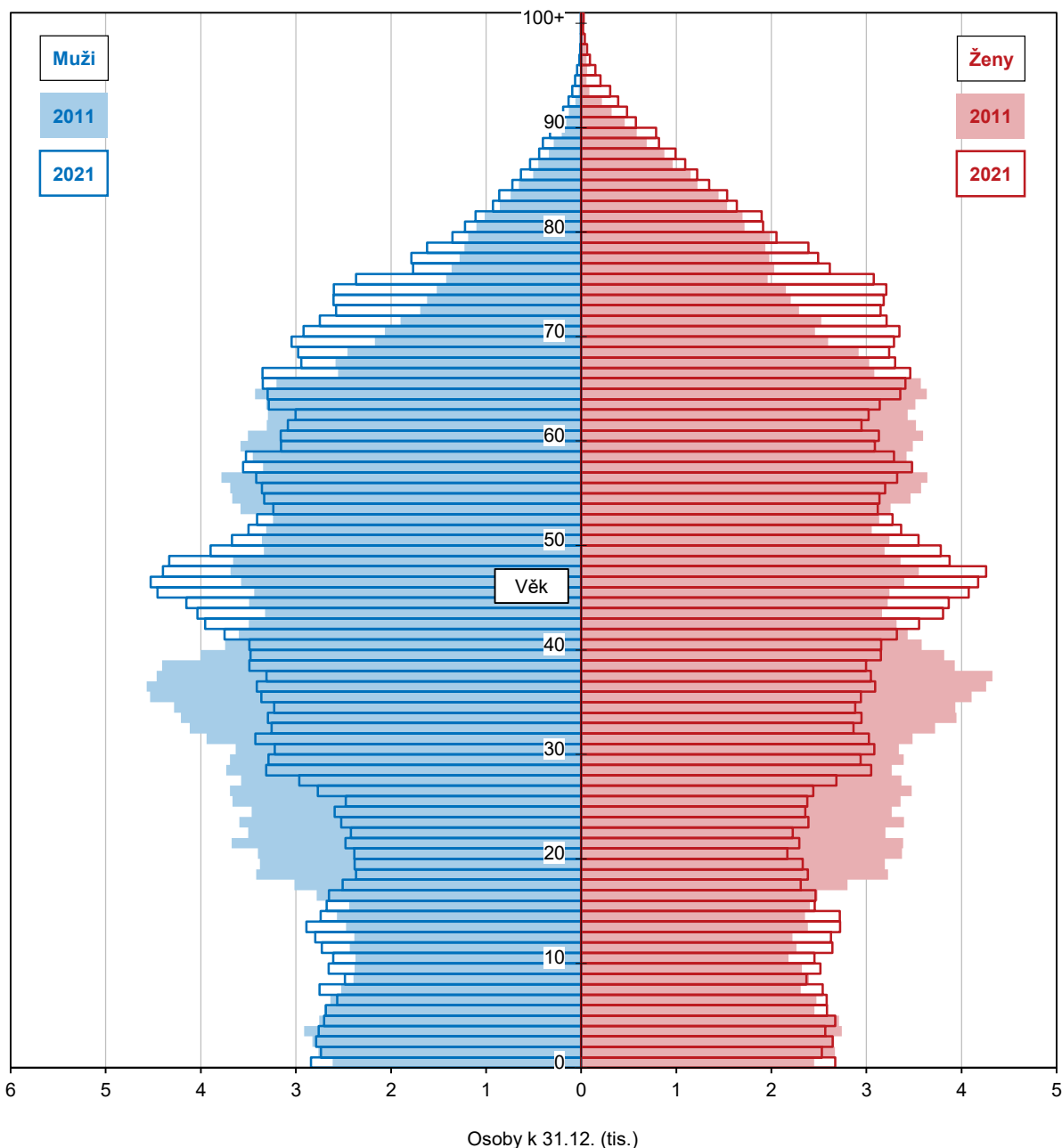
Zdroj: ČSÚ



*) počet osob ve věku 0-14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15-64 let

Graf 1.13 Věkové složení obyvatel Kraje Vysočina v letech 2011 a 2021

Zdroj: ČSÚ



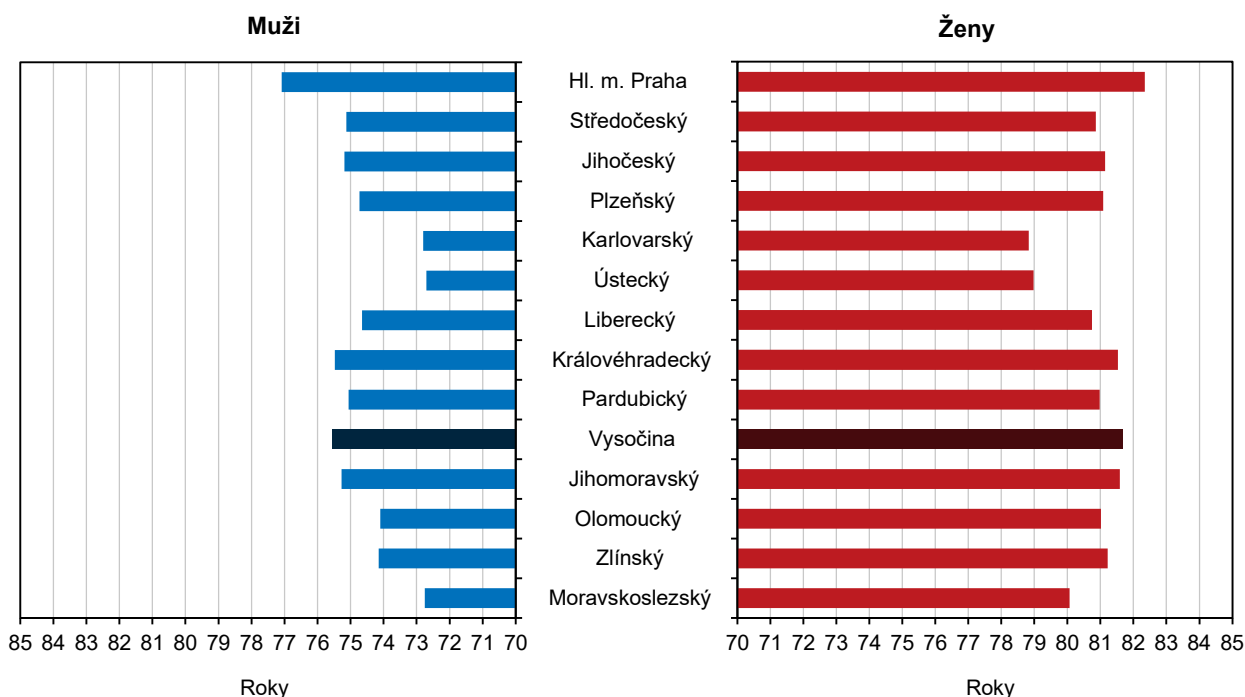
Naděje dožití při narození poklesla.

Dalším demografickým ukazatelem je naděje dožití neboli střední délka života. V Kraji Vysočina pro muže narozené v roce 2021 představuje 75,6 roku (před patnácti lety byla o 1,3 roku nižší) a pro ženy narozené v roce 2021 je to 81,7 let (před patnácti lety byla nižší o 1,5 roku). Z mezikrajského srovnání vychází Vysočina stále jako jeden z regionů s nejvyšší střední délkou života. U mužů i u žen zaujímá druhou příčku za hlavním městem Prahou. Je však třeba poznamenat, že u mužů na Vysočině už několik let docházelo k nevelkému meziročnímu poklesu naděje dožití, u obou pohlaví se pak v posledních dvou letech v důsledku zvýšené úmrtnosti naděje dožití výrazně snížila – což ovšem platí pro celou republiku.

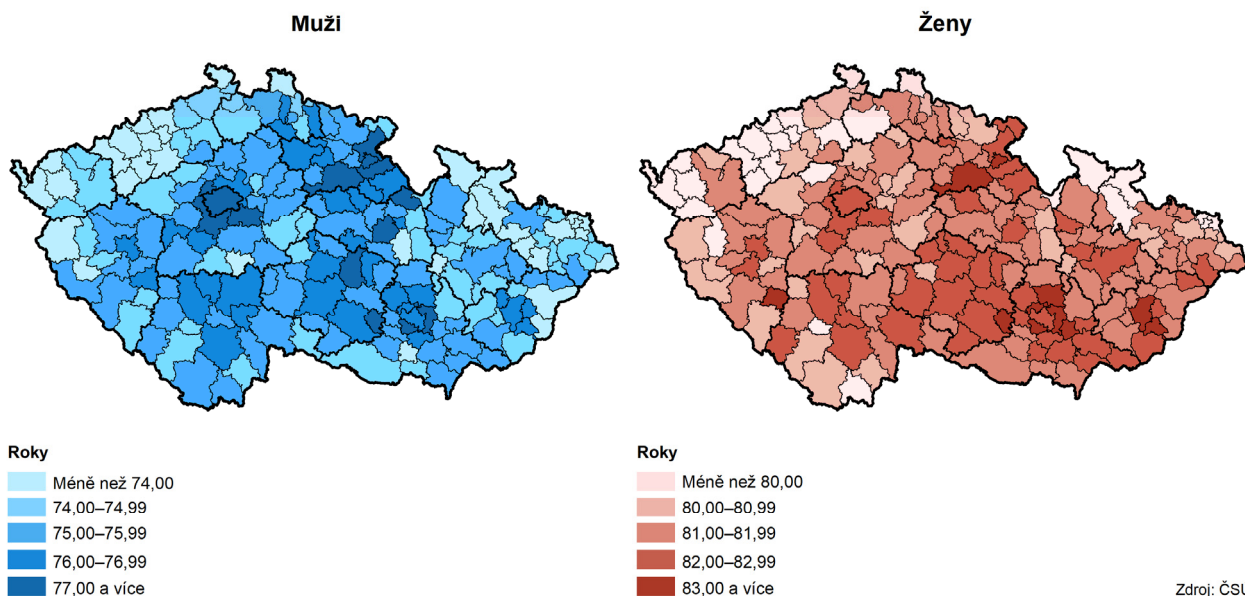


Graf 1.14 Naděje dožití při narození podle pohlaví podle krajů v letech 2020–2021

Zdroj: ČSÚ



Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2017 až 2021



Pokles počtu sňatků v letech 2020 a 2021.

U vývoje sňatečnosti se v minulých letech projevovovala rostoucí tendence, počet sňatků uzavřených v roce 2018 byl za posledních deset let nejvyšší (2 689) a v roce 2019 byl jen nepatrně nižší. V následujících dvou letech ale v důsledku protiepidemických opatření došlo k výraznému omezení počtu uzavíraných sňatků (ve srovnání s průměrem předchozích čtyř let o více než 15 %. Sňatečnost zhruba kopíruje celkový počet sňatků, v roce 2016 připadlo na tisíc obyvatel středního stavu 4,8 sňatků, v roce 2018 to byly 5,3 sňatku, v roce 2020 jen 4,2 a v následujícím roce

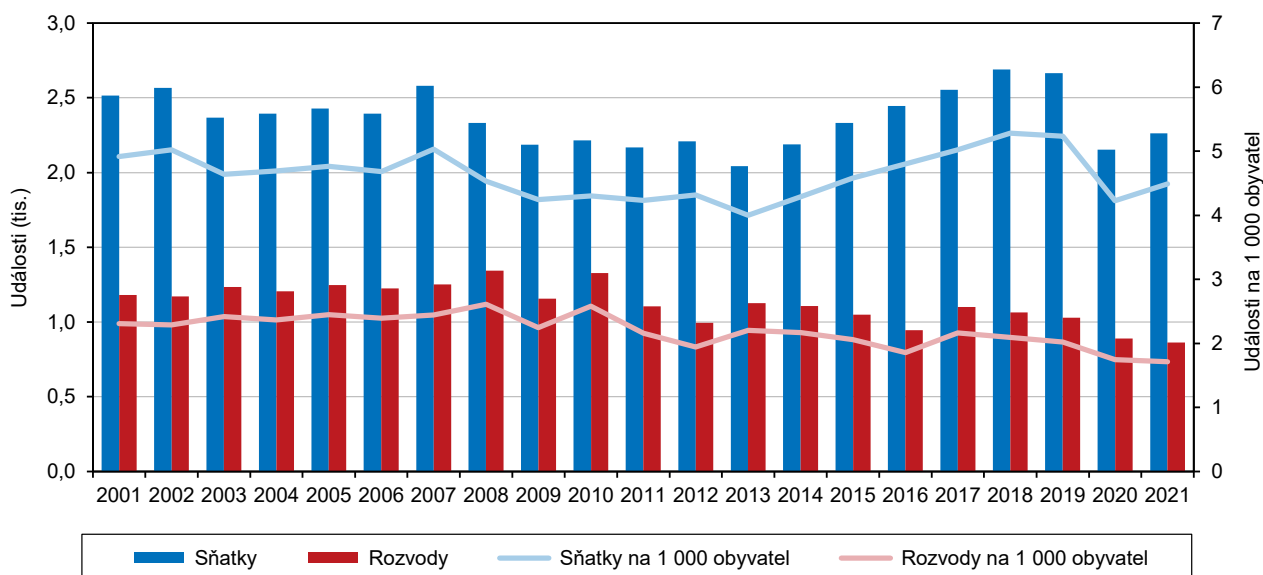
4,5 sňatku. V roce 2021 činil průměrný věk mužů při prvním sňatku 32,3 roku, celkově se projevuje jeho postupné mírné zvyšování (v roce 2016 vstupovali muži do prvního manželství průměrně ve věku 31,2 roku). Další manželství muži uzavírali v roce 2021 průměrně v 49,5 letech (v roce 2016 to bylo 46,6 roku). Obdobný trend je možno pozorovat i u žen. V roce 2021 byl průměrný věk nevěsty při vstupu do prvního manželství 29,6 roku (v roce 2016 to bylo o 1,1 roku méně), do dalších manželství vstupovaly nevěsty v průměru více než pětadvacetileté (v roce 2016 činil jejich průměrný věk 43,8 roku). V roce 2021 na Vysočině vstoupilo do manželství 71 cizinců, mezi nimi bylo nejvíce občanů Slovenska (27) a Ukrajiny (8). V témže roce se v kraji provdalo 88 žen s cizím státním občanstvím, nejčastěji šlo o ženy z Ukrajiny (33), na druhém místě byly ženy se slovenským občanstvím (29).

Nejvyšší počet rozvodů je ve věkové skupině 40 až 49 let.

V období 2016 až 2021 bylo v Kraji Vysočina nejvíce manželství rozvedeno v roce 2017 (1 100 rozvodů), v následujících letech jejich počet dále klesal s tím, že v letech 2020 a 2021 došlo u počtu rozvodů k obdobnému propadu jako u sňatků. V roce 2020 rozvodem na Vysočině skončilo 890 manželství, v roce 2021 jen 863. Struktura rozvodů podle pořadí zůstává dlouhodobě stabilní, jednoznačně převládají rozvody první, ale najde se dost mužů i žen, kteří se postupně propracují k většímu počtu rozvodů. V roce 2021 na Vysočině připadalo na rozvody druhého či vyššího pořadí u mužů 15,8 %, u žen 16,3 %. Rozvodovost (počet rozvodů na tisíc obyvatel středního stavu) se v kraji dlouhodobě pohybuje mezi 1,7 až 2,6, v roce 2021 dosáhla hodnoty 1,7. Rozdělení rozvodů podle věku se rovněž příliš nemění, nejčastěji se rozvádějí muži i ženy ve věku 40 až 49 let. Tomu odpovídá i fakt, že v posledních letech připadá téměř polovina rozvodů na manželství trvající 15 a více let (roku 2021 to bylo 46,7 %). Zastoupení rozvedených manželství s nezletilými dětmi je stále vysoké, v roce 2021 představovaly na Vysočině 60 % rozvodů (521 rozvedených manželství). Jako důvod převážné většiny rozvatů manželství je u mužů i žen uváděna rozdílnost povah, názorů a zájmů.

Graf 1.15 Sňatky a rozvody v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



2. Sociální vývoj

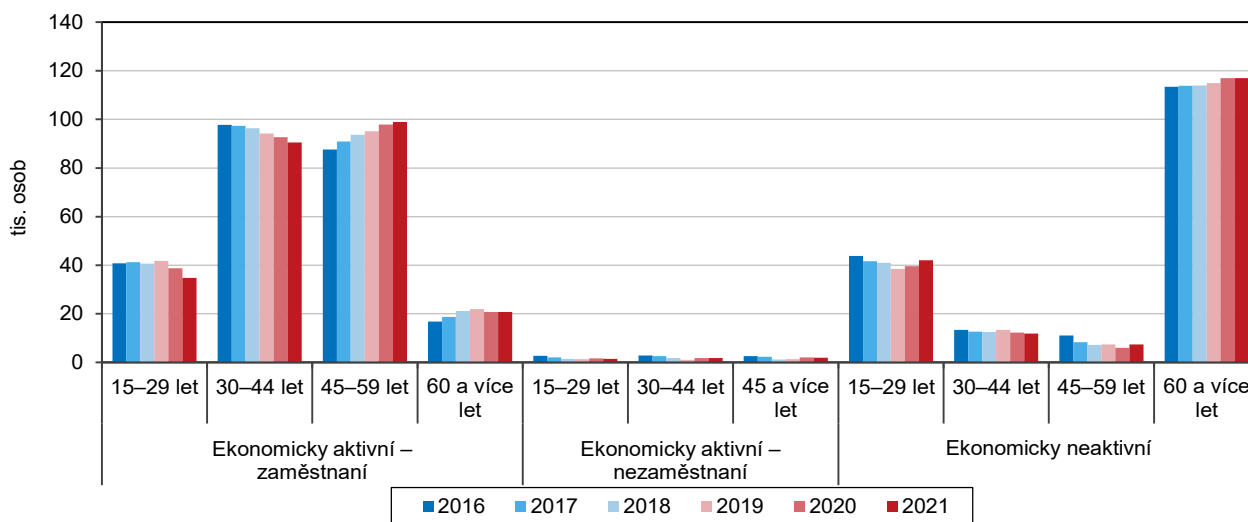
Zaměstnanost, ekonomická aktivita

Ubývá zaměstnaných, roste počet ekonomicky neaktivních osob.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovní sil představovala v Kraji Vysočina v roce 2021 pracovní síla celkem 250 tis. osob., tj. 58,4 % z celkového počtu obyvatel ve věku 15 a více let. Z tohoto počtu bylo 245 tis. osob zaměstnaných (57,2 % obyvatelstva ve věku 15 a více let) a 5,3 tis. osob nezaměstnaných (1,2 % patnáctiletých a starších obyvatel). Obecná míra nezaměstnanosti činila v roce 2021 v Kraji Vysočina 2,1 %, což oproti předchozímu roku představuje snížení o 0,1 procentního bodu. Zbývajících 178 tis. obyvatel patřilo mezi osoby ekonomicky neaktivní, především starobní a invalidní důchodce. Dle výsledků Výběrového šetření pracovních sil počet zaměstnaných osob v kraji dosáhl vrcholu v roce 2019 a v následujících dvou letech se snižoval. Naproti tomu se zvýšil počet nezaměstnaných, daleko výraznější však byl nárůst počtu ekonomicky neaktivních osob.

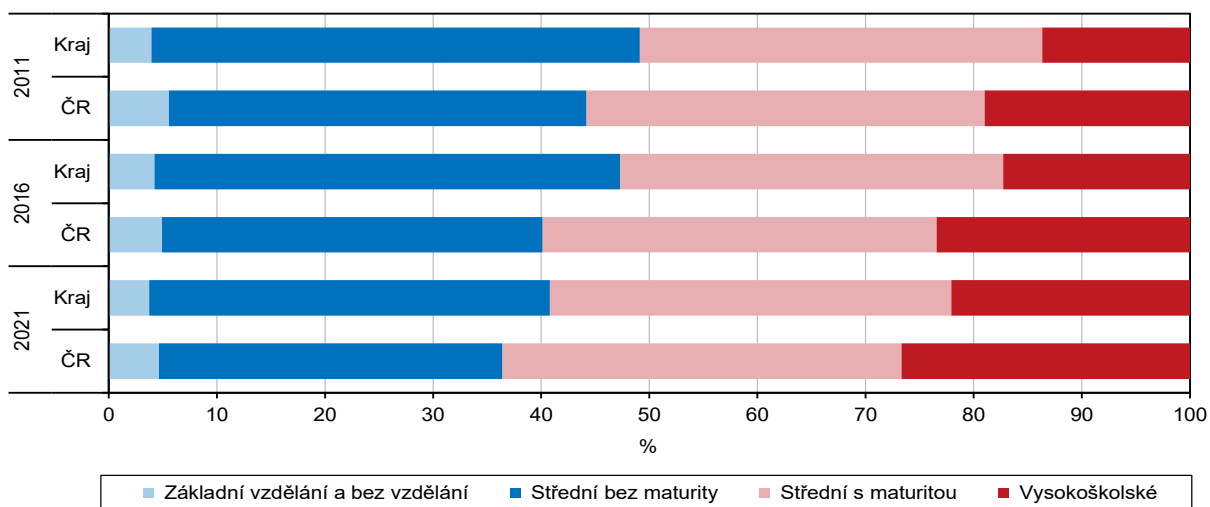
Graf 2.1 Obyvatelstvo Kraje Vysočina podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)



Graf 2.2 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Kraji Vysočina a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

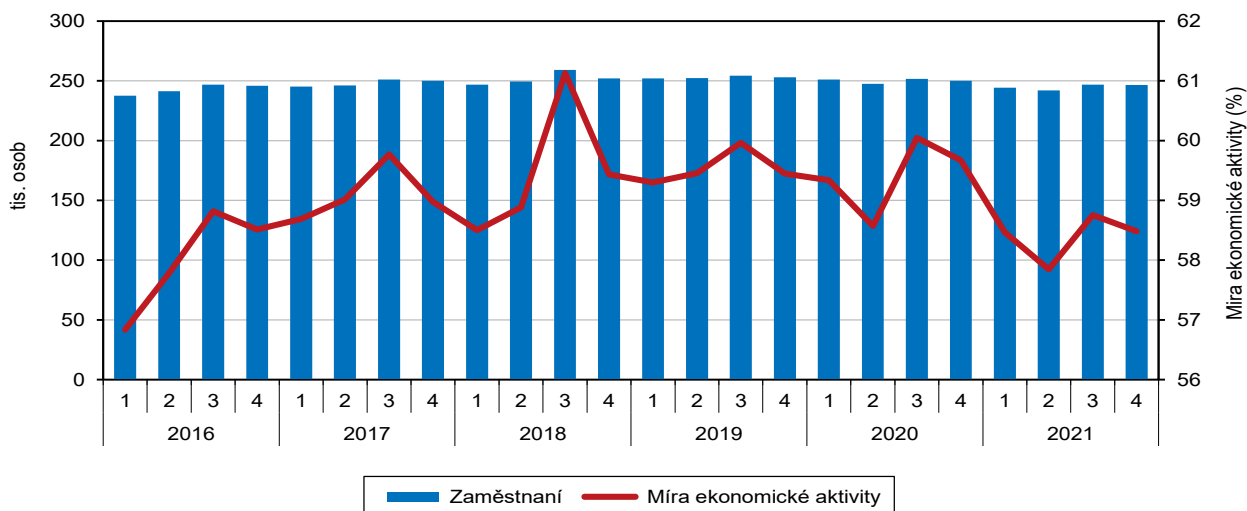


Míra ekonomické aktivity poklesla.

Celková míra ekonomické aktivity, tj. podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na celkovém počtu obyvatel Kraje Vysočina ve věku 15 a více let, dosáhla v roce 2021 hodnoty 58,4 %. U mužů činila v tomto roce 67,0 %, u žen 49,9 %. Ve srovnání s rokem 2016 je sice celková míra ekonomické aktivity vyšší o 0,4 procentního bodu, oproti letům 2017 až 2020 je však nižší až o 1,1 bodu. Obdobný trend můžeme pozorovat i u mužů, u žen byla míra ekonomické aktivity v roce 2021 dokonce nejnižší za posledních šest let.

Graf 2.3 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Kraji Vysočina podle čtvrtletí

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)



Míra zaměstnanosti poklesla.

Míra zaměstnanosti, tj. podílu zaměstnaných osob na celkové populaci, v roce 2021 v Kraji Vysočina dosáhla hodnoty 57,1 %, což sice bylo více než v roce 2016, oproti roku 2020 to však představuje pokles o 1,0 procentní bod, ve srovnání s rokem 2019 jde dokonce o snížení o 1,6 bodu. Obdobný vývoj můžeme pozorovat i u míry zaměstnanosti mužů a žen – hodnoty v roce 2021 jsou sice vyšší než v roce 2016, ve srovnání s roky 2017 až 2020 jsou však vesměs nižší.

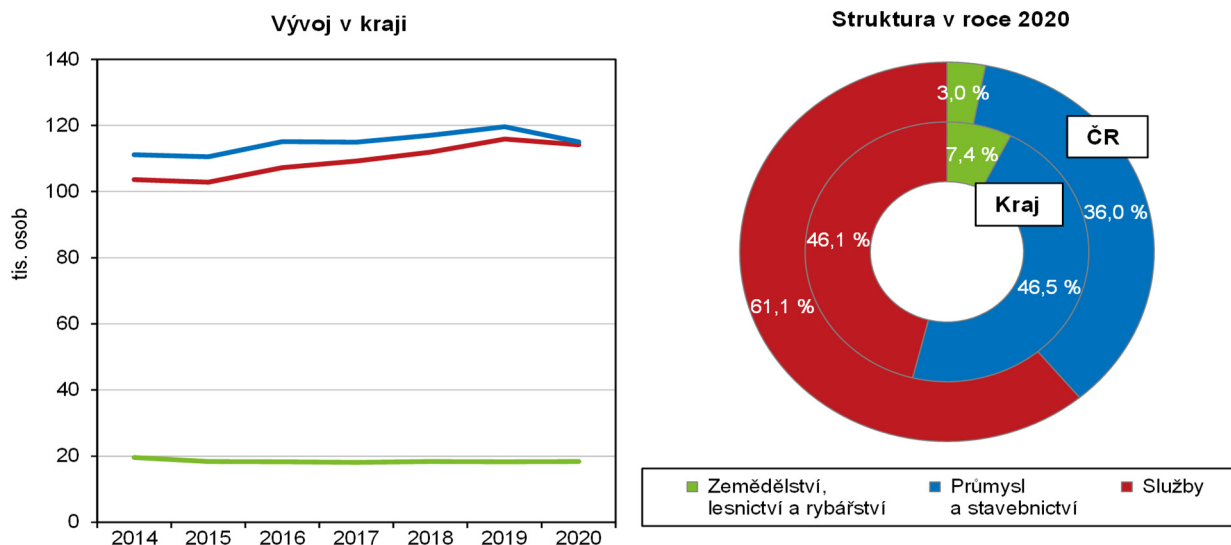
Relativně vysoký podíl zaměstnaných v primárním sektoru, nízký v sektoru terciárním.

Primární sektor (zemědělství, lesnictví, rybářství) má v Kraji Vysočina výjimečné postavení. Vysočina v mezikrajském srovnání dlouhodobě vykazuje nejvyšší podíl zaměstnaných v tomto sektoru. Přesto v absolutním vyjádření počet pracovníků v primárním sektoru i na Vysočině spíše stagnuje, což po předchozím poklesu platí v posledních letech i pro jeho podíl na celkovém počtu zaměstnaných osob. Od roku 2015 se počet zaměstnaných v primárním sektoru v kraji držel mírně nad hranicí 18 000 osob a podíl tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti jen výjimečně překročil hranici 7,5 %. Sekundární sektor (dobývání a úprava nerostných surovin, zpracovatelský průmysl, výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody, stavebnictví) se v roce 2020 na celkovém počtu zaměstnaných podílel 46,5 %, v absolutním vyjádření šlo o 115 tisíc osob. Na Vysočině se tak v sekundárním sektoru vzdor výraznému meziročnímu poklesu zaměstnanost udržela na úrovni roku 2016, podíl tohoto sektoru na celkovém počtu zaměstnaných v kraji se však snížil o 1,3 bodu. Naproti tomu mírně vzrostla váha terciárního sektoru, jehož podíl na celkovém počtu zaměstnaných dosáhl v roce 2020 na Vysočině 46,1 % (o 1,5 procentního bodu více než roku 2016). V absolutním vyjádření v tomto sektoru na Vysočině pracovalo 114,2 tisíce osob (o téměř 7 tisíc více než v roce 2016). Podíl terciárního sektoru přesto zůstává hluboko pod průměrem České republiky, který byl v roce 2020 o 15 procentních bodů vyšší.



Graf 2.4 Zaměstnaní pracující v Kraji Vysočina podle odvětvových sektorů

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

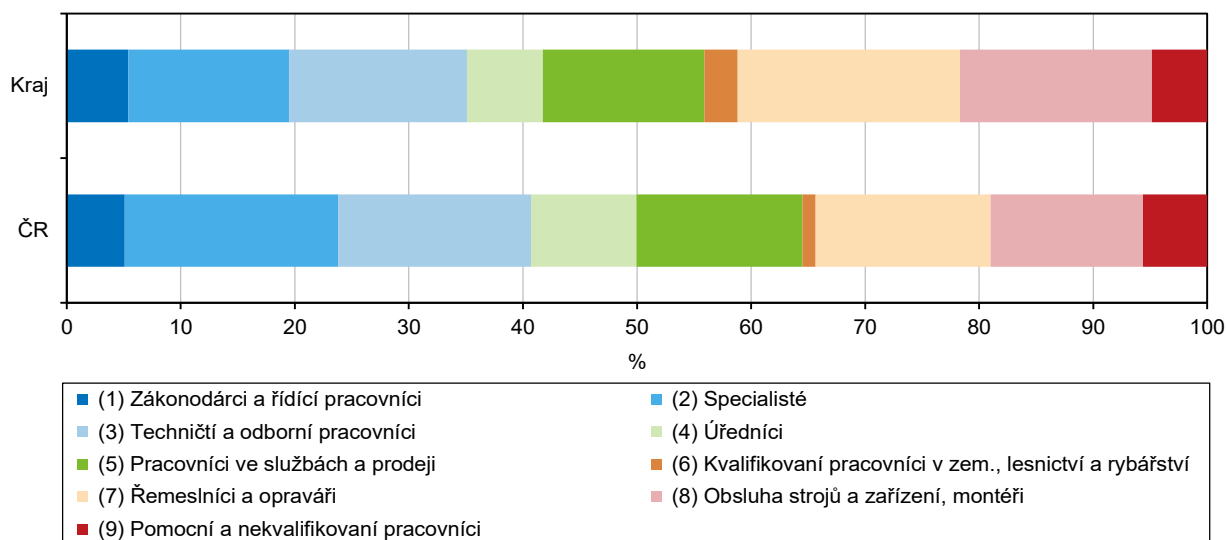


Nárůst počtu zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet.

Z hlediska postavení v zaměstnání si výrazně dominantní podíl na celkové zaměstnanosti udržuje kategorie zaměstnanců (84,5 % v roce 2021). Zaměstnavatelů byly 2,3 %, pracujících na vlastní účet 12,9 % a pomáhajících rodinných příslušníků 0,4 % z celkového počtu zaměstnaných. Počet zaměstnavatelů se na Vysočině oproti roku 2016 zvýšil více než o 22 procent. Počet zaměstnanců se ve stejném období prakticky nezměnil a počet pracujících na vlastní účet vzrostl o 5,6 %. Z hlediska hlavních tříd klasifikace zaměstnání bylo v roce 2021 na Vysočině nejvíce řemeslníků a opravářů (19,5 %, o 4,2 procentního bodu více než v celé ČR), za nimi následovaly obsluhy strojů a zařízení (16,8 %, o 3,5 bodu více než v ČR) a techničtí a odborní pracovníci (15,6 %, o 1,3 bodu méně než v ČR). Více než desetiprocentní (ale podstatně nižší než v ČR) byl ještě podíl specialistů. Za pozornost stojí výrazně nižší podíl úředníků (kraj 6,7 %, ČR 9,3 %).

Graf 2.5 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Kraji Vysočina a ČR v roce 2021

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

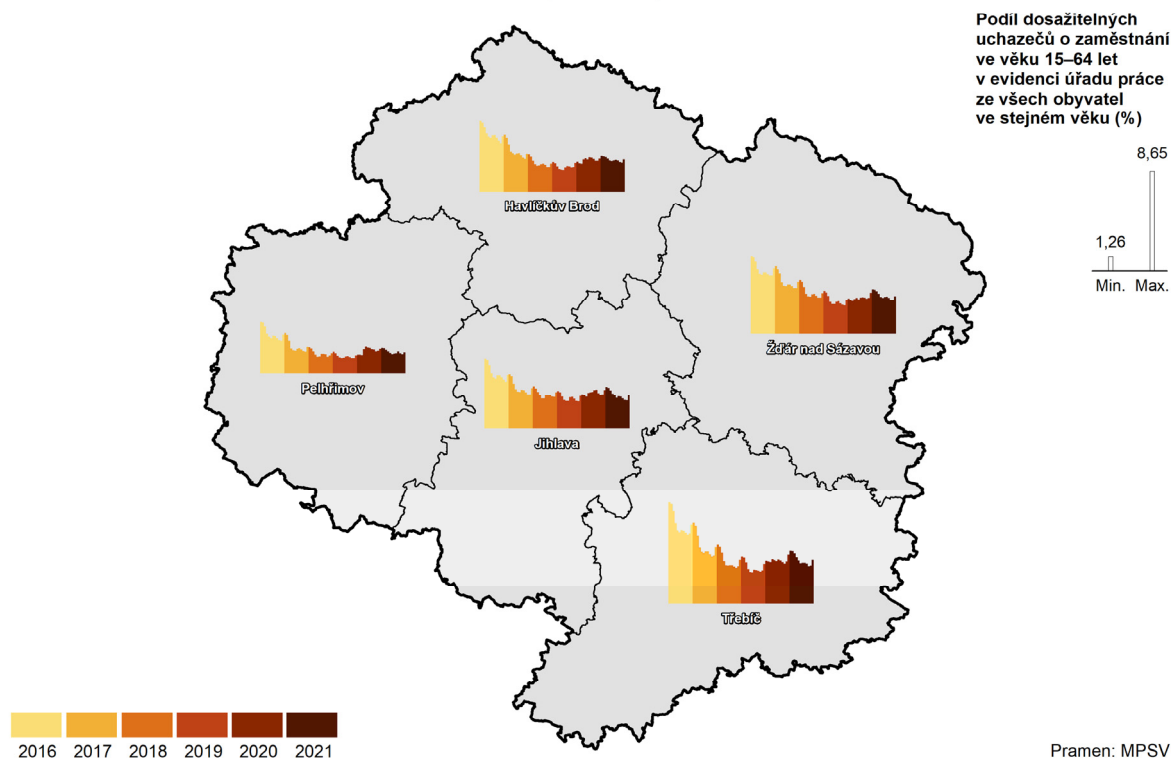


Nezaměstnanost

Jen devět okresů v České republice zaznamenalo podíl nezaměstnaných osob nad 5 %.

V České republice bylo ke konci roku 2021 bez práce 258 173 osob, což představuje podíl nezaměstnaných osob 3,49 %. Oproti roku 2020 se celkový počet nezaměstnaných snížil o 9,0 % a podíl nezaměstnaných osob poklesl o 0,32 procentního bodu. Pokles počtu nezaměstnaných byl zaznamenán ve všech krajích. Dlouhodobě nejnižší nezaměstnanost je v Praze, v roce 2021 ji však předstihl Pardubický kraj, kde k 31. prosinci činil podíl nezaměstnaných osob 2,54 %. Naopak nejvyšší byl podíl nezaměstnaných v Moravskoslezském kraji (5,14 %). Ze 77 okresů České republiky byly jen čtyři postiženy více než šestiprocentním podílem nezaměstnaných osob, v dalších pěti tento podíl přesahoval 5 %. Nejvyšší byla nezaměstnanost v okrese Karviná (8,47 %).

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Kraje Vysočina v letech 2016 až 2021 (stav ke konci jednotlivých měsíců)



Mírný nárůst nezaměstnanosti v letech 2020 a 2021.

Vývoj nezaměstnanosti do značné míry závisí na hospodářském vývoji, zpomalování ekonomického růstu s sebou přináší zvyšování míry nezaměstnanosti, naopak v období ekonomického oživení nezaměstnanost klesá. V Kraji Vysočina se tak po překonání krizového období nezaměstnanost od roku 2014 snižovala až na minimální úroveň v roce 2019. K jejímu mírnému nárůstu v kraji došlo až v roce 2020 v souvislosti s protiepidemickými opatřeními. V roce 2021 se míra nezaměstnanosti na Vysočině dostala pod celorepublikovou úroveň, což platilo i pro následující léta. Ke konci roku 2021 byl podíl nezaměstnaných v Kraji Vysočina o 0,50 procentního bodu nižší než v celé České republice.

Meziroční pokles počtu uchazečů o zaměstnání.

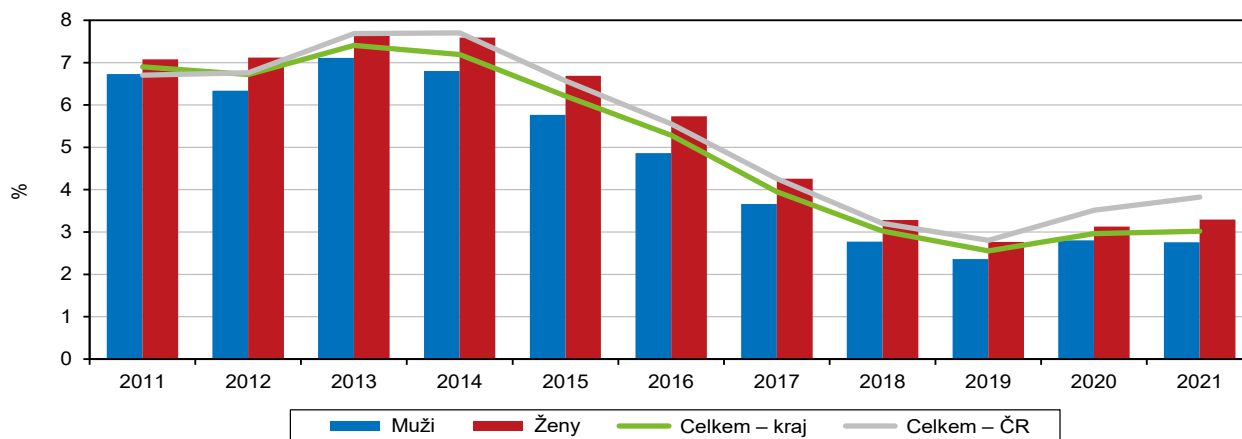
V Kraji Vysočina úřady práce evidovaly ke konci roku 2021 celkem 10 413 uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání s 31. prosincem 2020 byl jejich počet nižší o 1 030 osob, tj. o 8,9 %. Z celkového počtu bylo 9 587 dosažitelných uchazečů o zaměstnání, tedy evidovaných nezaměstnaných, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání a mohou bezprostředně po nabídce vhodného pracovního místa nastoupit do pracovního poměru. Oproti stejnému datu předchozího roku to



představuje snížení o 10,5 %. Nezaměstnaných absolventů škol všech stupňů a mladistvých bylo ke konci roku 2021 na Vysočině evidováno 592, což bylo o 13,1 % méně než k 31. prosinci 2020. Podle vzdělání jsou nejpočetnější skupinou žadatelů o práci středoškoláci bez maturity a vyučení (46,7 %). Na druhé místo se zařadili středoškoláci s maturitou (26,6 %). Nezaměstnaných se zdravotním postižením vedly na Vysočině ke konci roku 2021 úřady práce v evidenci 1 760, což představovalo 16,9 % všech nezaměstnaných. Jejich počet meziročně o něco vzrostl a podíl na celkovém počtu nezaměstnaných se zvýšil o 2,1 procentního bodu. Příspěvek v nezaměstnanosti poskytovaly úřady práce v Kraji Vysočina ke konci roku 2021 celkem 4 499 nezaměstnaným, tj. 43,2 % všech osob vedených v evidenci. Ve srovnání s předchozím rokem je to o 0,6 procentního bodu méně.

Graf 2.6 Podíl nezaměstnaných osob*) v Kraji Vysočina (roční průměr)

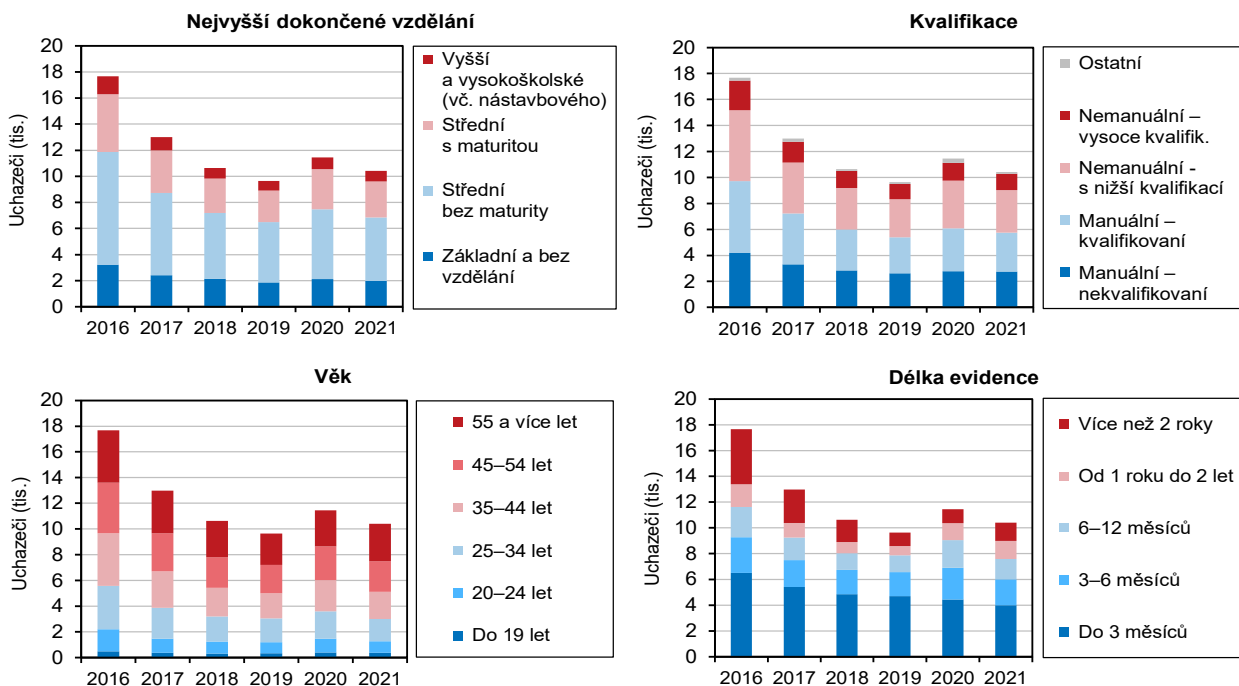
Pramen: MPSV



* podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Graf 2.7 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Kraji Vysočina (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

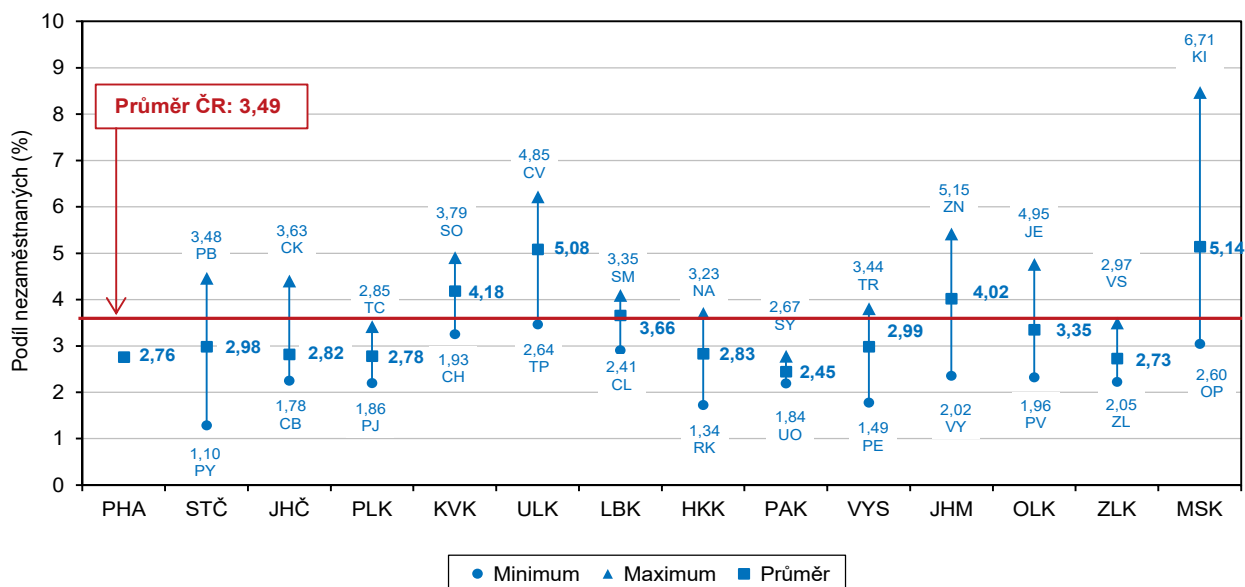


Nezaměstnanost klesla výrazněji u mužů.

Podíl nezaměstnaných osob v Kraji Vysočina k 31. prosinci 2021 poklesl ve srovnání s koncem roku 2020 o 0,32 procentního bodu na 2,99 %. Podíl nezaměstnaných klesl o něco výrazněji u mužů než u žen, jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných se z 50,6 % v roce 2020 snížil na 49,8 % v roce 2021. Odpovídajícím způsobem se zvýšil podíl žen na nezaměstnanosti v kraji (50,2 % v roce 2021). V průběhu období 2016 až 2021 docházelo u mužů i u žen pravidelně k nárůstu nezaměstnanosti ke konci roku. Podíl nezaměstnaných osob v Kraji Vysočina ke konci roku 2021 pouze ve dvou okresech překročil hranici tří procent. Šlo o žďárský okres (3,24 %) a o Třebíčsko (3,80 %), které se dlouhodobě na celorepublikové úrovni řadí mezi okresy s vyšší nezaměstnaností. Nejnižší nezaměstnanost na Vysočině je tradičně na Pelhřimovsku, kde koncem roku 2021 činila 1,77 % (5. místo mezi 77 okresy České republiky).

Graf 2.8 Rozptyl podílu nezaměstnaných v okresech podle krajů k 31. 12. 2021

Pramen: MPSV



Dlouhodobá nezaměstnanost byla problémem zvláště okresu Třebíč.

Na konci roku 2021 bylo na Vysočině bez práce déle než jeden rok 2 818 osob, oproti roku předchozímu se jejich počet zvýšil o 18,2 %. Na celkovém počtu nezaměstnaných se dlouhodobě nezaměstnaní koncem roku 2021 podíleli 27,1 % (o 6,3 procentního bodu více než v předchozím roce). Dlouhodobá nezaměstnanost byla v rámci okresů Vysočiny dříve výrazným problémem zvláště na Třebíčsku, které bylo v minulosti postiženo postupnou likvidací významných zaměstnavatelů, v posledním roce byla ale dlouhodobá nezaměstnanost na Třebíčsku jen o málo nižší než v okrese Žďár nad Sázavou.

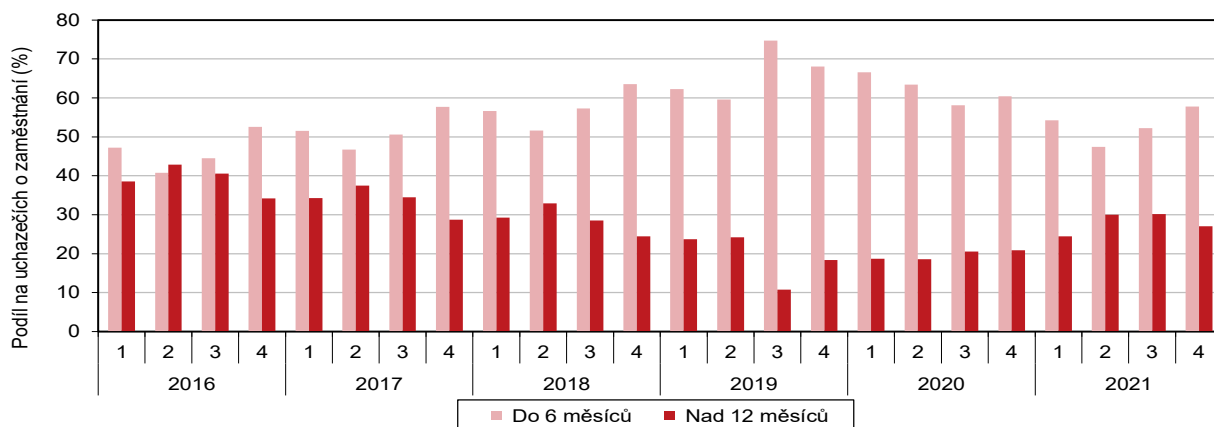
Počet volných pracovních míst se zvýšil.

Úřady práce v Kraji Vysočina registrovaly k 31. prosinci 2021 celkem 10 713 volných pracovních míst, z toho 607 míst pro osoby se zdravotním postižením. Na jedno volné pracovní místo připadal v průměru 1 uchazeč (v předchozím roce 1,2). Nejvíce uchazečů na jedno volné pracovní připadalo v okrese Třebíč (2,2), nejméně v pelhřimovském okrese (0,3).



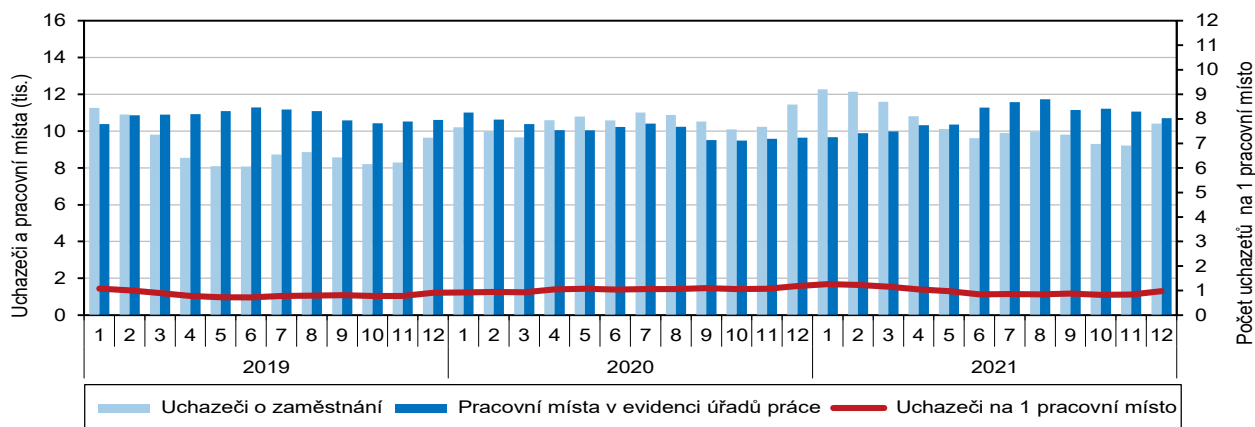
Graf 2.9 Krátkodobě a dlouhodobě nezaměstnaní ke konci čtvrtletí v Kraji Vysočina

Pramen: MPSV

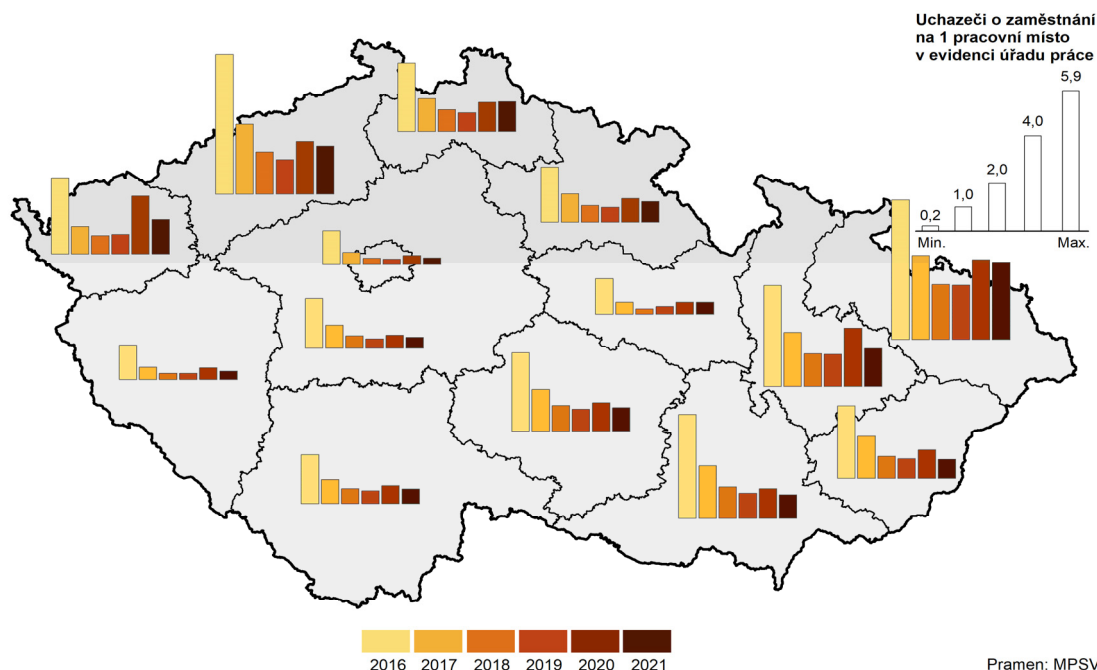


Graf 2.10 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Kraji Vysočina (stav ke konci měsíce)

Pramen: MPSV



Uchazeči o zaměstnání na pracovní místo v evidenci úřadu práce v krajích v letech 2016 až 2021 (stav k 31. 12.)



Pramen: MPSV

Mzdy

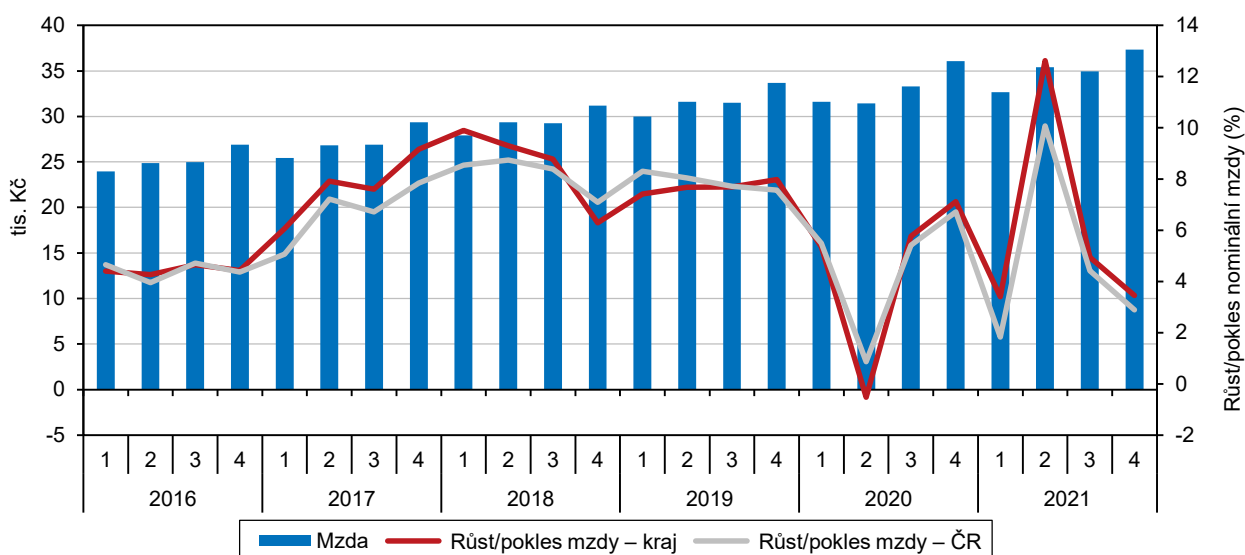
Počet zaměstnaných mírně poklesl.

Údaje o průměrné mzdě a počtu zaměstnanců byly zpracovány tzv. pracovištní metodou, při níž je územní třídění provedeno podle skutečného pracoviště zaměstnanců. V roce 2021 bylo na Vysočině zaměstnáno 170,1 tisíc přepočtených osob, což bylo 4,3 % z celkového počtu zaměstnanců v České republice. V porovnání s rokem 2016 byl počet zaměstnanců nižší o 0,5 tisíce, tj. o 0,3 %. V mezidobí počet zaměstnanců postupně rostl až na maximum v roce 2018 (175,1 tis. osob). Na rozdíl od poklesu na Vysočině se v celé České republice počet zaměstnanců mezi roky 2016 a 2021 zvýšil o 1,5 %.

Nadále přetrvává nižší úroveň průměrné měsíční mzdy.

Průměrná měsíční mzda zaměstnanců zpracovaná pracovištní metodou a přepočtená na plně zaměstnané osoby vzrostla v roce 2021 v Kraji Vysočina nominálně oproti roku 2016 podle předběžných údajů o 11 606 Kč na 37 693 Kč. V rámci České republiky se tak kraj zařadil na šesté místo, když za celorepublikovým průměrem 40 777 Kč zaostal o 3 084 Kč.

Graf 2.11 Průměrná hrubá měsíční mzda*) a její meziroční změny podle čtvrtletí v Kraji Vysočina
Zdroj: ČSÚ



*) podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2021 předběžné údaje

Pokles reálné mzdy.

Vývoj reálné mzdy je ovlivněn spolupůsobením dvou faktorů. Vedle výše nominální mzdy je to ještě vývoj cenové úrovně (inflace) vyjádřené indexem spotřebitelských cen. Ve srovnání s rokem 2020 na Vysočině nominálně vzrostla průměrná měsíční mzda o 3,5 %. Míra inflace dosáhla hodnoty 6,1 %, takže reálná průměrná mzda v kraji poklesla o 2,5 %. Pokles reálné mzdy byl zaznamenán ve všech krajích, nejvýrazněji v Plzeňském (o 4,1 %). Nejméně reálná mzda poklesla ve Zlínském kraji (o 0,6 %), kde došlo k nejvyššímu nárůstu nominální mzdy.

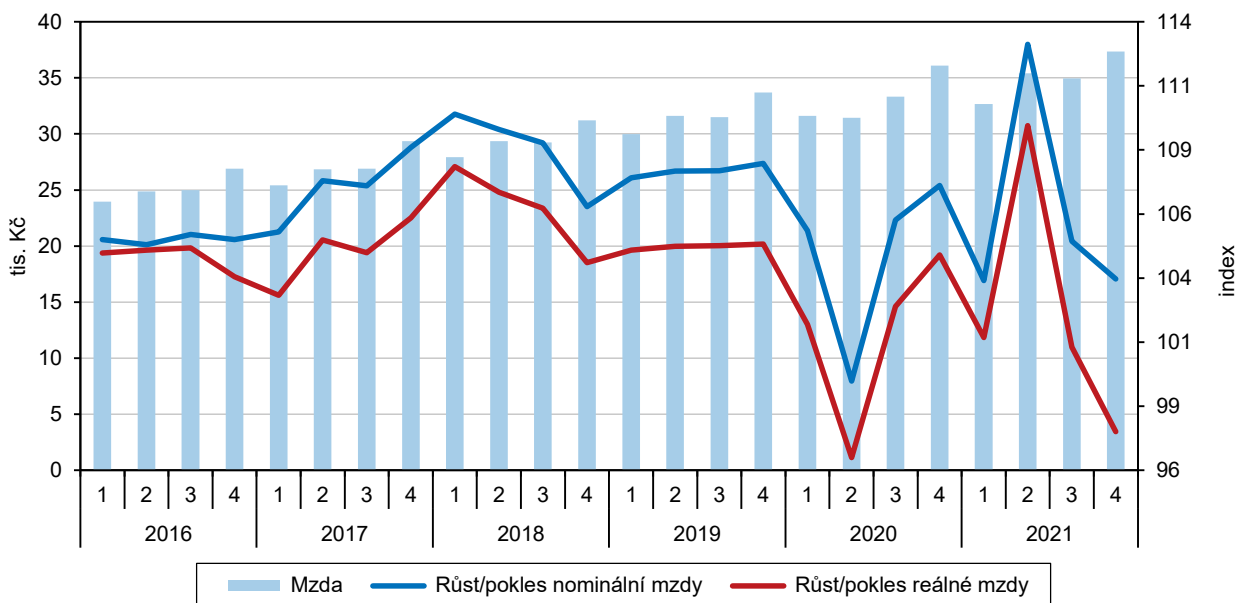
V mezikrajském srovnání šestý nejvyšší medián mezd.

Pro porovnání mezd lze použít i jiné ukazatele, například medián. Ten představuje hodnotu mzdy, která je přesně uprostřed zaměstnanců seřazených od nejnižší mzdy po nejvyšší. Pro výpočet mediánu je však nutné mít k dispozici údaje o mzdách jednotlivých zaměstnanců, které se zpracovávají jednou za rok na základě výsledků výběrového šetření mezd. V roce 2021 vykázal tento ukazatel v Kraji Vysočina celkovou hodnotu 34 179 Kč, u mužů 35 977 Kč a u žen 31 268 Kč. V mezikrajském srovnání byl medián šestý nejvyšší (nižší byl v Ústeckém, Libereckém, Moravskoslezském, Jihočeském, Pardubickém, Olomouckém, Zlínském



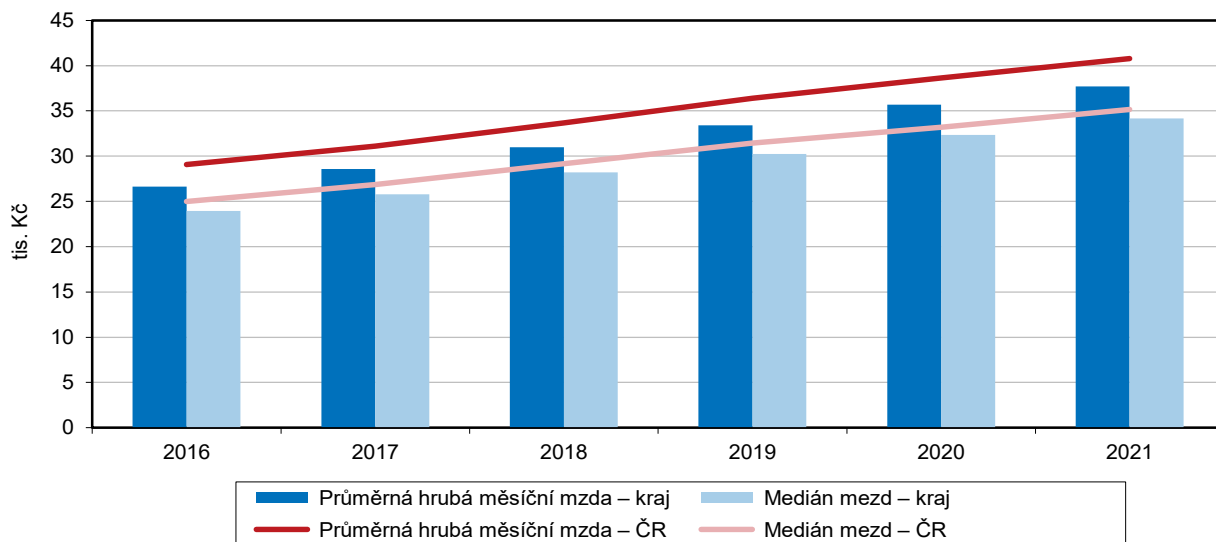
a Karlovarském kraji) a ve srovnání s hlavním městem Prahou byl o 6 917 Kč nižší. Šestý nejvyšší byl na Vysočině medián mezd i mužů, u žen pak byl medián osmý nejvyšší z krajů České republiky.

Graf 2.12 Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy*) na přepočtené počty zaměstnanců v Kraji Vysočina
Zdroj: ČSÚ



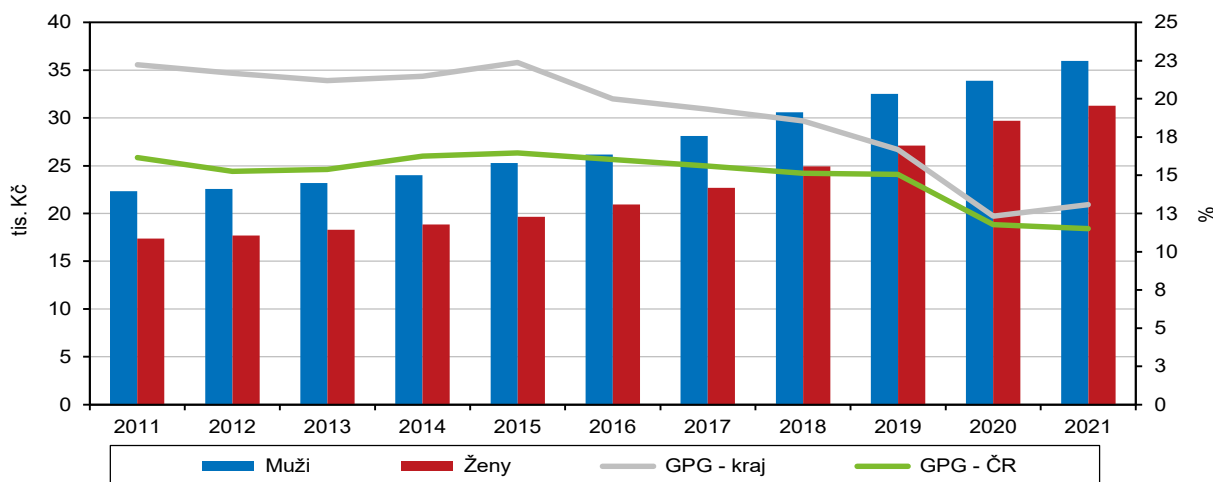
*) podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2021 předběžné údaje

Graf 2.13 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Kraji Vysočina a ČR
Pramen: MPSV, MF



Graf 2.14 Medián mezd podle pohlaví a GPG*) v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



*) GPG - gender pay gap - relativní rozdíl mediánu mzdy mužů a žen (vztažený k mediánu mzdy mužů)

Vzdělávání

Počet dětí v mateřských školách zůstává vysoký.

Počet dětí zapsaných k 30. září 2021 v mateřských školách v Kraji Vysočina po kolísavém vývoji minulých opět o něco vzrostl a přiblížil se k hodnotě z roku 2016 (17 693 oproti 17 821). Počet mateřských škol v posledních letech mírně rostl, oproti školnímu roku 2016/2017 byl v roce 2021/2022 vyšší o 5 (+1,8 %). Výraznější byl nárůst počtu tříd (téměř o osm procent), takže jich ve školním roce 2021/2022 bylo v kraji 853. Počet dětí připadajících na jednu mateřskou školu se v daném období nepatrně snížil z 62,3 na 60,8, počet dětí na jednu třídu též mírně poklesl (22,5 ve školním roce 2016/2017, 20,7 v roce 2021/2022).

Více studentů středních škol.

Ve školním roce 2021/2022 působilo v Kraji Vysočina celkem 272 základních škol, což je oproti školnímu roku 2016/2017 o devět více. Počet škol po celé období stabilně velmi mírně rostl. V posledním roce navštěvovalo základní školu 45 727 žáků, což bylo oproti školnímu roku 2016/2017 o 1 851 více. Počet žáků základních škol po předchozím poklesu od školního roku 2012/2013 nepřetržitě stoupá. Počet středoškoláků v posledních letech začal opět růst, takže se na středních školách na Vysočině ve školním roce 2021/2022 vzdělávalo v denním studiu více studentů než ve školním roce 2016/2017 (20 719, tedy o 819, resp. o 4,1 % více). Z celkového počtu bylo 6 176 studentů gymnázií, největší podíl – zhruba tři čtvrtiny – však připadal na studenty středních odborných škol (bez nástavbového studia).

Většina studentů VŠ studuje mimo území kraje.

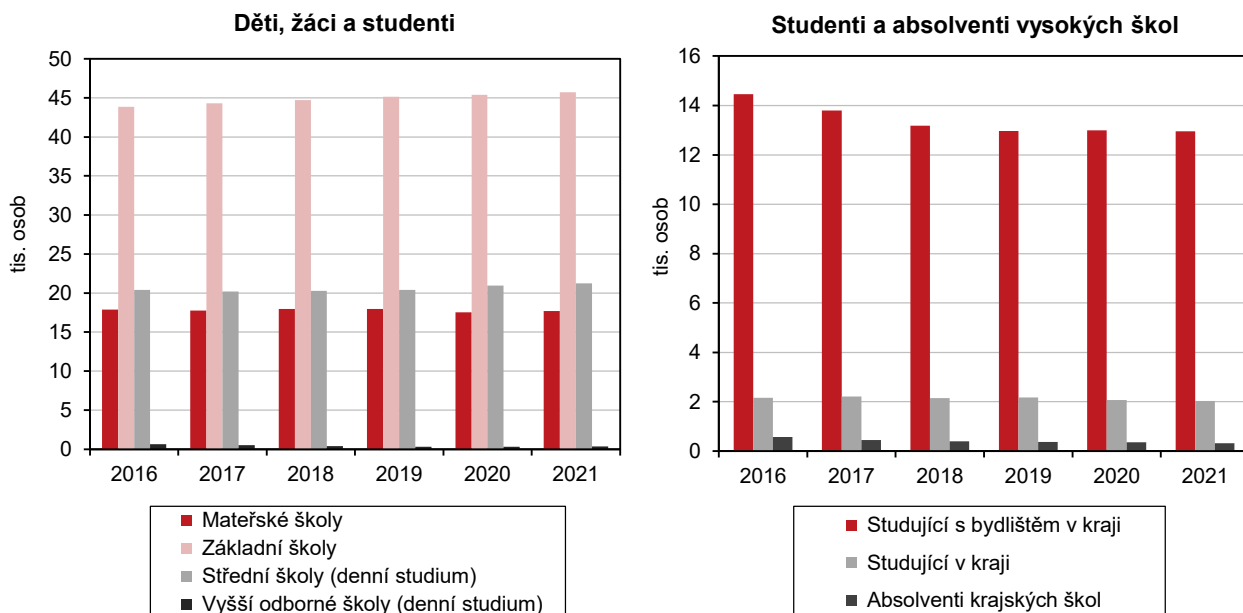
Po předchozím poklesu působilo na Vysočině od školního roku 2013/2014 deset vyšších odborných škol, jejichž počet se ve školním roce 2021/2022 snížil na devět. Na těchto školách se ve školním roce 2021/2022 vzdělávalo v denním studiu 338 studentů, což je ve srovnání se školním rokem 2016/2017 téměř o polovinu méně. Od poloviny devadesátých let to je třetí nejnižší počet. V kraji působí pouze jedna vysoká škola, takže stále většina studentů vysokých škol z Vysočiny studuje mimo území kraje. Ve školním roce 2021/2022 navštěvovalo bakalářské programy na jediné vysoké škole v kraji 2 081 studentů. Počet studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v Kraji Vysočina poklesl z 14 497 ve školním roce 2016/2017 na 12 994



v roce 2021/2022, tj. o 10,4 %. Klesající trend počtu studentů na vysokých školách v kraji i mimo jeho území se projevoval po celé šestileté období.

Graf 2.15 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Kraji Vysočina

Pramen: MŠMT



Zdravotnictví, dočasná pracovní neschopnost

Přibýlo lékařů, ale ubylo samostatných ordinací lékařů.

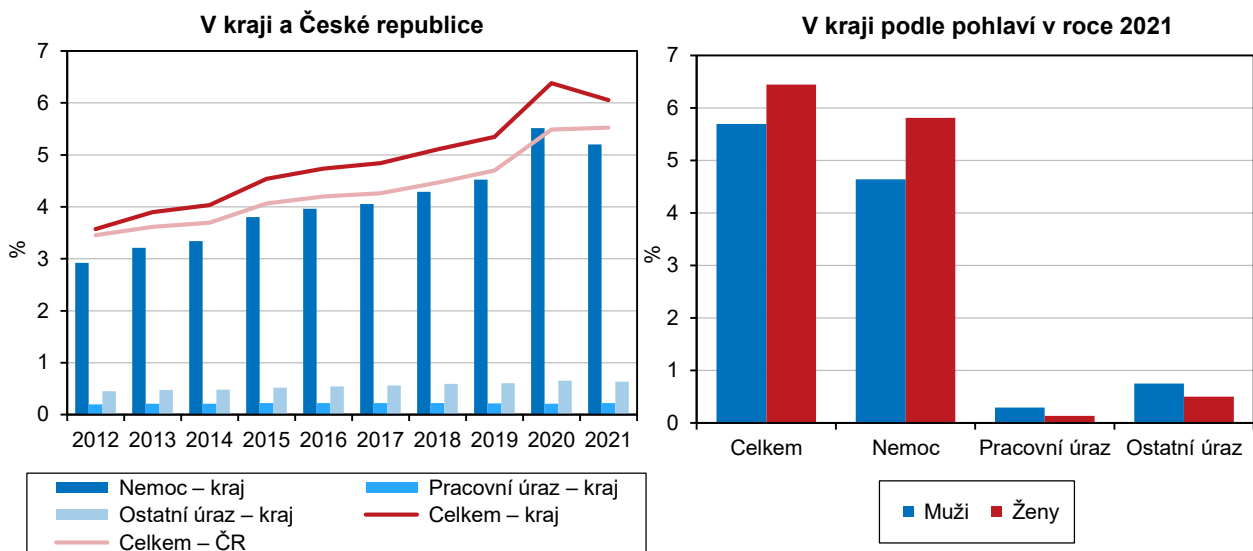
Data za zdravotnictví jsou k dispozici pouze do roku 2020. Do tohoto roku se počet lékařů v Kraji Vysočina ve srovnání s rokem 2016 zvýšil o 8,4 % na bezmála 2 100 (v přepočtených osobách). Ve srovnání s celou Českou republikou to je více než dvojnásobný nárůst. Na tisíc obyvatel v kraji v roce 2020 připadalo 4,1 lékaře (v celé ČR 4,8). Zubních lékařů na Vysočině působí přes 300, jejich počet se příliš nemění. V šesti nemocnicích na území Vysočiny se v roce 2020 nacházelo 2 646 lůžek, jen o málo méně než v roce 2016. Ubylo však samostatných ordinací lékařů, zvláště hluboký byl pokles u praktických lékařů pro děti a dorost, kde zmizelo přes 12 % ordinací.

Nárůst pracovní neschopnosti v letech 2020 a 2021.

Průměrný počet nemocensky pojištěných osob se v Kraji Vysočina v letech 2016 až 2021 pohyboval mezi 175 až 180 tisíci osob. Průměrné procento pracovní neschopnosti (udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz) se v průběhu sledovaných let v kraji postupně zvyšovalo, v letech 2020 a 2021 v souvislosti s epidemií covidu-19 byl pak nárůst velmi výrazný. Z vnitrokrajského hlediska je průměrné procento pracovní neschopnosti dlouhodobě nejnižší v jihlavském okrese a nejvyšší na Žďársku. Průměrná doba trvání jednoho případu pracovní neschopnosti se na Vysočině v letech 2016 až 2019 pohybovala kolem 45 dnů, v závěru období ale výrazně poklesla na 40,7 dne v roce 2020 a na 35,9 dne v roce 2021. V rámci kraje je stabilně nejdelší průměrná doba trvání jednoho případu v okrese Žďár nad Sázavou a nejkratší v jihlavském okrese.

Graf 2.16 Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v Kraji Vysočina a ČR

Pramen: ČSÚ, ČSSZ

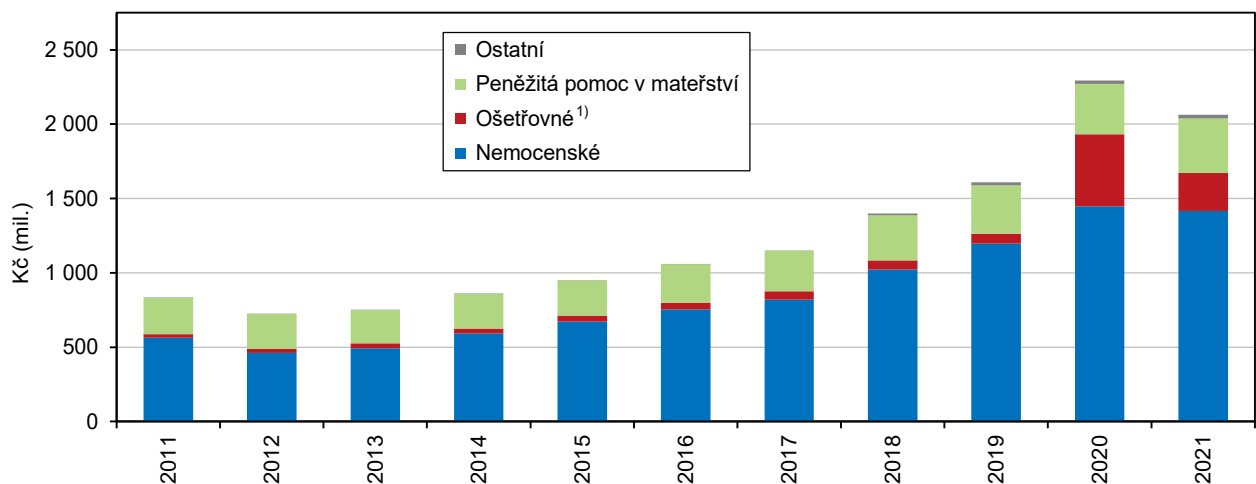


Nárůst výdajů na dávky nemocenského pojištění v důsledku covidu-19.

Epidemie covidu-19 se na Vysočině výrazně promítla i do výše výdajů na dávky nemocenského pojištění, které sice postupně rostly i v předchozích letech, ale v roce 2020 můžeme pozorovat meziroční zvýšení o více než 40 % na bezmála 2,3 miliardy korun. Nad hranici dvou miliard zůstaly vyplacené dávky i v následujícím roce. Za snad až astronomický je možno označit nárůst výdajů na ošetřovné, které v roce 2020 meziročně vzrostly o 630 % - šlo především o důsledek dlouhodobého uzavření škol a dalších zařízení.

Graf 2.17 Výdaje na dávky nemocenského pojištění v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



¹⁾ na zvýšené výdaje na ošetřovné v roce 2020 a 2021 mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19 vč. souvisejících legislativních úprav



Státní sociální podpora, sociální služby

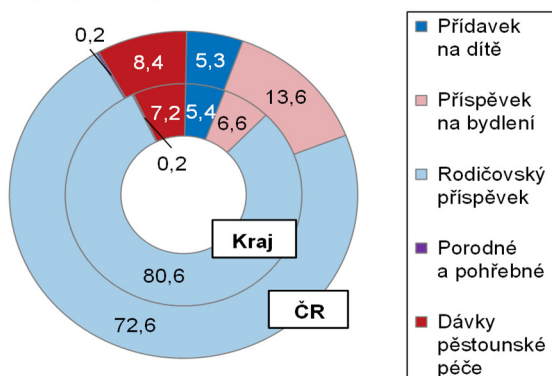
Nárůst vyplacených dávek státní sociální podpory.

Nezanedbatelnou část příjmů obyvatel tvoří dávky státní sociální podpory. Počet přiznaných dávek i hodnota vyplacených dávek se v průběhu let značně měnily, zejména vlivem legislativních změn. Výdaje na dávky v Kraji Vysočina v roce 2020 přesáhly dvě miliardy korun, v roce 2021 se této hranici přiblížily. Podstatná část výdajů připadala na rodičovský příspěvek.

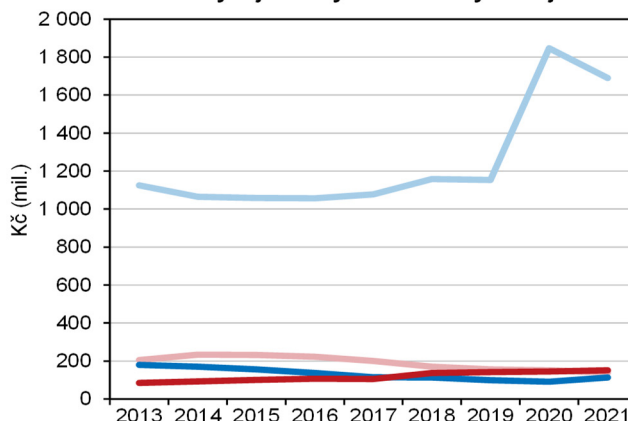
Graf 2.18 Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v Kraji Vysočina a ČR

Pramen: MPSV

Výdaje v kraji a ČR v roce 2021 v %



Výdaje na vybrané dávky v kraji¹⁾



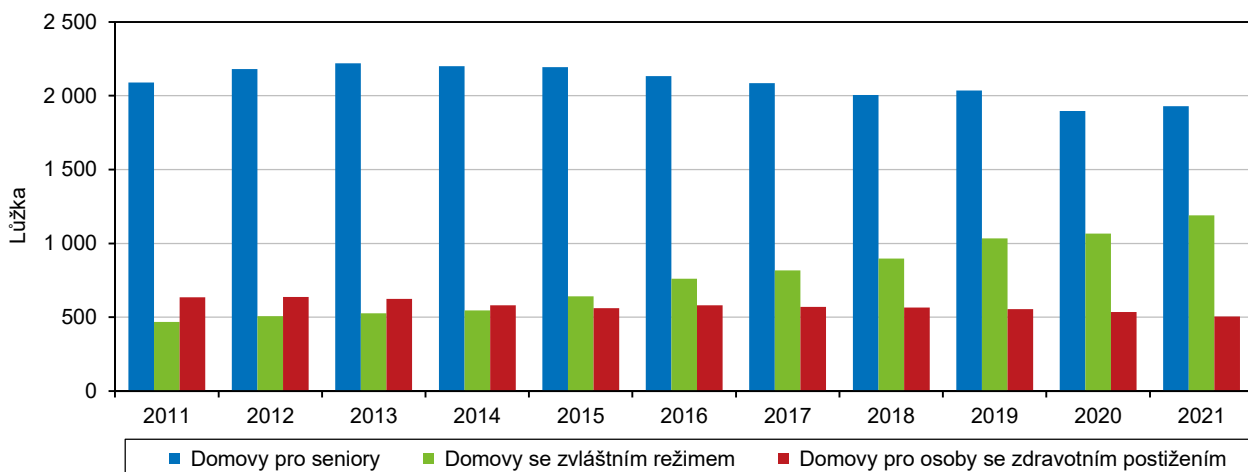
¹⁾ podle místa trvalého bydliště příjemce

Nárůst počtu lůžek v domovech se zvláštním režimem.

Počet lůžek v domovech pro seniory se v Kraji Vysočina mezi roky 2016 a 2021 snížil o více než 9 %, když klesl pod úroveň dvou tisíc lůžek. V přepočtu na tisíc osob ve věku 65 a více let to představovalo snížení z téměř 22 na 18 lůžek. Naproti tomu se zhruba o polovinu zvýšil počet lůžek v domovech se zvláštním režimem (jde o pobytové služby pro lidi, kteří trpí stařeckou demencí, Alzheimerovou nemocí či jiným typem demence a mají proto sníženou samostatnost a vyžadují pravidelnou pomoc jiné osoby). Zhruba na 500 (o 13 %) se na Vysočině snížil počet lůžek v domovech pro osoby se zdravotním postižením.

Graf 2.19 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Kraji Vysočina (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV



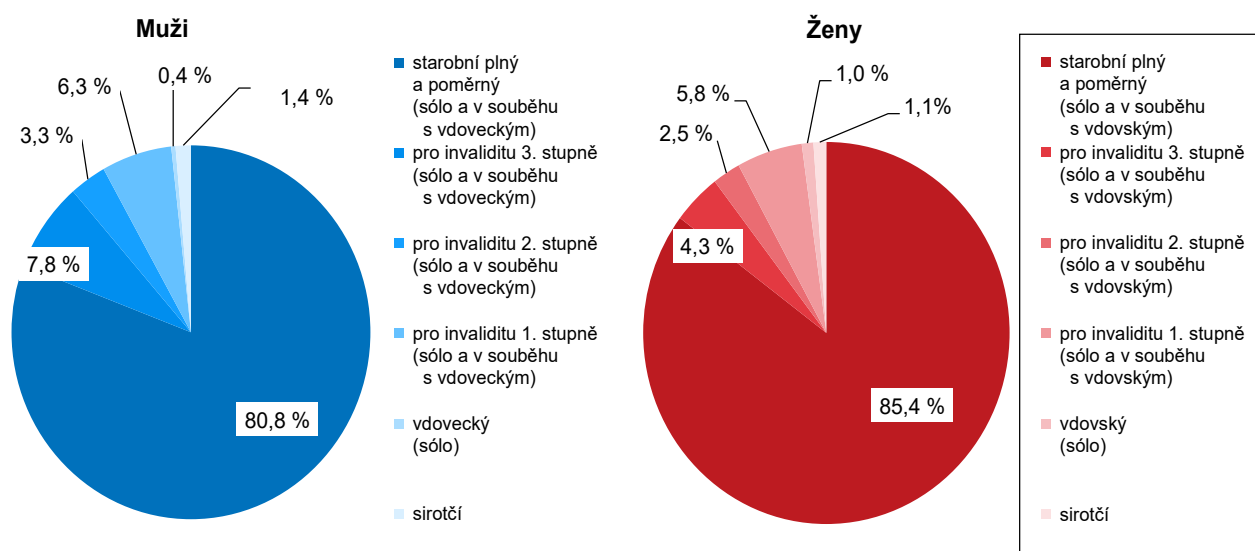
Důchodci, důchody

Mezi důchodci převládají ženy.

V Kraji Vysočina ke konci roku 2021 pobíralo některý z důchodů celkem 147 227 osob. Jejich počet se ve srovnání s rokem 2016 zvýšil o 153 osob (0,1 %), oproti roku 2020 poklesl o 0,4 %. Z celkového počtu bylo 62,3 % důchodů starobních (bez souběhu), příjemci důchodů vdovských a vdoveckých (včetně kombinovaných) tvořili více než jednu pětinu (22,0 %). Příjemců důchodů invalidních – třetího, druhého a prvního stupně bylo 14,6 %. Bez ohledu na druh důchodu mezi příjemci na Vysočině převládaly z 57,5 % ženy (84 693 osob), mužů pobírajících některý z důchodů bylo 62 534. Žen byla většina mezi příjemci důchodů starobních (58,8 %) a invalidních důchodů prvního stupně (55,0 %). Muži převažovali mezi příjemci důchodů invalidních třetího stupně (57,9 %). U invalidních důchodů druhého stupně a u sirotčích důchodů byl poměr obou pohlaví prakticky vyrovnaný. Předčasný starobní důchod (včetně souběhu) pobíralo v prosinci 2021 na Vysočině celkem 44 300 osob, což představovalo 36,1 % z celkového počtu příjemců starobního důchodu. I v případě předčasného starobního důchodu mezi příjemci převažovaly ženy (55,4 %).

Graf 2.20 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Kraji Vysočina v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ



Na Vysočině je čtvrtý nejnižší vyplácený starobní důchod mezi čtrnácti kraji.

Starobní důchodci na Vysočině v prosinci roku 2021 pobírali v průměru 15 195 Kč, nárůst oproti roku 2016 činil 3 996 Kč (35,7 %), jedná se o čtvrtý nejnižší důchod mezi čtrnácti kraji za kraje Karlovarským, Olomouckým a Pardubickým. V rámci Vysočiny byly nejvyšší starobní důchody vypláceny v okrese Žďár nad Sázavou (15 488 Kč), naopak nejnižší v třebíčském okrese (14 756 Kč). Průměrná měsíční výše starobního důchodu činila u mužů 16 600 Kč, ženám byl průměrný starobní důchod vyplácen v částce 13 801 Kč. Na konci prosince 2021 tak činil každým rokem se zvyšující rozdíl mezi průměrným starobním důchodem mužů a žen 2 799 Kč.

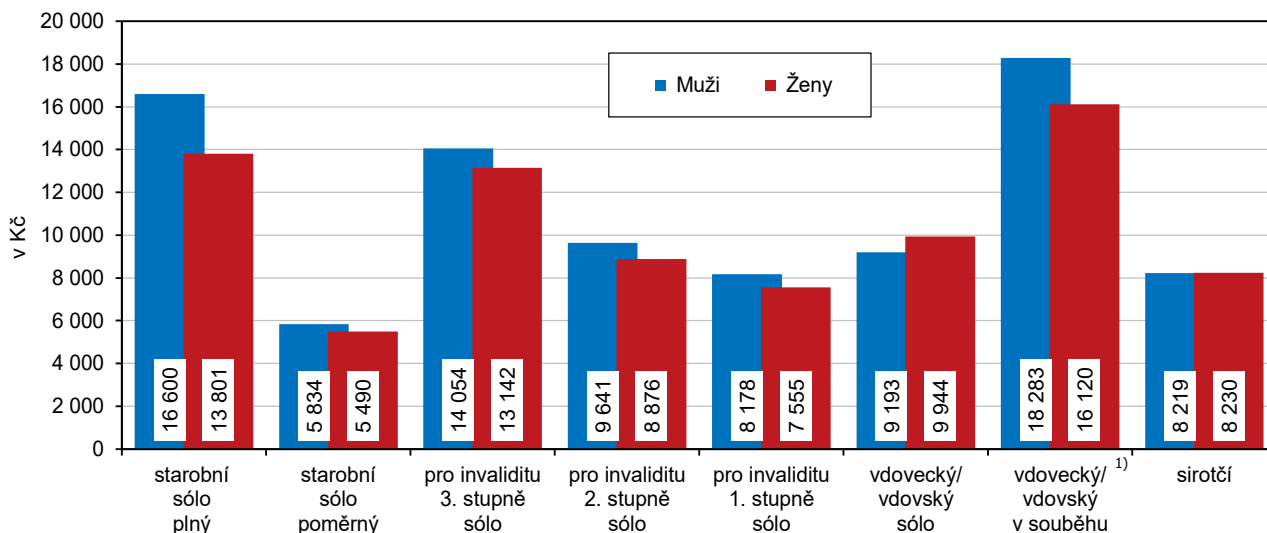
Mírný nárůst podílu průměrného starobního důchodu na mzdovém mediánu.

Průměrný starobní důchod ke konci roku 2021 v kraji dosahoval 44,5 % mediánu mezd, který na Vysočině představoval 34 179 Kč. Oproti předchozímu roku to představuje mírný nárůst (0,6 procentního bodu). K nevelkému zvýšení hodnoty tohoto ukazatele došlo v kraji již třetím rokem po sobě.



Graf 2.21 Průměrná výše důchodů podle jejich druhu a pohlaví příjemce v Kraji Vysočina v prosinci 2021

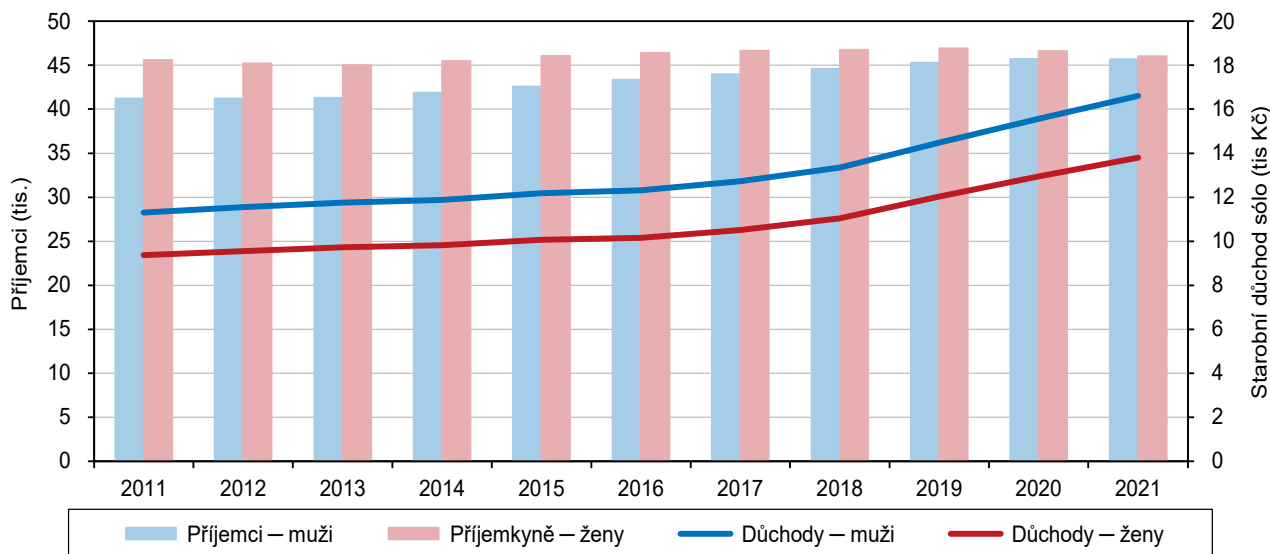
Pramen: ČSSZ



¹⁾ důchod vdovecký nebo vdovský v souběhu s přímým důchodem (tj. starobním nebo invalidním)

Graf 2.22 Příjemci starobního důchodu sólo (plného) a průměrná výše důchodu podle pohlaví v Kraji Vysočina (stav v prosinci)

Pramen: ČSSZ

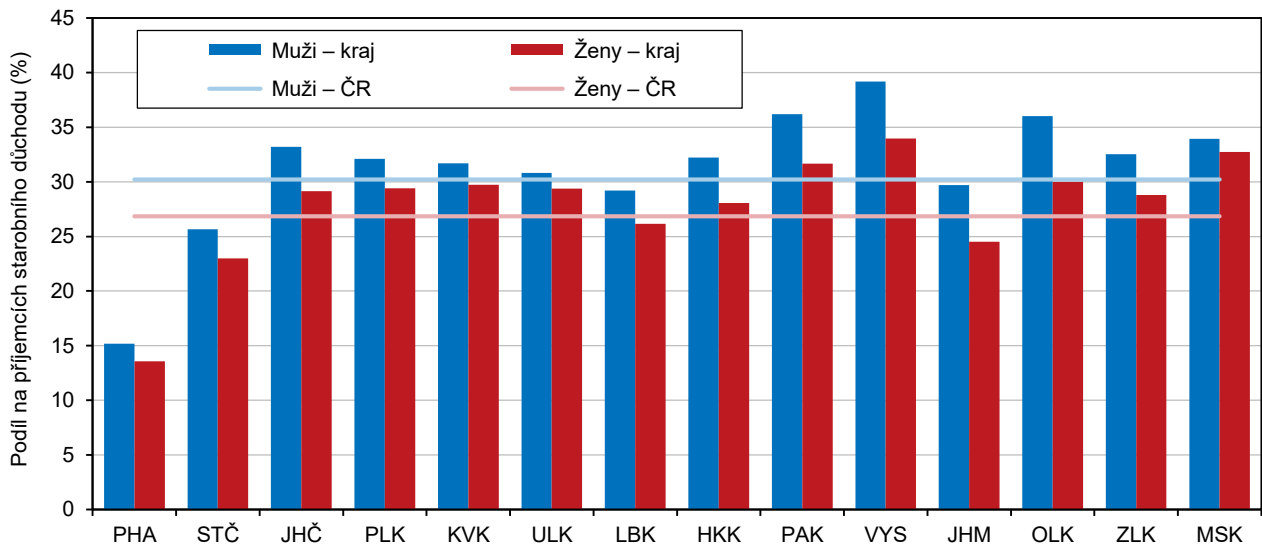


Dále přibývá předčasných důchodů.

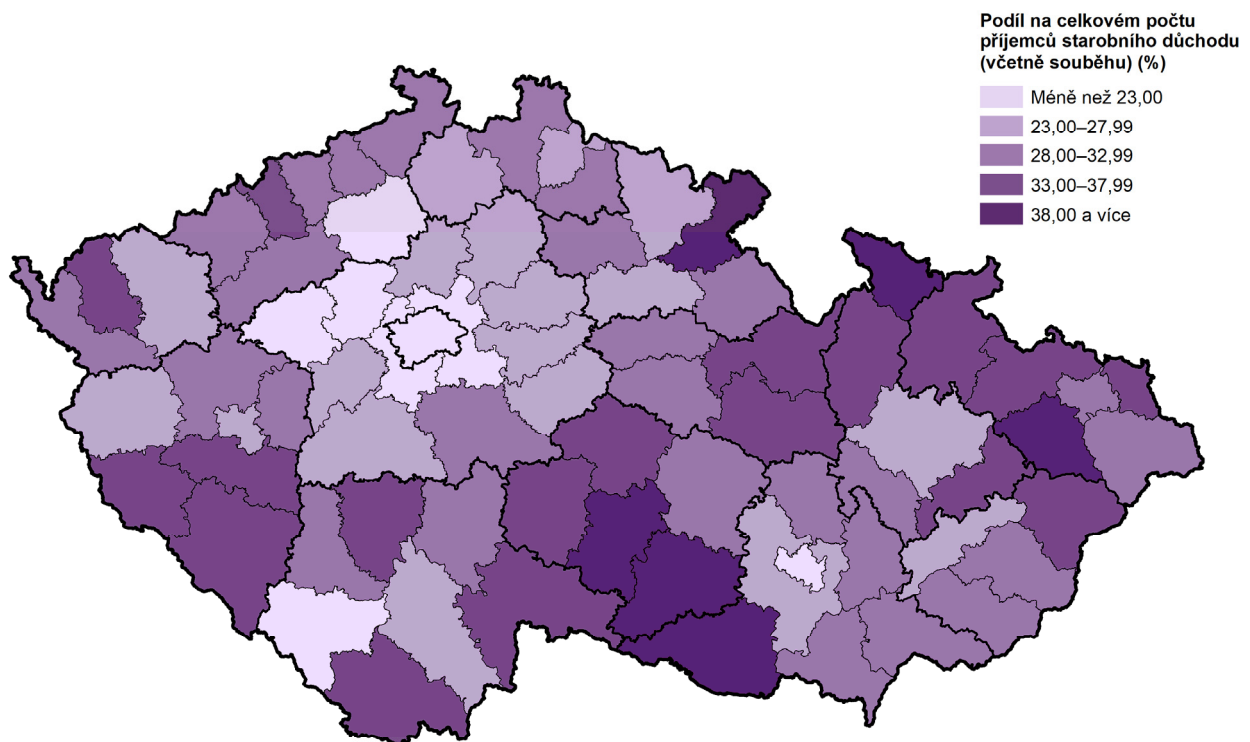
V souvislosti s prodlužujícím se věkem odchodu do starobního důchodu a též kvůli obtížnému uplatňování starších osob na trhu práce přistupují občané stále častěji k odchodu do předčasného důchodu. Počet příjemců předčasného starobního důchodu se oproti roku 2016 na Vysočině zvýšil téměř o patnáct procent. Jejich podíl na celkovém počtu starobních důchodců se z 31,8 % v roce 2016 zvýšil na 36,1 % ke konci roku 2021. V mezikrajském srovnání jde o nejvyšší podíl.

Graf 2.23 Příjemci předčasného starobního důchodu podle pohlaví v krajích v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ



Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2021



Pramen: ČSSZ, vlastní dopočet



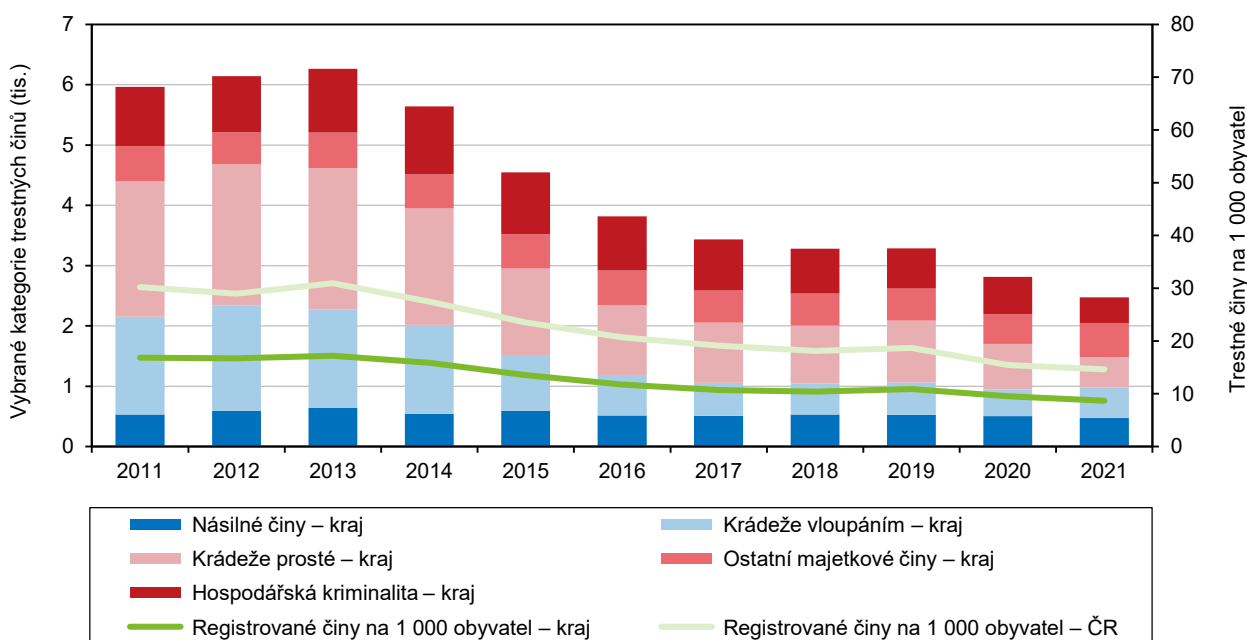
Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Nízký počet zjištěných trestných činů.

Vysočina dlouhodobě patří k regionům s nejnižší kriminalitou. Počet zjištěných trestných činů byl v roce 2021 ze čtrnácti krajů České republiky druhý nejnižší (po Karlovarském kraji), v přepočtu na tisíc obyvatel (8,7) třetí nejnižší po Zlínském a Pardubickém kraji. Z celkového počtu 4 374 registrovaných trestných činů bylo v roce 2021 objasněno 2 697. V rámci kraje nejvíce zjištěných trestných činů vykazuje okres Jihlava, nejméně pak okres Pelhřimov. V přepočtu na tisíc obyvatel je kriminalita nejvyšší také na Jihlavsku, nejnižší ve žďárském okrese.

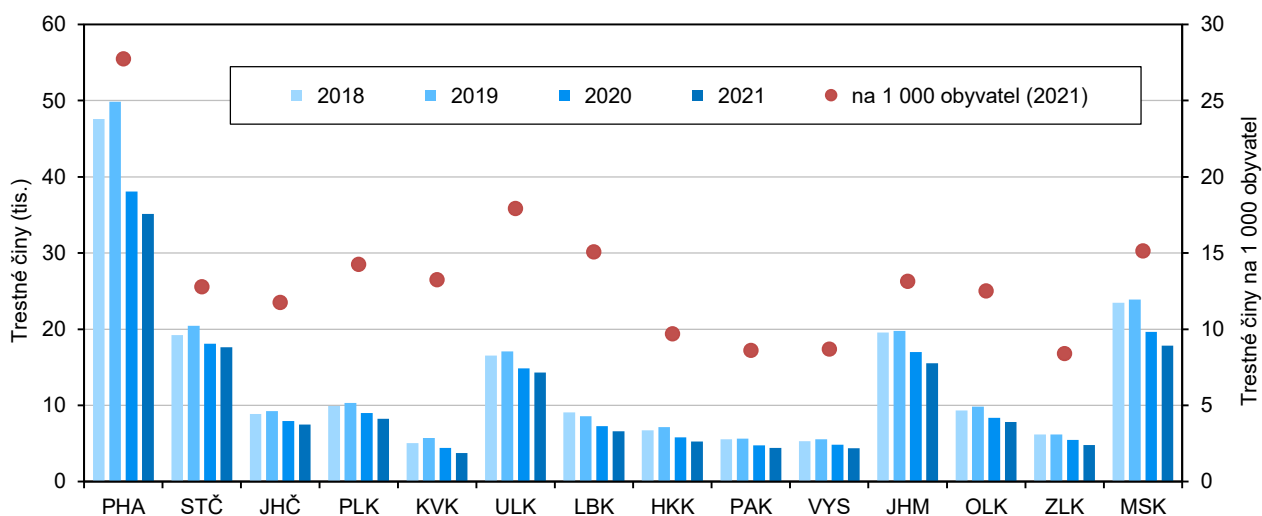
Graf 2.24 Registrované trestné činy v Kraji Vysočina a ČR

Pramen: Policejní prezidium ČR



Graf 2.25 Registrované trestné činy podle krajů

Pramen: Policejní prezidium ČR

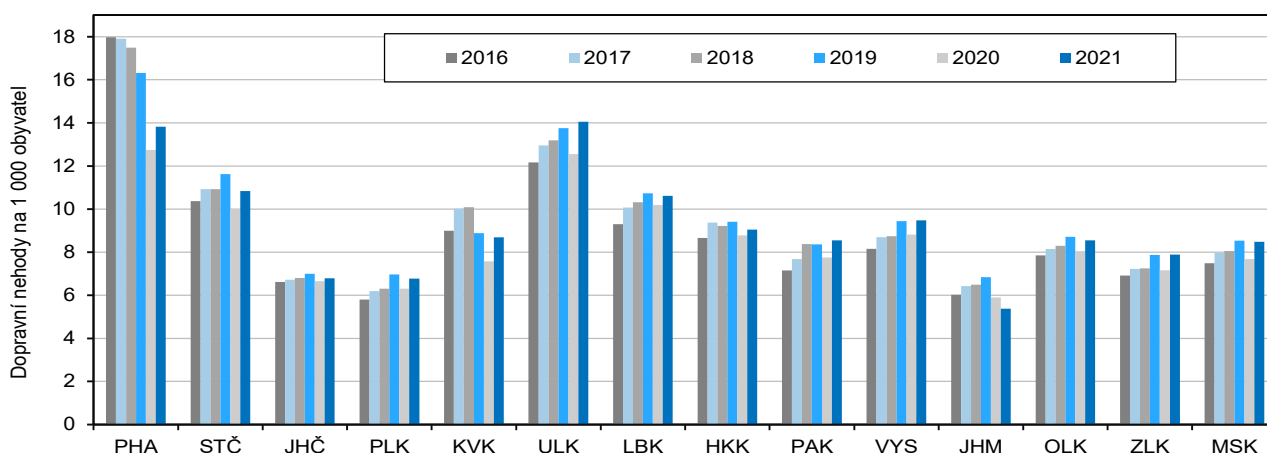


Více dopravních nehod, méně mrtvých, ale vyšší způsobené škody.

Počet dopravních nehod v posledních letech s jedinou výjimkou rostl. V roce 2021 bylo v Kraji Vysočina nahlášeno 4 773 dopravních nehod, což představuje meziroční nárůst o 6,1 %, v absolutním vyjádření o 276 nehod. Usmrceno při nich bylo 24 osob, tedy o 13 méně než v roce 2020. Jde o nejnižší počet mrtvých ve sledovaných letech – vzdor druhému nejvyššímu počtu nehod. Mezi lety 2016 a 2021 zemřelo na silnicích Vysočiny nejvíce lidí v roce 2019 (40). U těžce zraněných se projevuje spíše klesající tendence, nejvíce jich na Vysočině bylo v roce 2017 (145 osob), poté počet těžce zraněných s výjimkou roku 2020 klesal až na 74 osob v roce 2021. Škody způsobené při dopravních nehodách se v roce 2021 na Vysočině oproti předchozímu roku zvýšily o téměř šestnáct procent a činily 378 mil. Kč. Podíl bodovaných řidičů na celkovém počtu registrovaných řidičů byl na Vysočině nejnižší v letech 2017 a 2018 (6,4 %). V následujících letech sice opět vzrostl, nepřekročil ale hranici 7 %.

Graf 2.26 Dopravní nehody podle krajů

Pramen: Policejní prezidium ČR

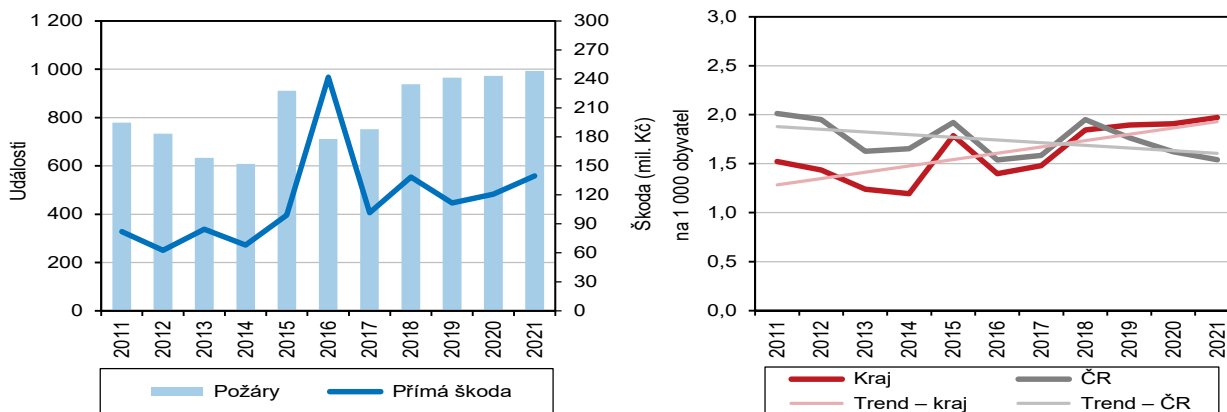


Přibývá požárů.

Počet požárů na Vysočině ve sledovaných letech postupně vzrostl až na 993 v roce 2021 (o 39,5 % více než v roce 2016). Počet požárů na tisíc obyvatel se ve stejném období zvýšil z 1,4 na 2,0, což byla v regionálním srovnání nejvyšší hodnota (spolu s Ústeckým krajem). Přímá škoda však byla nejvyšší v roce 2016, v následujících letech se pohybovala zhruba mezi 100 a 140 miliony korun. V letech 2016 až 2021 bylo v kraji při požárech usmrceno 37 osob, z toho 16 připadalo na poslední dva roky. Zraněných bylo přes 330, nejvíce v roce 2018 (86).

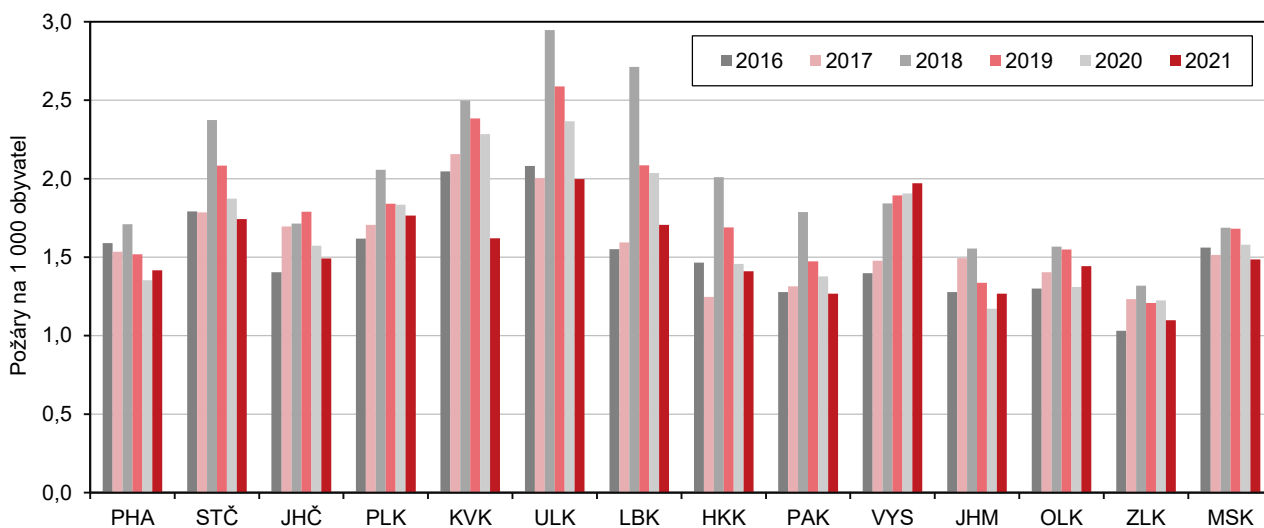
Graf 2.27 Požáry v Kraji Vysočina

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR



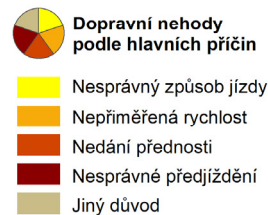
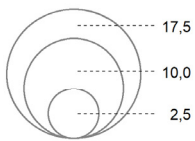
Graf 2.28 Požáry podle krajů

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

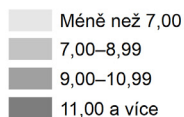


Dopravní nehody v krajích ČR v roce 2021

Počet dopravních nehod (tis.)



Počet dopravních nehod na 1 000 obyvatel



Pramen: Policejní prezidium ČR

3. Ekonomický vývoj

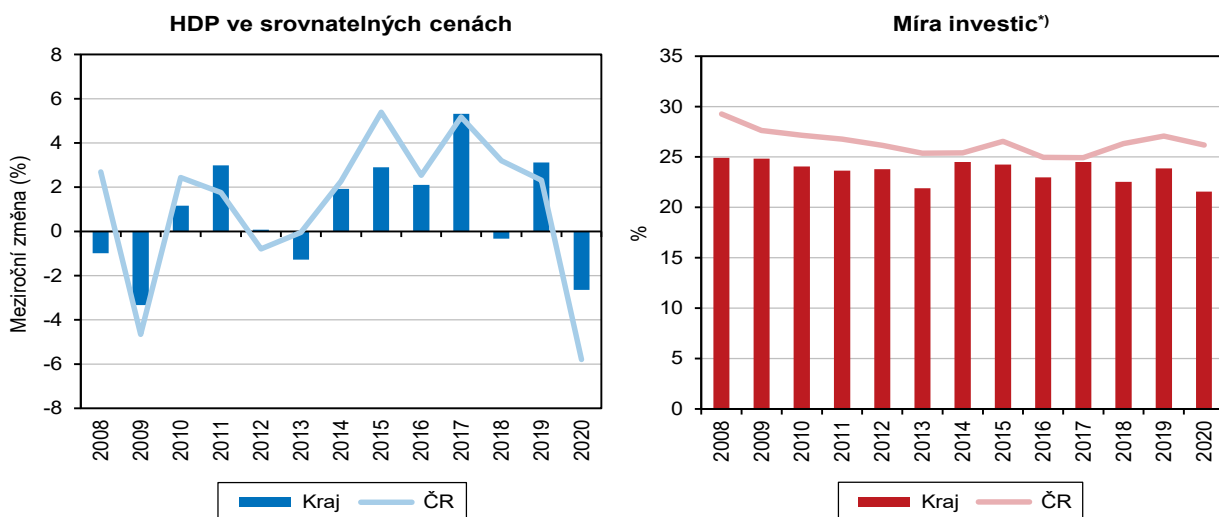
Makroekonomický rámec

V regionálním HDP je Vysočina na 7. místě mezi kraji.

Celková výkonnost ekonomiky kraje je měřena pomocí souhrnných ukazatelů (hrubá přidaná hodnota, hrubý domácí produkt, tvorba fixního kapitálu, disponibilní důchod domácností). Hrubý domácí produkt v běžných cenách v Kraji Vysočina stejně jako v celé České republice ve sledovaném období rostl. Vývoj ve stálých cenách byl obdobný až do roku 2020, kdy na Vysočině došlo k meziročnímu snížení HDP o 2,6 %, což byl v mezikrajském srovnání druhý nejmenší pokles (po Pardubickém kraji). Regionální podíl kraje na celostátním hrubém domácím produktu se v posledních letech pohybuje těsně pod úrovní 4 %. Hodnota tohoto ukazatele na jednoho obyvatele dosáhla v roce 2020 výše 446 tisíc Kč, což představuje 83,7 % průměru ČR. Mezi kraji České republiky zaujímá Kraj Vysočina v tvorbě hrubého domácího produktu na obyvatele 7. místo za Prahou a kraji Jihomoravským, Královéhradeckým, Středočeským, Plzeňským a Zlínským.

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt a míra investic v Kraji Vysočina a ČR

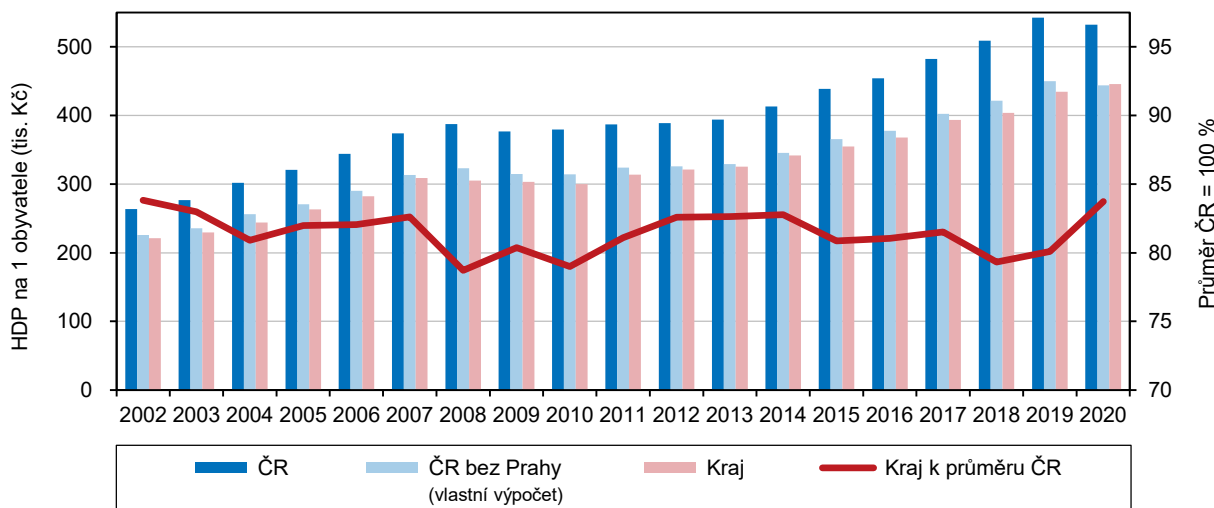
Zdroj: ČSÚ



* podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

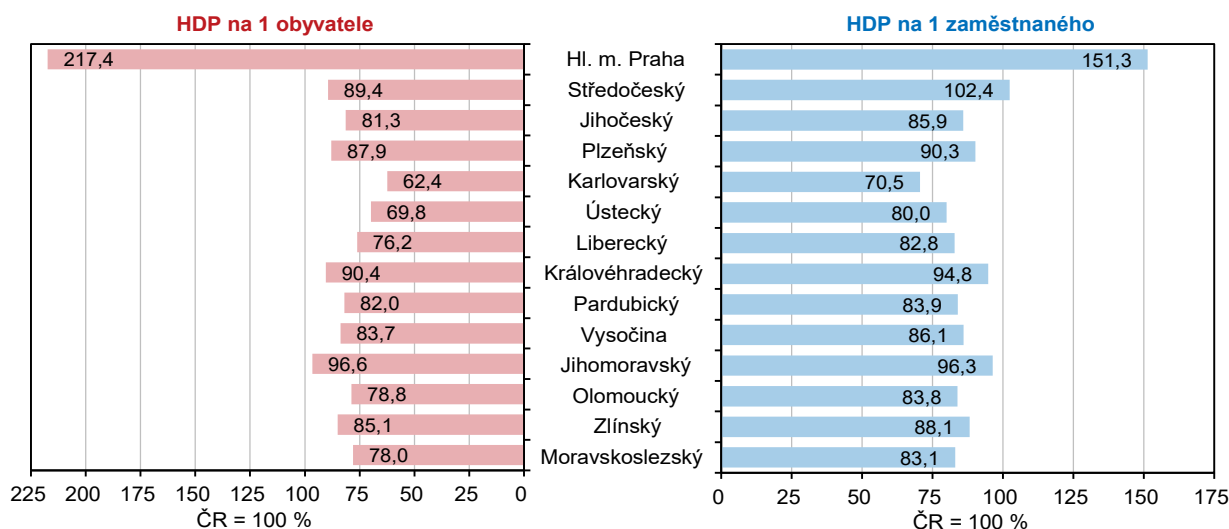
Graf 3.2 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v Kraji Vysočina a České republice

Zdroj: ČSÚ

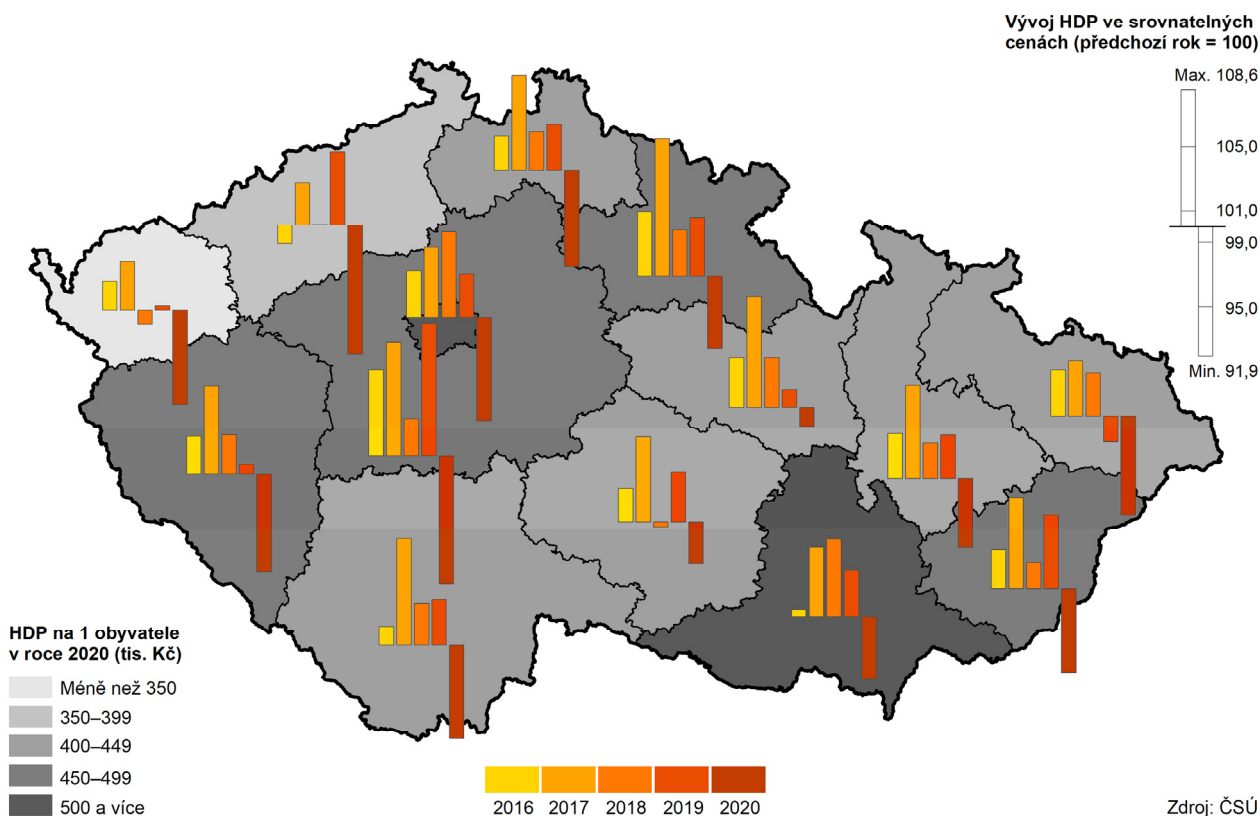


Graf 3.3 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele a na 1 zaměstnaného podle krajů (ČR = 100) v roce 2020

Zdroj: ČSÚ



Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2016 až 2020



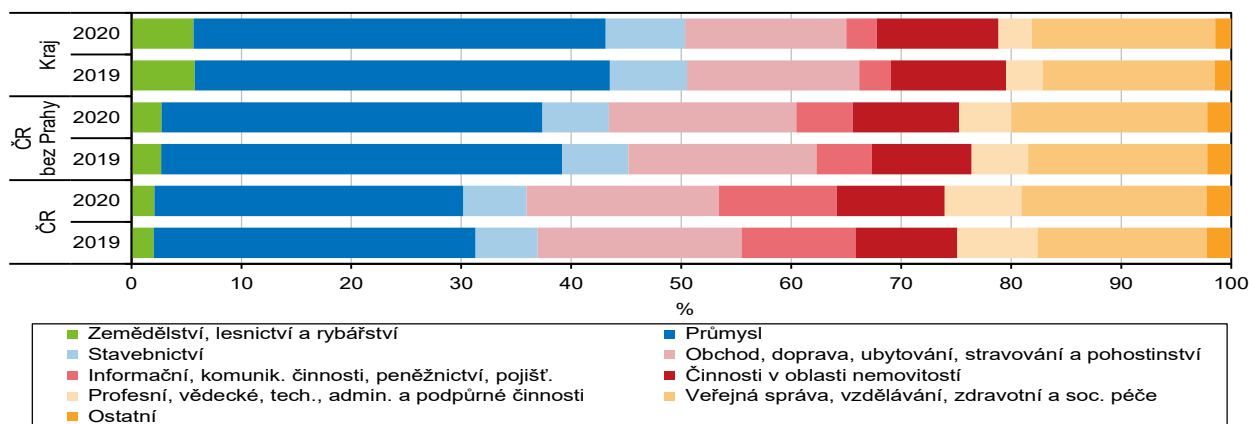
Rozhodující význam zpracovatelského průmyslu při tvorbě HPH.

Obdobně jako v jiných krajích se na tvorbě hrubé přidané hodnoty podílí v Kraji Vysočina rozhodujícím způsobem zpracovatelský průmysl – téměř jednou třetinou. Výjimečné postavení má v kraji primární sektor (zemědělství, lesnictví, rybolov), přestože se jeho podíl od roku 2000 (10,7 %) výrazně snížil, stále jeho podíl zůstává v mezikrajském srovnání nejvyšší (5,7 % v roce 2020). Důležité je, že se v kraji projevuje pokles závislosti výkonnosti hospodářství na množství pracovní síly, což dokládá rychlejší růst hrubého domácího produktu než počtu zaměstnanců. V průběhu let 2016 až 2020 tak došlo ke zvýšení hrubého domácího produktu na

jednoho zaměstnance (tj. souhrnné produktivity práce) o bezmála osmnáct procent. Regionální čistý disponibilní důchod domácností na jednoho obyvatele dosáhl v roce 2020 hodnoty 277 102 Kč, což představuje 97,8 % průměru České republiky.

Graf 3.4 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Kraji Vysočina a ČR

Zdroj: ČSÚ



Kraj zaostává v tvorbě hrubého fixního kapitálu.

Tvorba hrubého fixního kapitálu v absolutním vyjádření měla v Kraji Vysočina do roku 2017 rostoucí tendenci, v roce 2020 pak přišel další meziroční pokles o více než 7 %. Tento trend kopíruje i přepočtení na tisíc obyvatel. Za celorepublikovou úroveň Vysočina v tvorbě hrubého fixního kapitálu značně zaostává. Nejvíce se jí přiblížila v roce 2017, kdy přepočtení na tisíc obyvatel dosahoval 80 % republikového průměru, v roce 2020 to bylo pouze 68,9 %.

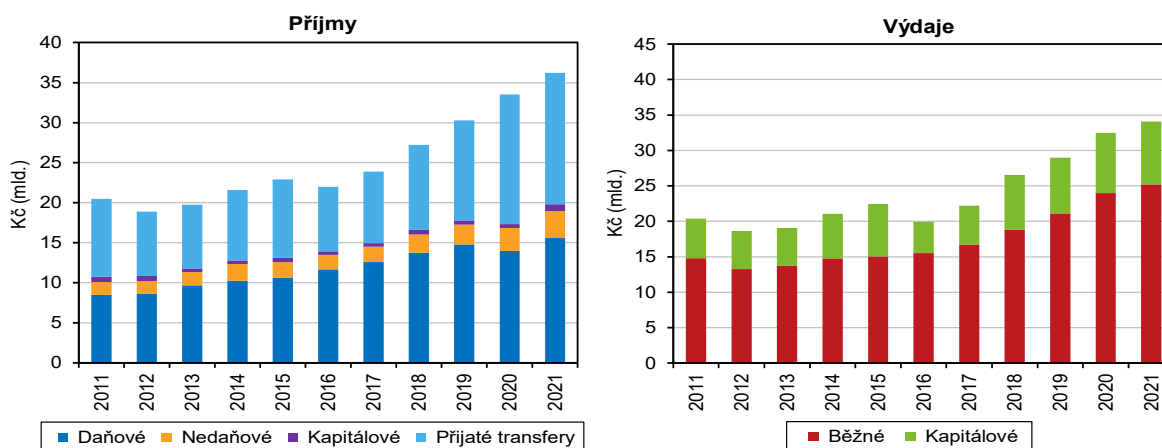
Místní rozpočty

Dlouhodobý růst příjmů i výdajů místních rozpočtů.

Příjmy i výdaje místních rozpočtů (rozpočty kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí) v Kraji Vysočina od roku 2016 nepřetržitě rostly. V roce 2019 příjmy místních rozpočtů na Vysočině překonaly hranici třiceti miliard korun a v roce 2021 už byly vyšší než pětadvacet miliard. Ve srovnání s rokem 2016 se zvýšily bezmála o dvě třetiny. Výdaje se zvýšily dokonce o více než 70 % a činily 34 miliard korun. Na celkových výdajích místních rozpočtů se sice rozhodující měrou podílejí běžné výdaje (74,0 % v roce 2020), přesto se podíl kapitálových výdajů z 22 % v roce 2016 zvýšil na 26 % v roce 2020.

Graf 3.5 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Kraji Vysočina (po konsolidaci)

Pramen: Ministerstvo financí



Věda, IT

Slabé postavení vědy a výzkumu na Vysočině.

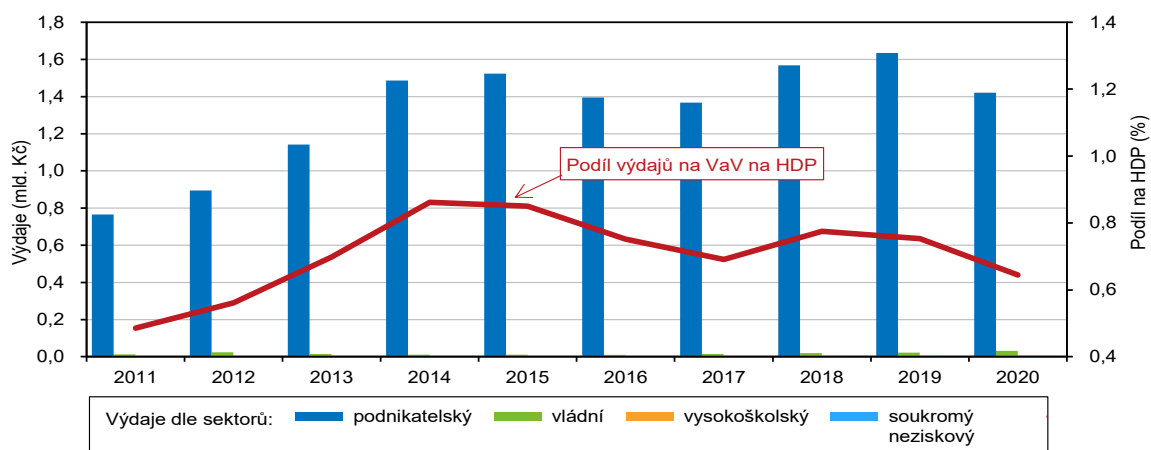
Celkové výdaje na výzkum a vývoj v pracovištích sídlících v Kraji Vysočina dosáhly v roce 2020 částky 1 463 mil. Kč, podíl na objemu výdajů v ČR činil pouze 1,3 % a po Karlovarském a Ústeckém kraji byl třetí nejnižší. Podíl výdajů směřovaných do vědy a výzkumu na HDP se na Vysočině od roku 2015 snižoval. Až v letech 2018 a 2019 došlo k obratu a jejich podíl na objemu regionálního HDP dočasně vzrostl. Tento trend s výjimkou let 2018 a 2019 doprovázel i absolutní pokles výdajů na vědu a výzkum. Naproti tomu počet pracovníků ve vědě a vývoji na Vysočině rostl.

Vědu a výzkum financuje především podnikatelský sektor.

Téměř výhradním finančním zdrojem podpory výzkumných a vývojových činností v Kraji Vysočina jsou soukromé zdroje. Podnikatelský sektor v roce 2020 poskytl částku 1 420,9 mil. Kč, tj. 97,1 % (v roce 2016 to bylo 99,1 %). Podíl ostatních zdrojů financování byl zanedbatelný.

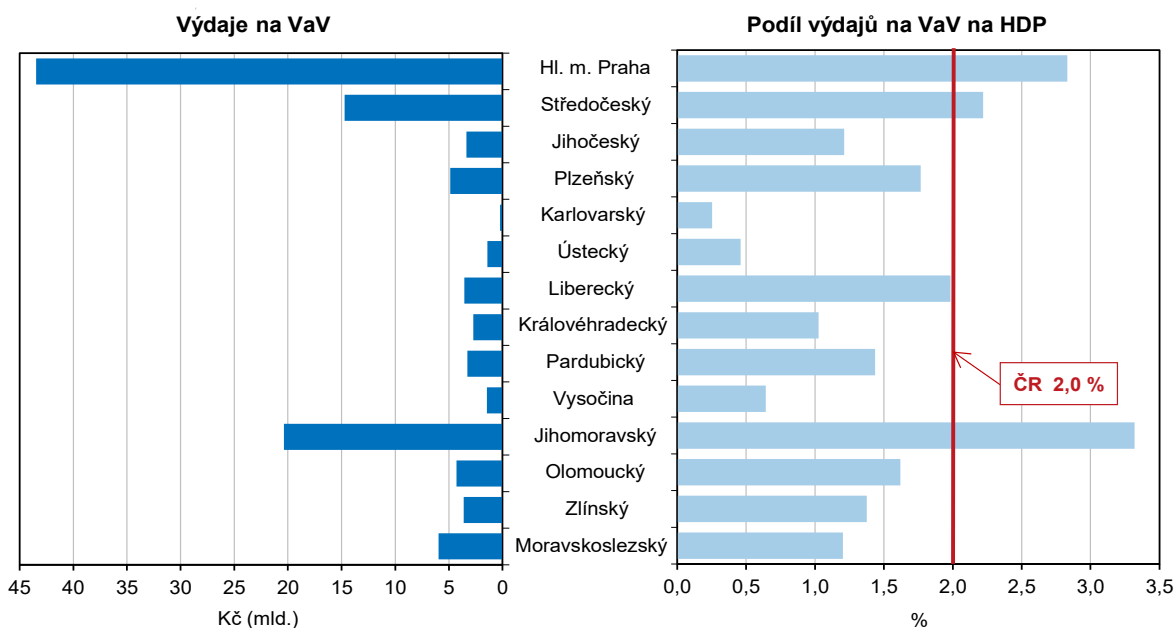
Graf 3.6 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů a podíl výdajů na VaV na HDP v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



Graf 3.7 Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

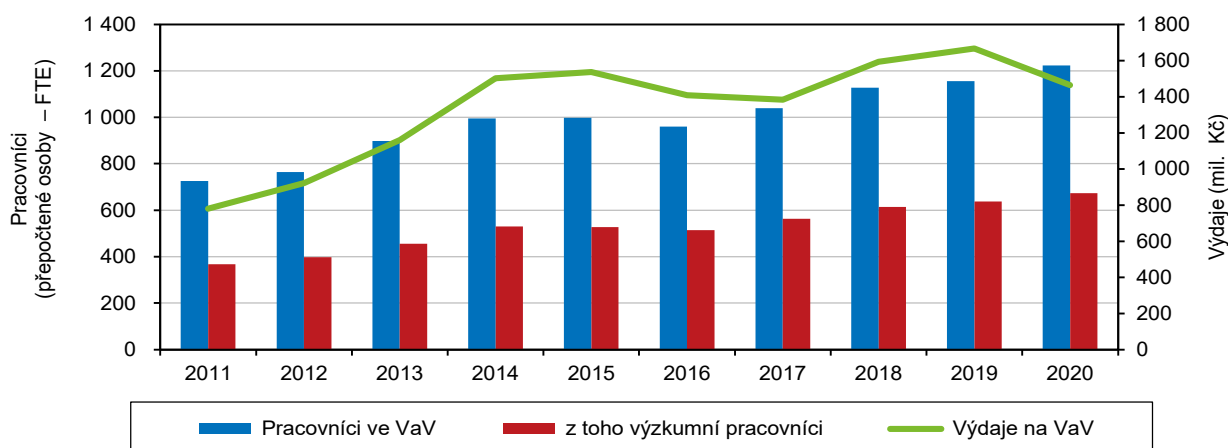


Zásadní význam výdajů na aplikovaný vývoj.

Na základní výzkum směřovalo v roce 2020 na Vysočině 36,0 mil. Kč, tj. 2,5 % výdajů, což bylo s výjimkou roku 2018 více než v předchozích letech. Výdaje na aplikovaný výzkum představují v posledních letech na Vysočině zhruba polovinu nákladů na vědu a výzkum. V absolutním vyjádření dosáhly v kraji maxima v roce 2019 (789 milionů Kč), nejvyšší podíl na celkových výdajích na vědu a výzkum však měly v roce 2020 (52,0 % výdajů). Naproti tomu poněkud poklesla váha výdajů na experimentální vývoj, které v roce 2016 představovaly 56,9 % celkových výdajů na vědu a výzkum, v roce 2020 to ale bylo pouze 45,5 %.

Graf 3.8 Pracovníci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

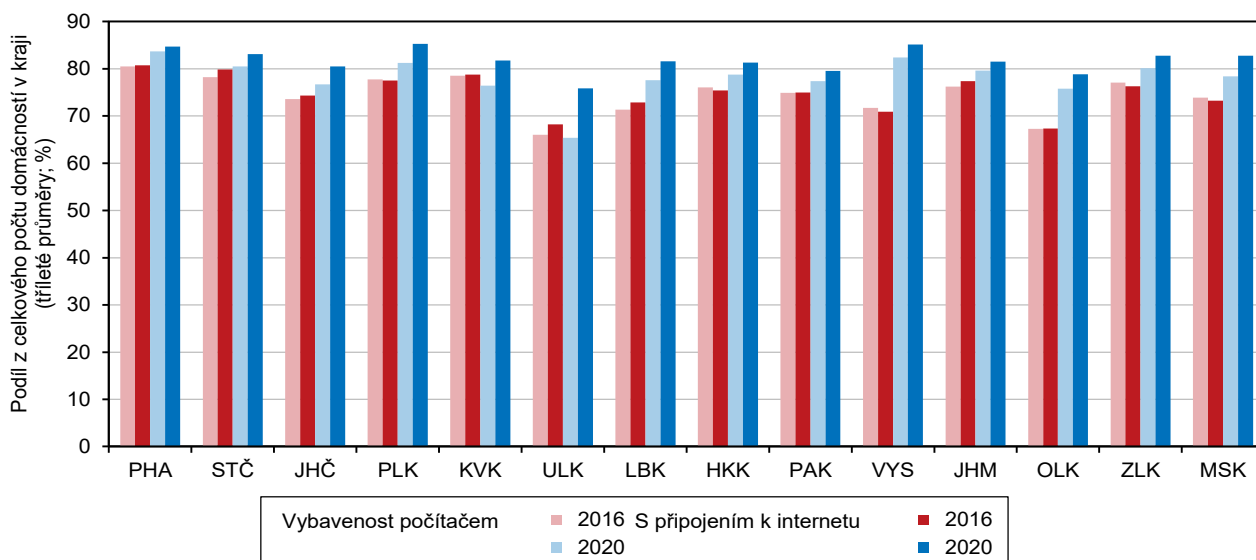


K internetu je připojeno 85 % domácností.

Podle šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech bylo v roce 2020 na území Kraje Vysočina vybaveno osobním počítačem 82,4 % domácností, o 3,9 procentního bodu více než v celé ČR. Proti roku 2016 se vybavenost v kraji zvýšila o 10,7 bodu. Ještě rychlejší rozvoj byl zaznamenán u vybavení domácností přípojkou k internetu. V roce 2020 bylo k internetu na Vysočině připojeno 85,1 % domácností (v roce 2016 jen 70,9 %), což bylo o 3,2 bodu nad průměrem ČR.

Graf 3.9 Domácnosti vybavené osobním počítačem a s připojením k internetu podle krajů

Zdroj: ČSÚ



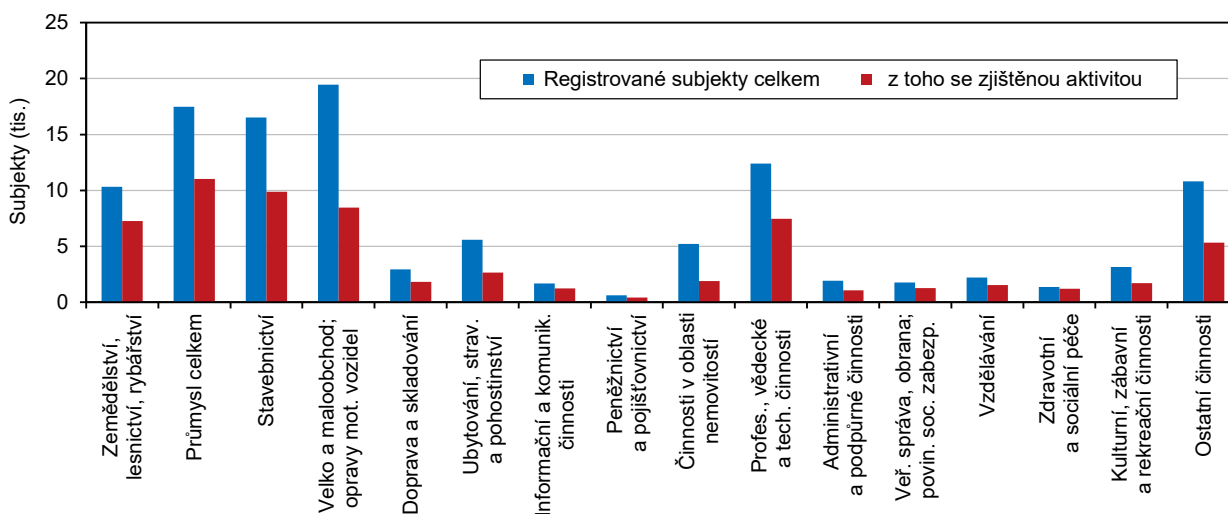
Ekonomické subjekty

Méně ekonomických subjektů evidováno pouze v Karlovarském kraji.

V registru ekonomických subjektů (RES) bylo v Kraji Vysočina koncem roku 2021 evidováno 117 927 subjektů. Regionální podíl na celkovém republikovém počtu subjektů zachycených v RES se pohybuje okolo 4 %. Nejméně jednotek vykazuje Karlovarský kraj (něco přes 74 tisíc subjektů), naproti tomu první místo v mezikrajovém srovnání zaujímá hlavní město Praha s počtem necelých 660 tisíc subjektů. V meziročním porovnání došlo na Vysočině k nevelkému nárůstu o více než 1 500 ekonomických subjektů.

Graf 3.10 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Kraji Vysočina k 31. 12. 2021 (subjekty s uvedenou činností)

Zdroj: ČSÚ



Nižší podnikatelská aktivita.

Osmdesát procent krajského registru tvoří fyzické osoby, z nichž jednoznačně převažují osoby podnikající na základě živnostenského zákona, tj. živnostníci. Počet podnikatelů – živnostníků na Vysočině přesáhl hranici 85 tisíc. Při relativním vyjádření počtu soukromých podnikatelů na 1 000 obyvatel kraje ve věku patnáct a více let se tento ukazatel blíží hranici 210 a Kraj Vysočina z tohoto pohledu stále patří k regionům s nejnižší podnikatelskou aktivitou v České republice. Nejvíce soukromých podnikatelů v přepočtu na patnáctileté a starší obyvatele pěti okresů kraje Vysočina bylo na Pelhřimovsku (223) a nejméně v okrese Třebíč (197).

V kraji přes šest tisíc spolků.

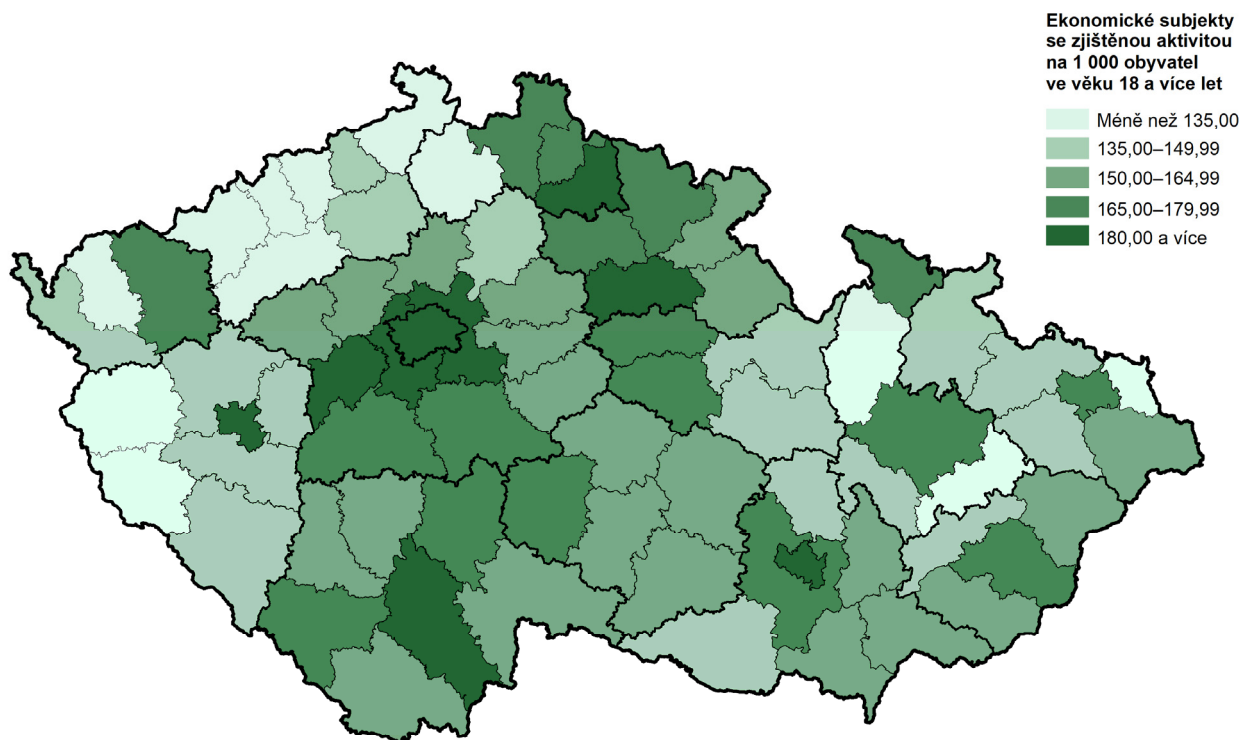
Ke konci roku 2021 bylo v RES zapsáno 23 565 právnických osob, z toho čtvrtina připadá na jihlavský okres. Nejčastější formou jsou společnosti s ručením omezeným, které tvoří přes 94 % všech obchodních společností na Vysočině. Nejméně využívanou formou obchodních společností jsou společnosti komanditní (25). Počet družstev se snížil na 442. Ne všechny společnosti jsou ale zakládány za účelem podnikání. V kraji je například registrováno 4 220 spolků a 1 934 pobočných spolků. Mezi evidovanými subjekty je mimo jiné 447 honebních společenstev, 704 obecních nebo městských úřadů či 271 církevních právnických osob. Oprávnění k podnikání má také 655 zahraničních fyzických osob, z toho nejvíce v okrese Jihlava (196) a nejméně v okrese Třebíč (97).

Nejvíce subjektů se zabývá obchodem a opravami motorových vozidel.

Při členění ekonomických subjektů dle převažující činnosti CZ-NACE mají největší podíl subjekty zabývající se obchodem a opravami motorových vozidel (19 451, tj. 16,5 % subjektů). Další významnou oblastí je průmysl (17 482 subjektů, 14,8 %), stavebnictví (16 515 subjektů, 14,0 %) a profesní, vědecké a technické činnosti

(12 402 subjektů, 10,5 %). V mezikrajském srovnání kraj Vysočina zaujímá po Praze a krajích Středočeském, Jihočeském, Jihomoravském a Moravskoslezském šestou příčku v absolutním počtu subjektů věnujících se zemědělství, lesnictví nebo rybářství (10 338 subjektů, tj. 8,8 %). Soukromníků a firem, kteří zaměstnávají jednoho až devět pracovníků, bylo 8 015, jejich podíl na celkovém počtu subjektů se oproti předchozímu roku snížil o dvě desetiny procentního bodu na 6,8 %. Rovněž se prakticky nezměnilo zastoupení firem s deseti až padesáti zaměstnanci (1,5 %). Pomineme-li subjekty s nezjištěným počtem zaměstnanců (přes polovinu celkového počtu), převládají ekonomické subjekty bez zaměstnanců (37,8 %).

Intenzita podnikatelské aktivity v okresech k 31. 12. 2021



Pozn.: ekonomické subjekty se sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

Zemědělství

Výrazný růst rostlinné produkce.

Souhrnný zemědělský účet zobrazuje produkci zemědělského odvětví v hodnotovém vyjádření. V roce 2020 vykázala zemědělská produkce v rámci Kraje Vysočina hodnotu 18 281 mil. Kč. Proti předchozímu roku je to o 5,6 % více. K zvýšení došlo jak u živočišné produkce (o 1,0 %), tak zejména u rostlinné produkce (o 10,1 %). Z celkové zemědělské produkce připadalo 49 % na rostlinnou výrobu, 45 % na živočišnou produkci, na produkci zemědělských služeb zhruba tři procenta.

Sklizeň obilovin se snížila o 2 %.

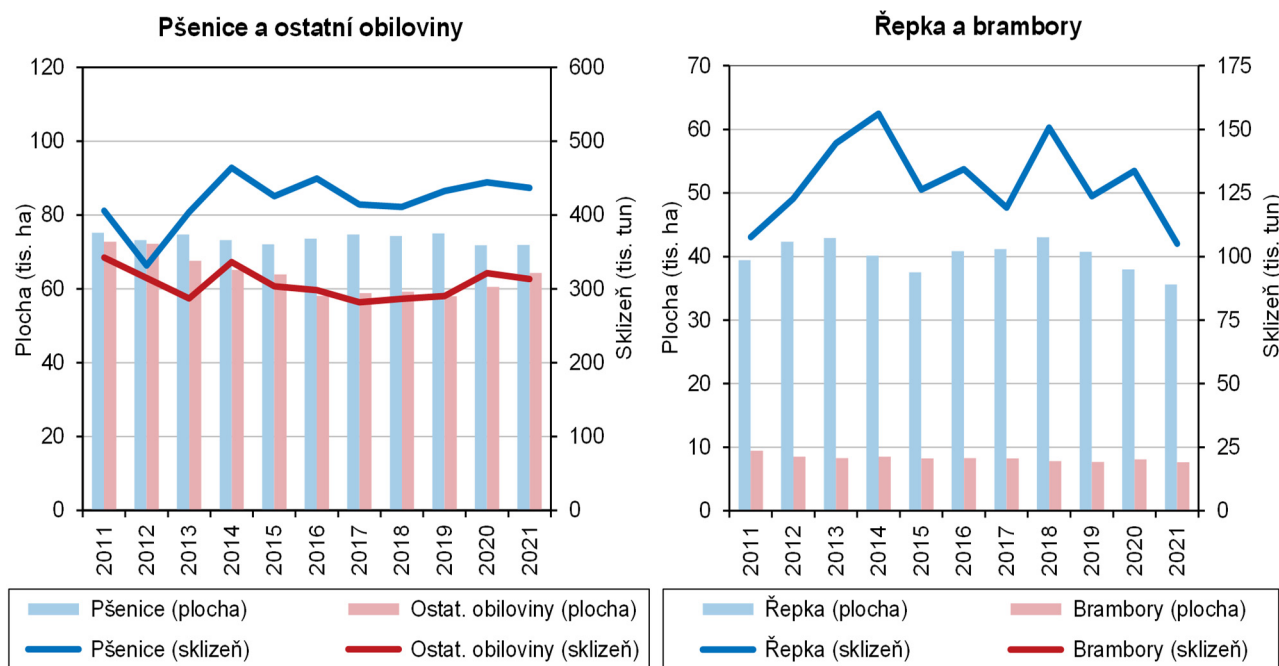
Celková sklizeň obilovin na Vysočině v roce 2021 ve výši přes 750 tisíc tun byla třetí nejvyšší v rámci České republiky za Středočeským a Jihomoravským krajem. Podíl kraje na celkové sklizni obilovin v republice činil 9,1 %. Oproti předchozímu roku sklizeň obilovin v kraji poklesla o 2,0 %, v celé ČR byl zaznamenán nárůst o 1,2 %. Je ovšem třeba připomenout, že úroda v roce 2020 byla na Vysočině výrazně nadprůměrná. Zmenšenou produkci obilovin na Vysočině v roce 2021 způsobil nižší hektarový výnos, který proti předchozímu roku poklesl o 0,28 tuny. Toto snížení



nedokázal vykompenzovat ani meziroční nárůst sklizňové plochy obilovin o 2,9 %, o který se zasloužilo především rozšíření ploch jarního ječmene. V roce 2021 sklídili zemědělci v Kraji Vysočina v průměru 5,51 tuny obilovin z jednoho hektaru, což představuje vůbec nejnižší výnos v rámci České republiky, těsně za Jihočeským a Karlovarským krajem. Na prvním místě pomyslného žebříčku se umístil Jihomoravský kraj s výnosem 6,86 t/ha, s odstupem následovaný Zlínským (6,53 t/ha) a Středočeským krajem (6,24 t/ha). Sklizňová plocha řepky se proti předchozímu roku snížila o 6,3 %, hektarový výnos poklesl ještě výrazněji (o 16,2 %), výsledkem byla celková sklizeň nižší o 21,5 %. Celkovou sklizní řepky (105 tisíc tun) se Vysočina v rámci republiky zařadila na třetí místo za Středočeský a Jihočeský kraj.

Graf 3.11 Sklizeň a sklizňové plochy vybraných plodin v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



Více než třetina brambor pochází z Vysočiny.

Vysočina je tradičně klíčovou bramborářskou oblastí. Také v roce 2021 se kraj podílel na celkové produkci brambor v ČR více než jednou třetinou. Brambor se na Vysočině sklídilo přes 233 tisíc tun, i když se jejich výměra v roce 2021 opět meziročně zmenšila (o 5,0 %). Hektarový výnos představoval 30,43 tuny a republikový průměr překonal o 0,99 tuny. Z ostatních zemědělských plodin zaujímá Vysočina první místo ve sklizni pícnin na orné půdě (v seně) a i ve sklizni kukuřice na zeleno a siláž (oboje kolem 16 % produkce ČR), což koresponduje s vysokými stavy skotu a také s vyšším stupněm zornění v méně příznivých oblastech. Na čtvrtém místě za Jihočeským, Plzeňským a Moravskoslezským krajem je sklizeň píce v seně z trvalých travních porostů (8,5 % produkce ČR).

Značně poklesla spotřeba vápenatých hnojiv.

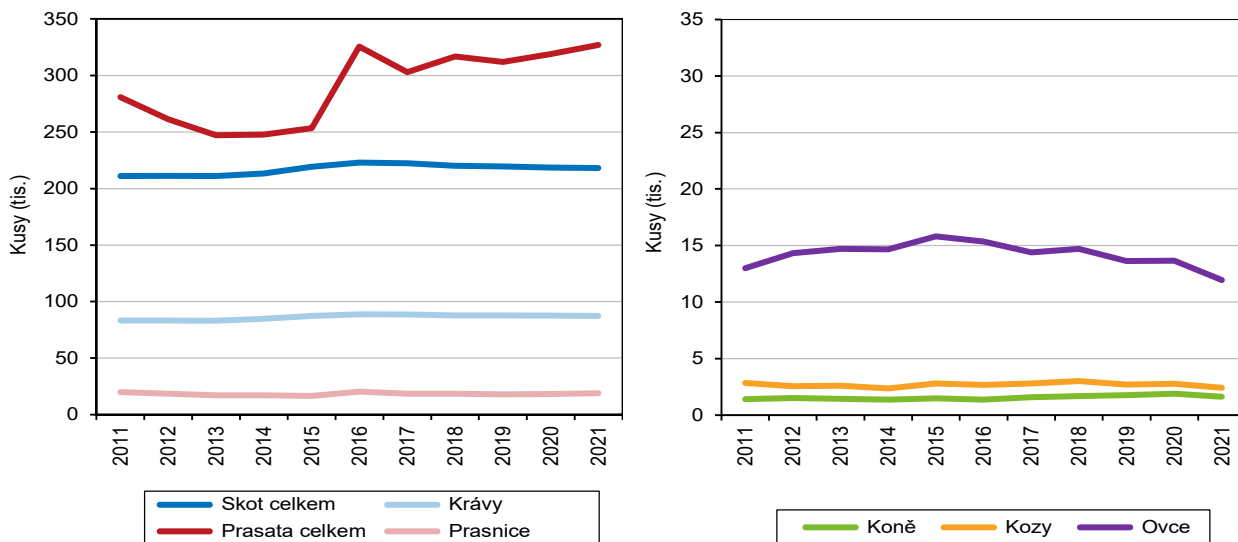
V hospodářském roce 2020/2021 spotřebovali zemědělci na Vysočině bezmála 36 tisíc tun minerálních hnojiv v čistých živinách, z toho téměř tři čtvrtiny tvořila hnojiva dusíkatá. Ve srovnání s předchozím hospodářským rokem to představovalo pokles o 3,7%. Spotřeba statkových hnojiv představovala celkem 2 064 tisíc tun, přičemž 59,7 % připadalo na hnůj, 25,0 % na kejdu a 12,1 % na močůvku. Vápenatých hnojiv bylo spotřebováno 69,8 tisíc tun, což bylo téměř o deset procent méně než v předchozím hospodářském roce.

Snížení stavů skotu, zvýšení stavů prasat.

Stavy skotu se v Kraji Vysočina meziročně snížily o 438 kusů, t.j. o 0,2 %. K 1. dubnu 2021 bylo v kraji chováno 218 203 kusů skotu, což představovalo 15,5 % republikového stáda. Kromě Vysočiny se stavy skotu snížily ještě ve čtyřech dalších krajích, nejvýrazněji v Olomouckém kraji. Naopak největší růst jejich stavu byl zaznamenán v Jihomoravském kraji. Na Vysočině stavy skotu mírně klesají již pátým rokem po sobě. V Kraji Vysočina představuje podíl krav z celkového stáda skotu 40,1 %, v celé České republice je to 41,7 %. Stavy prasat se v Kraji Vysočina proti minulému soupisu zvýšily, konkrétně o 8 128 kusů, tj. o 2,6 %. O něco méně přibýlo prasat v celé České republice (o 1,3 %), v jednotlivých regionech byl vývoj značně rozdílný, tak v Plzeňském a Moravskoslezském kraji se stavy prasat snížily zhruba o desetinu, naproti tomu v Královéhradeckém kraji se více než o pětinu zvýšily. K 1. dubnu 2021 bylo v Kraji Vysočina chováno 327 183 kusů prasat, což byl v regionálním srovnání vůbec nejvyšší počet a představovalo to 21,5 % z celkového počtu prasat chovaných v České republice. Podíl prasníc ve stádu prasat představoval na Vysočině 5,8 %, celkem jich bylo chováno 18 851 kusů.

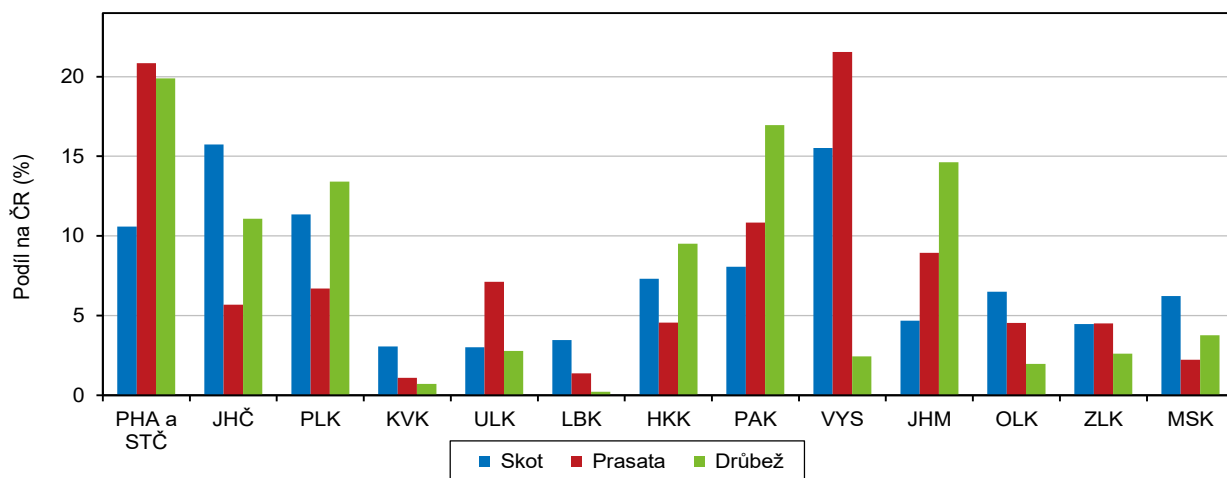
Graf 3.12 Hospodářská zvířata v Kraji Vysočina (stav k 1. 4.)

Zdroj: ČSÚ



Graf 3.13 Podíl krajů na stavech skotu, prasat a drůbeže chovaných v České republice k 1. 4. 2021

Zdroj: ČSÚ



Kolísání početních stavů drůbeže.

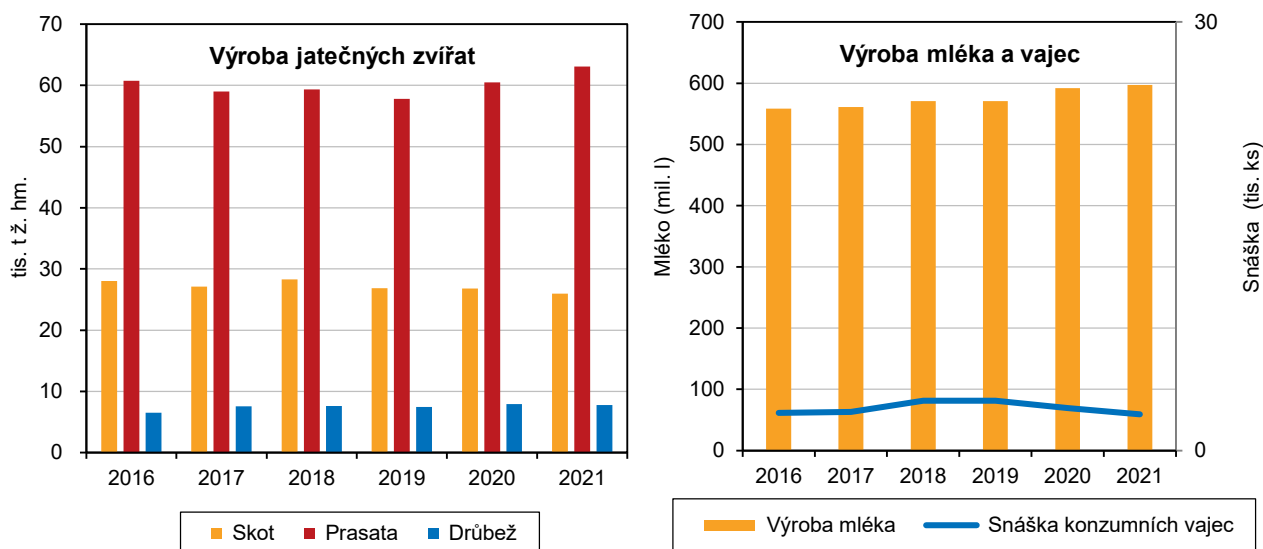
Početní stavy drůbeže v Kraji Vysočina dlouhodobě značně kolísají, v roce 2018 se jejich počet oproti předchozímu roku téměř zdvojnásobil, ale v roce 2019 došlo meziročně k poklesu více než o třetinu. K opětovnému výraznému nárůstu stavů drůbeže na Vysočině došlo až v roce 2021, kde se v chovech nacházelo 579 504 kusů, což bylo 2,4 % z drůbeže chované v celé České republice. V převážné většině se jednalo o chovy kura domácího (přes 96 %). Počet slepic se meziročně zvýšil (o více než 4 700 kusů, tj. o 7,8 %), k rozhodnému okamžiku bylo na Vysočině chováno 65 756 slepic. Jejich stavy sice v posledních třech letech rostou, stále ale představují jen zlomek počtů z dřívější doby. Snížení početních stavů bylo v Kraji Vysočina zaznamenáno v chovech koní, ovcí i koz. Počet chovaných ovcí byl proti roku 2020 nižší o 1 713 kusů (-12,5 %). K 1. dubnu 2021 bylo na Vysočině chováno 11 940 ovcí, což představuje více než 6 procent z celkového počtu v republice. Nejpočetnější stádo ovcí se nachází v Jihočeském kraji, kde je chováno přes 27 tisíc kusů. Stádo koní představuje v Kraji Vysočina 1 625 kusů a proti minulému soupisu se zmenšilo o 14 procent. Podle soupisu bylo v Kraji Vysočina chováno 2 408 koz (včetně kozlů), jejich stavy se meziročně snížily o 361 kusů tj. o 13 %. Kozy z chovů na Vysočině představují téměř desetinu všech koz chovaných v České republice. Zdaleka nejpočetnější jsou stavy koz ve Středočeském kraji (včetně Prahy), Vysočina se řadí na třetí místo za Jihočeský kraj.

Kraj Vysočina je významným producentem masa.

V Kraji Vysočina bylo v roce 2021 vyrobeno přes 34,6 tis. tun masa (bez drůbežího) v jatečné hmotnosti, což bylo 12 % z celkové produkce masa v České republice. Převážně se jedná o maso vepřové, jehož podíl je 55,6 %, přes 44 % připadalo na maso hovězí. V porovnání s rokem 2020 se výroba masa v kraji výrazně snížila (pokles o 4,2 %), přesto se stále drží na relativně vysoké úrovni. Mléka bylo nadojeno 597 milionů litrů, o něco více než v předchozím roce. Představovalo to více než 18 % z celkové produkce České republiky.

Graf 3.14 Výroba jatečných zvířat, mléka a vajec v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



Lesnictví

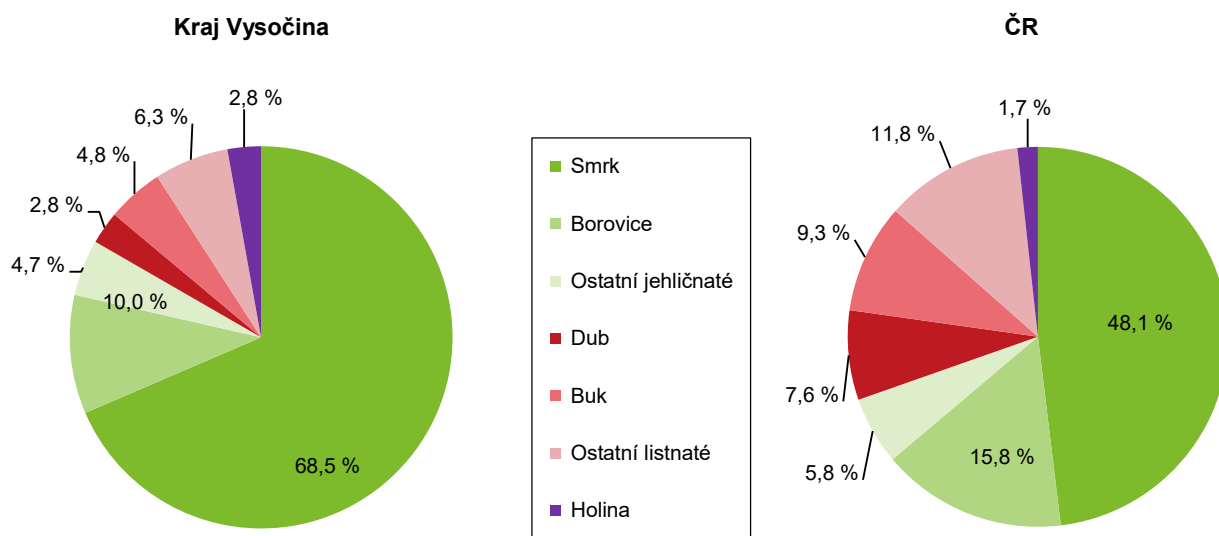
Zkáza smrkových porostů.

Na Vysočině se v roce 2021 rozkládaly lesní pozemky na výměře 207 742 ha. Lesy tak tvořily 30,6 % celkové rozlohy kraje a 7,8 % z výměry lesních porostů celé České republiky. Vysočina patří k nejméně zalesněným regionům republiky, navíc má ze všech krajů nejnižší podíl listnatých dřevin. Z jehličnatých dřevin dominuje smrk,

kteří ale v uplynulých letech v části kraje doslova zlikvidoval kůrvec. Holiny v roce 2021 zaujímaly na Vysočině téměř tři procenta výměry lesů (přes 5 700 ha). V roce 2021 bylo zalesněno 9 310 ha, o polovinu více než v předchozím roce. Při obnově lesa stále hrají významnou roli jehličnany, především smrk, konečně však již mírně převažují listnaté dřeviny (nejrozšířenější z nich, bukem, bylo osázeno 2 044 ha). Přirozené obnově bylo vyhrazeno 1 191 ha lesa. V roce 2021 bylo vytěženo 7 446 141 m³ dřeva, z toho 80 % připadalo na nahodilou hmyzovou těžbu a jedenáct procent na nahodilou živelní těžbu. Nahodilá hmyzová těžba na Vysočině meziročně poprvé po několika letech kůrovcové katastrofy poklesla (o 21,7%), přesto je však v mezikrajském srovnání stále zdaleka nejvyšší a tvoří bezmála třetinu veškeré nahodilé hmyzové těžby v celé ČR. Jehličnany tvořily téměř veškeré vytěžené dřevo, v převážné většině se opět jednalo o smrk.

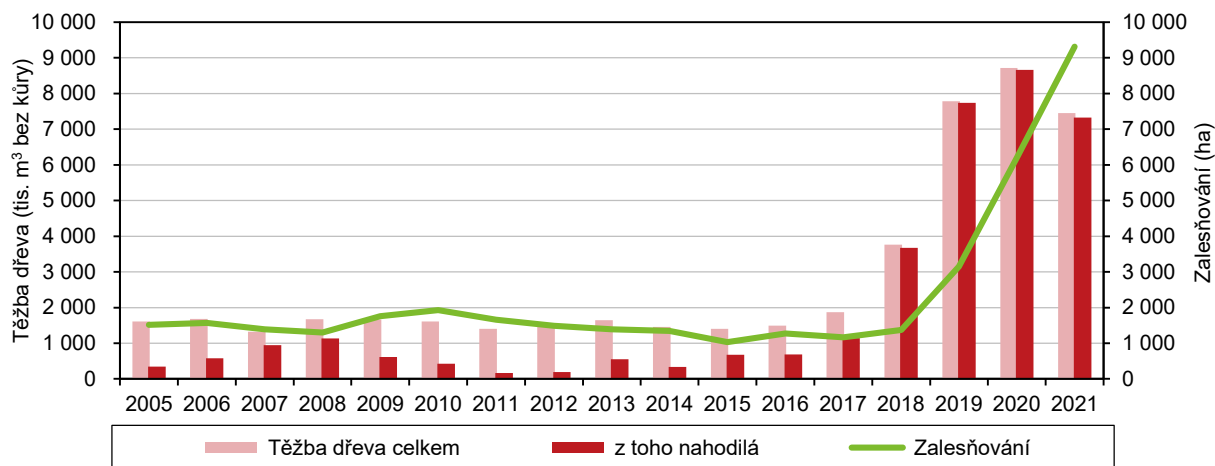
Graf 3.15 Druhá skladba dřevin lesních porostů v Kraji Vysočina k 31. 12. 2021

Pramen: ÚHÚL



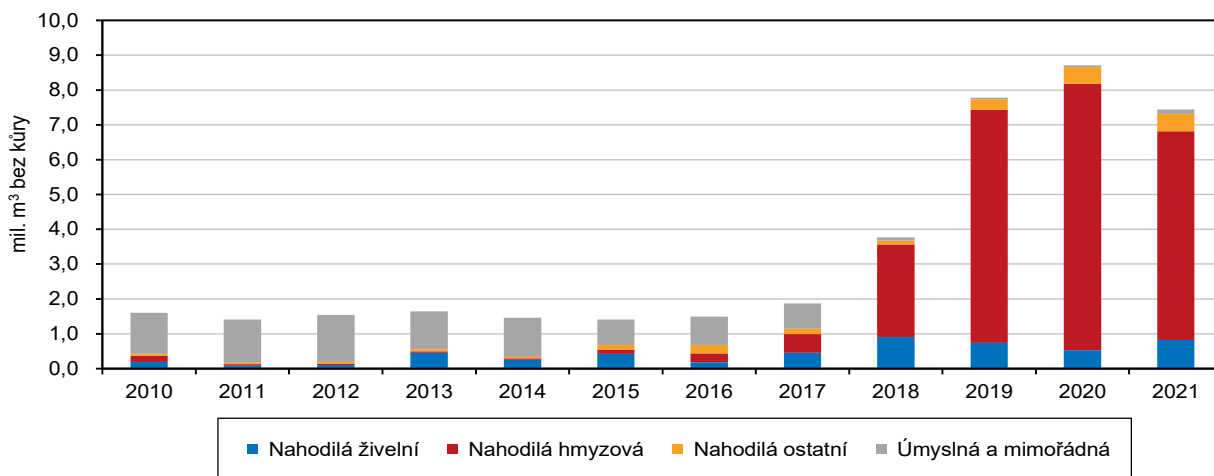
Graf 3.16 Těžba dřeva a zalesňování v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



Graf 3.17 Těžba dřeva z hlediska vlivu nahodilé těžby v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



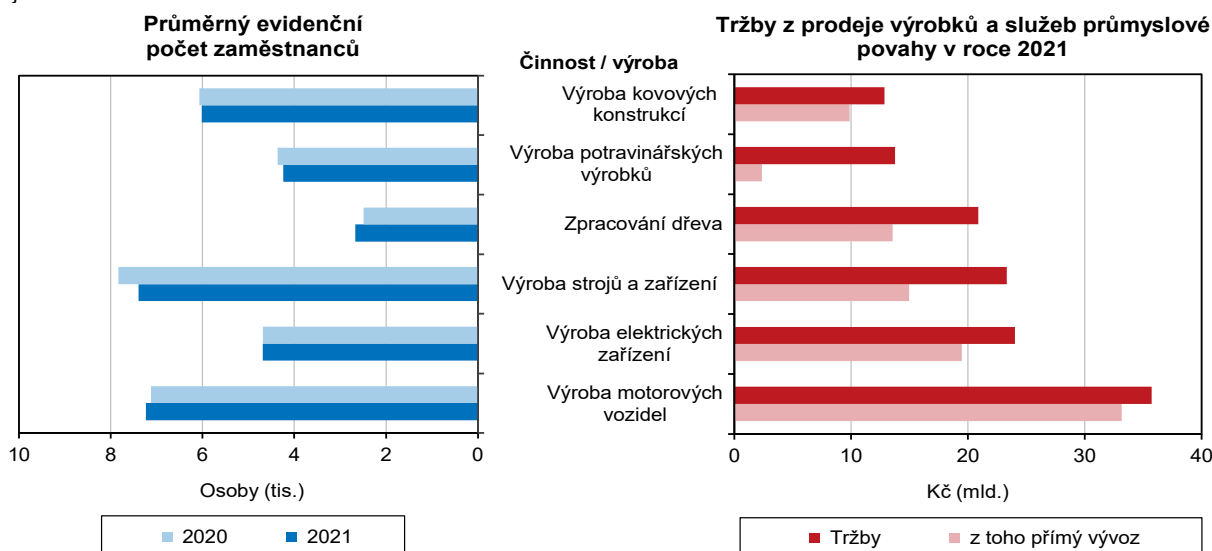
Průmysl

Nárůst tržeb průmyslových podniků.

V roce 2021 mělo v Kraji Vysočina sídlo 130 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, což představuje necelých 6 % z republikového úhrnu. Tyto průmyslové podniky v průměru zaměstnávaly 46 395 fyzických pracovníků, tj. 5,7 % z republikového úhrnu. Na rozdíl od vývoje v České republice, kde zaměstnanost v průmyslu poklesla o 1,3 %, byl v Kraji Vysočina zaznamenán pokles o 2,7 % - pátý nejhlubší pokles mezi kraji ČR. Průmyslové podniky na Vysočině zaznamenaly v roce 2021 meziroční nárůst tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy o 12,4 % (o 1,9 procentního bodu více než v celé České republice), což mezi kraji představuje pátý nejvyšší růst, když ve dvou krajích byl zaznamenán dokonce pokles tržeb. Z celkového objemu tržeb představovaly v roce 2021 tržby za přímý vývoz 69,5 % (o 8,3 procentního bodu více než v celé České republice), což je po Středočeském kraji druhý nejvyšší podíl.

Graf 3.18 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující činnosti zpracovatelského průmyslu v Kraji Vysočina (podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Kraji Vysočina)

Zdroj: ČSÚ



Mzda v průmyslu stále zaostává za republikovou úrovní.

Dynamika růstu průměrné měsíční mzdy v průmyslových podnicích se 100 a více zaměstnanci dosáhla na Vysočině 108,5 %, v České republice byla o 3,1 procentního bodu nižší. Svou hodnotou 36 622 Kč dosáhla jen na úroveň 93,3 % průměru ČR. Nejvyšší průměrná mzda byla vykázána ve Středočeském kraji (47 288 Kč).

Energetika

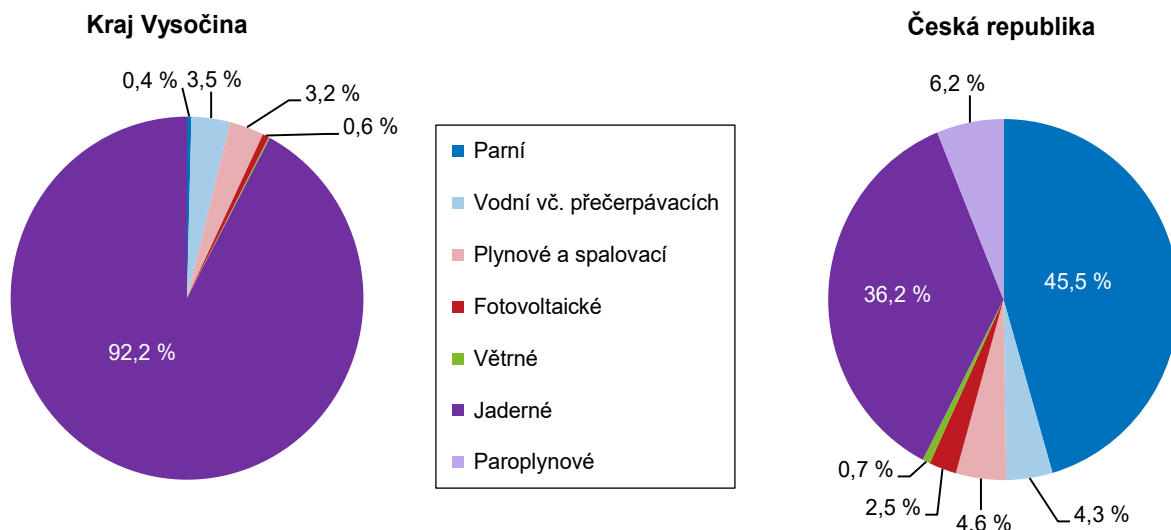
Pětina elektrické energie vyrobené v ČR pochází z Vysočiny.

Zásadou provozu Jaderné elektrárny Dukovany Kraj Vysočina zaujímá v energetice České republiky významné postavení. V roce 2021 bylo v kraji vyrobeno 16 124 GWh elektrické energie brutto. Představovalo to meziroční nárůst o 3,5 % a současně 19 % celorepublikové výroby energie. Vyšší výrobu elektrické energie má pouze Ústecký a Jihočeský kraj. Drtivá většina elektrické energie byla na Vysočině vyrobena v JE Dukovany (přes 90 %), podíl vodních elektráren dosahoval 3,5 % a plynových a spalovacích elektráren mírně přesahoval tři procenta. Spotřeba elektrické energie dosáhla v roce 2021 na Vysočině 2 855 GWh, což představuje meziroční nárůst 3,4 %. Podíl na celorepublikové spotřebě dosáhl 4,8 %. Polovina spotřeby elektřiny v kraji připadla na průmysl, což je ve srovnání s celou ČR výrazně více (o 12,9 procentního bodu). Na domácnosti na Vysočině připadlo 28,6 % - téměř stejně jako v celé ČR (28,8 %). Třetí nejvyšší díl spotřeby elektřiny na Vysočině ukusují obchod, služby, školství a zdravotnictví (13,6 %). Na republikové úrovni je sice tento sektor také až třetím nejvýznamnějším „žroutem“ elektřiny, ale s podstatně vyšším podílem (21,6 %).

Spotřeba zemního plynu v Kraji Vysočina v roce 2021 dosáhla 352 787 tis. m³, což byla v posledních letech druhá nejvyšší hodnota. Meziroční nárůst činil 9,7 %. Podíl na celorepublikové spotřebě v posledních letech poklesl na 3,8 %

Graf 3.19 Výroba elektřiny brutto*) podle technologie elektráren v roce 2021

Pramen: ERÚ

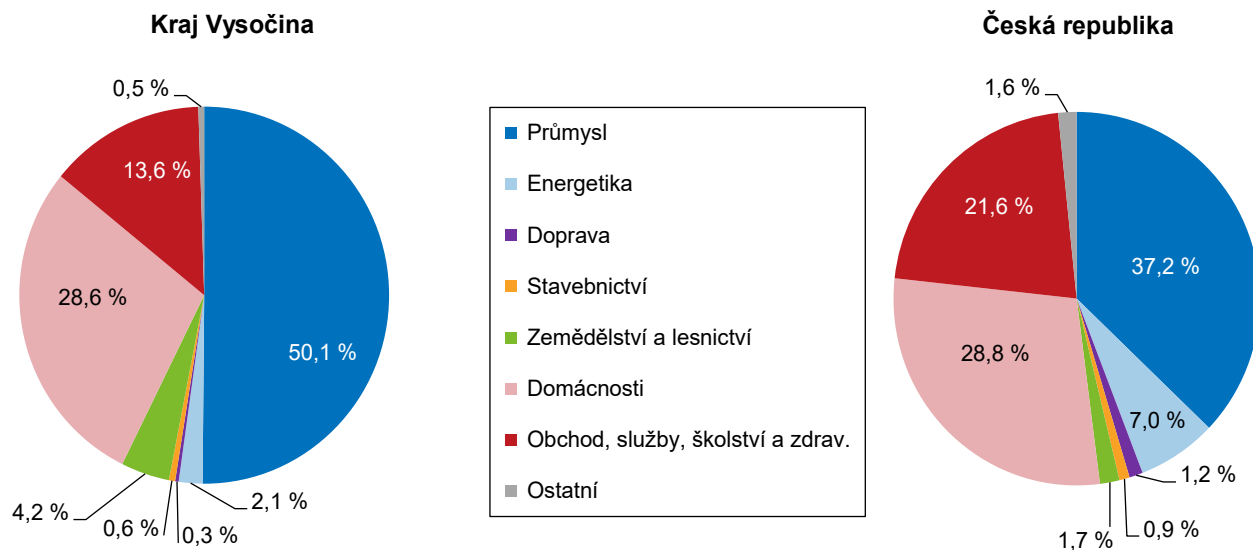


*) Výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů).



Graf 3.20 Spotřeba elektřiny netto*) podle odvětví spotřeby v roce 2021

Pramen: ERÚ



*) Spotřeba elektřiny netto = spotřeba elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav a spotřeba subjektů přímo napojených na danou výrobu

Stavebnictví, stavební povolení

Stavební výroba poklesla.

Objem základní stavební výroby dosáhl v roce 2021 v celkem 34 stavebních podnicích s padesáti a více zaměstnanci se sídlem v Kraji Vysočina částky 6 246 milionů Kč. Ve srovnání s rokem 2020 to představuje pokles o 4,3 %, v celé ČR byl naproti tomu zaznamenán nárůst o 4,5 %. Na celkovém objemu základní stavební výroby v celé České republice se tak podniky se sídlem na Vysočině v roce 2021 podílely pouze 3,3 %. V předchozí dekádě se tento podíl pohyboval mezi 3,6 až 4,5 %. Pozemní stavitelství se na základní stavební výrobě v Kraji Vysočina podílelo 64,4 %, podíl inženýrského stavitelství činil 35,6 %. Ve stavebních podnicích s padesáti a více zaměstnanci se sídlem v Kraji Vysočina pracovalo v roce 2021 v průměru 3 706 zaměstnanců, oproti předchozímu roku se jejich počet snížil o 1,8 %. Počet zaměstnanců tak dále poklesl. Průměrná měsíční mzda se meziročně zvýšila o 8,5 % a představuje tak částku 39 993 Kč.

Velký objem veřejných zakázek ve stavební výrobě.

Přímo na stavbách v Kraji Vysočina byly v roce 2021 provedeny stavební práce v hodnotě 16,1 mld. Kč, což představuje 4,5 % z objemu prací provedených v celé České republice. Práce na těchto stavbách meziročně vzrostly ve většině regionů, výjimkou byl Liberecký kraj a právě Vysočina (pokles o 8,0 %). Z objemu stavebních prací provedených v roce 2021 na území kraje připadlo na veřejné zadavatele 57,0 %, což je o 7,6 procentního bodu více než v celé České republice. Objem prací pro veřejné zadavatele na Vysočině v posledních letech výrazně vzrostl, počínaje rokem 2018 vždy tvoří více než polovinu celkového objemu stavebních prací.

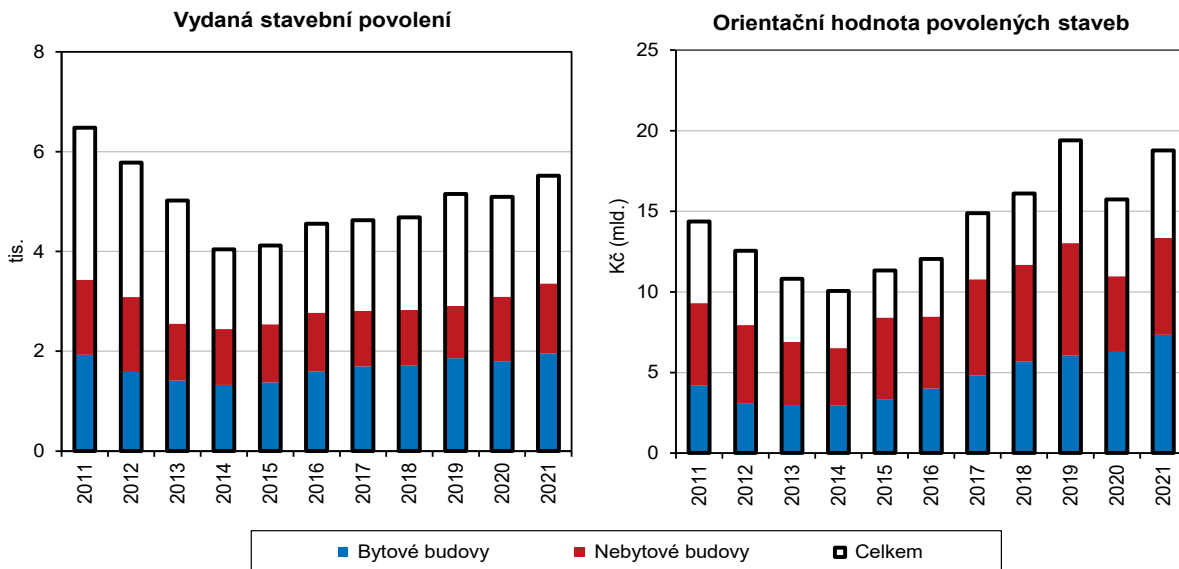
Počet vydaných stavebních povolení výrazně vzrostl.

V průběhu roku 2021 bylo stavebními úřady v Kraji Vysočina vydáno celkem 5 516 stavebních povolení, což bylo o 8,2 % více než v předchozím roce (v celé České republice se počet vydaných stavebních povolení zvýšil o 5,8 %). Ve srovnání s rokem 2016 byl růst ještě podstatně vyšší (21,1 %). V rámci kraje připadlo nejvíce vydaných stavebních povolení na okres Žďár nad Sázavou (22,5 %), nejméně na

Havlíčkobrodsko (17,1 %). Počet vydaných povolení se meziročně zvýšil ve všech okresech s výjimkou Žďárska (-5,2 %). Nejvyšší nárůst počtu vydaných povolení byl zaznamenán na Pelhřimovsku (o 34,7 %). Nejvíce vydaných stavebních povolení připadalo na Vysočině na inženýrské stavby (39,1 %).

Graf 3.21 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

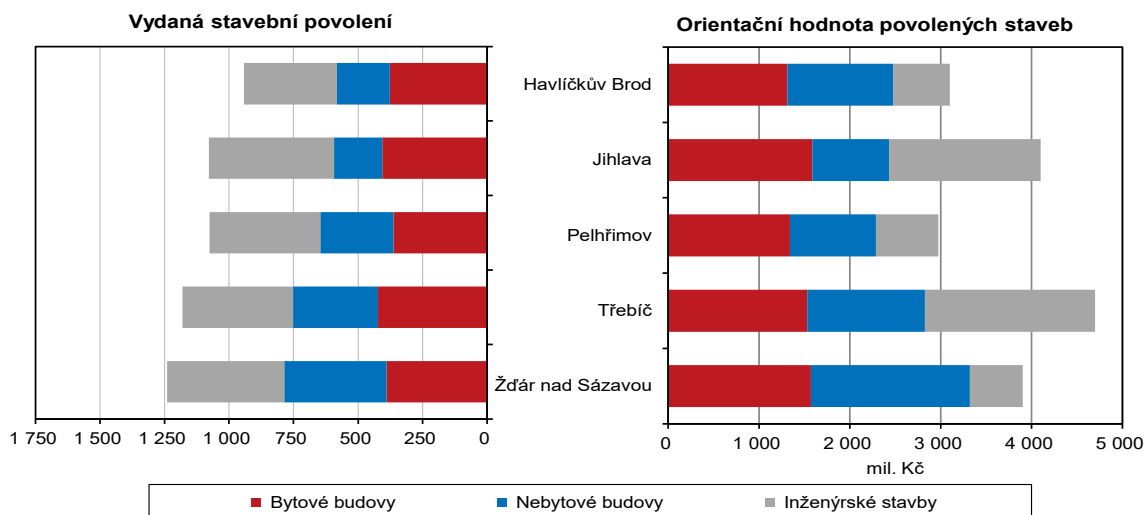


Výrazně vzrostla předpokládaná hodnota staveb.

Celková orientační předpokládaná hodnota staveb, na něž bylo v roce 2021 na Vysočině vydáno stavební povolení, činila 18 779 milionů Kč, což bylo o 19,3 % více než v roce předchozím (ale méně než v zatím rekordním roce 2019). Tato částka představuje 4,2 % celkové předpokládané hodnoty staveb za celou Českou republiku. Průměrná hodnota jednoho vydaného stavebního povolení činila v roce 2021 na Vysočině 3 404 tis. Kč, což představovalo 69 % úrovně České republiky, v mezikrajském srovnání je to pátá nejnižší hodnota (před kraji Jihočeským, Plzeňským, Karlovarským a Středočeským). Mezi okresy Vysočiny v tomto ukazateli vynikal třebíčský okres (17 % nad úroveň kraje), naopak nejmenší hodnoty byly vykazovány na Pelhřimovsku (19 % pod krajskou hodnotou).

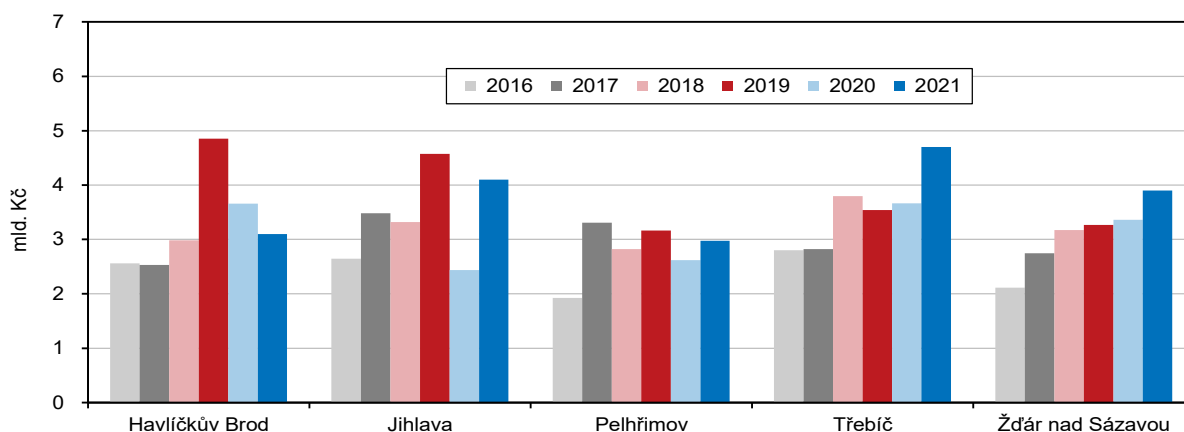
Graf 3.22 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby a okresů v Kraji Vysočina v roce 2021

Zdroj: ČSÚ



Graf 3.23 Orientační hodnota povolených staveb podle okresů v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



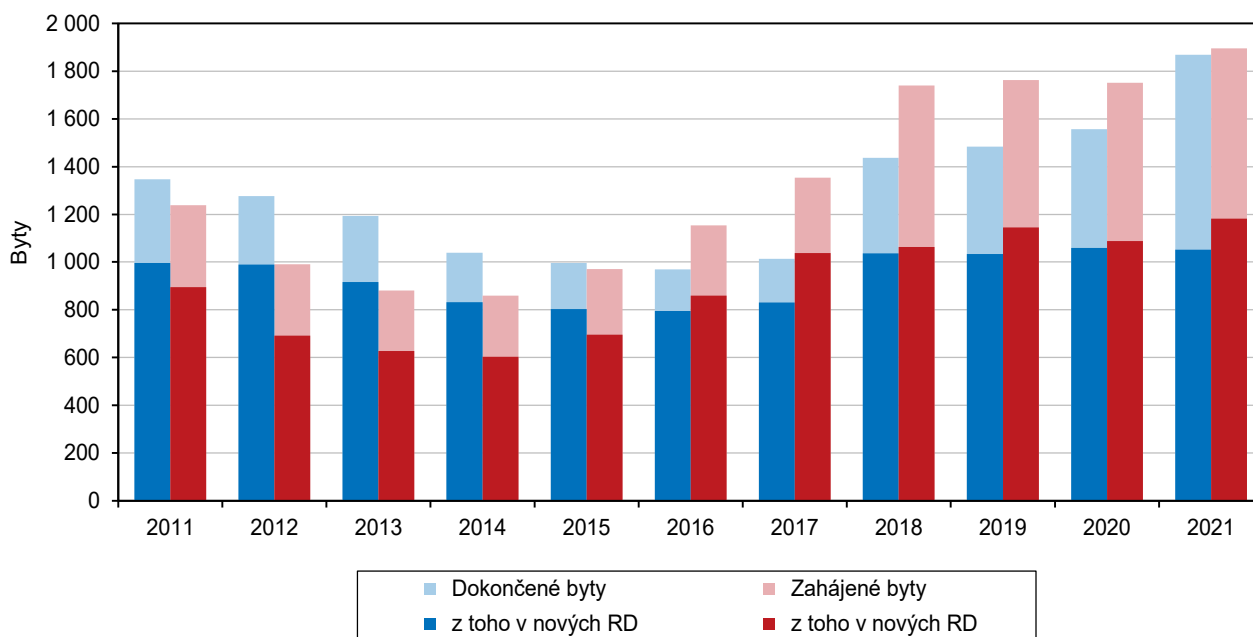
Bytová výstavba

Počet zahájených bytů v kraji meziročně výrazně vzrostl.

Počet 1 895 v roce 2021 na Vysočině zahájených bytů představoval proti předchozímu roku nárůst o 8,2 %, současně šlo o nejvyšší počet za posledních více než dvacet let. Kraj Vysočina tak patří mezi výraznou většinu regionů, v nichž byla zahájena výstavba většího počtu bytů než v roce 2020 – výjimkou z toho trendu byly kraje Plzeňský a Olomoucký. Na celkovém počtu zahájených bytů v celé České republice se Vysočina v roce 2021 podílela 4,2 %. V rámci kraje byla výstavba největšího počtu bytů zahájena na Třebíčsku a Žďársku (shodně 22,7 % celkového počtu), nejméně na Havlíčkovodsku (15,9 %). Ze zahájených bytů připadalo na Vysočině něco přes šedesát procent na byty v rodinných domech.

Graf 3.24 Bytová výstavba v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



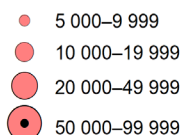
Podstatně se zvýšil i počet dokončených bytů.

V roce 2021 bylo v Kraji Vysočina dokončeno 1 868 bytů, což proti předchozímu roku představovalo nárůst o 20,1 %. Největší podíl dokončených bytů připadal na okres Jihlava (26,7 %), naopak na havlíčkobrodský okres připadalo jen 12,5 % dokončených bytů. Mezi dokončenými byty ve všech okresech kraje převažovaly byty v rodinných domech, nejnižší byl jejich podíl v okrese Pelhřimov (35,6 %), nejvyšší na Havlíčkobrodsku (91,4 %). Největší počet bytů v bytových domech byl dokončen v okrese Pelhřimov, kde jich nově vzniklo 248.

Intenzita bytové výstavby v roce 2021 na Vysočině předstihla úroveň celé České republiky, činila 3,71 dokončených bytů na tisíc obyvatel (oproti 3,29 za ČR). Mezi jednotlivými okresy kraje existují značné rozdíly, nejvyšší intenzita byla zaznamenána v okrese Pelhřimov (6,10 bytu), nejnižší naopak v havlíčkobrodském okrese (2,49).

Bytová výstavba v obcích Kraje Vysočina v letech 2016 až 2021

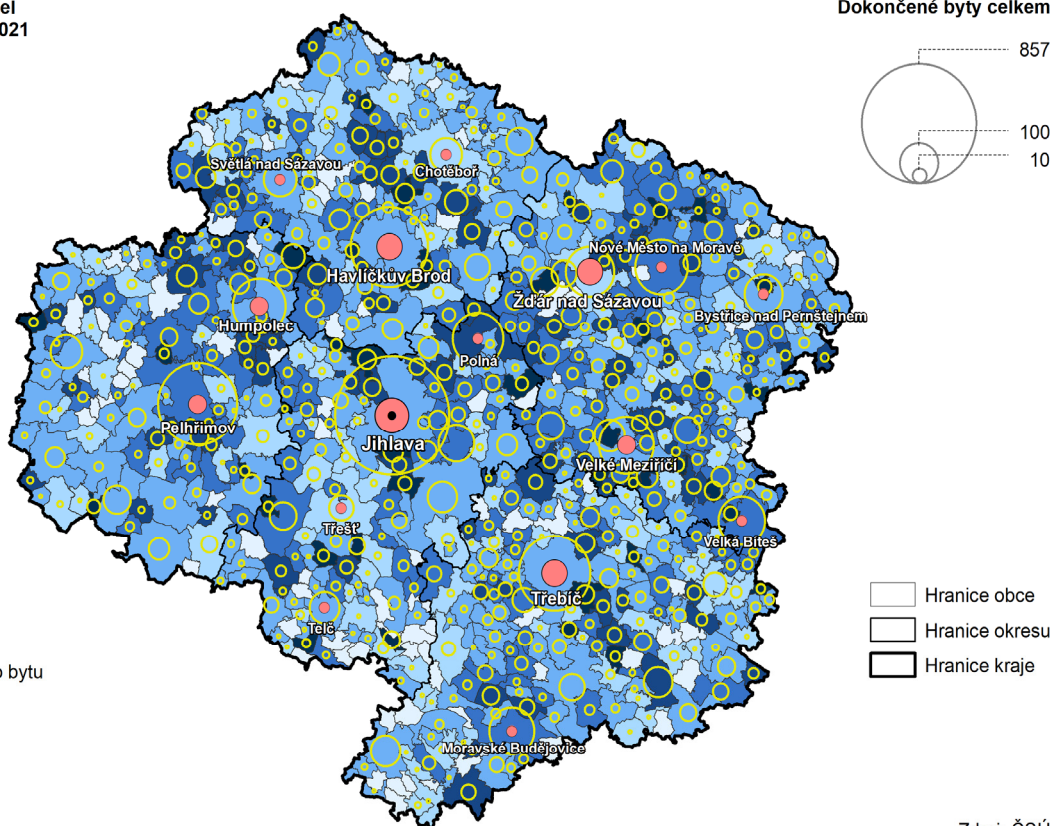
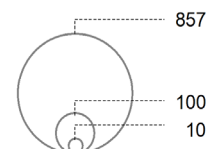
Obce s počtem obyvatel 5 000 a více k 31. 12. 2021



Dokončené byty na 1 000 obyvatel (roční průměr)



Dokončené byty celkem



Zdroj: ČSÚ

Doprava

Další růst počtu automobilů.

Silniční síť v Kraji Vysočina dosahovala k 1. lednu 2022 délky 5 076 km, z toho bylo 92 km dálnic a 429 km silnic I. třídy. Provozní délka železničních tratí v kraji činila 736 km. Ke konci roku 2021 bylo v Kraji Vysočina registrováno 284 674 osobních a dodávkových automobilů. Jejich počet neustále roste, v roce 2021 činil meziroční nárůst 0,9 %. Nákladních automobilů bylo na Vysočině registrováno 33 459 (meziroční nárůst 1,7 %). Ještě výrazněji, o 4,1 % se zvýšil počet autobusů, kterých bylo ke konci roku 2021 registrováno 1 872. Autobusů je však v kraji stále podstatně méně než v dřívějších letech, kdy jejich počet většinou překračoval hranici dvou tisíc



vozidel. Vysočina se vyznačuje relativně vysokým počtem motocyklů, registrovaných 136 480 motocyklů představovalo v regionálním srovnání druhý nejvyšší počet (po Středočeském kraji).

Více zboží po železnici.

Nejnovější data o dopravních výkonech jsou k dispozici za rok 2020. V tomto roce bylo na Vysočině přepraveno po železnici v rámci kraje 358 tis. tun nákladů, do jiných krajů bylo vyvezeno 625 tis. tun a z jiných krajů na Vysočinu dovezeno 441 tis. tun nákladu. U všech těchto položek došlo k meziročnímu nárůstu, zejména u vnitrokrajské přepravy, jejíž objem se více než zdvojnásobil. Silniční doprava na Vysočině přepravila ve stejném období v rámci kraje přes 16,6 mil. tun nákladů. Do ostatních krajů bylo vyvezeno 5,5 mil. tun nákladů a do kraje bylo dovezeno 6,4 mil. tun. V porovnání s předchozím rokem se objem vnitrokrajské silniční nákladní dopravy snížil o 4,6 %. Naproti tomu vzrostl objem dovozu (o 28 %) a vývozu (o 16,7 %) nákladu přes hranice kraje.

Úbytek cestujících ve veřejné dopravě.

V osobní dopravě se v roce 2020 výrazně projevila dopad protiepidemických opatření. V tomto roce železnice přepravila téměř 4,0 mil. cestujících. Více než polovina jich cestovala v rámci území kraje. Dojíždka i vyjíždka se na celkovém počtu podílely přibližně pětinou. V porovnání s rokem 2019 se počet cestujících na železnici v kraji snížil o 22 %, zejména to platí pro příjezdy do kraje a odjezdy z kraje – v obou případech činil propad bezmála 39 %. Veřejná autobusová doprava v rámci regionu přepravila 8,2 mil. osob, což bylo proti předchozímu roku o 41,1 % méně.

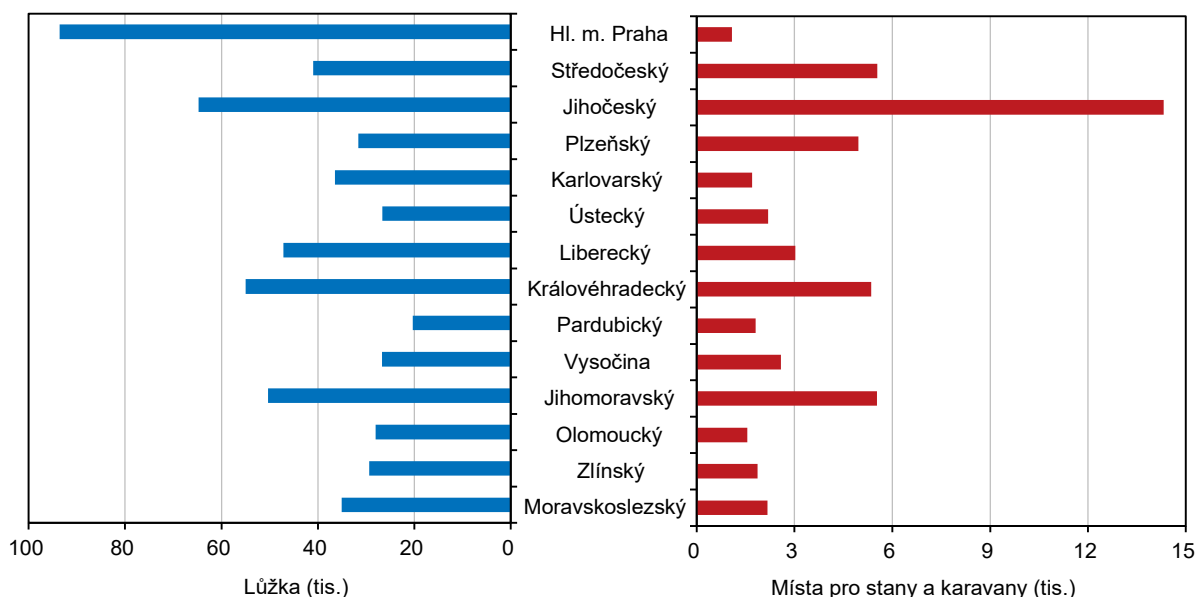
Cestovní ruch

Propad turistického ruchu.

V roce 2021 měli turisté v Kraji Vysočina k dispozici 491 hromadných ubytovacích zařízení s 26 721 lůžky. Více než třetina ubytovacích kapacit připadá na Žďársko. Počet domácích i zahraničních hostů v kraji postupně rostl, pak však tento příznivý vývoj zvrátila proticovidová opatření. Během roku 2021 kraj navštívilo pouze 457 tisíc hostů, což bylo sice zhruba o 53 tisíce více než v roce 2020, ale o téměř 155 tisíce méně než v roce 2019. Zahraniční návštěvníci v roce 2021 tvořili 7,4 % z hostů, v posledních letech před covidem to bylo kolem 13 %. Mírně se však zvýšila průměrná doba pobytu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních. U hostů celkem v roce 2021 činila 3,7 dne, u hostů z ciziny 3,5 dne.

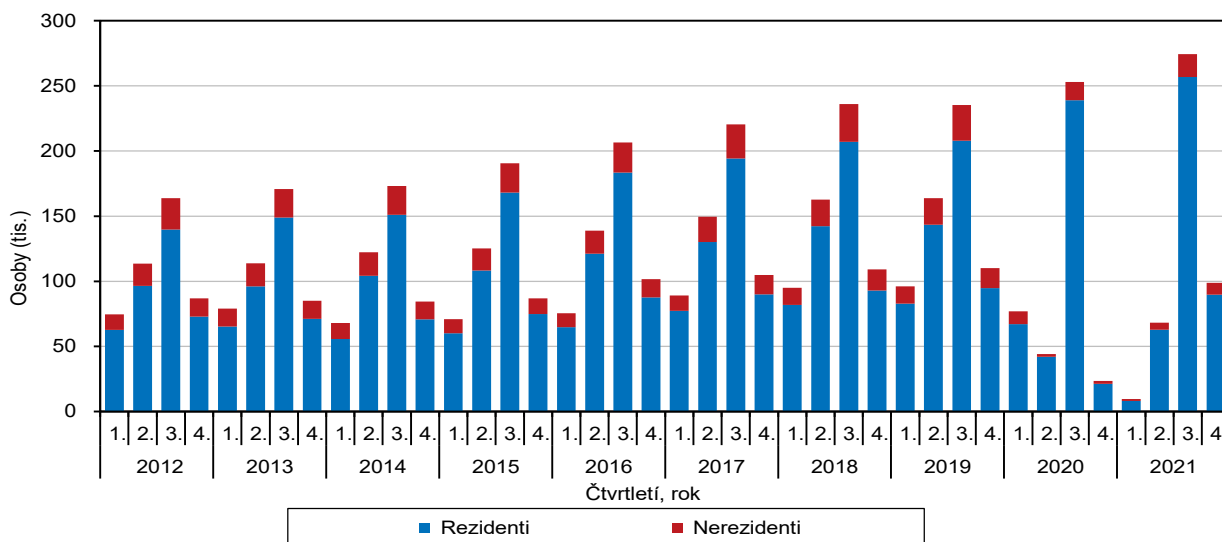
Graf 3.25 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ



Graf 3.26 Hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle čtvrtletí v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ

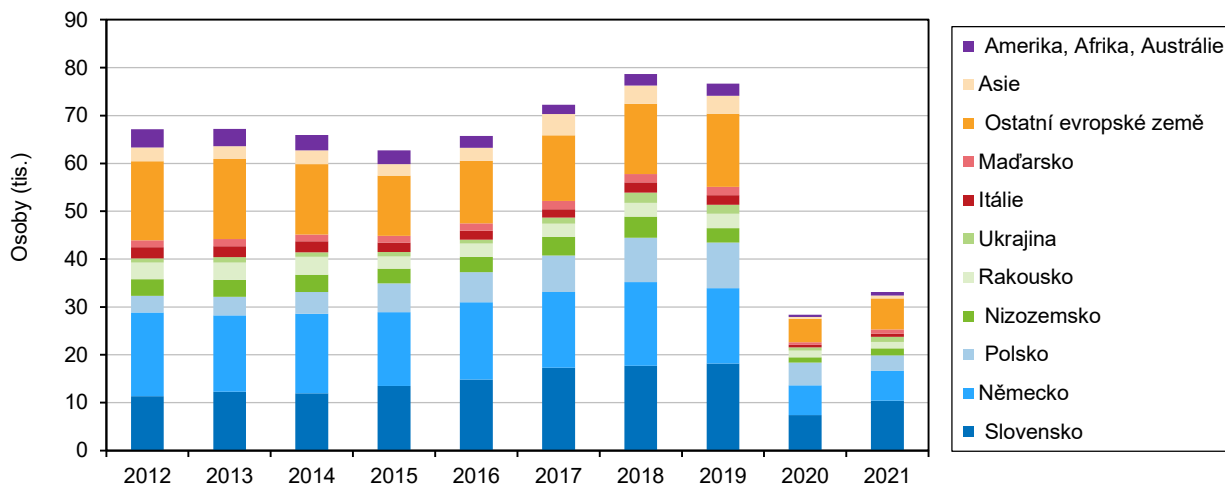


K nejčastějším návštěvníkům na Vysočině patří Slováci a Němci

Ve struktuře zahraničních hostů jednoznačně převažují návštěvníci ze Slovenska a z Německa. V roce 2021 slovenských občanů přijelo přes deset tisíc, německých více než šest tisíc, což dohromady představovalo více než polovinu všech zahraničních turistů. K dalším zemím, jejichž občané na Vysočinu zavítali ve větším počtu, patří Polsko, Nizozemsko a Rakousko. Z těchto zemí v průměru nejvíce času v kraji strávili Nizozemci (průměrně 3,5 přenocování), o něco méně Ukrajinci (2,8 přenocování).

Graf 3.27 Zahraniční hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle země původu v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



4. Životní prostředí

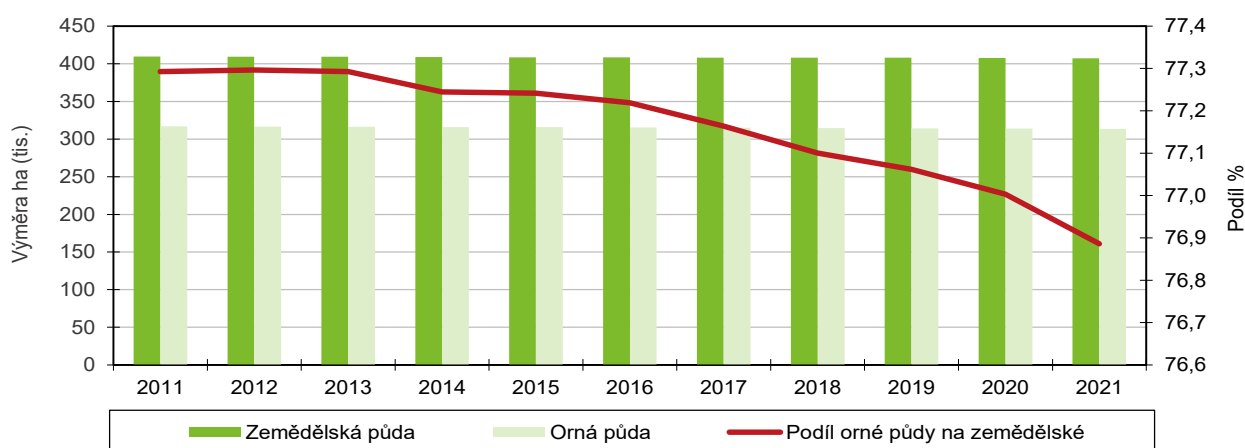
Půdní fond

Dlouhodobě ubývá zemědělské i orné půdy.

V Kraji Vysočina se dlouhodobě zmenšuje plocha zemědělské půdy, současně se snižuje i podíl orné půdy, která v roce 2021 tvořila 46,1 % z celkové výměry kraje (o 0,3 procentního bodu méně než v roce 2016). Mírně se zmenšila plocha ovocných sadů, naopak se o téměř dvě procenta zvýšila výměra zahrad. O něco se rozšířila i plocha trvalých travních porostů. Nejvýraznější úbytek zemědělské půdy byl na Vysočině v letech 2016–2021 zaznamenán v okrese Pelhřimov (o 0,3 %). Výměra orné půdy se nejvíce snížila na Žďársku (o 0,9 %). Na úkor zemědělské půdy se rozšiřují lesní, vodní, zastavěné i ostatní plochy.

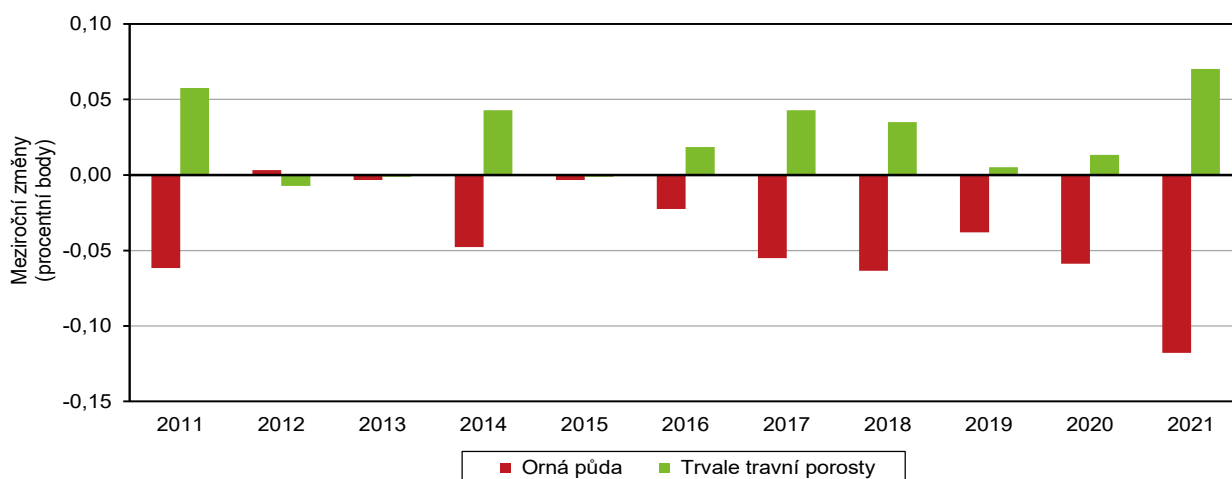
Graf 4.1 Výměra zemědělské a orné půdy v Kraji Vysočina

Pramen: ČÚZK



Graf 4.2 Meziroční změny podílů orné půdy a trvalých travních porostů na zemědělské půdě v Kraji Vysočina

Pramen: ČÚZK



Chráněná území

Stabilní plocha chráněných území.

Na území Kraje Vysočina se v roce 2021 nacházely dvě chráněné krajinné oblasti (Žďárské vrchy a Železné hory) a vedle nich i přes dvě stovky maloplošných chráněných území. Celková výměra chráněných území činila 65 445 ha, což představovalo necelou desetinu rozlohy kraje. Ve srovnání s předchozím rokem se počet maloplošných chráněných území zvýšil o jednu, celková výměra se zvětšila jen asi o dvanáct hektarů. Z maloplošných chráněných území je na Vysočině sedm národních přírodních rezervací, z nichž tři – Mohelenská hadcová step, rašeliniště Dářko a Žákova hora – se těší zvláštní ochraně již od konce roku 1933.

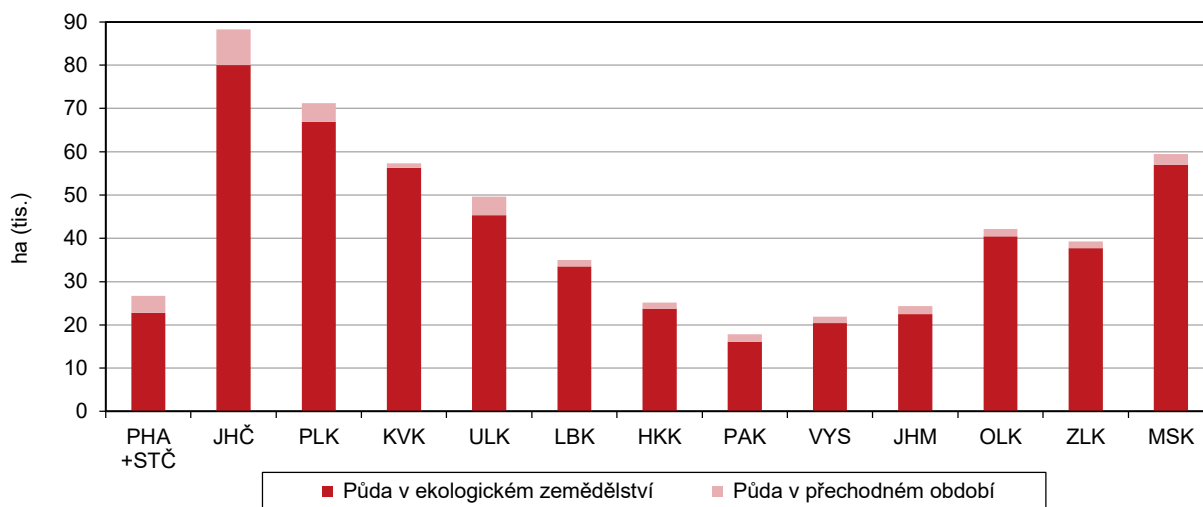
Ekologické zemědělství

Relativně nízká výměra ekologicky obhospodařované půdy.

Výměra ekologicky obhospodařované půdy (tj. půdy v ekologickém zemědělství a přechodném období) se na Vysočině postupně rozšiřovala, takže se v roce 2021 přiblížila k hranici 22 000 ha a byla o 12,5 % větší než v roce 2016. Její podíl na celkové výměře zemědělské půdy kraje v roce 2021 dosáhl 5,4 %. Přesto Kraj Vysočina za většinou ostatních regionů z hlediska ekologického zemědělství dlouhodobě zaostává, na celorepublikové výměře ekologicky obhospodařované půdy se Vysočina podílí 3,9 % (podíl kraje na republikové výměře zemědělské půdy přitom činí 9,7 %).

Graf 4.3 Výměra půdy v ekologickém zemědělství podle krajů k 31. 12. 2021

Pramen: Ministerstvo zemědělství



Vodovody a kanalizace

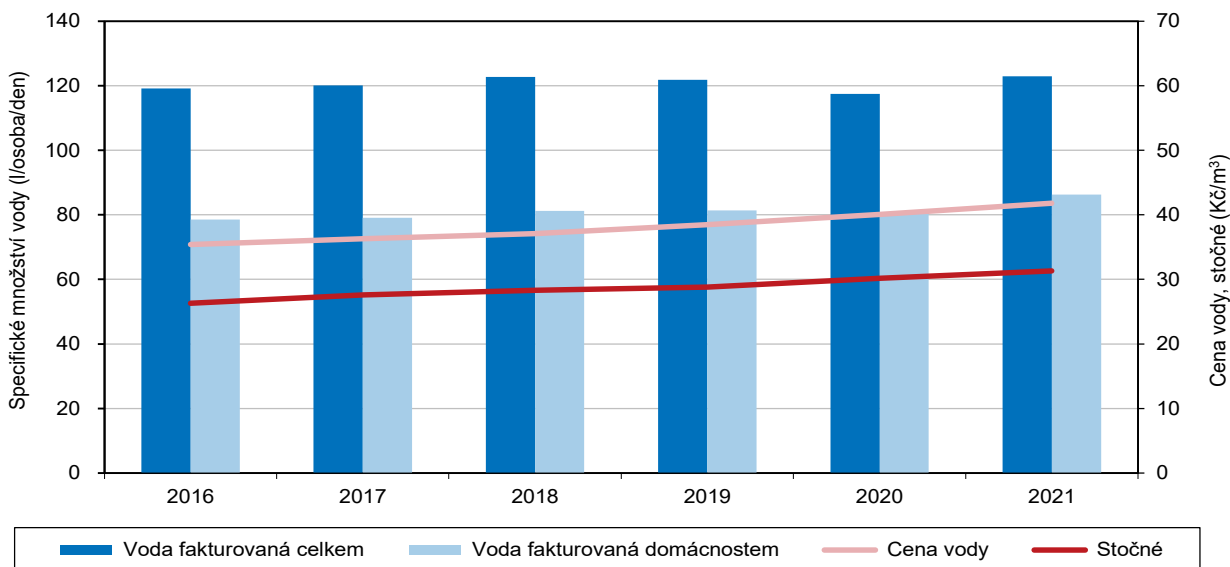
Mírný nárůst spotřeby vody, rychlý vzestup sazby za vodné a stočné.

Z celkového počtu 503 738 obyvatel (střední stav) Kraje Vysočina bylo v roce 2021 pitnou vodou z vodovodů zásobováno téměř 486 tisíc osob, což představuje 96,4 %. Délka vodovodní sítě dosahuje na Vysočině 6 028 kilometrů, vodovodních přípojek bylo evidováno přes 142 tisíc. V roce 2021 bylo pro obyvatele Vysočiny vyrobeno 25,2 mil. m³ vody určené k realizaci, což bylo zhruba stejné množství jako v roce 2020. Specifické fakturované množství vody se v Kraji Vysočina meziročně zvýšilo o 5,4 l/osobu/den, zvýšení u domácností dosáhlo hodnoty 5,7 l/osobu/den. Objem fakturované vody celkem zaznamenal proti roku 2020 nárůst ve výši 3,2 %, zatímco v roce 2020 bylo celkem fakturováno 21,1 mil. m³ vody, v roce 2021 to bylo 21,8 mil. m³. Na domácnosti připadlo 70,2 % z celkového množství fakturované

vody. Pokračoval růst ceny pitné vody, na Vysočině vzrostla sazba vodného z 40,1 Kč/m³ v roce 2020 na 41,8 Kč/m³ v roce 2021, stočné stoupl z 30,2 Kč/m³ na 31,3 Kč/m³.

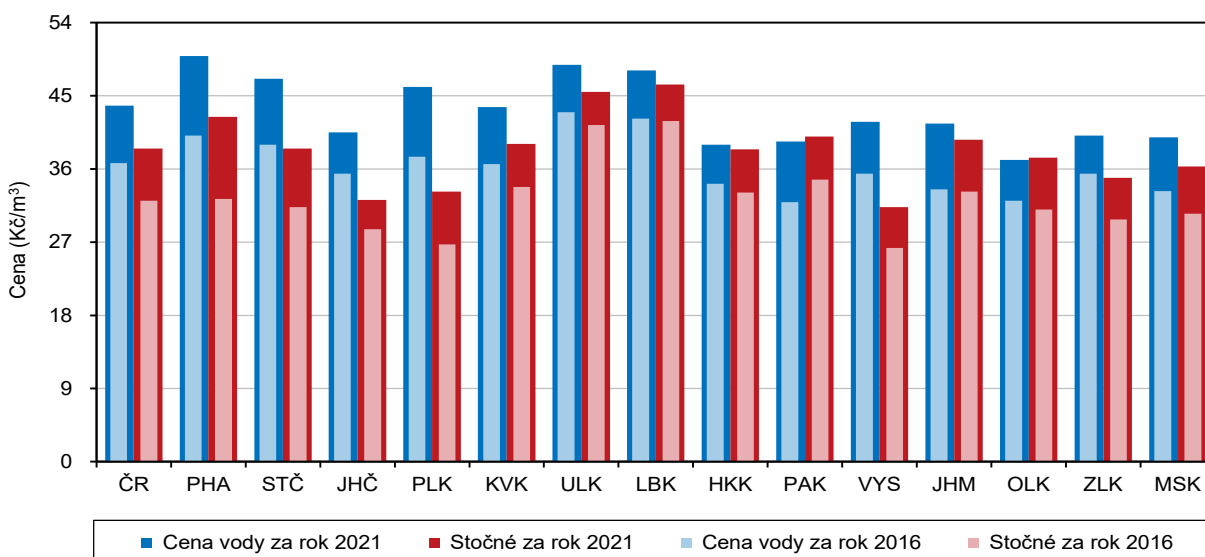
Graf 4.4 Specifické množství fakturované vody, cena vody a stočné v Kraji Vysočina

Zdroj: ČSÚ



Graf 4.5 Průměrná cena fakturované vody a odváděných odpadních vod domácností podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ



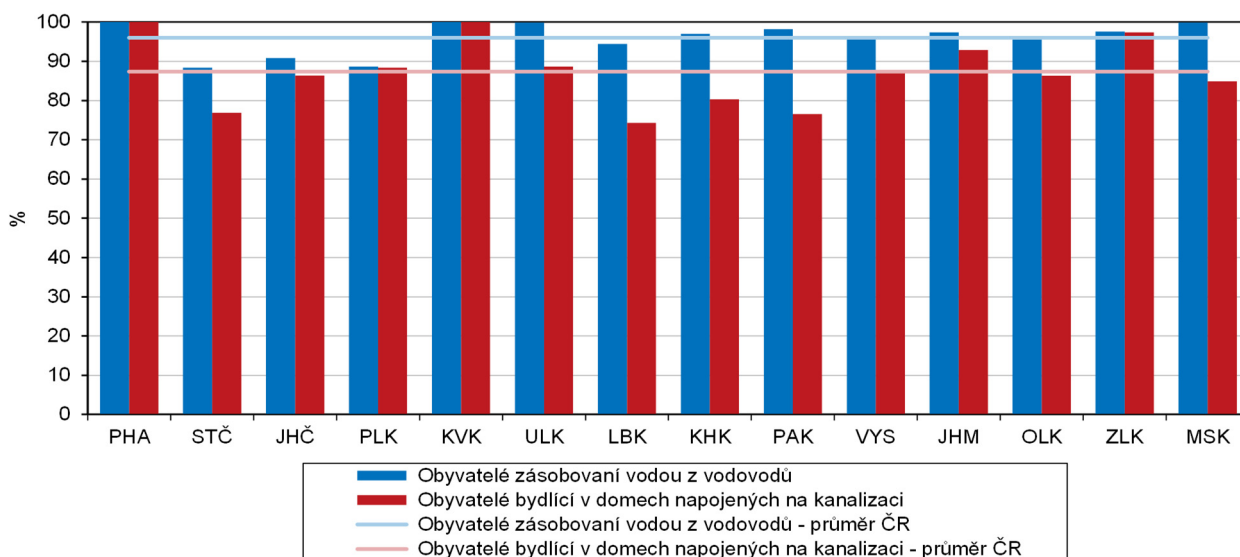
Roste podíl obyvatel v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod.

V roce 2021 na Vysočině bydlelo v domech napojených na kanalizaci více než 442 tisíc osob, což je 87,8 % z celkového počtu obyvatel, ve srovnání s předchozím rokem byl zaznamenán nárůst o 0,6 procentního bodu. Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod dosáhl 78,9 % (meziroční růst o 0,8 procentního bodu). Celková délka kanalizační sítě na Vysočině v roce 2021 činila 3 309 km a počet kanalizačních přípojek přesáhl 114 tisíc. Objem vypouštěných odpadních vod (bez srážkových) se proti předchozímu roku snížil o pět procent na 18,6 tis. m³. Na území kraje bylo v provozu celkem 230 ČOV

(vesměs mechanicko-biologických) s celkovou kapacitou 171,0 tis. m³ za den. Podíl čištěných odpadních vod vypouštěných do kanalizace dosáhl 92,0 % z celkového množství odpadních vod, proti roku 2020 byl zaznamenán nárůst tohoto podílu o 1,0 procentní bod. Objem kalů vyprodukovaných čistírnami odpadních vod představoval 11 467 tun sušiny, což bylo o 5,5 % více než v roce 2020. Nejčastějším způsobem zneškodnění kalů bylo na Vysočině kompostování.

Graf 4.6 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ



Emise

Rozhodující vliv malých stacionárních a mobilních zdrojů znečišťování.

Na emisích znečišťujících látek se v Kraji Vysočina nejvíce podílejí převážně malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3) a mobilní zdroje znečišťování (REZZO 4). V roce 2020 v kraji pocházelo z těchto zdrojů více než devět desetin tuhých znečišťujících látek, více než 95 % emisí oxidu uhelnatého, přes tři čtvrtiny emisí oxidů dusíku a více než dvě sedm desetin emisí oxidu siřičitého. Významný je vliv mobilních zdrojů znečišťování u oxidů dusíku (v roce 2020 byly zdrojem téměř pětáctýřiceti procent emisí), ještě mnohem vyšší byl podíl malých stacionárních zdrojů na emisích oxidu uhelnatého (80 %).

Dlouhodobě nízké emise oxidů dusíku.

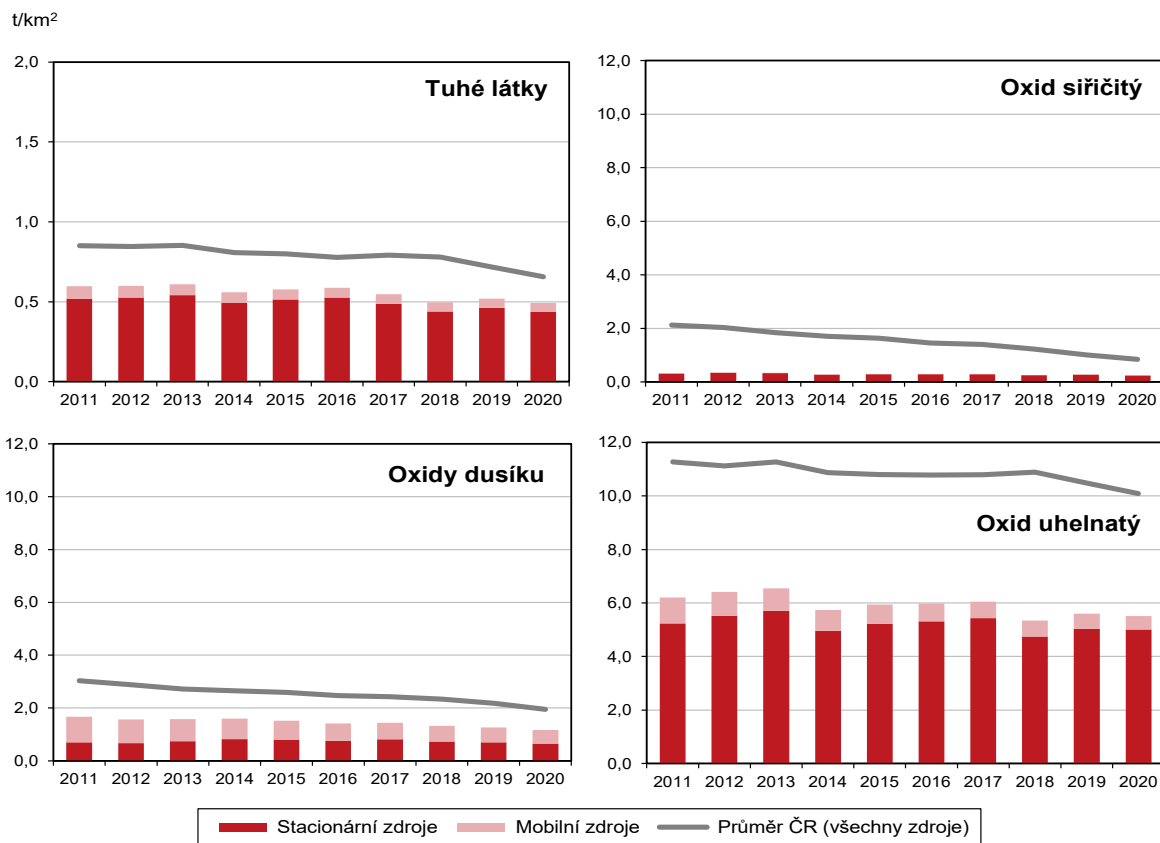
Měrné emise tuhých znečišťujících látek poklesly v kraji během roku 2020 téměř o desetinu, zásluhu na tom měl pokles emisí ze stacionárních i mobilních zdrojů. Měrné emise oxidu siřičitého v roce 2020 na Vysočině poklesly na dosud nejnižší úroveň (0,24 t/km²/rok, tj. o pětinu), přičemž jejich zdrojem jsou v kraji téměř výhradně stacionární zdroje (REZZO 1-3). Měrné emise oxidů dusíku na Vysočině klesly v roce 2020 oproti předešlému roku téměř o 8 % a oproti roku 2016 více než o 17 %. Významný podíl dopravy na emise NO_x byl připomenut již výše. Vysočina patří dlouhodobě mezi regiony s nejnižším objemem měrných emisí oxidů dusíku.

Emise výrazně ovlivňuje doprava.

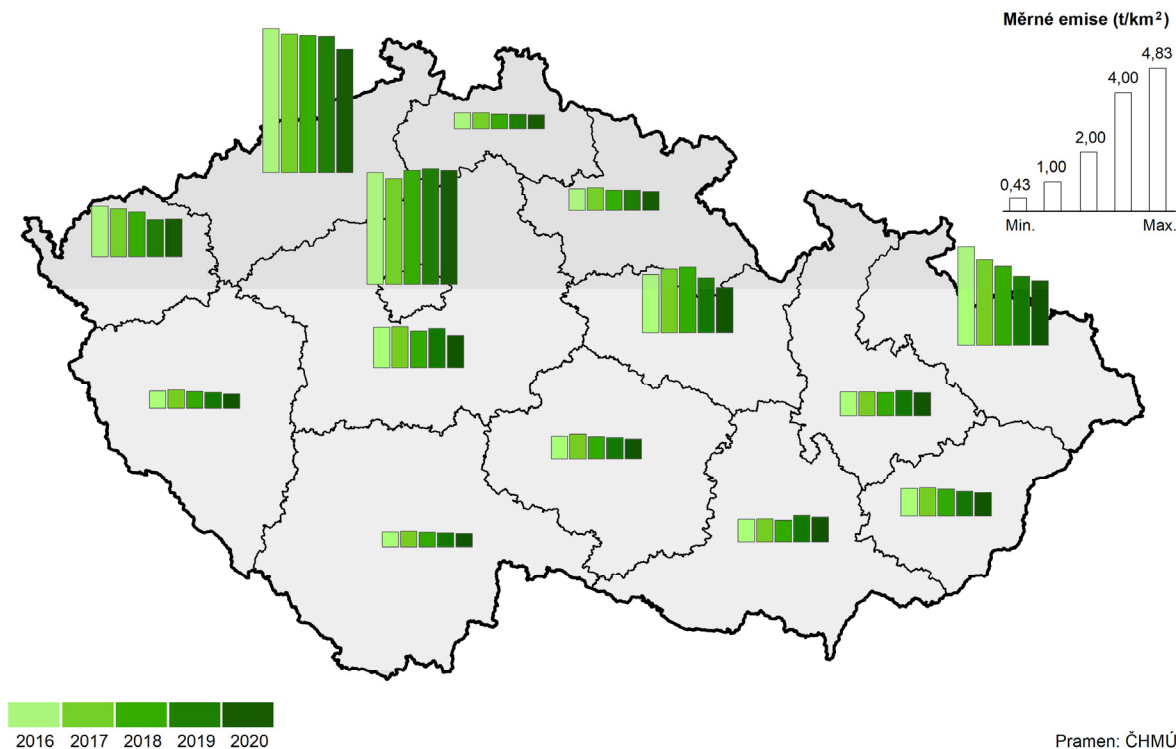
Z územního hlediska lze konstatovat, že emisemi je nejhůře postiženo území nejbližší zdrojům. Zhoršená kvalita ovzduší vlivem dopravy tak sužuje všechna větší města kraje (zejména ta, kde se ve špičkách tvoří kolony aut z důvodu špatné průjezdnosti) a okolí hlavních dopravních tepen v kraji.



Graf 4.7 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Kraji Vysočina
 Pramen: ČHMÚ



Emise oxidů dusíku (REZZO 1-3) v krajích v letech 2016 až 2020



Pramen: ČHMÚ

Odpady

Nárůst produkce odpadů.

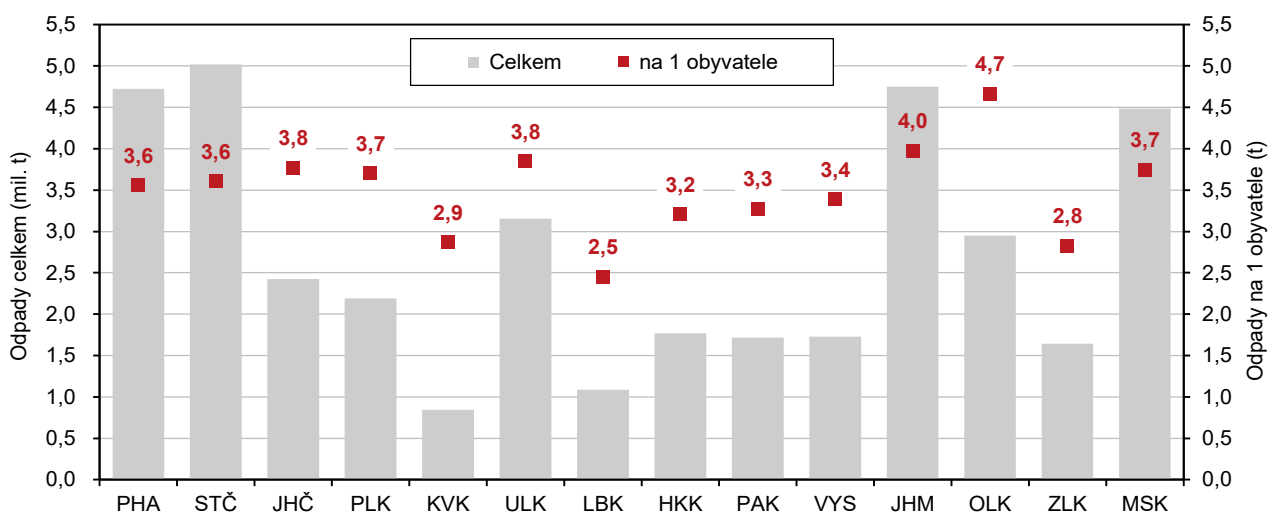
Celková produkce odpadů se v Kraji Vysočina meziročně zvýšila o 13 % a dosáhla hodnoty 1 727,6 tis. tun. Z tohoto množství připadlo 93,3 tis. tun na nebezpečné odpady, které tak představovaly 5,4 % z celkového objemu odpadů. Je to zhruba o jeden procentní bod vyšší podíl než v předchozích letech. V mezikrajském srovnání šlo o šestý nejvyšší podíl nebezpečných odpadů. Na jednoho obyvatele připadlo v roce 2020 na Vysočině 3 388 kg odpadů, o 387 kg více než v roce 2019. V procentním vyjádření činil nárůst 12,9 %.

Relativně vysoká produkce komunálního odpadu.

Produkce komunálního odpadu se v Kraji Vysočina v roce 2020 zvýšila oproti předchozímu roku o 1,0 %; v přepočtu na jednoho obyvatele dosáhla v kraji 537 kg za rok. To je o šest procent více než činil průměr celé České republiky, hmotnost tohoto rozdílu představuje 31 kg. V mezikrajském srovnání to představovalo čtvrtou nejvyšší hodnotu.

Graf 4.8 Produkce odpadů celkem podle krajů v roce 2020

Zdroj: ČSÚ



Investice na ochranu životního prostředí

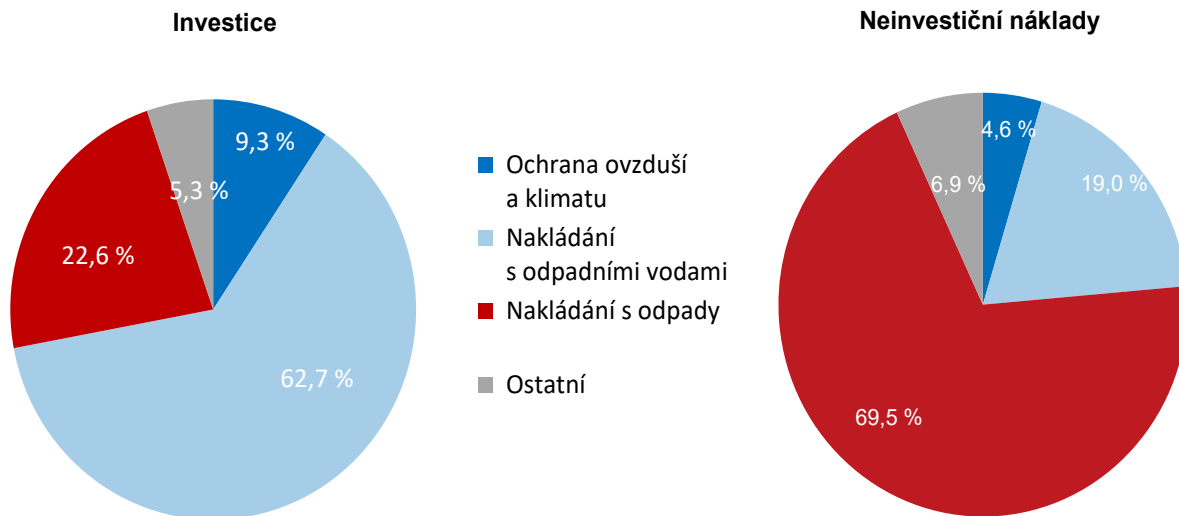
Většina investic na ochranu životního prostředí je dlouhodobě určena na nakládání s odpadními vodami.

Investiční výdaje na ochranu životního prostředí (podle místa investice) v Kraji Vysočina se ve sledovaném období vyznačovaly kolísavým vývojem, na jehož konci ale v roce 2021 došlo k pronikavému meziročnímu nárůstu (o 48,5 %) na 2 588 mil. Kč. V přepočtu na jednoho obyvatele to znamenalo nárůst z 3 419 na 5 138 Kč. V členění dle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Struktura vynaložených finančních prostředků se dlouhodobě zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů. Největší podíl investic bývá určen na nakládání s odpadními vodami, zatímco rozhodující objem neinvestičních nákladů je vynaložen na nakládání s odpady. Rok 2021 byl však v tomto členění u investičních nákladů výjimečný, protože se tentokrát investice na nakládání s odpady téměř vyrovnaly investicím na nakládání s odpadními vodami (44,5 % oproti 46,1 %). Bylo to způsobeno meziročním zvýšením investic na nakládání s odpady o více než 600 %.



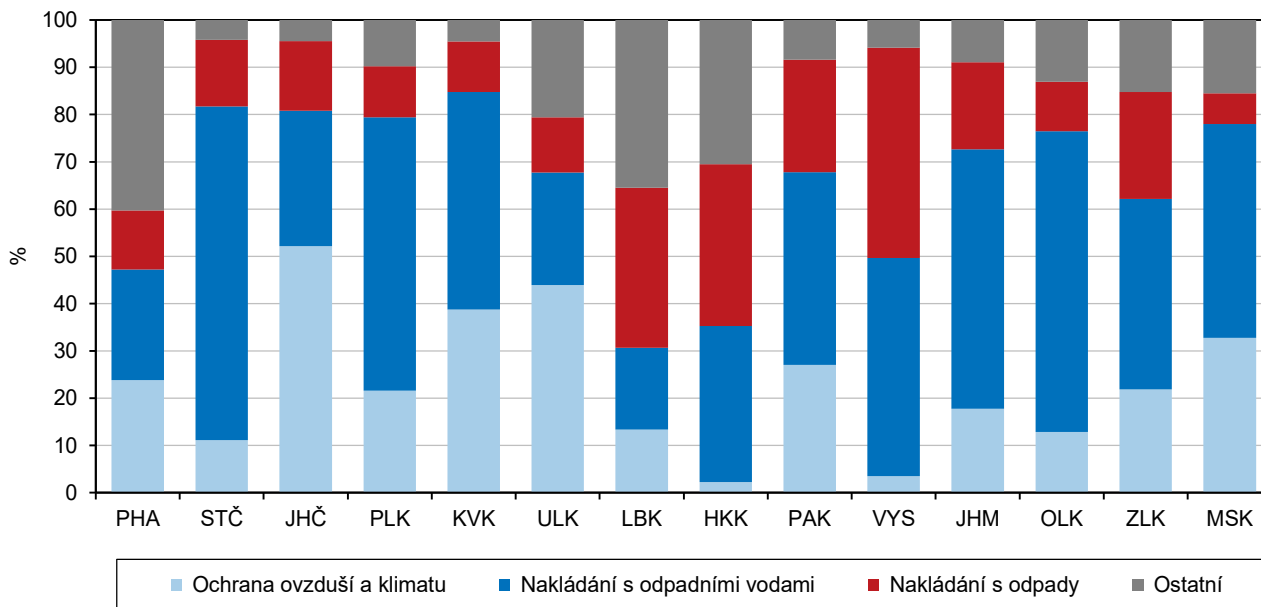
Graf 4.9 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Kraji Vysočina (průměr let 2016–2021)

Zdroj: ČSÚ



Graf 4.10 Investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora v roce 2021

Zdroj: ČSÚ



5. Mezikrajské srovnání

Z pohledu demografického vývoje byly v roce 2021 v řadě ukazatelů zachovány trendy předchozích let. Dlouhodobě trvalým procesem zůstává stárnutí populace. Základní migrační proudy se nemění a převažuje stěhování do Středočeského kraje a hl. m. Prahy. Zvýšená úmrtnost v letech 2020 a 2021 však přinesla pokles naděje dožití mužů i žen ve všech krajích. Na vývoj ekonomiky v posledních letech měla vliv epidemie covid-19 a opatření přijatá proti šíření této nemoci. V roce 2020 došlo k meziročnímu snížení objemu hrubého domácího produktu České republiky o 5,5 % (ve stálých cenách, podle revize zveřejněné v červnu 2022), v roce 2021 HDP Česka vzrostl o 3,5 %, ale k dosažení úrovně předpandemického roku 2019 chyběly 2,2 %. V regionálním pohledu jsou informace o vývoji HDP k dispozici pouze do roku 2020 (regionální účty a výsledky za rok 2021 budou zveřejněny v lednu 2023). Plochy ekologického zemědělství se rozšiřují ve všech krajích. V posledních letech dochází k postupnému snižování měrných emisí znečišťujících látek, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají.

Demografický vývoj

Populace stárne ve všech krajích. V průměru nejstarší je obyvatelstvo kraje Zlínského, naopak nejmladší je kraj Středočeský.

Demografický vývoj zaznamenal ve 14 krajích České republiky řadu společných rysů. Jedním z hlavních fenoménů zůstává stárnutí populace, které dokumentuje řada ukazatelů. Průměrný věk obyvatele v České republice se zvyšuje souvisle od jejího vzniku. V roce 2021 dosáhl hodnoty 42,8 let a oproti roku 2001 vzrostl o 3,8 roku. V dlouhodobém pohledu stárne populace všech krajů, avšak různým tempem. Díky tomu se pořadí krajů podle průměrného věku v čase mění. Do roku 2012 bylo průměrně nejstarším obyvatelstvo hlavního města Prahy, které však v roce 2021 bylo vlivem demografických změn druhé nejmladší. Druhé nejpomalejší tempo stárnutí charakterizovalo v uplynulých dvou desetiletích obyvatelstvo Středočeského kraje. Zatímco v roce 2001 byla třetí nejstarší, o 20 let později již byla nejmladší mezi všemi kraji. Obyvatelstvo Prahy i kraje Středočeského je dlouhodobě nejvíce ovlivněno početnými migračními přírůstky. Vyšší tempa stárnutí byla naopak typická pro regiony s výraznými migračními úbytky. Zcela nejrychlejší byla v kraji Karlovarském a Moravskoslezském. Jestliže obyvatelstvo Karlovarského kraje bylo v roce 2001 nejmladší, v roce 2021 bylo v mezikrajském srovnání třetí nejstarší. Nejvyšší průměrný věk náležel v roce 2021 kraji Zlínskému a Královéhradeckému.

Dlouhodobě klesá podíl osob ve věku 15–64 let a roste podíl osob starších 65 let.

Stárnutí obyvatelstva je determinováno jeho stávající věkovou skladbou. Průběžně je ovlivňováno počty narozených dětí, nadějí dožití a migrací. Homogenním rysem všech krajů je od roku 2008 trvale klesající podíl produktivní populace ve věku 15 až 64 let. Zatímco ještě v roce 2008 přesahoval ve všech krajích 70% hranici, o 13 let později osciloval v rozmezí od 61,9 % v kraji Královéhradeckém do 64,4 % v Praze. Výrazně proměnil věkové složení obyvatelstva odchod populačně silných ročníků do důchodu. Jestliže v roce 2001 žilo v zemi 1 415 tis. osob ve věku 65 a více let (tj. 13,9 %), v roce 2021 jejich počet vzrostl na 2 169 tis. osob (tj. 20,6 %). Nejvyšší podíl osob v postproduktivním věku vykázala dvojice krajů s nejvyšším věkovým průměrem, tj. Královéhradecký a Zlínský. Na opačném pólu pořadí se umístil kraj Středočeský a hlavní město Praha.

Index ekonomického zatížení roste ve všech krajích nepřetržitě již 14 let. Nejvyšší hodnota náleží kraji Královéhradeckému.

Zásadní změny ve věkovém složení obyvatelstva jednotlivých krajů se promítly do proměn indexů stáří a ekonomického zatížení. Index stáří, tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0 až 14 let, roste od roku 2011 ve všech krajích kromě hlavního města. V Praze byl index stáří nejvyšší až do roku 2013. Od roku 2014 přísluší nejvyšší hodnota kraji Královéhradeckému. Naopak nejnižší index stáří je posledních 11 let v kraji Středočeském. Počet seniorů zde převážil nad počtem dětí jako v posledním z krajů až v roce 2015. Neměnná tendence charakterizovala vývoj indexu ekonomického zatížení, který vyjadřuje počet osob ve



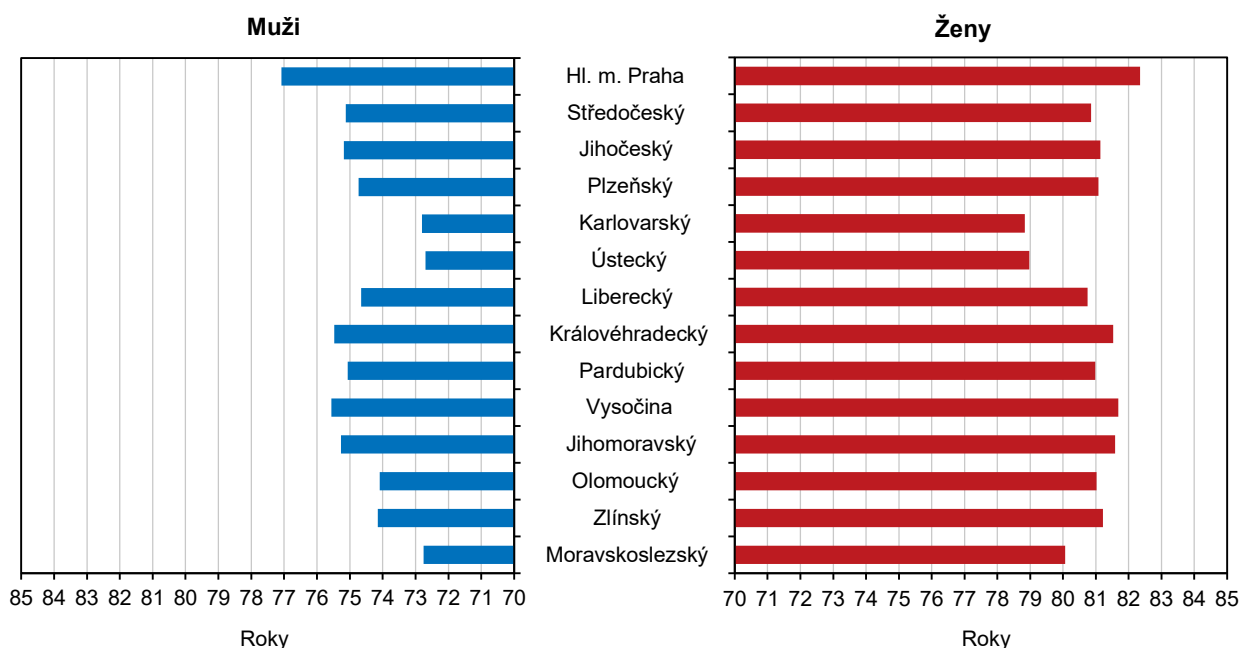
věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let. Tento index roste ve všech krajích nepřetržitě již 14 let. V posledních čtyřech letech se nezměnila ani pozice krajů s mezními hodnotami. Nejvyšší index ekonomického zatížení náležel kraji Královéhradeckému a nejnižší hlavnímu městu Praze.

Ve všech krajích zemřelo v letech 2020 a 2021 nejvíce obyvatel od roku 2000.

Statistika obyvatelstva byla v letech 2020 a 2021 výrazně ovlivněna epidemií onemocnění covid-19. V obou letech byly počty zemřelých ve všech krajích nejvyšší od vzniku novodobého krajského uspořádání. Nejvyšší hrubá míra úmrtnosti příslušela kraji Karlovarskému, naopak nejnižší hodnoty náležely Praze. V roce 2021 zemřelo v České republice 139,9 tis. osob, tj. nejvíce od konce 2. světové války. Nejčastějšími příčinami úmrtí byly nemoci oběhové soustavy, novotvary a covid-19.

Graf 5.1 Naděje dožití při narození podle pohlaví podle krajů v letech 2020–2021

Zdroj: ČSÚ



Naděje dožití mužů i žen klesla v průměru let 2020 až 2021 ve všech krajích. Nejvyšší hodnoty přísluší Praze.

Společným jmenovatelem demografického vývoje ve všech krajích bylo v průměru let 2020 až 2021 zkrácení očekávané průměrné délky života při narození. S výjimkou Kraje Vysočina byl vyšší pokles zaznamenán v případě mužů. Napřič všemi kraji zůstala naděje dožití žen vyšší než naděje dožití mužů. Nejvyšší genderový rozdíl náležel kraji Moravskoslezskému (o 7,3 let). Nejnižší rozdíl mezi oběma pohlavími příslušel hlavnímu městu Praze (o 5,3 let), která současně vykazovala nejvyšší hodnoty naděje dožití mužů (77,1 let) i žen (82,3 let) v mezikrajském srovnání. Pod 74letou hranicí byla v letech 2020 až 2021 očekávaná průměrná délka života mužů při narození v kraji Ústeckém, Moravskoslezském a Karlovarském. Nejnižší naděje dožití žen charakterizovala stejnou trojici krajů, ale v odlišném pořadí.

Nejlidnatějším zůstal kraj Středočeský. Následovala Praha, kraj Jihomoravský a Moravskoslezský.

Zatímco v řadě ukazatelů vykazují kraje souhlasné trendy, v dílčích demografických statistikách jsou tendence zcela protichůdné. Jednu z takových oblastí, spojenou se zásadními krajskými disparitami, představuje migrace. Výrazné přírůstky obyvatel stěhování charakterizují v dlouhodobém pohledu kraj Středočeský a hlavní město Prahu. Nejvyšší úbytky přísluší kraji Moravskoslezskému. Dlouhodobě protichůdné migrační trendy se podepsaly pod změny v pořadí krajů podle počtu obyvatel. Na konci roku 2021, ve kterém demografická bilance již navazuje na výsledky Sčítání 2021, byl nejlidnatějším kraj Středočeský (1 387 tis. osob). Přes milion

obyvatel mělo registrovaný pobyt také v Praze (1 275 tis. osob), kraji Jihomoravském (1 185 tis. osob) a Moravskoslezském (1 178 tis. osob). Nejméně lidnatým zůstal kraj Karlovarský (283 tis. osob).

Více než třetina cizinců v ČR měla na konci roku 2021 registrovaný pobyt v Praze. Nejnižší podíl cizinců byl v kraji Olomouckém.

Velmi různorodé jsou kraje nejen v počtu obyvatel, ale také ve struktuře obyvatel podle státního občanství. Na konci roku 2021 žilo v České republice 658,6 tis. cizinců s trvalým nebo dlouhodobým pobytem nad 90 dnů (v případě občanů EU s pobytem přechodným). Zatímco v populaci hlavního města Prahy tvořil podíl cizinců 18,5 %, v populaci Olomouckého kraje jen 2,2 %. Republikový podíl 6,3 % cizinců v populaci překonala vedle hlavního města pouze trojice krajů – Plzeňský, Karlovarský a Středočeský.

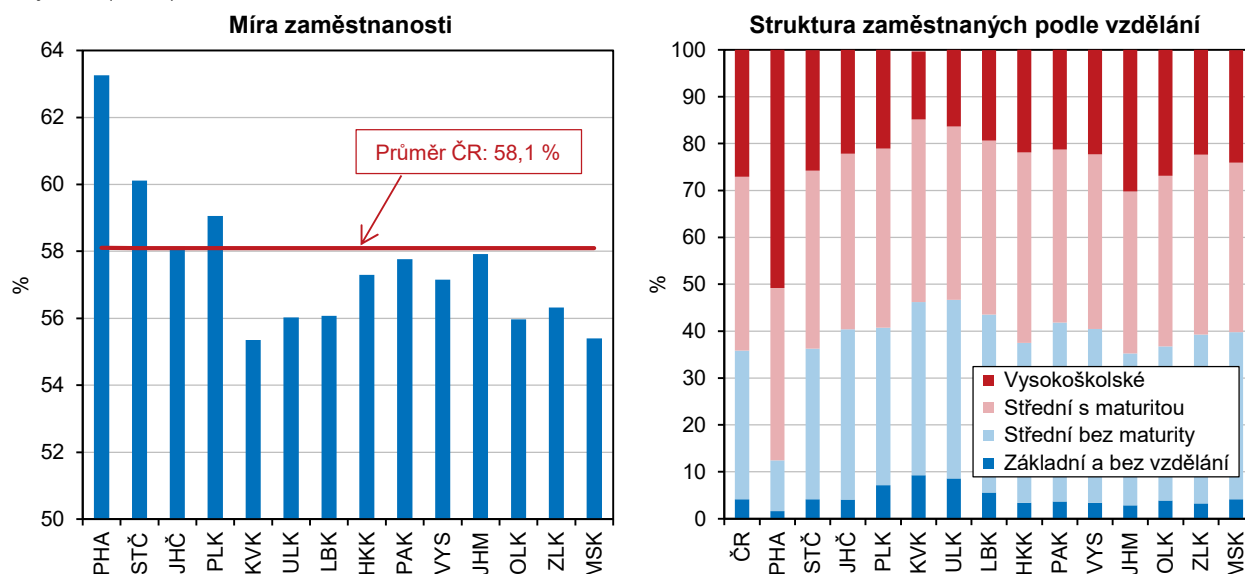
Sociální vývoj

Vývoj zaměstnanosti v letech 2020 a 2021 ovlivnila protiepidemická opatření.

Trh práce, který významně ovlivňují trendy v ekonomickém a demografickém vývoji, byl v souvislosti s příznivým ekonomickým vývojem v letech 2014 až 2019 charakterizován vysokou zaměstnaností. Míra zaměstnanosti dosáhla nejvyšších hodnot na přelomu let 2018 a 2019. Rok 2020 znamenal přerušování dlouhodobého trendu a trh práce se vlivem protiepidemických opatření proměnil, míra zaměstnanosti se meziročně snížila o 0,9 p. b., přičemž významně vyšší byl pokles zaměstnanosti žen (o 1,1 p. b.) než mužů (o 0,8 p. b.). Rok 2021 charakterizovalo postupné rozvolnění těchto opatření, a tím i oživení na trhu práce. Z regionálního hlediska však byla situace velmi různorodá, proti roku 2020 zaměstnanost poklesla v osmi krajích, nejrychleji v Karlovarském kraji (o 1,7 p. b.), v ostatních krajích se míra zaměstnanosti zvýšila či stagnovala. Nejvyšší míra zaměstnanosti zůstala tradičně v hlavním městě Praze, Středočeském a Plzeňském kraji a naopak nejnižší byla zaznamenána v Karlovarském, Moravskoslezském a Olomouckém kraji.

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání a krajů v roce 2021

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)



Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání.

Existuje pozitivní závislost mezi stupněm vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Porovnáním skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2001 a 2021 dle vzdělání vidíme, že během dvaceti let se změnila vzdělanostní struktura ve všech krajích. Podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou



a vysokoškolským vzděláním. Na republikové úrovni se podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2001 téměř o 12 procentních bodů a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili o 14 p. b. Nejvyšší podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2021 dosažen v hlavním městě Praze (51 %) a Jihomoravském kraji (30 %), nejvyšší podíl zaměstnaných pouze se základním vzděláním byl zaznamenán v Karlovarském a Ústeckém kraji (shodně 9 %).

Zaměstnanost v sektoru služeb se dlouhodobě zvyšuje.

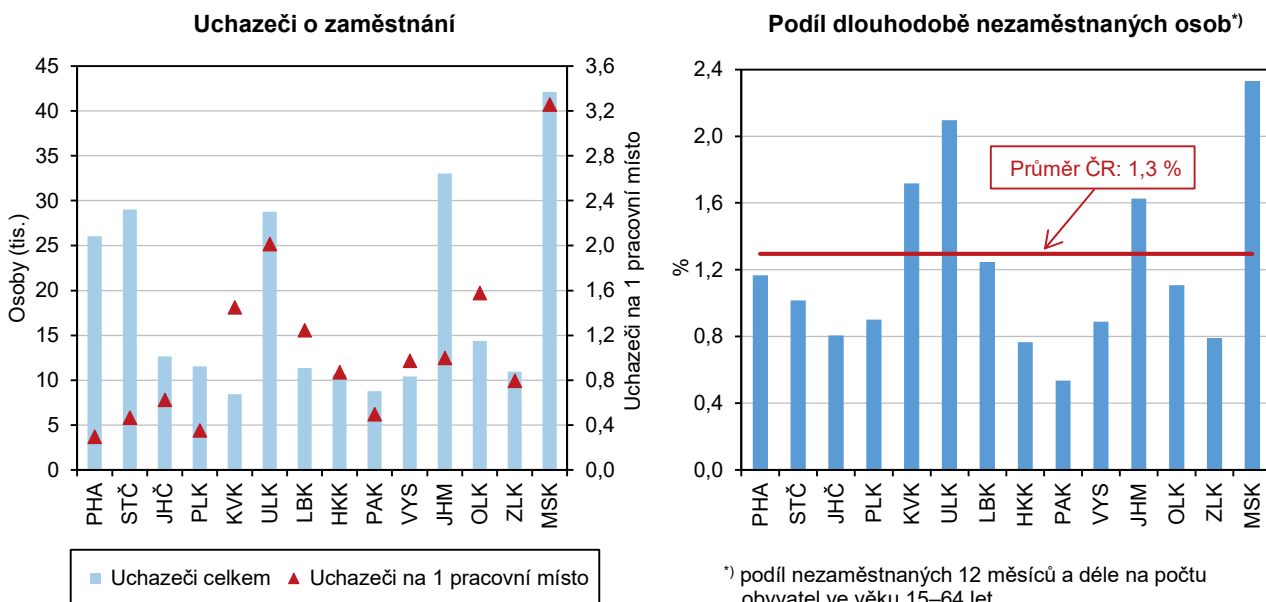
Vývoj celkové zaměstnanosti v České republice byl provázen pokračujícími změnami v odvětvové skladbě pracujících. Nejvýznamnějším sektorem z hlediska zaměstnanosti byl sektor služeb (terciér). Dlouhodobě počet zaměstnaných v tomto sektoru roste, a stejně tak se zvyšuje i jeho podíl na celkové zaměstnanosti; vývoj významně neovlivnil ani odliv zaměstnanců v roce 2020. Zastoupení sektoru služeb se v jednotlivých krajích liší. Markantní vliv na průměrnou zaměstnanost ve službách v České republice má hlavní město Praha, kde v tomto sektoru dlouhodobě pracuje více než 80 % zaměstnaných osob (v roce 2021 to bylo 83,1 %). V ostatních krajích pracovala ve službách více než polovina zaměstnaných, pouze v Libereckém kraji to bylo 49,4 %.

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce se v letech 2016–2021 zvyšoval ve všech krajích.

Zatímco na sklonku roku 2020 nabízely úřady práce ve své evidenci 319 tis. pracovních míst, o dvanáct měsíců později vlivem pokoronavirového oživení trhu práce to bylo více než 343 tis. volných pozic, přičemž od roku 2016 se počet volných pracovních míst zvýšil více než dvaapůlkrát. V roce 2021 byl nejvyšší meziroční nárůst počtu pracovních míst v evidenci úřadů práce zaznamenán v Karlovarském kraji (o 31 %), Olomouckém a Zlínském kraji (shodně o 28 %) a Jihomoravském kraji (o 13 %); pokles naopak zaznamenaly kraje Pardubický (o 14 %), Liberecký (o 10 %) a Moravskoslezský (o 4 %).

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost podle kraje k 31. 12. 2021

Pramen: MPSV



V roce 2020 byl přerušen klesající trend podílu nezaměstnaných.

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v ČR vyšplhala k 8,2 % (podíl nezaměstnaných osob

v ČR v roce 2007 tvořil 4,5 %). I v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima již v roce 2010). Po roce 2013 se podíl nezaměstnaných osob ve všech krajích snižoval na minimum v roce 2019 (kromě Plzeňského, Královéhradeckého a Pardubického kraje, kde byla nejnižší hodnota v roce 2018, a hlavního města Prahy, kde byla minimální hodnota dosažena již v roce 2008). V roce 2020 došlo ke změně klesajícího trendu vývoje nezaměstnanosti a podíl nezaměstnaných osob v ČR meziročně vzrostl o 1,1 p. b. V roce 2021 došlo k pozitivnímu obratu na trhu práce a hodnota podílu nezaměstnaných osob meziročně klesla ve všech regionech, a to u mužů i u žen. Nejvyšší nezaměstnanost byla zaznamenána v Moravskoslezském a Ústeckém kraji. Nejpříznivější situace naopak byla v Pardubickém a Zlínském kraji. Koncem roku 2021 bylo v České republice téměř 86,2 tis. dlouhodobě nezaměstnaných. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob se od roku 2016 do roku 2019 stále snižoval, v roce 2020 byla klesající tendence přerušena, v roce 2021 podíl dlouhodobě nezaměstnaných meziročně vzrostl ve všech krajích. S problémem dlouhodobě nezaměstnaných se potýkal zejména Moravskoslezský a Ústecký kraj.

Čistý disponibilní důchod v roce 2020 rostl.

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2020) v průměru o 5,1 %, ale v souvislosti s ekonomickým vývojem se jeho růst zpomalil; ve srovnání s rokem 2014 činil průměrný nárůst 26,7 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v Ústeckém kraji (o 7,6 %, tj. o 18 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován v Karlovarském kraji (o 2,5 %, tj. o 6 tis. Kč). Nejvyšší hodnoty dosáhl v hl. městě Praze, naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Karlovarském.

Tempo růstu mezd od roku 2019 zpomaluje.

Zvyšující se napětí na pracovním trhu spojené jak s nízkou nezaměstnaností, tak s vysokým a dále rostoucím počtem volných pracovních míst působilo prorůstově i v oblasti mezd. Od roku 2013 rostou průměrné hrubé měsíční mzdy každoročně. Tempo růstu mezd však od roku 2019 začalo zpomalovat.

Průměrné hrubé mzdy i medián mezd jsou dlouhodobě nejvyšší v hlavním městě Praze.

Podle výsledků strukturálního šetření mezd za rok 2021, které publikuje Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, vzrostly proti roku 2020 hrubé měsíční mzdy ve všech krajích ČR. Mzdový vývoj byl velmi nerovnoměrný, nadprůměrně mzdy rostly v Jihomoravském a Jihočeském kraji (o 7,0, resp. 6,8 %), nejpomaleji v Středočeském a Plzeňském kraji (o 3,8, resp. 4,8 %). V reálném vyjádření byl vlivem zvýšení míry inflace mzdový růst mnohem slabší. Diference mzdové úrovně zůstávají mezi kraji zachovány, i když náskok hl. města Prahy se v čase mírně snižuje. Nejvyšší hrubé měsíční mzdy byly v roce 2021 vyplaceny v hl. městě Praze (50 494 Kč) a proti nejnižším mzdám v Karlovarském kraji (35 611 Kč) byly téměř o 15 tis. Kč vyšší. V těchto dvou krajích byly zaznamenány i nejvyšší a nejnižší hodnoty mediánu mezd, avšak rozdíl mezi nimi byl menší (9 tisíc korun).

Počet příjemců důchodů se již druhým rokem snižuje.

Celkový počet příjemců důchodů, nehledě na druh důchodu, se již druhým rokem snižuje. Zatímco v roce 2020 se počet důchodců v České republice proti roku předchozímu snížil o 16 tis. osob, v roce následujícím pokles pokračoval a úbytek představoval již téměř 24 tis. osob. Pokles se dotkl všech krajů ČR. Jako jeden z hlavních faktorů snížení počtu příjemců důchodů lze uvést zvýšenou úmrtnost



v důsledku onemocnění covid-19. Naposledy došlo k poklesu počtu důchodců v roce 2013.

V delším časovém horizontu počet příjemců důchodů v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace spíše roste. Dlouhodobý trend nárůstu počtu důchodců mírnilo pouze postupné zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu, která v současné době činí 65 let.

Poklesl počet starobních důchodců, výraznější úbytek byl zaznamenán mezi ženami.

Počet starobních důchodců meziročně poklesl o 22,7 tisíce, v roce 2021 tak v České republice pobíralo starobní důchod (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým) 2,4 mil. osob – 952 tis. mužů a 1 426 tis. žen. Výraznější úbytek byl zaznamenán mezi ženami (-15,8 tis.) než mezi muži (-6,8 tis.). Ve většině krajů se celkový počet starobních důchodců proti roku 2020 snížil (s výjimkou Jihomoravského a Olomouckého kraje).

Počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod roste.

Dlouhodobě se zvyšuje počet i podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod. V roce 2021 pobíralo předčasně přiznaný starobní důchod téměř 670 tis. osob, tedy 28,2 % ze všech příjemců plného starobního důchodu (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Srovnáním s rokem 2010 vzrostl počet osob v předčasném starobním důchodu na republikové úrovni téměř o 240 tis., relativně se podíl příjemců předčasných důchodů zvýšil o 9,1 procentních bodů. V osmi krajích ČR (Vysočina, Pardubický, Moravskoslezský, Olomoucký, Jihočeský, Karlovarský, Plzeňský a Zlínský) překročil v roce 2021 podíl osob v předčasném důchodu 30 % s maximem v Kraji Vysočina (36,1 %), v dalších 4 krajích přesáhl 25 %. Opačný konec žebříčku obsadil Středočeský kraj s 24,1% podílem předčasných starobních důchodců a hlavní město Praha s 14,2% podílem (oba regiony vykazují nižší zastoupení důchodců na populaci kraje než je průměr ČR).

Starobní důchody v ČR meziročně vzrostly o 6,6 % a jejich výše představovala 43,9 % mediánu hrubého výdělku.

Průměrná výše důchodů je ovlivňována zvyšováním vyplácených důchodů. Na růst penzí má vliv jak valorizace, tak i výše nově přiznaných důchodů, které jsou vyšší než postupně zanikající důchody starších penzistů. V prosinci 2021 vzrostla průměrná výše sólo vyplácených plných starobních důchodů v ČR meziročně o 6,6 % na 15 453 Kč a činila 43,9 % mediánu hrubého výdělku. V regionálním pohledu na výši starobních důchodů v poměru ke mzdovému mediánu se nejvýše umístily kraje, ve kterých podíl starobních důchodů dosáhl nebo přesáhl 46 % mzdového mediánu, a to Karlovarský Zlínský, Moravskoslezský a Jihočeský. Pod republikový průměr se řadí kraje Středočeský, Jihomoravský, Plzeňský a s výrazným odstupem hlavní město Praha (40,1 %).

Ekonomický vývoj

Po šesti letech růstu HDP v roce 2020 v celém Česku a napříč regiony poklesl.

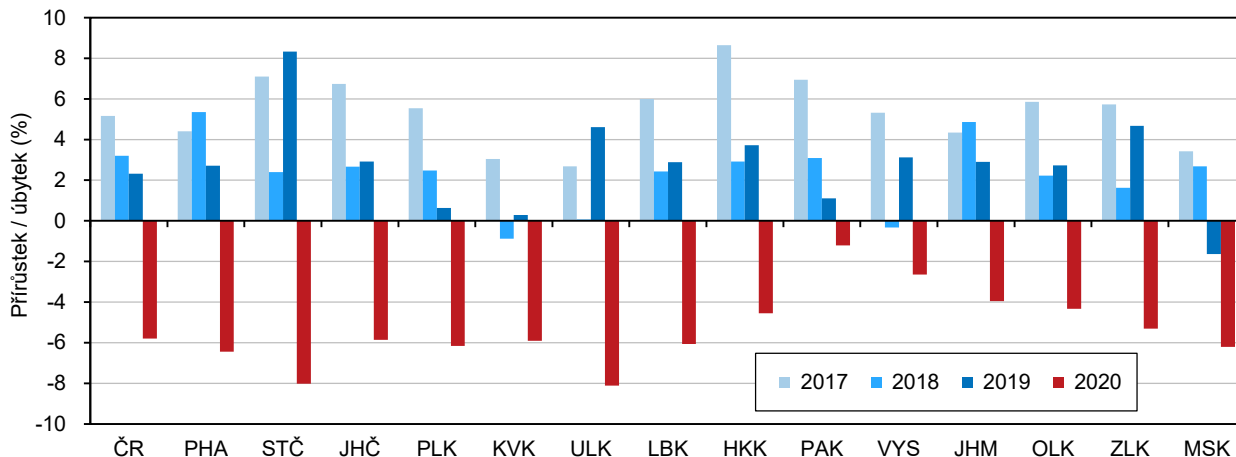
Rokem 2019 skončilo šestileté období konjunktury. Zatímco v letech 2014 až 2019 HDP ve srovnatelných cenách (s. c.) meziročně ve všech krajích až na ojedinělé výjimky rostl, v roce 2020 měla restriktivní opatření přijatá proti šíření koronaviru negativní dopady na ekonomiku a promítla se do poklesu HDP v s. c. ve všech krajích. Ve většině regionů se jednalo o propad, který neměl od roku 1995 obdoby a který byl ještě hlubší než v roce 2009, kdy začalo období hospodářské krize.

V Karlovarském kraji se v roce 2020 HDP propadl na úroveň roku 2000.

HDP v s. c. se v roce 2020 propadl v Ústeckém kraji pod hodnotu předkrizového roku 2008, v Moravskoslezském kraji klesl na jeho úroveň, v lázeňském Karlovarském kraji se propadl ještě hlouběji, až na úroveň roku 2000. V ostatních krajích se HDP v s. c. v roce 2020 pohyboval nad úrovní roku 2008 v rozmezí od 7 % v Jihočeském kraji až po 22 % ve Středočeském a Královéhradeckém kraji.

Graf 5.4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů (předchozí rok = 100 %)

Zdroj: ČSÚ

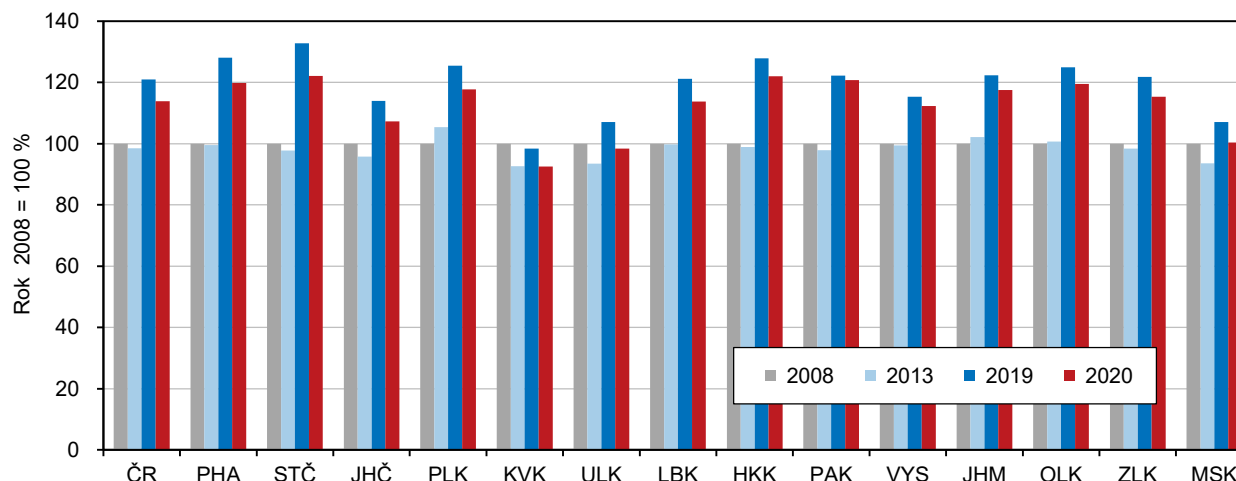


V roce 2020 hrubá přidaná hodnota (v b. c.) ve většině krajů meziročně poklesla.

Koronavirová krize negativně zasáhla především průmysl, obchod, dopravu, ubytování a stravování, z menších odvětví např. profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti. Hrubá přidaná hodnota (HPH) v běžných cenách (b. c.) v těchto odvětvích v ČR a ve většině krajů meziročně poklesla. Na druhou stranu některá odvětví zaznamenala nárůst HPH. Ve všech krajích se její objem zvýšil v odvětví veřejné správy, vzdělávání, zdravotní a sociální péče; většinou pak v odvětví činnosti v oblasti nemovitostí a informační a komunikační činnosti. Úhrnem HPH v roce 2020 v ČR a většině krajů meziročně poklesla (s výjimkou Pardubického, Jihomoravského, Královéhradeckého a Olomouckého kraje a Kraje Vysočina). K tomu došlo naposledy v roce 2009, tehdy však pokles zasáhl více krajů. Všechny uvedené změny se promítly i do struktury HPH.

Graf 5.5 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů (rok 2008 = 100 %)

Zdroj: ČSÚ



Z krajů ČR má nejvyšší ekonomickou výkonnost hlavní město Praha, ...

Hospodářsky nejsilnějším krajem České republiky je hlavní město Praha, k jehož vysoké ekonomické výkonnosti napomáhá odvětvová struktura HPH s vysokým podílem služeb (od roku 2016 více než 84 %). Příspěvek hlavního města Prahy k celorepublikovému HDP se od roku 2014 zvolna zvyšoval, i když v pandemické krizi v roce 2020 poněkud klesl (na 27,0 %). Vedle hlavního města svůj přínos k celorepublikovým výsledkům zvyšoval dlouhodobě také druhý nejvýznamnější



Středočeský kraj se silným automobilovým průmyslem. Jeho podíl na HDP ČR v roce 2020 meziročně mírně poklesl na 11,6 %.

...které již dvacet let překračuje dvojnásobek republikové hodnoty HDP na 1 obyvatele.

HDP hlavního města Prahy v přepočtu na 1 obyvatele překračuje od roku 2001 dvojnásobek průměru ČR a od roku 2017 rovněž dvojnásobek unijního průměru HDP EU27 vyjádřený ve standardu parity kupní síly (PPS) na 1 obyvatele. Ostatní kraje republikového ani unijního průměru nedosáhly. Nejvíce se jim přiblížil v roce 2020 Jihomoravský kraj, který republikového průměru dosáhl z 96,6 % a unijního průměru v PPS z 89,8 %, dále kraje Královéhradecký (90,4 %, resp. 84,1 %) a Středočeský (89,4 %, resp. 83,2 %). Za republikovým a unijním průměrem naopak nejvíce zaostávají Karlovarský a Ústecký kraj (o více než 30 %).

Převahu hlavního města posiluje struktura HPH s vysokým podílem terciárního sektoru.

Výraznou převahu hlavního města ovlivňuje vedle struktury HPH i vysoký počet zaměstnaných, kteří do Prahy přijíždějí z jiných regionů, zejména ze Středních Čech. Srovnáním HDP na 1 zaměstnaného, kde je zohledněn počet osob, které produkt vytváří (zahrnuje i dojíždějící z jiných krajů), je odstup hlavního města od ostatních krajů samozřejmě menší. V roce 2020 překročila Praha republikový průměr o 51,3 %, druhý Středočeský kraj o 2,4 %. Ostatní kraje průměru nedosáhly, Jihomoravský kraj se mu přiblížil z 96,3 % a Královéhradecký kraj z 94,8 %.

Zemědělská produkce v roce 2020 byla téměř ve všech krajích historicky nejvyšší.

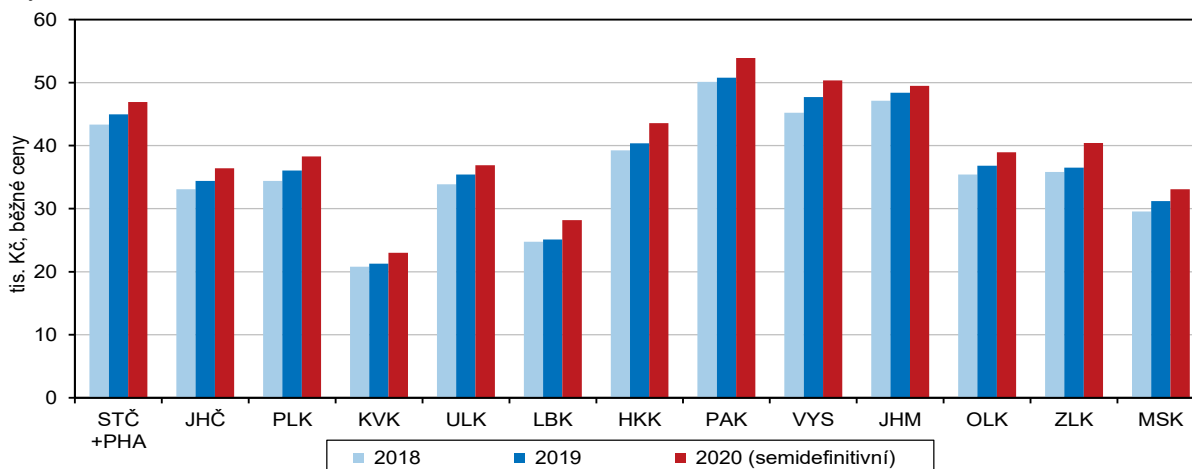
Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách vzrostla v roce 2020 podle semidefinitivních výsledků (poslední dostupné údaje) ve všech krajích a s výjimkou Moravskoslezského kraje dosáhla historicky nejvyšších hodnot. O tento výsledek se zasloužila rekordní rostlinná produkce zajištěná více než dobrou sklizní. Živočišná produkce v b. c. v roce 2020 meziročně vlivem nepříznivého cenového vývoje v sedmi krajích i celorepublikově mírně poklesla.

Největší produkci zemědělského odvětví na 1 hektar půdy měli pardubičtí zemědělci.

Produkcí zemědělského odvětví České republiky dlouhodobě vytvářejí z více než poloviny kraje s největší výměrou obhospodařované zemědělské a orné půdy, Středočeský, Jihomoravský, Kraj Vysočina a Jihočeský. Po přepočtu zemědělské produkce na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy se v čele pomyslného regionálního žebříčku držel od roku 2012 Pardubický kraj díky drůbežářství a na jeho konci se dlouhodobě umisťoval Karlovarský kraj, jehož produkce nedosahovala hodnot Pardubického kraje ani z poloviny.

Graf 5.6 Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy podle krajů

Zdroj: ČSÚ



V roce 2021 se meziročně zvýšila produkce obilovin a mléka, menší však byla úroda řepky a snáška vajec.

Po poměrně úrodném roce 2020 sklidili zemědělci v roce 2021 více obilovin celkem (zásluhou pšenice, ovsa a kukuřice na zrno), luskovin, cukrovky a sena. Slabší a podprůměrná byla ve většině krajů úroda ječmene, žita a brambor a dále ve všech krajích sklizeň řepky. V živočišné výrobě se v roce 2021 zvýšila oproti předchozímu roku ve většině krajů výroba mléka, ale snáška vajec většinou poklesla. Ve většině krajů zemědělci vyprodukovali více jatečných zvířat a v polovině krajů více jatečné drůbeže.

Kvůli odstraňování následků kůrovcové kalamity a polomů dosahoval v posledních letech objem těžby dřeva rekordních hodnot.

Těžba dřeva, která v letech 2018 až 2020 dramaticky rostla v souvislosti s likvidací následků kůrovcové kalamity a polomů, se v roce 2021 zvýšila již jen ve 4 krajích. I když v úhrnu za ČR v tomto roce klesla o 15,4 %, byla historicky třetí nejvyšší po předchozích dvou letech. S postupem kůrovce dosáhla rekordního objemu v roce 2018 v Olomouckém, Moravskoslezském a Zlínském kraji, v roce 2020 na Vysočině a v Jihomoravském, Královéhradeckém a Plzeňském kraji, v roce 2021 ve Středočeském, Ústeckém, Libereckém a Pardubickém kraji. Pouze v Jihočeském a Karlovarském kraji zůstal nepřekonán objem těžby z roku 2007 spojený s odstraňováním polomů po orkánu Kyrill.

Nejvíce dřeva se vytěžilo v Kraji Vysočina, kde se téměř výhradně jednalo o nahodilou těžbu.

Z hlediska regionálního srovnání se v období let 2018 až 2021 nejvíce dřeva vytěžilo v Kraji Vysočina, 22,3 % z celorepublikové hodnoty. Přitom na Vysočině 99 % objemu těžby dřeva tvořila nahodilá těžba, při které se zpracovávaly zejména kůrovcem napadené stromy a polomy. Ve většině krajů v posledních čtyřech letech nahodilá těžba představovala více než 90 % z celkového objemu těžby. Nejméně byly kůrovcem a polomy zasaženy lesy v Karlovarském a Zlínském kraji, ve kterých podíl nahodilé těžby tvořil méně než 80 %.

Od roku 2019 se rozšiřovala plocha zalesňování s převahou listnatých dřevin.

Jako reakce na kalamitu, v jejímž důsledku vznikly holiny, se v posledních letech zvyšovala plocha zalesňování. Zatímco celorepublikově bylo po roce 2000 obvykle zalesňováno každoročně cca 20 tis. ha plochy převážně jehličnany, od roku 2019 se plocha zalesňování zvětšovala a upřednostňovány byly listnaté dřeviny. V roce 2021 dosáhla plocha zalesňování dvojnásobku obvyklé hodnoty s podílem listnáčů 52 %. Nejvíce se zalesňovalo v Kraji Vysočina, Jihomoravském, Olomouckém a Jihočeském kraji.

Regionální data z průmyslu jsou za průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji.

Z oblasti průmyslu má statistika do úrovně krajů k dispozici údaje za podniky, které v daném roce zaměstnávaly 100 a více zaměstnanců a měly sídlo v příslušném kraji. Výsledky a zejména jejich srovnání v čase může být ovlivněno tím, že zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů na základě neměnných kritérií se může rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových firem se od roku 2019 ve většině krajů snižoval.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových podniků se poslední tři roky snižoval. Po pětiletém období 2014–2018, kdy podniky v úhrnu za ČR a zpravidla i za regiony nabíraly zaměstnance, došlo v roce 2019 ve většině krajů (kromě dvou) ke snížení počtu zaměstnanců. Tento nastoupený trend pokračoval i v pandemickém roce 2020, kdy počet pracujících v průmyslu poklesl ve všech krajích kromě Královéhradeckého a ve většině krajů pokles neustal ani v roce 2021. Největším průmyslovým zaměstnavatelem mezi regiony se stal od roku 2018 Středočeský kraj (aktuálně s podílem na ČR 13,7 %), poté co předstihl do té doby vedoucí Moravskoslezský kraj. Dlouhodobě nejméně osob zaměstnává průmysl v nejmenším Karlovarském kraji (podíl na ČR 2,0 %).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v b. c.) v

Na rozdíl od počtu zaměstnanců, který od roku 2019 klesal, tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v b. c.) v roce 2019 rostly. Pandemie koronaviru, kvůli které podniky některých klíčových odvětví na jaře 2020 dočasně zastavily



pandemickém roce 2020 ve většině krajů meziročně klesly, ...

výrobu a při které došlo k narušení subdodavatelských procesů, se v roce 2020 promítla do meziročního poklesu tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v odvětvích zpracovatelského průmyslu jako celku a tím i průmyslu celkem. Snížení tržeb z průmyslové činnosti v roce 2020 zaznamenaly všechny kraje s výjimkou Královéhradeckého a Pardubického a většina odvětví zpracovatelského průmyslu, zejména výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů, výroba strojů a zařízení, pryžových a plastových výrobků, výroba kovodělných výrobků. Ne všechna odvětví ale pandemie omezila, naopak díky zvýšené poptávce po jejich výrobcích vzrostly tržby ve farmaceutickém, potravinářském a ostatním zpracovatelském průmyslu (zahrnuje mj. výrobu her, hraček nebo zdravotnických lůžek).

... ale v roce 2021 již většinou opět vzrostly.

V roce 2021 již ve většině krajů tržby z průmyslové činnosti zpracovatelského průmyslu celkem (v b. c.) meziročně vzrostly, pouze v Pardubickém kraji klesly na hodnotu roku 2019. Z hlediska jednotlivých odvětví tam, kde v roce 2020 došlo k poklesu tržeb, se v roce 2021 většinou podařilo vyrovnat výpadek předchozího roku. Pouze výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů a textilní průmysl, i přes nárůst v roce 2021, za rokem 2019 zaostala a výroba počítačů a elektronických a optických přístrojů dále klesala.

Na export byl nejvíce orientován průmysl Středočeského kraje.

Z tržeb z průmyslové činnosti zpracovatelského průmyslu ČR bylo v letech 2019 až 2021 zhruba 65 % dosaženo za zboží vyvezené přímo do zahraničí, přičemž tento podíl byl nejvyšší v roce 2020 – 65,5 %. Z hlediska odvětvového směřovala na vývoz relativně největší část z produkce farmaceutického průmyslu (84 % tržeb z vývozu v roce 2021), a dále z textilního průmyslu, výroby ostatních dopravních prostředků a výroby motorových vozidel, přívěsů a návěsů (více než 75 % z tržeb bylo za přímý vývoz). Z hlediska regionálního byl na export nejvíce orientován zpracovatelský průmysl Středočeského kraje (75,0 %).

Od roku 2017 se objem stavebních prací „S“ meziročně zvyšoval. K mírnému růstu ve většině krajů v roce 2020 napomohl objem prací na inženýrských stavbách.

Objem stavebních prací podle dodavatelských smluv, tedy v hodnotě „S“ (v b. c.; vč. cenového vlivu), provedených stavebními podniky s 20 a více zaměstnanci na stavbách v tuzemsku, se v letech 2017 až 2021 ve většině krajů každoročně zvyšoval. Rok předtím, v roce 2016, tedy na začátku sledované časové řady, došlo k meziročnímu poklesu v ČR (-12,1 %) a ve všech krajích kromě dvou. Důvodem propadu byla vysoká stavební aktivita v roce 2015 v souvislosti s dočerpáváním fondů z EU. Od roku 2017 již stavební práce „S“ provedené v ČR meziročně trvale rostly, v pandemickém roce 2020 však jejich růst výrazně zpomalil (+3,1 %). Mírné zvýšení v b. c. tehdy zajistila vysoká dynamika růstu objemu prací na inženýrských stavbách (v ČR +19,1 %), které díky tomu v roce 2020 zvýšily svůj podíl na celkovém objemu prací „S“ provedených v ČR na 41,2 %.

V roce 2020 objem „S“ poklesl v šesti a v roce 2021 ve dvou krajích.

Z regionálního hlediska poklesl v pandemickém roce 2020 objem stavebních prací „S“ v šesti krajích, v roce 2021 ve dvou krajích. Naproti tomu nepřetržitě rostl v období let 2017 až 2021 v Ústeckém, Královéhradeckém, Jihomoravském a Olomouckém kraji.

V letech 2020 a 2021 byl objem stavebních prací „S“ z poloviny financován z prostředků veřejných zadavatelů.

Stavebnictví se ve sledovaném období stále více opíralo o čerpání veřejných prostředků. V letech 2016 a 2017 tvořily z celkového objemu stavebních prací „S“ provedených v ČR práce pro veřejné zadavatele necelou třetinu, v roce 2020 to byla více než polovina a v roce 2021 necelá polovina. Z větší části se práce pro veřejné zadavatele týkaly inženýrských a vodohospodářských staveb. Regionálně se podíl prací pro veřejné zadavatele z objemu prací provedených na stavbách

v kraji pohyboval v úhrnu let 2016 až 2021 od 31 % v hlavním městě Praze po 57 % v Pardubickém kraji.

V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací proveden na stavbách v Praze a na jihu Čech.

Nejvyšší objem stavebních prací „S“ byl proveden na území hlavního města Prahy (za šestileté období podíl na ČR 21,2 %) a dále v Jihomoravském (11,9 %) a Středočeském kraji (10,9 %), nejméně pak v nejmenším Karlovarském kraji (2,2 %). Po přepočtu na 1 obyvatele zůstalo zcela bezkonkurenčně v čele pomyslného žebříčku krajů hlavní město Praha, které v průměru let 2016 až 2021 převyšovalo republikový průměr o 74 %. Za ním se na druhém a třetím místě umístil Jihočeský (16 % nad průměrem) a Jihomoravský kraj (+7 %); průměrný byl Kraj Vysočina. V ostatních krajích se intenzita výstavby pohybovala pod celorepublikovým průměrem; nejnižší byla v Libereckém kraji (−32 %).

Počet zahájených a dokončených bytů v oce 2020 většinou poklesl. V roce 2021 došlo k rozmachu výstavby, v ČR byl zahájen rekordní počet bytů

Bytová výstavba reagovala na ekonomický vývoj. Konjunkturu v letech 2014 až 2019 provázal růst bytové výstavby. V roce 2020 ekonomiku i bytovou výstavbu zbrzdila pandemická krize. Počet zahájených i dokončených bytů v ČR a většině regionů meziročně poklesl. Ale hned v následujícím roce se počet zahájených bytů prudce zvýšil a v republikovém úhrnu dosáhl rekordní hodnoty za posledních třicet let. O výsledek se zasloužil především nárůst výstavby bytových domů v hlavním městě Praze, ve Středočeském a Jihočeském kraji. Vzhledem k tomu bylo v Praze a v jižních Čechách zahájeno nejvíce bytů celkem od roku 2000.

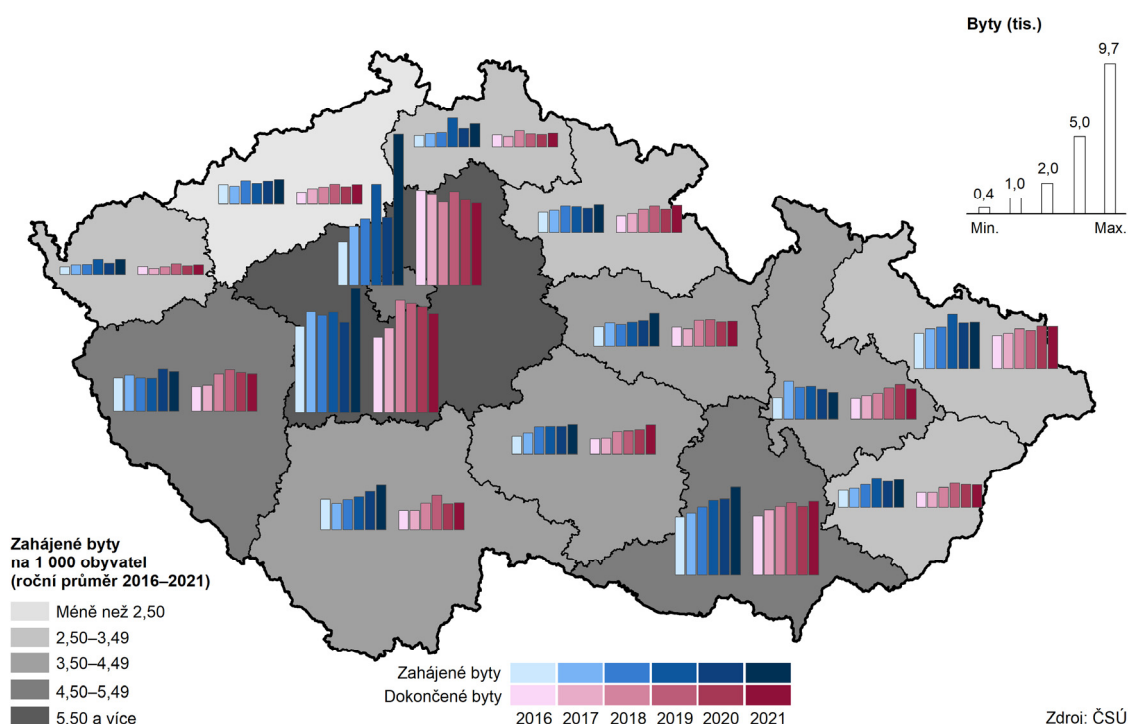
Většina bytů vznikala v rodinných domech.

Ve všech krajích přitom i nadále platilo, že většina nových bytů vznikala v rodinných domech, pouze v hlavním městě Praze s naprostou převahou v bytových domech.

Počet dokončených bytů v roce 2021 meziročně vzrostl.

Přírůstek počtu dokončených bytů v roce 2021 byl ve srovnání s vývojem zahájených bytů menší. V úhrnu za ČR byl dokončen druhý nejvyšší počet bytů za poslední desetiletí; v Královéhradeckém a Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina dokonce šlo o nejvyšší počet dokončených bytů za stejnou dobu.

Bytová výstavba v krajích v letech 2016 až 2021



Absolutně i relativně nejvíce bytů se stavělo ve Středočeském kraji. Nejnižší intenzitu bytové výstavby má dlouhodobě Ústecký kraj.

V letech 2016 až 2021 se nejvíce bytů stavělo ve Středočeském kraji, hlavním městě Praze a Jihomoravském kraji. Do celorepublikového počtu dokončených bytů přispěly tyto kraje přesnou polovinou a do počtu zahájených bytů 46,2 %, to znamená s ohledem na počet jejich obyvatel (podíl na ČR 36,5 %) nadprůměrně. Zmíněné kraje se umístily v čele žebříčku krajů i po přepočtu na 1 000 obyvatel. Vklínil se mezi ně ještě Plzeňský kraj, který byl podle intenzity zahajování bytové výstavby druhý a podle intenzity dokončování bytové výstavby třetí. Na špici obou žebříčků se držel Středočeský kraj, hlavní město Praha bylo třetí, resp. druhé, Jihomoravský kraj obsadil v obou žebříčcích čtvrté místo. Krajem s nejnižší intenzitou bytové výstavby je v dlouhodobém pohledu (od roku 1990) Ústecký kraj.

Opatření přijatá proti šíření koronaviru ochromila cestovní ruch.

Pandemie koronaviru, kvůli které bylo omezeno poskytování ubytovacích služeb a cestování přes hranice a na určitou dobu i uvnitř republiky, zvrátila ve 2. čtvrtletí roku 2020 do té doby ve všech krajích rostoucí trend návštěvnosti a ochromila na následující dva roky cestovní ruch. Pouze letní sezóna, 3. čtvrtletí 2020 a 2021, kdy došlo k uvolnění opatření, byla srovnatelná s předchozími roky, i když s rozdílnou skladbou hostů, ve které výpadek zahraničních návštěvníků alespoň částečně eliminovali rezidenti.

Největší ztráty v cestovním ruchu zaznamenaly kraje s vysokým podílem zahraničních hostů, ...

V roce 2020 propadl počet přenocování hostů ubytovaných v HUZ ve srovnání s rekordní návštěvností roku 2019 nehlouběji v hlavním městě Praze (-73,5 %) především kvůli absenci cizinců. Relativně nejmenší ztrátu v počtu přenocování zaznamenaly v roce 2020 kraje Liberecký a Královéhradecký (-20,8 %, resp. -23,6 %), se silnou zimní lyžařskou sezónou, kterou začátkem roku 2020 ještě žádná omezení nenarušila. K výpadku zimní sezóny došlo až v následujícím roce, a v těchto dvou krajích se kvůli tomu počet přenocování za celý rok meziročně znovu snížil (v obou -12 %). V ostatních krajích v roce 2021 se již v HUZ většinou ubytovalo více hostů na více nocí. Na předcovidový rok 2019 však všechny kraje v počtu přenocování ztrácely od 17,2 % (Kraj Vysočina) až po 71,6 % (hlavní město Praha). V úhrnu za ČR byl počet přenocování hostů v roce 2021 ve srovnání s rokem 2019 o 44,0 % nižší.

...především hlavní město Praha, kde výpadek počtu přenocování v letech 2020 a 2021 oproti roku 2019 byl více než 70%,...

Dominantní postavení v cestovním ruchu má dlouhodobě hlavní město Praha, kde podstatnou část z ubytovaných v HUZ tvoří cizinci. A protože kvůli pandemii byl ochromen zejména zahraniční turistický ruch, pocítila to především Praha. Z 18,5 mil. přenocování hostů v roce 2019, které tvořili téměř z 90 % cizinci, a propadu v roce 2020 se v roce 2021 v hlavním městě ubytovali hosté na 5,3 mil. nocí s podílem cizinců 65 %. Příspěvek hlavního města na celorepublikovém počtu přenocování se z 32,4 % v roce 2019 snížil v roce 2021 na polovinu.

...a Karlovarský kraj.

Druhý nejvyšší počet přenocování měl v předcovidové době Karlovarský kraj, díky lázeňství a nejdelší průměrné době pobytu, ve kterém jako jediném kraji po Praze mezi hosty převládali zhruba ze dvou třetin cizinci. Jejich úbytek, i přes snahu vyrovnat ho domácími klienty, měl za následek druhou nehlubší ztrátu (-47,6 %) celkového počtu přenocování v roce 2021 oproti roku 2019 v mezikrajském srovnání. V posledních dvou letech se počtem přenocování Karlovarský kraj zařadil v regionálním žebříčku až na páté místo. Předstihly ho kraje Jihočeský, Královéhradecký a Jihomoravský. Konec tohoto žebříčku patřil v posledních deseti letech Pardubickému kraji.

Životní prostředí

Nadále ubývá orná půda ve prospěch trvalých travních porostů, lesních pozemků a ostatních ploch.

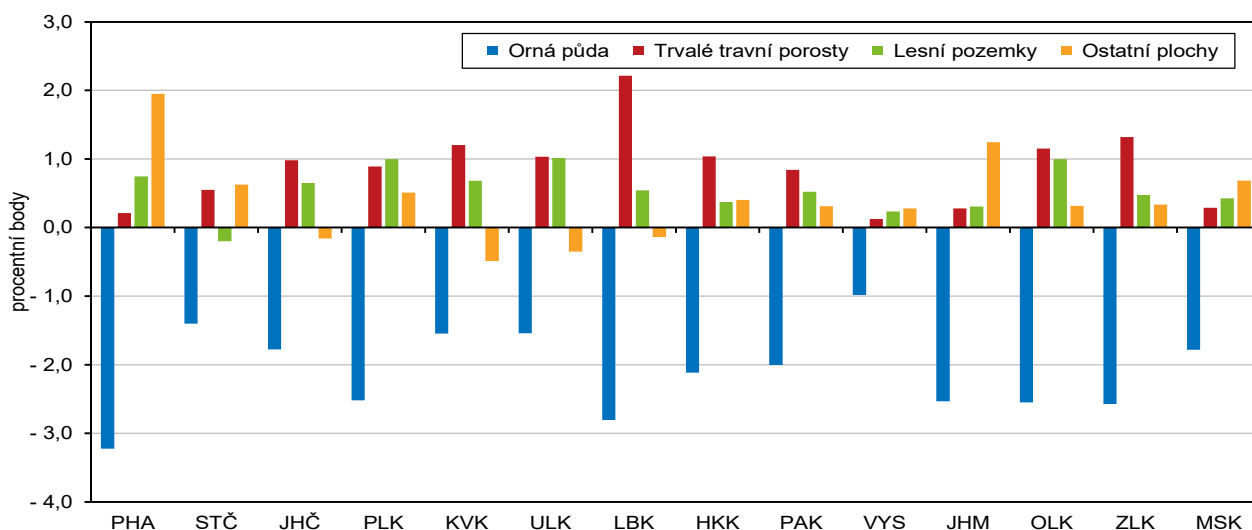
Výměra orné půdy v ČR klesá, v porovnání s rokem 2001 byla její plocha v loňském roce menší o 153,2 tis. ha (o 5,0 %). Nejrychleji orná půda ubývala v Libereckém kraji, kde se za uplynulých 20 let její plocha zmenšila o 12,5 %. Ve většině krajů se tak dělo převážně ve prospěch trvalých travních porostů, jejichž největší nárůst od roku 2001 zaznamenali v Olomouckém kraji (o 14,7 %). Výjimkou byl Kraj Vysočina a Moravskoslezský kraj, kde plocha trvalých travních porostů za toto období poklesla (o 0,9 resp. 0,4 %). Další příčinou úbytku orné půdy byl její převod na nezemědělskou půdu (převážně ve prospěch lesních pozemků a ostatních ploch), jejíž výměra se od roku 2001 celorepublikově zvýšila o 79,3 tis. ha (o 2,2 %). Výměra lesních pozemků v uplynulých dvaceti letech převážně rostla ve většině krajů s výjimkou Středočeského a Moravskoslezského kraje a Kraje Vysočina. Nejvíce se lesy rozrostly v hl. m. Praze (o 7,6 %) a Olomouckém kraji (5,5 %). Ve většině krajů v porovnání s rokem 2001 rostla rovněž výměra zastavěných ploch, nejvíce v Jihočeském kraji (o 7,7 %), i ostatních ploch, jejichž výměra se nejvíce zvýšila v Jihomoravském kraji (o 18,1 %).

Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství ve všech krajích.

Dlouhodobě se rozšiřuje plocha obhospodařovaná způsoby šetrnými k životnímu prostředí. V roce 2021 bylo v ekologickém zemědělství či v přechodném období evidováno 558,2 tis. ha. Nejvíce z této půdy se soustředilo v Jihočeském kraji, a to 15,8 %, nejméně v Pardubickém kraji (3,2 %). V uplynulých letech se nejrychleji rozšiřovala celková výměra půdy v ekologickém zemědělství a v přechodném období ve Středočeském kraji hodnoceném společně s hl. m. Prahou, a to proti roku 2020 o 9,6 %, v porovnání s rokem 2011 došlo k nárůstu o 65,2 %. Naproti tomu nejméně se výměra této půdy zvýšila v Karlovarském kraji, a to proti roku 2020 o 0,2 %, v porovnání s rokem 2011 o 2,8 %. Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy je však v Karlovarském kraji nejvyšší v ČR (46,1 %). Nejméně půdy bylo v roce 2021 ekologicky obhospodařováno ve Středočeském kraji hodnoceném společně s hl. m. Prahou (3,9 % výměry zemědělské půdy).

Graf 5.7 Změna podílu vybraných druhů půdy na celkové výměře kraje za období 2001–2021

Pramen: ČÚZK



Zvyšuje se podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů.

S výjimkou hl. m. Prahy a Karlovarského kraje stále nedosahuje podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů v krajích 100 %. Nejmenší podíl byl zjištěn



ve Středočeském a Plzeňském kraji, kde nebylo v loňském roce připojeno k vodovodům 11,6 resp. 11,3 % obyvatel. V období 2016 – 2021 vzrostl tento podíl nejvíce v Plzeňském a Olomouckém kraji (o 4,3 resp. 3,8 p. b.).

Roste spotřeba vody v domácnostech.

Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele dlouhodobě převážně roste. Nejméně vody spotřebovaly v loňském roce domácnosti ve Zlínském kraji, a to 80,9 l na osobu a den, nejvíce pak v hl. m. Praze (120,0 l/osoba/den). V hl. m. Praze byl rovněž zaznamenán nejvyšší nárůst spotřeby od roku 2016, a to 12,1 %. Nejméně naopak vzrostla spotřeba od roku 2016 v Plzeňském kraji (o 1,0 %). K poklesu spotřeby vody došlo za období uplynulých pěti let pouze v Jihočeském kraji, kde byla v loňském roce spotřeba v porovnání s rokem 2016 o 1,9 % nižší.

Nejdražší vodu mají domácnosti v hl. m. Praze, stočné je nejvyšší v Libereckém kraji.

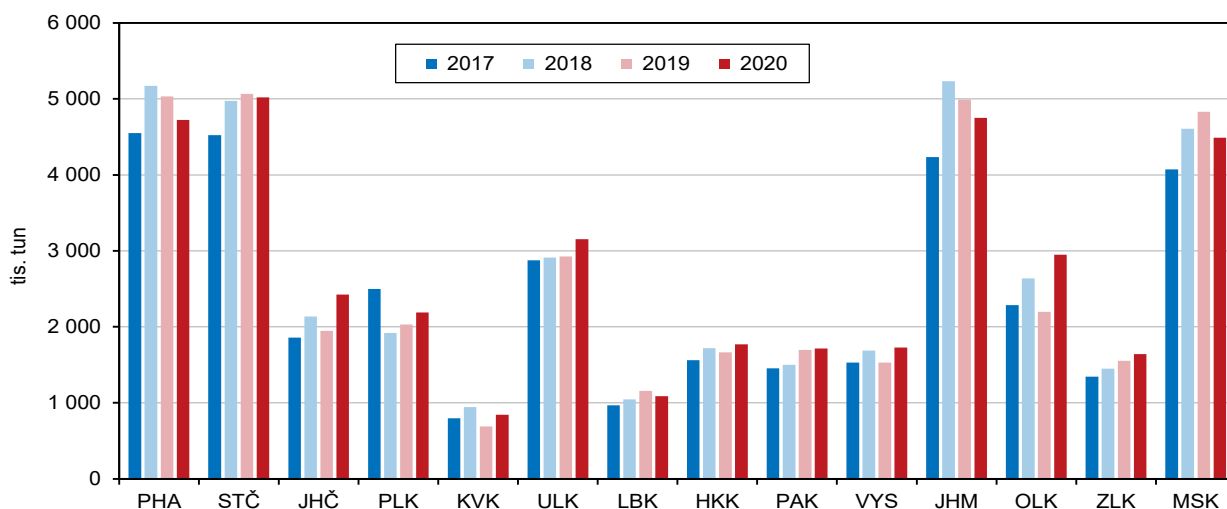
Cena vody i cena stočného dlouhodobě roste. Nejvíce platili v loňském roce za vodu v hl. m. Praze (49,9 Kč za m³), nejméně stál m³ vody v Olomouckém kraji (37,1 Kč). V porovnání s rokem 2016 vzrostla nejvíce cena vody v hl. m. Praze (o 9,8 %), nejmenší nárůst zaznamenali ve Zlínském kraji (o 4,7 %). Cena stočného byla v roce 2021 nejvyšší v Libereckém kraji (46,4 Kč za m³), nejméně za stočné platili obyvatelé Kraje Vysočina (31,3 Kč za m³). Za období 2016 – 2021 se cena stočného nejvíce zvýšila v hl. m. Praze (o 10,1 %), nejmenší nárůst byl zaznamenán v Jihočeském kraji (o 3,6 %).

Postupně se snižují měrné emise, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají.

Měrné emise znečišťujících látek (tuhé znečišťující látky, SO₂, NO_x a CO), vyjadřované v tunách na km²/rok, jsou v případě stacionárních zdrojů REZZO 1–3 dlouhodobě nejvyšší v Ústeckém a Moravskoslezském kraji a v hl. městě Praze. Na území hl. m. Prahy je rovněž ze všech krajů ČR dlouhodobě emitováno nejvíce znečišťujících látek z mobilních zdrojů (REZZO 4). Z pohledu všech sledovaných zdrojů znečištění (REZZO 1–4) bylo v roce 2020 měrnými emisemi TZL a NO_x nejvíce znečištěno území hl. m. Prahy, nejvíce SO₂ bylo emitováno v Ústeckém kraji a největší zdroje oxidu uhelnatého ve vztahu k velikosti území se nacházely v Moravskoslezském kraji a hl. m. Praze.

Graf 5.8 Produkce odpadů

Zdroj: ČSÚ



Objem vyprodukovaného odpadu roste ve většině krajů.

V České republice se v roce 2020 vyprodukovalo celkem 38 486,2 tis. tun odpadu, z toho 1 759,5 tis. tun bylo nebezpečného odpadu. V přepočtu na 1 obyvatele bylo nejvíce odpadu vyprodukováno v Olomouckém kraji (4 669 kg), nejméně pak v Libereckém kraji (2 453 kg). V porovnání s rokem 2017 byla produkce

odpadu v roce 2020 ve většině krajů vyšší s výjimkou Plzeňského kraje, kde došlo k poklesu o 608 kg na 1 obyvatele. Nejvýraznější nárůst byl zaznamenán v Olomouckém kraji (o 1 060 kg na 1 obyvatele).

Nejvíce komunálního odpadu produkuje obyvatelé Středočeského kraje.

Nejvíce komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele bylo v roce 2020 vyprodukováno ve Středočeském kraji (590 kg), nejméně v Karlovarském kraji (430 kg). Od roku 2017 do roku 2020 vzrostla produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele ve většině krajů s výjimkou hl. m. Prahy (pokles o 48 kg) a v Libereckém kraji (pokles o 5 kg). Nejvíce se produkce komunálního odpadu zvýšila v Jihočeském kraji, a to o 65 kg na 1 obyvatele.

Téměř 29 % celkového objemu investic do ŽP v ČR vynaložili investoři se sídlem v hl. m. Praze.

Celkové investice, vynaložené v roce 2021 v ČR na ochranu životního prostředí, dosáhly hodnoty 29 485, 2 mil. Kč. Nejvíce finančních prostředků na ochranu životního prostředí vynaložili investoři se sídlem na území hl. m. Prahy, a to 8 481,4 mil. Kč (28,8 % z celkového objemu prostředků ČR), následování investory se sídlem v Moravskoslezském kraji s celkovým objemem investic ve výši 4 661,1 mil. Kč.

Nejvíce se investovalo do nakládání s odpadními vodami.

Ze sledovaných účelů investic do ochrany životního prostředí se nejvíce v jednotlivých krajích investovalo do nakládání s odpadními vodami, nejvyšší objemy prostředků sem směřovali investoři z devíti krajů. Investoři se sídlem v hl. m. Praze, Jihočeském a Ústeckém kraji nejvíce investovali do ochrany ovzduší a klimatu a do nakládání s odpady směřovaly nejvyšší objemy prostředků od investorů z Libereckého a Královéhradeckého kraje.

Nejvíce se v přepočtu na 1 obyvatele investovalo do ochrany ŽP v Kraji Vysočina.

Investice na ochranu životního prostředí z pohledu kraje, kde byla investice uskutečněna, byly v loňském roce nejvyšší v Kraji Vysočina, kde objem vynaložených prostředků dosáhl 5 138 Kč na 1 obyvatele kraje. Druhý nejvyšší objem investic v přepočtu na 1 obyvatele byl vynaložen v Moravskoslezském kraji (4 095 Kč). Nejméně bylo do ochrany životního prostředí investováno na území Libereckého kraje, a to 1 090 Kč na 1 obyvatele.

Největší objemy neinvestičních nákladů na ŽP směřovaly do nakládání s odpady.

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí dosáhly v ČR v roce 2021 objemu 86 788,8 mil. Kč. Z pohledu sídla investora vynaložili nejvíce nákladů na ochranu životního prostředí investoři se sídlem na území hl. m. Prahy, a to 22 928,5 mil. Kč, což činilo 26,4 % všech prostředků vynaložených v ČR. Ve všech krajích investoři vynaložili nejvíce prostředků na nakládání s odpady, nejvíce v Královéhradeckém kraji, kde bylo na tento cíl vynaloženo 84,4 % všech neinvestičních nákladů na ochranu životního prostředí.



Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (%)															
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
2020	-1,8	0,8	-0,6	-1,9	-2,0	-4,6	-3,5	-1,6	-2,1	-1,8	-2,2	-1,0	-2,4	-3,4	-3,5
2021	-2,7	0,6	-1,2	-2,6	-3,4	-7,0	-4,9	-3,4	-3,9	-3,1	-1,8	-1,8	-3,5	-3,4	-4,5
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (%)															
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
2020	2,5	7,3	9,9	1,1	3,9	-0,0	-1,4	-1,2	0,6	2,1	0,3	3,8	0,1	-0,8	-3,0
2021	4,8	12,1	11,5	3,6	7,5	0,6	1,5	3,5	0,9	3,3	1,8	4,7	0,3	1,1	-0,1
Živě narození mimo manželství (%)															
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
2018	48,5	40,7	47,0	50,3	51,6	61,7	63,4	54,2	49,8	48,9	43,4	43,8	49,8	42,3	51,9
2019	48,2	40,3	46,8	49,3	48,3	59,6	63,5	52,7	51,4	47,2	45,7	42,7	49,4	43,4	52,2
2020	48,5	40,5	46,8	50,6	49,2	62,7	62,8	53,3	51,5	48,6	44,6	43,9	50,0	43,1	51,1
2021	48,5	40,5	47,3	49,8	49,6	61,2	63,0	54,3	51,9	48,8	45,8	43,4	50,9	43,1	50,9
Index stáří k 31. 12. (%)¹⁾															
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
2020	125,5	118,9	104,4	130,8	131,8	136,5	124,2	124,9	140,7	128,7	132,8	125,1	133,7	138,2	132,3
2021	128,1	123,4	105,4	133,6	134,3	141,8	128,4	128,5	142,9	130,6	134,5	125,5	136,3	140,8	135,9
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2016	75,8	77,7	76,1	76,0	76,0	74,6	73,8	75,7	76,8	76,3	77,0	76,4	75,2	75,4	74,2
2017	76,0	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
2020	75,8	78,2	76,2	76,2	76,0	74,5	73,9	76,0	76,8	76,1	75,9	76,3	75,1	75,1	73,9
2021	74,7	77,1	75,1	75,2	74,7	72,8	72,7	74,7	75,5	75,1	75,6	75,3	74,1	74,1	72,8
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2016	81,6	82,5	81,5	81,6	81,4	80,5	79,7	81,5	82,0	82,1	82,4	82,4	81,5	82,2	81,0
2017	81,8	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
2020	81,7	82,9	81,6	81,9	81,9	80,0	79,9	81,5	82,4	81,9	82,3	82,4	81,7	81,9	80,9
2021	80,9	82,3	80,9	81,1	81,1	78,8	79,0	80,7	81,5	81,0	81,7	81,6	81,0	81,2	80,1
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4
2020	5,9	17,1	6,4	3,7	7,1	7,5	4,8	5,1	3,4	3,9	2,5	4,9	2,2	2,0	2,3
2021	6,3	18,5	6,8	4,0	7,5	7,5	4,8	5,6	3,4	4,3	2,8	5,4	2,2	2,2	2,5

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
2020	58,3	62,9	60,7	57,4	59,0	57,1	55,8	56,5	57,1	58,4	58,1	58,3	55,4	56,9	55,9
2021	58,1	63,3	60,1	58,1	59,1	55,3	56,0	56,1	57,3	57,8	57,1	57,9	56,0	56,3	55,4
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
2020	4,02	3,51	3,52	3,19	3,36	5,45	5,46	4,06	3,11	2,92	3,31	4,55	4,11	3,22	5,55
2021	3,49	2,76	2,98	2,82	2,78	4,18	5,08	3,66	2,83	2,45	2,99	4,02	3,35	2,73	5,14
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
2018	0,88	0,48	0,74	0,43	0,44	0,76	1,49	0,79	0,48	0,26	0,79	1,25	0,88	0,59	1,84
2019	0,65	0,37	0,55	0,30	0,38	0,55	0,96	0,58	0,38	0,23	0,54	0,96	0,54	0,39	1,49
2020	1,01	0,67	0,81	0,55	0,70	1,01	1,55	0,96	0,61	0,44	0,74	1,36	0,93	0,64	2,07
2021	1,29	1,17	1,02	0,81	0,90	1,72	2,10	1,25	0,77	0,54	0,89	1,63	1,11	0,79	2,33
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2016	223,6	298,7	243,5	210,0	221,5	202,9	193,3	209,2	212,3	213,7	216,5	218,7	199,8	207,1	199,7
2017	238,8	339,5	250,9	222,8	235,5	221,2	202,5	218,4	227,8	225,8	228,5	231,0	210,5	218,5	211,8
2018	253,9	355,6	270,2	237,4	244,5	230,4	218,6	231,8	243,5	239,6	246,2	243,8	225,8	231,8	226,6
2019	269,6	359,5	288,9	250,0	266,1	244,0	236,5	247,9	265,5	252,8	263,2	264,9	240,9	248,9	240,4
2020	283,4	376,5	301,1	263,1	279,0	250,1	254,6	259,7	273,2	268,2	277,1	277,5	254,0	263,0	255,0
2021
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
2019	31 449	37 719	32 692	29 534	31 966	28 675	30 341	30 889	30 865	29 819	30 231	30 967	29 491	29 170	29 828
2020	33 195	38 732	34 518	31 508	33 961	30 314	32 404	32 590	32 880	31 734	32 354	32 837	31 571	30 999	31 924
2021	35 169	41 096	35 983	33 347	35 593	31 961	34 044	33 894	34 772	33 315	34 179	35 118	33 135	32 913	33 611
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
2020	14 502	15 439	14 703	14 393	14 434	14 030	14 291	14 343	14 346	14 250	14 248	14 343	14 100	14 279	14 570
2021	15 453	16 467	15 675	15 334	15 371	14 918	15 216	15 273	15 286	15 187	15 195	15 280	15 017	15 227	15 523
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3
2020	27,3	13,9	23,4	29,6	29,7	29,7	29,3	26,5	28,6	32,5	34,7	25,7	31,2	28,9	32,1
2021	28,2	14,2	24,1	30,8	30,5	30,5	29,9	27,4	29,7	33,5	36,1	26,6	32,4	30,3	33,2

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce (ÚP) ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

2) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

3) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

4) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2016	454,0	1 009,8	413,1	360,7	414,5	295,9	326,3	346,7	392,5	360,6	368,0	422,7	345,8	385,6	371,7
2017	482,6	1 061,8	439,3	388,7	439,6	315,1	343,9	369,4	427,5	389,2	393,5	447,2	372,6	411,3	390,4
2018	509,1	1 136,7	450,7	407,5	459,0	324,5	355,6	387,2	447,8	408,4	403,9	480,7	392,5	425,2	415,5
2019	542,7	1 202,0	498,5	436,1	476,5	339,4	387,3	412,4	480,5	426,9	434,7	513,0	419,3	460,1	424,2
2020	532,2	1 156,8	475,9	432,7	467,7	332,0	371,4	405,5	481,3	436,3	445,6	514,1	419,3	452,7	415,0
2021
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2016	102,5	102,9	105,4	101,2	102,4	101,8	98,9	102,1	104,1	103,1	102,1	100,4	102,8	102,4	102,9
2017	105,2	104,4	107,1	106,7	105,5	103,0	102,7	106,0	108,6	106,9	105,3	104,4	105,9	105,7	103,4
2018	103,2	105,4	102,4	102,7	102,5	99,1	100,1	102,4	102,9	103,1	99,7	104,9	102,2	101,6	102,7
2019	102,3	102,7	108,3	102,9	100,6	100,3	104,6	102,9	103,7	101,1	103,1	102,9	102,7	104,7	98,4
2020	94,2	93,5	92,0	94,1	93,8	94,1	91,9	93,9	95,4	98,8	97,4	96,0	95,7	94,7	93,8
2021
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2016	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	
2017	38,0	43,7	32,0	33,6	20,5	34,9	23,2	40,0	49,3	44,5	42,7	37,0	35,5	28,8	
2018	38,6	43,4	33,1	34,4	20,8	33,9	24,7	39,3	50,1	45,2	47,1	35,4	35,9	29,6	
2019	40,0	45,0	34,4	36,1	21,3	35,4	25,1	40,4	50,8	47,7	48,4	36,8	36,5	31,2	
2020 ¹⁾	42,2	46,9	36,4	38,3	23,0	36,9	28,2	43,6	53,9	50,4	49,5	38,9	40,4	33,1	
2021	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
2020	827,0	78,0	109,5	49,2	57,0	16,9	61,0	44,5	46,7	48,0	47,7	67,5	44,7	51,7	104,7
2021	816,1	75,8	111,7	46,9	56,6	16,0	61,3	44,6	45,9	47,7	46,4	69,8	44,2	51,1	98,2
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019	29,3	49,7	27,8	31,3	25,5	23,1	26,3	19,9	24,5	25,3	30,2	31,7	27,4	21,5	22,6
2020	30,1	48,6	25,5	31,3	29,6	22,2	28,1	19,0	28,2	29,6	34,3	34,7	30,3	21,2	21,3
2021	33,7	54,9	28,5	36,1	33,1	27,1	29,3	19,0	32,8	36,7	31,9	36,5	32,5	24,4	28,6
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
2020	3,2	4,1	4,9	2,6	4,2	1,9	1,4	1,8	2,7	3,0	3,1	3,7	3,5	2,5	2,3
2021	3,3	4,1	4,6	2,7	4,2	2,1	1,6	2,0	3,2	3,2	3,7	4,0	3,1	2,6	2,3
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370
2020	2 933	3 694	1 309	5 266	2 537	9 887	1 340	5 665	6 197	1 823	2 143	2 271	2 550	2 767	1 548
2021	3 040	4 149	1 470	5 287	2 659	9 984	1 412	5 037	5 529	1 937	2 390	2 594	2 649	3 028	1 629

¹⁾ semidefinitivní údaje²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu³⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2016	1,46	0,46	1,58	0,36	0,59	3,06	6,33	0,40	0,92	1,56	0,29	0,20	0,71	1,03	3,23
2017	1,39	0,48	1,70	0,40	0,55	2,32	5,43	0,39	0,88	1,55	0,29	0,20	0,68	1,18	3,19
2018	1,22	0,54	1,41	0,32	0,51	1,97	5,22	0,33	0,72	1,31	0,25	0,18	0,60	0,81	2,90
2019	1,01	0,50	1,24	0,32	0,46	1,51	4,25	0,35	0,67	1,07	0,27	0,18	0,61	0,62	2,45
2020	0,84	0,53	0,82	0,27	0,41	1,05	2,97	0,31	0,55	1,00	0,24	0,14	0,54	0,60	2,30
2021
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2016	2,47	18,53	2,48	1,19	1,21	2,25	5,92	1,64	1,56	2,79	1,42	1,92	1,65	1,75	4,57
2017	2,42	18,41	2,46	1,22	1,22	2,15	5,76	1,68	1,58	2,97	1,44	1,91	1,63	1,76	4,14
2018	2,33	17,93	2,23	1,17	1,15	2,04	5,70	1,65	1,48	3,01	1,33	1,83	1,56	1,69	3,89
2019	2,17	16,76	2,24	1,10	1,09	1,76	5,59	1,55	1,44	2,60	1,27	1,93	1,57	1,59	3,48
2020	1,95	15,25	1,92	1,02	0,98	1,72	5,07	1,44	1,31	2,18	1,17	1,76	1,43	1,44	3,19
2021
Produkce odpadů celkem na 1 obyvatele (kg)^{1,2)}															
2016
2017	3 263	3 537	3 362	2 909	4 316	2 693	3 502	2 191	2 836	2 811	3 006	3 586	3 609	2 306	3 373
2018	3 570	3 976	3 656	3 332	3 297	3 194	3 547	2 365	3 120	2 891	3 319	4 418	4 166	2 488	3 827
2019	3 497	3 825	3 678	3 028	3 458	2 334	3 568	2 612	3 019	3 252	3 001	4 196	3 476	2 664	4 022
2020	3 597	3 560	3 605	3 769	3 708	2 870	3 847	2 453	3 208	3 277	3 388	3 978	4 669	2 827	3 748
2021
Produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele (kg)^{2,3)}															
2016
2017	489	515	531	496	453	428	478	464	509	481	513	440	503	455	501
2018	494	510	531	519	461	432	477	464	514	478	521	448	529	443	513
2019	500	510	542	524	450	434	494	466	524	494	532	458	534	460	509
2020	506	467	590	561	463	430	487	459	526	509	537	463	540	464	518
2021
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
2020	91,1	112,5	90,0	82,6	87,3	89,0	93,1	90,5	85,6	81,4	80,6	93,2	83,2	80,0	91,0
2021	93,2	120,0	90,7	82,8	88,4	91,1	95,0	92,1	84,8	81,8	86,3	94,2	85,3	80,9	93,9
Podíl čištěných odpadních vod (bez zpoplatněných srážkových v %)															
2016	97,3	100,0	99,7	95,5	95,7	100,0	97,7	98,5	95,0	98,9	88,1	98,5	95,0	93,2	97,3
2017	97,5	100,0	99,7	95,8	96,4	99,9	97,7	98,5	94,8	99,2	90,7	98,5	95,6	92,3	98,0
2018	97,6	100,0	99,6	96,2	95,7	99,9	99,0	98,5	96,6	99,0	90,1	98,8	97,7	92,5	95,8
2019	97,7	100,0	99,7	96,5	95,5	100,0	99,9	97,6	96,0	99,0	90,2	98,8	98,1	93,4	95,5
2020	97,5	100,0	99,7	96,3	95,6	99,9	97,8	97,9	95,6	99,4	91,0	98,9	98,4	93,1	95,0
2021	97,5	100,0	99,7	96,4	95,8	99,9	97,0	97,2	97,1	98,5	92,0	98,9	98,4	93,1	95,1
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017	3 345	3 298	1 605	1 991	1 797	1 109	18 999	2 292	1 378	1 819	2 785	1 612	1 452	958	2 710
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939
2019	2 812	3 076	3 466	3 239	1 988	1 088	2 860	1 369	2 164	3 321	3 033	2 247	1 854	2 451	4 089
2020	2 910	3 556	3 177	2 818	2 257	1 651	3 140	1 082	2 609	3 949	3 419	2 296	2 427	1 941	3 885
2021	2 808	3 397	2 089	2 580	2 583	1 735	3 469	1 090	1 684	3 076	5 138	2 323	2 379	2 226	4 095

¹⁾ v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovací povinnosti (ISPOP) MŽP

²⁾ podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

³⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadu

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Kraje Vysočina v letech 2001–2021

	Měřicí jednotka	2001	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Počet obyvatel (stav k 31. 12.)	osoby	511 267	511 645	513 677	515 411	514 992	514 569 ⁶⁾	511 937	511 207
v tom ve věku: 0–14 let		86 567	76 939	75 902	74 907	74 566	74 698 ⁶⁾	75 331	75 454
15–64 let		353 882	359 781	361 414	362 238	360 299	358 013 ⁶⁾	351 776	348 042
65 a více let		70 818	74 925	76 361	78 266	80 127	81 858 ⁶⁾	84 830	87 711
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	38,3	39,8	40,0	40,3	40,5	40,8 ⁶⁾	41,1	41,3
Sňatky		2 516	2 393	2 580	2 332	2 187	2 216	2 167	2 208
Rozvody		1 182	1 224	1 252	1 343	1 157	1 328	1 105	995
Živé narození	osoby	4 509	5 113	5 373	5 649	5 447	5 357	5 075	5 148
Zemřelí	osoby	5 121	4 773	4 880	4 881	5 094	5 105	5 031	5 223
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-612	340	493	768	353	252	44	-75
Přistěhovalí	osoby	3 054	4 893	6 402	5 402	3 503	3 406	3 197	3 207
Vystěhovalí	osoby	3 408	4 355	4 863	4 436	4 275	4 081	3 549	3 862
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-354	538	1 539	966	-772	-675	-352	-655
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-966	878	2 032	1 734	-419	-423	-308	-730
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	117,9	160,9	171,1	181,9	185,1	185,4	189,8	190,2
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	254,8	253,5	260,4	256,2	255,5	255,9	249,4	247,8
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	175,0	179,8	176,0	183,4	185,7	184,3	187,5	188,4
Míra ekonomické aktivity	%	59,3	58,5	59,7	58,3	57,9	58,1	57,1	56,8
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	18 196	20 060	16 202	17 874	28 566	29 410	25 605	26 963
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)	%	.	5,23	4,21	4,72	7,72	8,10	7,16	7,63
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		15 548	14 722	14 946	15 427	15 878	16 520	17 001	17 677
základních škol		58 009	47 304	45 314	43 371	41 902	41 173	41 009	41 167
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	27 271	27 064	26 826	26 629	25 296	24 085	22 640
Studenti vysokých škol ²⁾ (stav k 31. 12.)	osoby	.	1 392	1 866	2 746	3 170	3 615	3 733	3 278
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,1	3,3	3,4	3,5	3,5	3,5	3,6	3,7
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ³⁾	Kč	6 628	7 943	8 486	9 370	9 771	9 853	10 285	10 504
Registrované trestné činy na 1 000 obyv.		16,3	16,0	18,8	17,2	17,4	16,9	16,8	16,7
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	111 578	144 229	158 293	156 979	156 126	154 384	160 697	164 383
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	106,2	106,7	104,7	99,0	96,7	101,2	103,0	100,1
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	.	504	498	695	696	743	780	922
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		86 895	97 157	98 957	101 703	100 954	103 510	105 185	106 578
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	.	11 449	13 908	13 279	10 741	11 382	13 279	13 872
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	50 370	53 226	53 540	53 797	44 356	44 050	47 092	46 389
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	8 720	12 296	12 738	12 673	11 338	8 871	10 051	9 827
Dokončené byty		1 327	1 495	1 681	1 729	1 416	1 772	1 347	1 276
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	371,2	407,7	418,7	395,8	358,9	336,2	358,3 ⁹⁾	438,7
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	420 649	412 013	411 649	411 288	410 917	410 389	409 911	409 470
z toho orná půda		326 127	319 066	318 738	318 384	317 962	317 455	316 832	316 504
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	271 890	267 550	267 924	268 259	268 638	269 164	269 649	270 101
z toho: lesní pozemky		210 082	206 222	206 348	206 465	206 601	206 723	206 842	206 977
zastavěné plochy a nádvoří		8 494	8 457	8 498	8 548	8 588	8 673	8 717	8 761
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	81,5	84,1	84,6	83,4	82,4	80,1	79,8	79,7
Počet čistíren odpadních vod	ks	67	169	153	141	148	156	165	175
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 105	2 510	2 014	1 661	1 152	1 511	2 518	2 649

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

2) studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

3) bez souběhu s vdovským nebo vdovečským; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starob. důchodu; data za prosinec

4) průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu



2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
510 209	509 895	509 475	508 952	508 916	509 274	509 813	508 852	⁶⁾ 504 025	Počet obyvatel (stav k 31. 12.)
75 488	76 104	76 722	77 329	77 987	78 620	79 274	79 651	⁶⁾ 79 564	v tom ve věku: 0–14 let
344 450	340 867	337 491	333 665	330 572	328 141	326 248	323 453	⁶⁾ 317 437	15–64 let
90 271	92 924	95 262	97 958	100 357	102 513	104 291	105 748	⁶⁾ 107 024	65 a více let
41,6	41,9	42,1	42,3	42,6	42,8	42,9	43,0	⁶⁾ 43,2	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
2 043	2 188	2 333	2 445	2 554	2 689	2 666	2 154	2 262	Sňatky
1 125	1 107	1 049	945	1 100	1 064	1 030	890	863	Rozvody
4 920	5 334	5 349	5 307	5 440	5 430	5 497	5 349	5 547	Živě narození
5 129	4 880	5 178	4 997	5 288	5 277	5 636	6 450	6 438	Zemřelí
-209	454	171	310	152	153	-139	-1 101	-891	Přirozený přírůstek/úbytek
3 125	3 197	3 285	3 456	3 947	4 460	4 984	4 456	5 297	Přistěhovalí
3 914	3 965	3 876	4 289	4 135	4 255	4 306	4 316	4 385	Vystěhovalí
-789	-768	-591	-833	-188	205	678	140	912	Přírůstek/úbytek stěhováním
-998	-314	-420	-523	-36	358	539	-961	21	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
193,5	200,4	209,8	216,5	228,5	246,2	263,2	277,1	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
253,5	252,6	248,6	250,8	255,0	256,3	256,4	255,7	250,2	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
181,6	181,5	184,6	181,7	176,4	174,5	174,2	174,8	178,3	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
58,3	58,2	57,4	58,0	59,1	59,5	59,5	59,4	58,4	Míra ekonomické aktivity
28 304	25 532	21 268	17 672	12 992	10 628	9 642	11 443	10 413	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
8,05	7,35	6,22	5,17	3,80	3,02	2,70	3,31	2,99	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)
18 032	17 996	17 982	17 821	17 866	17 770	17 965	17 527	17 693	Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.) mateřských škol
41 568	42 428	43 109	43 876	44 319	44 729	45 179	45 419	45 727	základních škol středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
21 481	20 756	20 343	19 900	19 673	19 796	19 896	20 438	20 719	Studenti vysokých škol ²⁾ (stav k 31. 12.)
3 270	2 726	2 284	2 154	2 206	2 148	2 170	2 071	2 000	Lékaři na 1 000 obyvatel
3,7	3,8	3,9	3,8	4,0	4,0	4,0	4,1	.	Průměrný měsíční starobní důchod sólo ³⁾
10 695	10 804	11 079	11 199	11 594	12 164	13 231	14 248	15 195	Registrované trestné činy na 1 000 obyv.
17,2	15,9	13,5	11,8	10,7	10,4	10,9	9,5	8,7	
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
166 277	174 281	180 774	187 382	200 139	205 576	221 417	227 190	.	Hrubý domácí produkt
98,7	101,9	102,9	102,1	105,3	99,7	103,1	97,4	.	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
1 160	1 502	1 536	1 408	1 384	1 594	1 667	1 463	.	Výdaje na výzkum a vývoj
⁷⁾ 107 395	108 800	110 643	111 816	113 143	114 688	114 721	116 360	117 927	Registrované subjekty (stav k 31. 12.)
14 583	15 736	14 096	15 690	16 216	16 452	17 313	⁸⁾ 18 281	.	Produkce zemědělského odvětví
47 044	47 329	48 098	49 903	50 648	50 475	49 516	47 670	46 395	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
8 866	11 902	12 124	11 128	11 528	12 078	15 398	17 469	16 067	Stavební práce "S" provedené v krajích ⁵⁾
1 194	1 039	997	969	1 014	1 437	1 484	1 556	1 868	Dokončené byty
448,4	447,6	473,7	522,4	563,6	602,5	605,3	397,5	450,7	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
409 161	408 939	408 737	408 543	408 361	408 169	407 983	407 771	407 545	Zemědělská půda (stav k 31. 12.)
316 251	315 884	315 715	315 472	315 107	314 699	314 401	313 997	313 344	z toho orná půda
270 406	270 636	270 822	271 014	271 214	271 406	271 474	271 802	272 030	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)
207 160	207 230	207 295	207 357	207 441	207 510	207 485	207 647	207 742	z toho: lesní pozemky
8 790	8 794	8 805	8 826	8 842	8 873	8 911	8 948	9 001	zastavěné plochy a nádvoří
79,0	77,7	79,3	78,6	79,1	81,2	81,4	80,6	86,3	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
182	186	197	200	207	209	216	220	230	Počet čistíren odpadních vod
2 687	5 513	6 887	1 757	2 785	2 484	3 033	3 419	5 138	Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností⁶⁾ údaje od roku 2011 (2021) navazují na výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2021)⁷⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky⁸⁾ semidefinitivní údaje⁹⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – demografický vývoj

	Měřící jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	508 952	508 916	509 274	509 813	508 852	⁶⁾ 504 025
v tom: muži		252 695	252 711	253 061	253 649	253 153	⁶⁾ 250 990
ženy		256 257	256 205	256 213	256 164	255 699	⁶⁾ 253 035
z toho cizinci (bez azylantů)		8 437	9 265	10 648	11 921	12 891	13 941
Sňatky		2 445	2 554	2 689	2 666	2 154	2 262
Průměrný věk při prvním sňatku							
ženichů		31,2	31,3	31,4	31,6	32,1	32,3
nevěst		28,5	28,6	28,7	28,9	29,3	29,6
Rozvody		945	1 100	1 064	1 030	890	863
Živě narození	osoby	5 307	5 440	5 430	5 497	5 349	5 547
z toho mimo manželství	%	43,8	44,4	43,4	45,7	44,6	45,8
Průměrný věk matky při narození dítěte		30,5	30,3	30,6	30,4	30,5	30,7
prvního dítěte		28,3	28,2	28,6	28,5	28,7	29,0
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,647	1,731	1,750	1,815	1,802	1,947
Potraty		1 508	1 460	1 335	1 315	1 307	1 070
z toho umělá přerušeni těhotenství		755	717	676	639	646	540
Potraty na 100 narozených	%	28,3	26,7	24,5	23,9	24,3	19,2
Zemřelí	osoby	4 997	5 288	5 277	5 636	6 450	6 438
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	310	152	153	-139	-1 101	-891
Přistěhovalí	osoby	3 456	3 947	4 460	4 984	4 456	5 297
z toho z ciziny		594	1 023	1 555	1 866	1 451	1 807
Vystěhovalí	osoby	4 289	4 135	4 255	4 306	4 316	4 385
z toho do ciziny		257	263	403	444	576	466
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-833	-188	205	678	140	912
z toho s cizinou		337	760	1 152	1 422	875	1 341
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-523	-36	358	539	-961	21
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	10,4	10,7	10,7	10,8	10,5	11,0
zemřelí	‰	9,8	10,4	10,4	11,1	12,7	12,8
přirozený přírůstek/úbytek	‰	0,6	0,3	0,3	-0,3	-2,2	-1,8
přistěhovalí	‰	6,8	7,8	8,8	9,8	8,7	10,5
vystěhovalí	‰	8,4	8,1	8,4	8,5	8,5	8,7
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	-1,6	-0,4	0,4	1,3	0,3	1,8
celkový přírůstek/úbytek	‰	-1,0	-0,1	0,7	1,1	-1,9	0,0
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	2,3	1,5	2,8	1,8	1,1	3,4
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,1	1,1	2,0	1,5	0,9	3,1
Počet obyvatel ve věku (stav k 31. 12.):							
0–14 let	osoby	77 329	77 987	78 620	79 274	79 651	⁶⁾ 79 564
%	%	15,2	15,3	15,4	15,5	15,7	⁶⁾ 15,8
15–64 let	osoby	333 665	330 572	328 141	326 248	323 453	⁶⁾ 317 437
%	%	65,6	65,0	64,4	64,0	63,6	⁶⁾ 63,0
65 a více let	osoby	97 958	100 357	102 513	104 291	105 748	⁶⁾ 107 024
%	%	19,2	19,7	20,1	20,5	20,8	⁶⁾ 21,2
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	42,3	42,6	42,8	42,9	43,0	⁶⁾ 43,2
mužů		41,0	41,2	41,4	41,6	41,7	⁶⁾ 41,8
žen		43,7	43,9	44,1	44,3	44,4	⁶⁾ 44,6
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	126,7	128,7	130,4	131,6	132,8	⁶⁾ 134,5
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	52,5	54,0	55,2	56,3	57,3	⁶⁾ 58,8
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		77,0	77,0	76,9	76,7	75,9	75,6
žen při narození		82,4	82,7	83,0	82,7	82,3	81,7
mužů ve věku 65 let		16,5	16,6	16,5	16,4	15,7	15,2
žen ve věku 65 let		20,0	20,2	20,3	20,2	19,6	19,1

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

⁶⁾ údaje v roce 2021 navazují na výsledky SLDB 2021



Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
VYBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	432,6	431,3	430,8	430,7	430,5	428,5
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	14,8	14,2	12,4	12,9	13,2	12,6
střední bez maturity	%	40,3	38,2	37,5	37,4	36,5	36,3
střední s maturitou	%	30,8	32,9	34,5	35,1	34,0	33,6
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	14,1	14,7	15,6	14,6	16,2	17,5
Ekonomicky aktivní populace (pracovní síla)	tis. osob	250,8	255,0	256,3	256,4	255,7	250,2
v tom: zaměstnaní ²⁾		242,9	248,1	251,9	252,9	250,1	244,9
z toho ženy		104,7	106,9	108,9	110,6	107,3	104,8
nezaměstnaní		8,0	6,9	4,4	3,6	5,7	5,3
z toho ženy		5,0	4,1	2,8	2,0	4,0	3,4
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	181,7	176,4	174,5	174,2	174,8	178,3
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	85,2	84,7	85,7	84,6	83,9	84,5
zaměstnavatelé	%	1,9	2,3	2,6	3,2	2,9	2,3
pracující na vlastní účet	%	12,3	12,7	11,5	11,9	12,6	12,9
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	240,7	242,4	247,3	253,7	247,6	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	7,6	7,5	7,4	7,2	7,4	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	47,8	47,4	47,3	47,1	46,5	.
terciární (služby)	%	44,6	45,1	45,2	45,7	46,1	.
Míra ekonomické aktivity	%	58,0	59,1	59,5	59,5	59,4	58,4
v tom: muži		66,1	67,6	67,9	67,6	67,8	67,0
ženy		50,1	50,8	51,3	51,7	51,2	49,9
Míra zaměstnanosti	%	56,2	57,5	58,5	58,7	58,1	57,1
v tom: muži		64,7	66,3	67,2	66,9	67,0	66,1
ženy		47,8	49,0	50,0	50,8	49,4	48,4
Obecná míra nezaměstnanosti ⁴⁾	%	3,2	2,7	1,7	1,4	2,2	2,1
v tom: muži		2,1	2,0	1,1	1,1	1,2	1,4
ženy		4,6	3,7	2,5	1,8	3,6	3,1
NEZAMĚSTANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	17 672	12 992	10 628	9 642	11 443	10 413
z toho: ženy		8 797	6 384	5 245	4 644	5 656	5 224
absolventi škol a mladiství		911	598	514	489	681	592
osoby se zdravotním postižením		3 164	2 510	2 034	1 643	1 691	1 760
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti dosažitelní ⁵⁾		6 405	5 298	4 792	4 501	5 017	4 499
dosazitelní ⁵⁾		17 290	12 569	9 924	8 802	10 714	9 587
v tom podle věku:							
do 19 let		474	365	296	323	383	366
20–24 let		1 713	1 098	952	872	1 068	884
25–34 let		3 399	2 395	1 957	1 853	2 155	1 738
35–44 let		4 080	2 856	2 226	1 951	2 420	2 130
45–54 let		3 951	2 961	2 363	2 198	2 610	2 383
55 a více let		4 055	3 317	2 834	2 445	2 807	2 912
Průměrný věk	roky	42,4	43,4	43,5	43,0	42,8	43,9
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		3 230	2 410	2 158	1 867	2 129	1 976
střední bez maturity		8 639	6 306	5 039	4 627	5 340	4 859
střední s maturitou		4 422	3 285	2 617	2 402	3 076	2 766
vyšší odborné vč. nástavbového		191	133	111	100	105	115
vysokoškolské		1 190	858	703	646	793	697
z toho podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO):							
nemanuální pracovníci	osoby	7 732	5 520	4 529	4 100	5 042	4 524
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		2 275	1 608	1 327	1 176	1 376	1 244
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		5 457	3 912	3 202	2 924	3 666	3 280
manuální pracovníci	osoby	9 720	7 227	5 982	5 402	6 086	5 753
kvalifikovaní (třídy 6–8)		5 530	3 921	3 134	2 785	3 296	2 985
nekvalifikovaní (třída 9)		4 190	3 306	2 848	2 617	2 790	2 768

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – sociální vývoj

pokračování

	Měsíční jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
v tom podle délky nezaměstnanosti:	osoby						
do 3 měsíců		6 498	5 415	4 851	4 695	4 436	3 996
více než 3 měsíce až 6 měsíců		2 786	2 079	1 898	1 870	2 475	2 022
více než 6 měsíců až 12 měsíců		2 339	1 765	1 282	1 305	2 147	1 577
více než 12 měsíců až 24 měsíců		1 755	1 119	863	728	1 304	1 400
více než 24 měsíců		4 294	2 614	1 734	1 044	1 081	1 418
Průměrná délka evidence	dny	670	630	558	427	396	442
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměst.	Kč	6 355	6 915	7 439	7 941	8 206	8 975
Podíl nezaměstnaných osob ^{b)}	%	5,17	3,80	3,02	2,70	3,31	2,99
v tom: muži		5,05	3,76	3,00	2,72	3,24	2,87
ženy		5,28	3,83	3,05	2,67	3,38	3,11
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁷⁾	%	1,81	1,13	0,79	0,54	0,74	0,89
Pracovní místa v evidenci úřadu práce (ÚP)	místa	5 418	7 475	9 998	10 615	9 647	10 713
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci ÚP	osoby	3,3	1,7	1,1	0,9	1,2	1,0
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	110 231	116 251	125 315	134 049	141 282	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	216,5	228,5	246,2	263,2	277,1	.
průměr ČR = 100	%	96,8	95,7	97,0	97,6	97,8	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁸⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	26 629	28 568	31 002	33 422	35 694	37 693
v tom: muži		29 650	31 944	34 339	36 445	37 964	40 021
ženy		22 845	24 591	26 889	29 448	32 606	34 519
Medián mezd	Kč	23 953	25 783	28 211	30 231	32 354	34 179
v tom: muži		26 163	28 106	30 601	32 526	33 897	35 977
ženy		20 929	22 680	24 923	27 099	29 717	31 268
NÁKLADY PRÁCE⁹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	34 671	37 265	40 282	43 307	44 935	.
z toho: přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		25 114	27 001	29 191	31 378	32 744	.
sociální náklady a výdaje		8 998	9 650	10 440	11 268	11 785	.
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		17 821	17 866	17 770	17 965	17 527	17 693
základních škol		43 876	44 319	44 729	45 179	45 419	45 727
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		19 900	19 673	19 796	19 896	20 438	20 719
vyšších odborných škol (denní studium)		627	512	374	320	319	338
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		14 455	13 800	13 182	12 972	12 996	12 951
s místem výuky v kraji		2 154	2 206	2 148	2 170	2 071	2 000
z toho v prezenčním studiu	%	58,3	54,0	51,8	55,4	55,2	55,2
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	572	445	393	374	353	322
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	1 934	2 022	2 022	2 056	2 096	.
na 1 000 obyvatel		3,8	4,0	4,0	4,0	4,1	.
z toho zubní lékaři		312	308	308	302	305	.
Nemocnice ¹⁰⁾		6	6	6	6	6	.
lůžka	¹⁶⁾	2 678	2 682	2 681	2 638	2 646	.
Samostatné ordinace lékařů							
praktických pro dospělé		240	238	237	235	234	.
praktických pro děti a dorost	¹⁶⁾	98	97	91	92	86	.
stomatologů		250	240	237	233	228	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	4,734	4,839	5,108	5,348	6,383	6,052
neschopnosti	dny	45,2	45,1	44,2	45,6	40,7	35,9
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
(vč. péstounské péče)	tis. dávek	470,1	427,6	369,6	332,7	339,1	335,1
z toho rodičovský příspěvek		227,4	189,7	138,4	161,2	181,2	174,6
Výdaje na dávky celkem							
(vč. péstounské péče)	mil. Kč	1 535	1 507	1 588	1 414	2 094	1 945
z toho rodičovský příspěvek		1 056	1 077	1 159	1 153	1 847	1 690
Výdaje na dávky státní sociální podpory							
(vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 014	2 964	3 120	3 056	4 393	4 163



Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – sociální vývoj

dokončení

	Měsíční jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ZARÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (stav k 31. 12.; MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		2 132	2 085	2 005	2 036	1 896	1 930
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		21,8	20,8	19,6	19,5	17,9	18,0
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		760	817	897	1 034	1 067	1 191
Lůžka v domovech pro osoby se zdrav. postižením		581	571	565	556	536	506
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ¹¹⁾	osoby	121 468	122 123	122 785	123 463	123 161	122 681
z toho ženy		73 453	73 479	73 511	73 425	72 745	72 203
Příjemci starobního důchodu sólo ¹²⁾	osoby	89 744	90 595	91 329	92 224	92 306	91 726
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{11,13)}	osoby	38 610	39 729	40 620	41 733	42 722	44 300
z toho ženy		21 552	22 169	22 642	23 186	23 687	24 527
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	31,8	32,5	33,1	33,8	34,7	36,1
v tom: muži		35,5	36,1	36,5	37,1	37,8	39,2
ženy		29,3	30,2	30,8	31,6	32,6	34,0
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ¹²⁾	Kč	11 199	11 594	12 164	13 231	14 248	15 195
v tom: muži		12 311	12 734	13 351	14 475	15 572	16 600
ženy		10 160	10 518	11 034	12 031	12 950	13 801
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ¹²⁾ na mzdovém mediánu	%	47,6	45,0	42,9	43,8	44,0	44,5
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 057 358	1 149 252	1 399 404	1 608 274	2 294 382	2 062 528
v tom dávky:							
nemocenské		753 245	821 304	1 020 997	1 197 682	1 448 190	1 416 167
ošetřovné		45 982	54 179	61 944	66 411	17) 485 033	254 812
peněžitá pomoc v mateřství		257 709	273 352	303 478	323 798	337 415	367 101
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		422	417	290	476	299	211
otcovská poporodní péče ¹⁴⁾		.	.	9 976	12 265	12 159	13 219
dlouhodobé ošetřovné ¹⁴⁾		.	.	2 719	7 641	11 286	11 019
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		5 986	5 459	5 312	5 538	4 835	4 374
na 1 000 obyvatel		11,8	10,7	10,4	10,9	9,5	8,7
Objasněné trestné činy		3 683	3 342	3 152	3 470	3 103	2 697
Hlášené dopravní nehody		4 151	4 423	4 448	4 810	4 497	4 773
na 1 000 obyvatel		8,2	8,7	8,7	9,4	8,8	9,5
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	osoby	30	29	35	40	37	24
Podíl bodovaných řidičů ¹⁵⁾ z registr. řidičů celkem	%	7,5	6,4	6,4	7,0	6,8	6,7
Požáry		712	752	938	965	972	993
na 1 000 obyvatel		1,4	1,5	1,8	1,9	1,9	2,0
přímá škoda	mil. Kč	242	102	138	112	121	140

1) údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)

2) s jediným nebo hlavním zaměstnáním, vč. ozbrojených sil

3) zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

4) podle definice Mezinárodní organizace práce

5) ve věku 15–64 let

6) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku

7) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci ÚP na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

8) pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

9) podniky se sídlem v kraji

10) nemocnice akutní a následné péče

11) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

12) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

13) předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

14) dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018

15) bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

16) některé LDN se staly součástí nemocnic

17) na růst výdajů na ošetřovné mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	187 382	200 139	205 576	221 417	227 190	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,1	105,3	99,7	103,1	97,4	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	368,0	393,5	403,9	434,7	445,6	.
průměr ČR = 100	%	81,1	81,5	79,3	80,1	83,7	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	778,4	825,6	831,3	872,7	917,6	.
průměr ČR = 100	%	85,4	86,4	83,2	81,8	86,1	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	168 547	179 849	185 259	200 056	206 725	.
v tom sektory: primární	%	5,3	5,6	5,9	5,8	5,7	.
sekundární	%	48,1	47,0	45,1	44,7	44,7	.
terciární	%	46,6	47,4	49,0	49,5	49,7	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	43 052	49 042	46 309	52 797	48 958	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	84,6	96,4	91,0	103,6	96,0	.
průměr ČR = 100	%	74,7	80,2	67,9	70,5	68,9	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	240 740	242 424	247 308	253 723	247 588	.
z toho zaměstnanci		212 648	212 065	218 745	223 294	216 735	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	21 977	23 893	27 214	30 286	33 529	36 223
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	19 932	22 212	26 562	29 003	32 457	34 085
v tom: běžné výdaje		15 523	16 691	18 807	21 125	23 981	25 233
kapitálové výdaje		4 409	5 521	7 755	7 878	8 476	8 852
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	1 408	1 384	1 594	1 667	1 463	.
z toho: mzdové		657	682	790	798	797	.
financované z veřejných zdrojů ČR		104	111	165	151	167	.
Pracovníci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	960	1 038	1 128	1 156	1 223	.
z toho výzkumní pracovníci		514	564	614	637	673	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených osobním počítačem	%	71,7	76,4	78,3	81,2	82,4	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	70,9	76,6	79,5	83,4	85,1	.
EKONOMICKÉ SUBJEKTY							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		111 816	113 143	114 688	114 721	116 360	117 927
z toho živnostníci		78 408	80 653	81 763	83 214	84 295	85 456
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		61 079	62 195	63 094	64 088	64 919	65 876
z toho živnostníci		40 474	41 590	42 139	42 763	43 508	44 272
Vzniklé subjekty		3 610	3 667	3 751	3 822	3 578	3 700
z toho živnostníci		2 500	2 511	2 728	2 846	2 638	2 714
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	15 690	16 216	16 452	17 313 ⁷⁾	18 281	.
z toho: rostlinná produkce		7 686	7 127	7 473	8 100 ⁷⁾	8 916	.
živočišná produkce		7 069	8 062	7 957	8 163 ⁷⁾	8 241	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (stav k 31. 5.)	ha	361 108	364 638	363 944	363 689	362 116	363 823
z toho orná		277 761	279 796	278 798	278 464	277 472	277 317
Sklízeň: obilovin	t	747 796	695 643	697 544	722 631	765 778	750 154
brambor	t	258 319	248 758	198 870	215 377	243 331	233 123
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	222 994	222 408	220 052	219 705	218 641	218 203
prasata	kusy	325 655	302 927	316 819	312 203	319 055	327 183
drůbež	tis. ks	436	310	603	397	391	580
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	28 045	27 133	28 296	26 873	26 807	26 003
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	60 764	58 996	59 345	57 783	60 475	63 083
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	6 515	7 563	7 605	7 455	7 946	7 755
Výroba mléka	tis. l	558 707	561 317	571 036	570 776	592 195	597 339
Snáška konzumních vajec	tis. ks	2 633	2 708	3 479	3 482	2 974	2 533
LESNICTVÍ							
Plochy dřevin (stav k 31. 12.; ÚHÚL)	ha	200 541	200 863	200 936	201 020	198 005	197 583
Zalesňování	ha	1 278	1 167	1 373	3 149	6 190	9 310
Těžba dřeva	m ³ b. k.	1 490 520	1 868 324	3 765 331	7 780 128	8 710 999	7 446 141
z toho nahodilá hmyzová		250 687	540 220	2 653 868	6 701 800	7 652 087	5 992 326



Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – ekonomický vývoj

dokončení

	Měsíční jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PRŮMYSL³⁾							
Průměrný počet podniků		139	134	135	134	137	130
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnance	mil. Kč tis. Kč	152 127 3 048	158 156 3 123	156 535 3 101	157 298 3 177	147 124 3 086	165 437 3 566
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	49 903	50 648	50 475	49 516	47 670	46 395
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	28 185	30 191	32 320	33 573	33 754	36 622
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	13 086	13 070	15 411	15 663	15 585	16 124
podíl na ČR	%	15,7	15,0	17,5	18,0	19,1	19,0
Spotřeba elektřiny netto	GWh	2 706	2 765	2 747	2 671	2 760	2 855
podíl na ČR	%	4,7	4,7	4,6	4,5	4,8	4,8
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 421,9	1 455,7	1 438,1	1 446,8	1 511,8	1 618,3
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	348 845	355 366	334 543	325 125	321 681	352 787
podíl na ČR	%	4,3	4,2	4,2	3,9	3,8	3,8
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	1 131,7	1 110,5	991,0	922,3	951,2	1 067,9
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁴⁾		34	37	36	36	35	34
Základní stavební výroba ⁴⁾ na 1 zaměstnance	mil. Kč tis. Kč	5 199 1 307	5 920 1 440	6 605 1 657	6 641 1 675	6 528 1 730	6 246 1 685
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁴⁾	fyz. os.	3 978	4 111	3 986	3 964	3 773	3 706
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁴⁾	Kč	28 299	30 334	33 295	35 512	36 850	39 993
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	11 128	11 528	12 078	15 398	17 469	16 067
z toho pro veřejné zadavatele		4 322	3 650	6 298	8 567	11 013	9 151
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb z toho budov (bytových a nebytových)	mil. Kč	12 045 8 459	14 893 10 789	16 097 11 684	19 397 13 026	15 740 10 966	18 779 13 350
z toho výstavba nových bytových budov		2 984	3 872	4 650	4 845	4 941	5 659
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 644	3 220	3 436	3 766	3 088	3 404
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty z toho v nových rodinných domech		1 154 859	1 354 1 038	1 740 1 064	1 762 1 145	1 751 1 088	1 895 1 182
Dokončené byty z toho v nových rodinných domech		969 795	1 014 830	1 437 1 036	1 484 1 034	1 556 1 059	1 868 1 052
Investiční náklady na výstavbu 1 m ² obytné plochy bytu v novém rodinném domě	Kč	34 846	35 418	37 419	37 217	39 807	43 966
v novém bytovém domě	Kč	32 536	38 826	35 635	42 143	42 806	42 428
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		250 539	259 945	268 889	276 677	282 266	284 674
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		443	432	440	434	485	491
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		24 208	23 906	24 469	24 034	26 677	26 721
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních z toho ze zahraničí	tis. osob	522 415 65 681	563 648 72 237	602 487 78 667	605 326 76 637	397 509 28 373	450 699 33 147
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ z toho hostů ze zahraničí	dny	3,5 3,3	3,4 3,4	3,4 3,4	3,4 3,2	3,7 3,4	3,7 3,5
Satelitní účet cestovního ruchu							
Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu	mil. Kč	3 552	3 681	3 862 ⁷⁾	4 347 ⁸⁾	2 676	.
Průměrný počet zaměstnaných osob ⁶⁾	osoby	7 802	7 729	7 846 ⁷⁾	8 094 ⁸⁾	7 789	.

1) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

2) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2020 je vypočten z dat roku 2019, 2020 a 2021)

3) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

4) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností

5) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

6) počet zaměstnaných osob v hlavním zaměstnání (roční průměr)

7) semidefinitivní údaje

8) předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	408 543	408 361	408 169	407 983	407 771	407 545
z toho: orná půda		315 472	315 107	314 699	314 401	313 997	313 344
zahrady a ovocné sady		10 874	10 919	11 030	11 160	11 340	11 527
trvalé travní porosty		82 191	82 330	82 433	82 416	82 427	82 668
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	271 014	271 214	271 406	271 474	271 802	272 030
z toho: lesní pozemky		207 357	207 441	207 510	207 485	207 647	207 742
zastavěné plochy a nádvoří		8 826	8 842	8 873	8 911	8 948	9 001
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	96,2	96,1	95,8	94,8	96,4	96,4
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	78,6	79,1	81,2	81,4	80,6	86,3
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	35,4	36,3	37,1	38,5	40,1	41,8
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	26,3	27,6	28,3	28,8	30,2	31,3
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	88,0	87,2	87,6	88,0	87,2	87,8
na kanalizaci s koncovou ČOV		76,3	76,2	76,8	77,5	78,1	78,9
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	88,1	90,7	90,1	90,2	91,0	92,0
Čistírný odpadních vod (ČOV)	ks	200	207	209	216	220	230
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	169 053	169 478	169 255	169 398	170 424	171 017
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	7 178	6 951	7 155	6 764	10 698	11 467
OVZDUŠÍ (ČHMÚŠ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,59	0,55	0,50	0,52	0,49	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,53	0,49	0,44	0,46	0,44	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,06	0,06	0,06	0,06	0,05	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,29	0,29	0,25	0,27	0,24	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,29	0,29	0,25	0,27	0,24	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,42	1,44	1,33	1,27	1,17	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,75	0,82	0,74	0,70	0,66	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,67	0,62	0,59	0,57	0,51	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	6,46	6,55	5,90	6,04	5,90	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		5,31	5,43	4,75	5,04	5,00	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,15	1,11	1,15	1,00	0,89	.
ODPADY							
Produkce odpadů celkem ^{2,3)}	t	.	1 528 918	1 689 232	1 528 718	1 727 584	.
na 1 obyvatele	kg	.	3 006	3 319	3 001	3 388	.
z toho: nebezpečných	t	.	69 034	74 865	69 996	93 325	.
na 1 obyvatele	kg	.	136	147	137	183	.
Produkce komunálních odpadů ^{3,4)}	t	.	260 809	265 413	271 049	273 924	.
na 1 obyvatele	kg	.	513	521	532	537	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 757	2 785	2 484	3 033	3 419	5 138
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	459,8	757,2	722,6	1 088	900	1 798
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	12,8	7,4	8,4	20,6	7,9	3,6
nakládání s odpadními vodami	%	73,2	72,9	65,6	67,6	73,8	46,1
nakládání s odpady	%	11,6	11,4	21,5	8,3	12,4	44,5
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	1 207,1	1 329,0	1 385,4	1 529	1 706	2 094
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	7,1	6,8	4,6	3,9	2,7	4,0
nakládání s odpadními vodami	%	19,3	18,6	24,3	19,0	18,2	16,0
nakládání s odpady	%	70,0	66,4	62,9	67,7	72,7	74,2

¹⁾ emise v celé časové řadě nově vypočteny podle mezinárodní metodiky (především zpřesněny odhady emisí z dopravy a emisí ze spalování v domácnostech)

²⁾ v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

³⁾ podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

⁴⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadů



Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Kraje Vysočina v letech 2011, 2016 a 2021

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ							
Počet obyvatel (stav k 31. 12.)	2011	511 937	95 091	112 181	72 460	113 330	118 875
	2016	508 952	94 579	112 649	71 977	111 651	118 096
	2021 ¹⁾	504 025	93 692	112 415	71 571	109 183	117 164
z toho cizinci (bez azylantů)	2011	7 873	1 605	2 338	1 335	1 448	1 147
	2016	8 437	1 646	2 643	1 679	1 284	1 185
	2021	13 941	2 692	4 838	2 962	1 561	1 888
v tom ve věku (%):							
0–14 let	2011	14,7	14,5	15,0	14,2	14,5	15,2
	2016	15,2	15,2	16,0	14,3	14,7	15,5
	2021 ¹⁾	15,8	15,9	16,4	14,8	15,2	16,3
15–64 let	2011	68,7	68,5	69,0	67,8	69,4	68,6
	2016	65,6	65,0	65,5	65,0	66,3	65,7
	2021 ¹⁾	63,0	62,3	63,2	62,8	63,2	63,2
65 a více let	2011	16,6	17,0	16,0	18,1	16,1	16,3
	2016	19,2	19,8	18,6	20,7	19,0	18,8
	2021 ¹⁾	21,2	21,9	20,4	22,3	21,6	20,5
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2011	41,1	41,4	40,8	42,0	40,9	40,5
	2016	42,3	42,7	41,8	43,3	42,5	41,9
	2021 ¹⁾	43,2	43,4	42,7	44,0	43,6	42,7
Index stáří (stav k 31. 12.) ²⁾	2011	112,6	117,0	106,9	127,8	111,3	107,2
	2016	126,7	130,5	116,5	144,7	129,3	121,2
	2021 ¹⁾	134,5	138,0	124,8	150,4	141,7	126,1
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ³⁾	2011	45,5	46,0	45,0	47,6	44,0	45,9
	2016	52,5	53,8	52,8	53,8	50,8	52,2
	2021 ¹⁾	58,8	60,6	58,3	59,1	58,2	58,2
Živě narození na 1 000 obyvatel	2011	9,9	9,9	10,4	9,5	9,6	9,9
	2016	10,4	10,3	10,8	9,3	10,1	11,2
	2021	11,0	10,7	11,4	10,1	10,8	11,7
Zemřelí na 1 000 obyvatel	2011	9,8	10,0	9,3	11,0	9,8	9,4
	2016	9,8	10,3	9,1	11,0	9,5	9,7
	2021	12,8	13,4	12,2	13,5	12,9	12,4
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel	2011	6,2	9,9	9,2	10,4	6,9	7,1
	2016	6,8	10,6	10,4	11,3	7,9	7,0
	2021	10,5	15,2	14,7	18,4	9,8	10,5
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel	2011	6,9	10,2	8,5	9,0	10,0	8,3
	2016	8,4	11,3	11,8	10,8	10,4	9,9
	2021	8,7	12,1	11,9	11,9	11,2	10,5
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2011	0,1	-0,1	1,1	-1,5	-0,3	0,5
	2016	0,6	0,0	1,7	-1,7	0,6	1,5
	2021	-1,8	-2,6	-0,8	-3,4	-2,1	-0,8
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2011	-0,7	-0,3	0,7	1,3	-3,1	-1,2
	2016	-1,6	-0,8	-1,4	0,5	-2,6	-3,0
	2021	1,8	3,1	2,8	6,5	-1,4	-0,0

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Kraje Vysočina v letech 2011, 2016 a 2021

1. pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2011	-0,6	-0,4	1,8	-0,2	-3,4	-0,7
	2016	-1,0	-0,7	0,3	-1,2	-2,0	-1,5
	2021	0,0	0,5	2,0	3,1	-3,5	-0,8
Naděje dožití (v období 2017–2021)							
mužů při narození	.	.	76,0	76,4	75,6	76,3	76,5
žen při narození	.	.	82,2	82,1	82,1	82,7	82,3
SOCIÁLNÍ VÝVOJ							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2016	17 672	2 946	3 603	1 562	5 122	4 439
	2021	10 413	1 798	2 226	854	2 881	2 654
z toho (%):							
ženy	2016	49,8	53,8	47,6	48,7	50,5	48,4
	2021	50,2	54,9	46,9	55,2	50,4	47,8
absolventi škol a mladiství	2016	5,2	4,2	5,1	5,3	4,9	6,2
	2021	5,7	6,3	5,4	5,7	5,7	5,4
osoby se zdravotním postižením	2016	17,9	24,3	16,8	18,6	11,8	21,4
	2021	16,9	24,7	13,9	19,1	10,1	20,8
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2016	36,2	36,5	37,4	44,8	33,9	34,9
	2021	43,2	41,4	46,3	55,4	40,1	41,4
dosazitelní ⁴⁾	2016	97,8	99,3	94,8	98,3	98,2	98,8
	2021	92,1	91,4	92,4	94,5	92,3	91,2
ve věku do 24 let	2016	12,8	11,7	14,1	12,7	12,0	13,5
	2021	12,9	14,2	14,0	12,3	12,6	11,6
ve věku 55 a více let	2016	22,9	26,4	22,5	24,2	21,7	22,0
	2021	28,0	31,5	26,4	28,2	25,8	29,2
evidovaní 12 a více měsíců	2016	34,2	37,1	30,1	20,8	38,4	35,5
	2021	27,1	28,1	22,1	10,8	31,5	30,9
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ⁵⁾	2016	5,17	4,74	4,62	3,28	6,77	5,62
	2021	2,99	2,79	2,85	1,77	3,80	3,24
v tom: muži							
	2016	5,05	4,26	4,76	3,24	6,51	5,66
	2021	2,87	2,46	2,92	1,54	3,62	3,26
ženy							
	2016	5,28	5,25	4,48	3,31	7,04	5,57
	2021	3,11	3,15	2,79	2,03	4,00	3,21
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31. 12.; %) ⁶⁾	2016	1,81	1,78	1,47	0,69	2,66	2,03
	2021	0,89	0,87	0,69	0,20	1,32	1,11
Lékaři na 1 000 obyvatel	2016	3,8	4,5	4,5	3,2	3,4	3,3
	2020	4,1	4,1	5,1	3,5	3,6	4,1
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	2016	4,734	4,708	4,051	5,160	4,560	5,416
	2021	6,052	5,952	5,275	6,028	5,936	7,171
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	2016	45,2	45,4	40,3	44,2	46,5	50,5
	2021	35,9	35,9	32,4	34,1	36,8	40,0
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	2016	21,8	16,4	15,6	34,2	32,6	13,4
	2020	17,9	14,6	13,9	24,2	29,8	12,4



Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Kraje Vysočina v letech 2011, 2016 a 2021

2. pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁷⁾	2016	11 199	11 285	11 112	11 309	10 869	11 447
	2021	15 195	15 321	15 120	15 337	14 756	15 488
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁸⁾	2016	31,8	29,6	37,0	28,1	36,6	26,7
	2021	36,1	33,1	40,9	33,4	41,9	30,5
v tom: muži	2016	35,5	34,9	40,5	32,0	42,0	28,1
	2021	39,2	37,2	43,0	37,3	46,2	32,0
ženy	2016	29,3	26,2	34,7	25,5	33,2	25,7
	2021	34,0	30,3	39,4	30,6	39,0	29,4
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2016	11,8	12,3	15,3	12,1	10,7	8,7
	2021	8,7	9,6	11,1	9,8	7,3	6,3
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2016	8,2	8,6	8,2	10,3	6,3	8,2
	2021	9,5	9,5	9,2	12,5	8,2	9,1
EKONOMICKÝ VÝVOJ							
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let (stav k 31. 12.)	2016	187,7	184,0	191,5	204,1	177,7	186,4
	2021	208,7	204,9	214,6	222,9	196,9	208,5
z toho:							
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2016	96,9	100,1	95,0	101,9	94,4	95,4
	2021	108,1	110,4	107,1	113,4	103,0	109,0
subjekty vzniklé v roce	2016	6,0	6,5	6,3	5,3	5,8	5,8
	2021	6,6	6,7	6,5	7,1	6,2	6,6
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2016	2,3	3,2	1,8	2,1	2,6	1,8
	2021	3,8	3,2	3,5	4,7	3,9	3,7
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2016	1,9	1,7	1,8	2,5	1,4	2,2
	2021	3,7	2,5	4,4	6,1	3,3	2,9
Hromadná ubytovací zařízení	2016	443	70	71	85	67	150
	2021	491	67	90	86	83	165
lůžka	2016	24 208	3 290	4 094	4 618	3 991	8 215
	2021	26 721	3 086	4 731	4 785	5 144	8 975
lůžka na 1 000 obyvatel	2016	47,5	34,8	36,3	64,1	35,7	69,5
	2021	53,0	33,0	42,2	67,0	47,0	76,6
hosté (tis. osob)	2016	522,4	68,8	95,9 ⁹⁾	70,3 ⁹⁾	72,5	214,9
	2021	450,7	50,4 ⁹⁾	70,6 ⁹⁾	65,0	91,1	173,6
z toho ze zahraničí	2016	65,7	7,9	19,1 ⁹⁾	11,8 ⁹⁾	8,1	18,7
	2021	33,1	3,4 ⁹⁾	8,1 ⁹⁾	6,0	6,1	9,5

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Kraje Vysočina v letech 2011, 2016 a 2021

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ							
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):							
orná půda	2016	46,4	46,7	43,8	46,1	55,7	39,8
	2021	46,1	46,4	43,5	45,8	55,5	39,4
lesní pozemky	2016	30,5	28,6	31,2	30,3	27,1	34,9
	2021	30,6	28,6	31,3	30,4	27,1	34,9
zastavěné plochy a nádvoří	2016	1,3	1,4	1,3	1,2	1,3	1,3
	2021	1,3	1,4	1,3	1,2	1,4	1,3

¹⁾ údaje navazují na výsledky SLDB 2021

²⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

³⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

⁴⁾ ve věku 15–64 let

⁵⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁶⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁷⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁸⁾ starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

⁹⁾ méně spolehlivý údaj



ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031	Pelhřimov	PE	CZ0633
České Budějovice	CB	CZ0311	Třebíč	TR	CZ0634
Český Krumlov	CK	CZ0312	Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313			
Písek	PI	CZ0314	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Prachatice	PT	CZ0315	Blansko	BK	CZ0641
Strakonice	ST	CZ0316	Brno-město	BM	CZ0642
Tábor	TA	CZ0317	Brno-venkov	BI	CZ0643
			Břeclav	BV	CZ0644
Plzeňský kraj	PLK	CZ032	Hodonín	HO	CZ0645
Domažlice	DO	CZ0321	Vyškov	VY	CZ0646
Klatovy	KT	CZ0322	Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeň-město	PM	CZ0323			
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Jeseník	JE	CZ0711
Rokycany	RO	CZ0326	Olomouc	OC	CZ0712
Tachov	TC	CZ0327	Prostějov	PV	CZ0713
			Přerov	PR	CZ0714
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Šumperk	SU	CZ0715
Cheb	CH	CZ0411			
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Sokolov	SO	CZ0413	Kroměříž	KM	CZ0721
			Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Ústecký kraj	ULK	CZ042	Vsetín	VS	CZ0723
Děčín	DC	CZ0421	Zlín	ZL	CZ0724
Chomutov	CV	CZ0422			
Litoměřice	LT	CZ0423	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Louny	LN	CZ0424	Bruntál	BR	CZ0801
Most	MO	CZ0425	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Teplice	TP	CZ0426	Karviná	KI	CZ0803
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Nový Jičín	NJ	CZ0804
			Opava	OP	CZ0805
Liberecký kraj	LBK	CZ051	Ostrava-město	OV	CZ0806
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			